ח' אדר תשמ"ב, 3.3.82 מיספר 2322 80 עמודים שנה 46 המחיר: 25 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

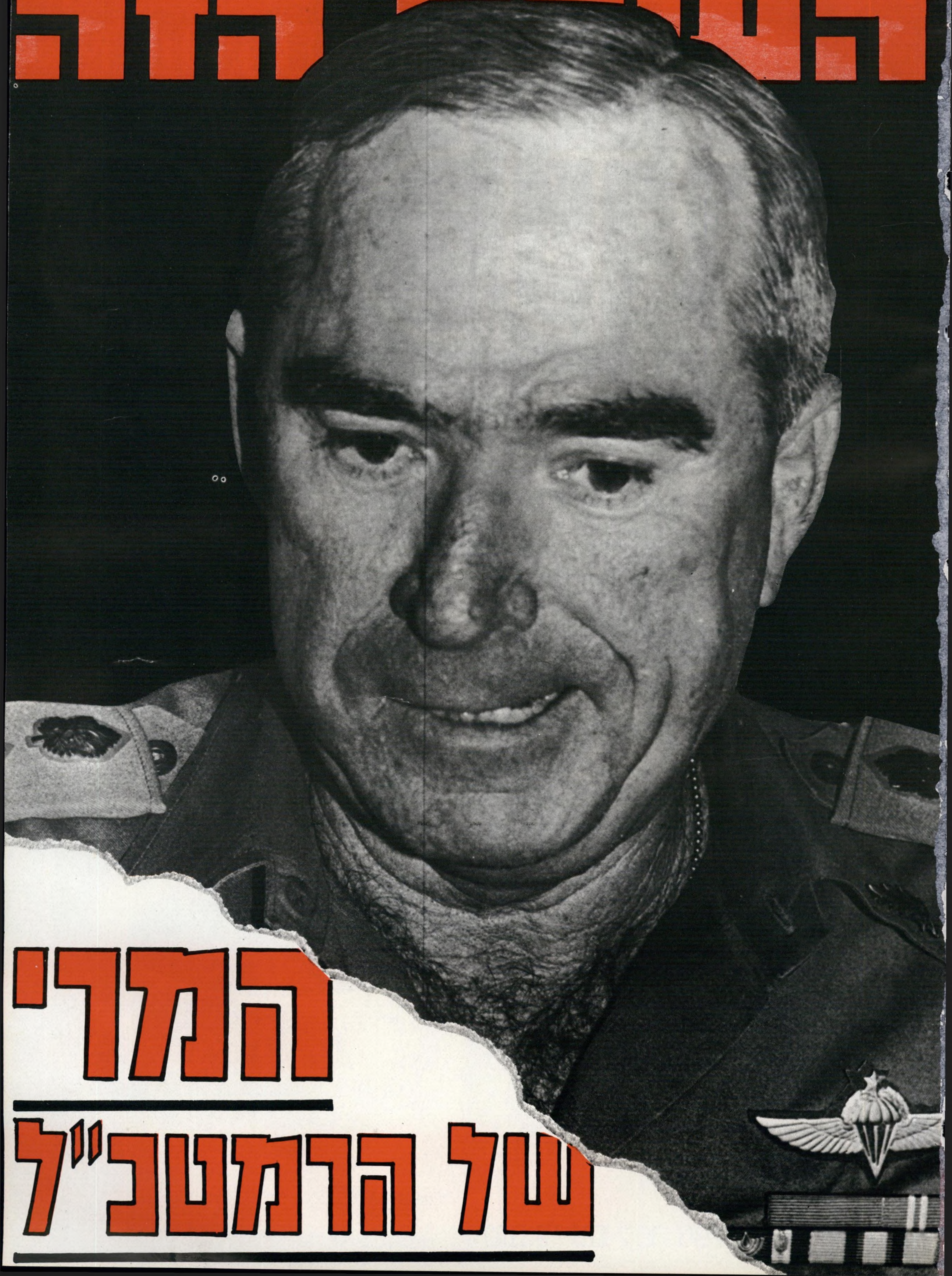

המרי של הרמטכ"ל

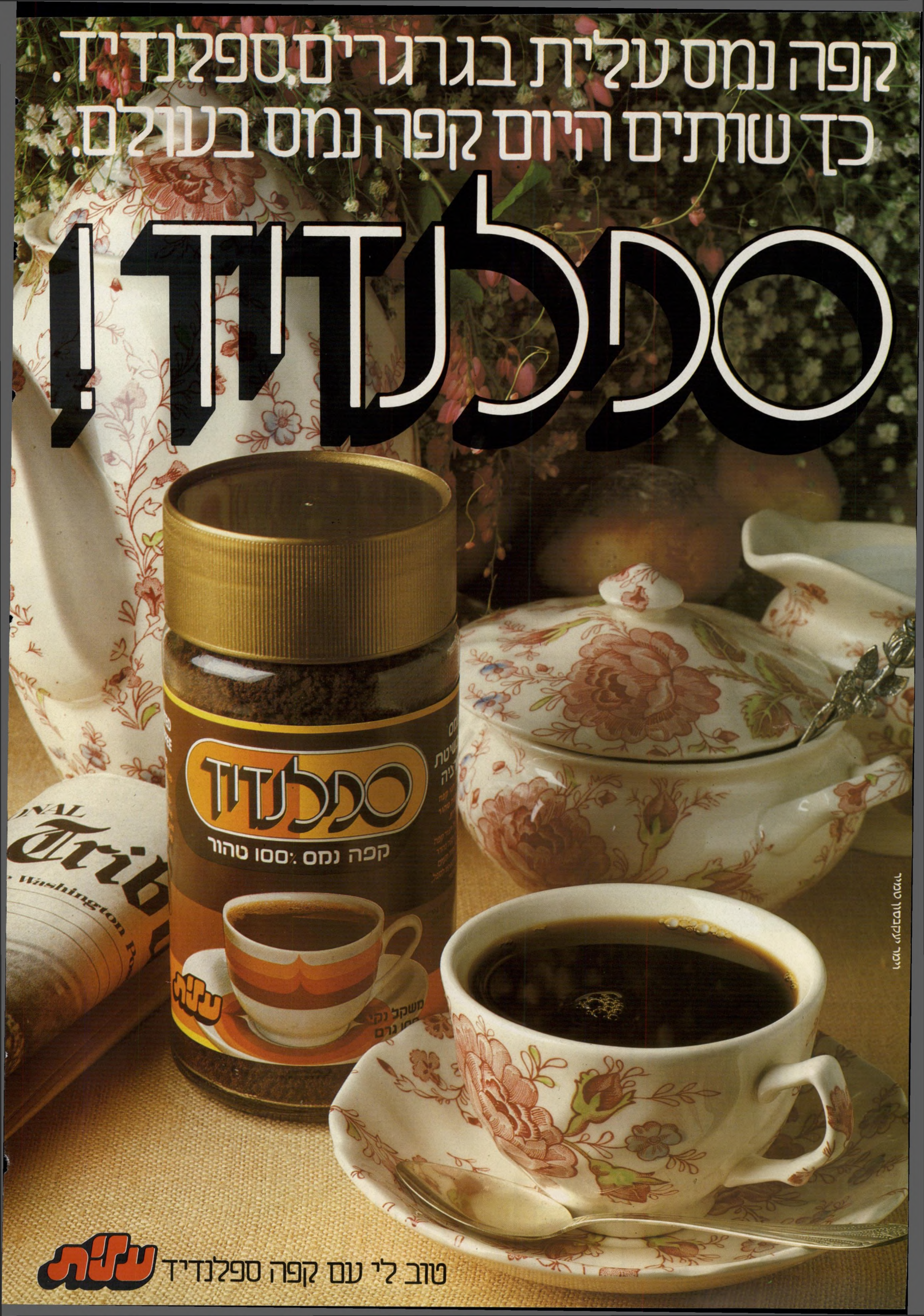
קפה נמס עלית בגרגרים.ספלנדיד.
כך שותים היום קפה נמס בעולם.
ספלנדיד!
ספלנדיד
קפה נמס 100% טהור
עלית
טוב לי עם קפה ספלנדיד
עלית

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: רח' גורדון 3, תל־אביב 63458, טל. 03־232262/3/4. תא־דואר 136 • העורך הראשי: אורי אבנרי • עורך־תכנית: יוסי שנון • רכזי מערכת: שרית ישי ושלמה פרנקל • עורכי כיתוב: תמי מוטוביץ וגיורא נוימן • צלמי מערכת: ציון צפריר וענת סרגוסטי • ראש המינהלה: אברהם סיטון • מחלקת המודעות: רפי זכרוני • המו"ל: „העולם הזה" בע"מ • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רחוב בן־אביגדור • הפצה „גר" בע"מ • גלופות צינקוגרפיה „כספי" בע"מ.

קורא יקר

„באו בנים עד משבר, וכוח אין ללדת!" נאמר במקורות. כך הרגישה ב־שבועיים האחרונים כתבת העולם הזה נירה גל, שחקרה את פרשת הרצח של רוני ניצן.

לידי נירה הגיעו סקופים מרעישים, אך היא לא יכלה לפרסם אותם. כי שופטת בית־מישפט השלום הוציאה צו חמור וכו־ללני ביותר לאיסור הפירסום.

כיבדנו את הצו לא רק מאימת־החוק, אלא גם מפני שהבינונו את הצורך בו. המישטרה היתה צריכה לשים את ידה על החשודים ברצח, ופירסום מוקדם היה עלול לסכל את הפעולה.

עד כאן היה הכל כשורה. עם כל הצער

סוהר ניצן
יפה־נפש או רודן?

על כך, היינו מוכנים לוותר על סקופ לשם חיסולה של כנופיית־פשע מסוכנת. אך מה שקרה לאחר מכן מעורר ספקות חמורים ביותר.

בחברה דמוקרטית יכולה להיות רק סיבה אחת לאיסור פירסום של פעולת המישטרה: מיבצע שיש בו סיכון של חיי־אדם. ברגע שהצורך הזה תם, השי־מוש - בצו־איסור למטרות אחרות פסול מעיקרו.

וכך קרה. המישטרה החליטה להתיר את הפירסום החל ביום השלישי, בשעת ה־צהריים. המועד נקבע למען מטרה אחת ויחידה: להנחיל סקופ מלאכותי לטל־וויזיה הישראלית, על־ידי מניעת הפירסום בעיתוני הבוקר והצהריים והעולם הזה.

הדבר עצמו מעורר שאלות בוטות. ה־מישטרה השתמשה כאן בבית־המישפט — או שבית־המישפט הניח למישטרה לנצל אותו — לשם עיסקת־פירסומת מפוקפקת ביותר. קציני־המישטרה החליטו שהם יכו־לים להפיק את הפירסומת האישית המי־רבית מהטלוויזיה, שם יוכלו להצטלם להקרין את פניהם אל תוך כל טרקלין בישראל, ועל כן מנעו בכוח את הפירסום בעיתונות הכתובה. צו של בית־המישפט, שהוצא לצורך שונה לגמרי, נוצל לרעה למטרה זו.

איש לא יוכל לטעון ברצינות כי המיש־טרה ידעה מראש כי הפעולה שלה תס־תיים לא רק ביום מסויים, אלא גם בדקה מסויימת. מדוע היה אסור לפירסום ב־שעה 10 בבוקר, מה שהיה מותר ב־12 בצהריים?

יתר על כן, המישטרה לא הודיעה מראש שתתיר את הפירסום בשעה מסויימת. ב־כך מנעה, למשל, מהעולם הזה להכין כתבה מפורטת על תפיסת החשודים. ב־גליון שהופיע ביום השלישי שעבר, כמה שעות אחרי מסיבת־העיתונאים של ה־מישטרה, יכולנו לפרסם רק דו"ח תמ־ציתי, שהוכן ברגע האחרון. ואילו ידי־עות אחרונות פירסם לפני כן דו"ח מלא, תוך הפרת הצו של בית־המישפט, אולי על סמך ההנחה שהצו הפך בלתי־חוקי משנוצל למטרה זרה לו. גם אני סבור כך, ולהבא ננהג בהתאם לכך — מה גם שנראה כי היועץ המישפטי סבור כך גם הוא.

נכונות להודות בטעות

בכל זאת הכיל הגליון האחרון של העולם הזה (2321) סקופ גדול: האמת על פרשת רוני ניצן והנוהלים הסאדיסטיים שהנהיג בבית־הסוהר.

על כך מגיע לנירה גל שבח כפול: הן על גילוי האמת, הן על נכונותה להודות בטעות.

לפני חצי שנה פירסם העולם הזה (2292) כתבה של נירה גל על רוני ניצן, ובה תואר מנהל בית־המעצר כליברל יפה־נפש, החרד לשלום אסיריו והדואג להם כאב. לפני הפירסום התנהל על כך ויכוח חריף מאוד במערכת. כתבת אחרת, נעמי אדווה, טענה כי התיאור אינו תואם את המציאות. הזהרתי את נירה גל מפני ה־קושי האובייקטיבי שבבירור המצב ה־אמיתי בבית־סוהר, מכיוון שאין לדרוש מאסירים חסרי־ישע להעז ולגלות את האמת. אך מכיוון שנירה גל עמדה על דעתה, אחרי ביקור מקיף בכלא ושיחות ממושכות עם האסירים, פורסמה הכתבה.

אחרי רצח ניצן ניהלה נירה גל חקי־רה נוספת — והפעם התגלו לה עובדות מחרידות. הסתבר לה כי רוני ניצן הצ־ליח להוליכה שולל, ולהציג לה תמונה כוזבת לחלוטין. היא הסיקה את המסקנה ההוגנת, ופירסמה את האמת — אף שהיה בכך הודאה בטעותה („רוני ניצן היה סאדיסט!") אני רואה בכך מילוי חובה על־פי מיטב המוסר העיתונאי.

לעומת זאת מדהימה תגובת שירות בתי־הסוהר, שבפניו הוטחו בכתבה זו האשמות חמורות ביותר. השירות פשוט לא הגיב — ובלשון העיתונאית, „חוסר־תגובה מהווה אף הוא תגובה." או, בעב־רית פשוטה — שתיקה כהודאה.

כתבת השער הקידמי:

ימית: הקרב הגדול התחיל!

„העולם הזה" מגלה מה היו הסי־בות האמיתיות להחלטתה הפית־אומית של הממשלה להתייצב דווקא עתה על רגליה האחוריות, ולפתוח ב־מערכה נגד התנועה לעצירת הנסיגה. 5

כתבת השער האחורי:

הגנגסטרית בהריון!

אורית ארביב היא חברתו של הר־צל אביטן, החשוד ברצח רוני ניצן. אורית ארביב הרה ללדת, והיא מספרת ל„העו־לם הזה" על חיי ה־עולם התחתון ועל יח־סיה עם אבי תינוקה. 46

ה„מוסד" נגד קד'אפי

סקופ: גילויים מדהימים בעיתון אמריקאי על מסכת הקשרים האפלים שבין המוסד הישראלי, הסי־איי־אי, המיליארדר שאול אייזנברג והשליטים האפ־ריקאיים מועמר ק'דאפי ואידי אמין. 7

בגין עדיף!

בראיון חושפני עם „העולם הזה" מעיד על עצמו המחזאי המסעיר את המדי־נה, יוסף מונדי, כי הוא כורגני מצפון תל־אביב, וטוען: שילטון בגין עדיף על שילטון גולדה! 73

קיצוץ בכנפי הכלכלה

הכלכלנית **אסתר אלכסנדר** טוענת: יש סימנים לכך שארידור נסוג מן הכלכלה הנכונה לעבר השיטה הנהו־גה במערב, שתביא לקיפאון, לניוון ולאב־טלה במשק הישראלי! 25

קיללת רחל הלר

דו"ח מפורט על מה שקרה במרוצת השנים לכל המעורבים בפרשה. המע־גלים הנסגרים על החשודים, בני־המיש־פחה, השופטים, הפרקליטים והשוטרים. 62

התנקשות בדאלאס!

ג'יי־אר שוכב מתבוסס בדמו. מיהם החשודים בהתנקשות באיש־העסקים הקשוח? **העולם הזה** מפרסם תרשים מיוחד, המתאר את הסתעפות היחסים בסידרה. גלה בעצמך את האשם! 52

דן שילון מסתלק

„העולם הזה" מגלה ב־דו"ח מיוחד את הסיבות האמיתיות לפרישת דן שילון מהטלוויזיה — על רקע התמוטטותה הפני־מית של הטלוויזיה. 32

עדית חוזרת לעצמה

עדית הרפז, אשתו של השחקן **שרגא הרפז**, מספרת על חייה לצידו ועל המשברים שעברו עליה. 61

בת־תערובת בקיבוץ

ליפהפיה הכושית לה מארים, שהחליטה ל־בוא לישראל, יש דוד־מאמץ בקיבוץ עין־חרוד איחוד. 49

הפאר הזול

עדנה פיינרו מדווחת על היחס לישראל ב־פסטיבל־הסרטים בבר־לין: הגישה לישראל הושפעה מן הפאר הזול של **משולם ריקליס**, שהופיע שם עם אשתו. 47

מדורים קבועים:

במדינה 4
תשקיף 8
הנדון — פאניקה 9
אתה והשקל 10
הורוסקופ 13
מיכתבים 16
תשבץ 20
יומן אישי — על פגישה מוזרה עם גרשום שלום, על איבי נתן ועל מיכה רייסר 24
ממסיבה למסיבה 28
עולם קטן — זימבאבווה, סוריה, גרמניה 30
אנשים 34
בלונים 38
שידור — האם תואפל הטלוויזיה ב־1 באפריל? 50
מדריך שידורים 51
מה הם אומרים — בומה שביט, מרדכי בן־פורת, איציק רגב, איציק לאור, ספירית פרידמן ועודד ללר 54
לי—לה—לו 57
איש ממאדים 58
נמר של נייר — גינטר גראס, הנס ורנר ריכטר, שולמית לפיד וצ'רלס הרמן פריצ'ט 66
זה היה העולם הזה שהיה — מי התנקש בקסטנר? 68
ספורט 71
רחל המרחלת 78

במדינה

העם

הנשיא בגין

בשקט, בלי שינוי בחוק, קם בישראל למעשה מישטר נשיאותי נוסח צרפת.

כאשר יבוא השבוע נשיא צרפת, פראנסואה מיטראן, לביקור רשמי בישראל, הוא ימצא מדינה שה־מישטר בה שונה, לכאורה, מזה הקיים בצרפת. המארח שלו, יצחק נבון, הוא נשיא ייצוגי בלי סמכו־יות, ואילו ראש הרשות המבצעת הוא ראש־הממשלה, מנחם בגין. בצרפת, לעומת זאת, הנשיא הוא האיש המרכז בידיו את הכוח ה־פוליטי.

על פי חוקת הקהילייה הצרפ־תית („החמישית"), שהומצאה על־ידי שארל דה־גול, הנשיא הוא ראש הרשות המבצעת. אך בניגוד לנשיא האמריקאי, שהוא נשיא וראש־הממשלה בעת ובעונה אחת, יש בצרפת גם ראש־ממשלה, המת־מנה על־ידי הנשיא באישור הפרל־מנט. ראש־הממשלה יושב ראש בישיבות הממשלה ואחראי על תיפקודה, אך הוא כפוף לנשיא, שהוא המושל האמיתי.

כל זה שונה מאוד מן המישטר המדיני האמור להיות קיים ביש־ראל. אך במארס 1982 שונה ה־מישטר המדיני הנהוג למעשה בישראל מזה הקיים להלכה. באורח מוזר, הוא התקרב מאוד דווקא למישטר הקיים בצרפת.

ראש־הממשלה ארליך. ה־שינוי החל עם פציעתו של ראש־הממשלה, שנפל בחדר־האמבטיה בנסיבות הלוטות עדיין בערפל. מאז עברו כמה חודשים, אך מנחם בגין עדיין אינו עומד על רגליו.

נוצר נוהל ממשלתי, הנובע כב־יכול ממצב־בריאותו של בגין. אך רבים בצמרת־המדינה סבורים כי יש לנוהל זה גם סיבה אחרת: מנחם בגין אינו ממהר לחזור ל־מצב הרגיל. נוח לו לתפקד בדיוק בצורה שהוא מתפקד כעת.

ראש־הממשלה יושב בביתו או בלישכתו, מקבל את כל ההחלטות החשובות, מתערב בכל עניין ה־נראה לו כחשוב, מזמין אליו את מי שהוא רוצה להזמין אליו. כך הוא פועל כמו נשיא צרפתי.

לעומת זאת מניח בגין את ניהול ישיבות הממשלה, ואת הניהול ה־יומיומי של הממשלה עצמה, לסגן ראש־הממשלה שימחה ארליך, ש־אינו מפריע לו ואינו מתחרה בו. ארליך קיבל למעשה את המעמד של ראש־ממשלה צרפתי. לעיתים, כאשר רוצה בגין להעניק כבוד ומעמד לדויד לוי, נשלח ארליך לחו"ל, ולוי יורש זמנית את מקו־מו.

ההנהגה המעשית. מצב זה נוח לבגין, שאינו איש־מינהל. אין זה תענוג לשבת בראש הממשלה, שרמת חבריה ירודה, ושבה מדליפים הכל, והכל מגדפים את הכל.

לעומת זאת יודעים הכל כי בגין הוא המחליט — לבדו או בעצה אחת עם יועצים הנבחרים על־ידו — את כל ההחלטות החשובות. הוא משתף בהן את השרים שהוא מוכן לשתף אותם לצורך העניין, כגון אריאל שרון, יצחק שמיר ו/או יוסף בורג. זוהי ההנהגה המעשית, שפעלה השבוע במשבר־הנסיגה בדרום (ראה עמוד 5).

כאשר מתעוררת שאלה בממש־לה, יודעים השרים להבחין בין חשוב וטפל. עניינים „טפלים", ובעיקר כלכליים, מוכרעים על־ידי הממשלה, אך כפופים גם הם לווטו של בגין. עניינים החשובים לבגין אינם מוכרעים, עד אשר ברור לחברי־הממשלה מהי דעתו של ה־מנהיג.

מישטר זה אינו כתוב בשום חוק או חוקה. אך בחיים הפוליטיים, המציאות חזקה מכל חוק כתוב, ולפי שעה זוהי המציאות של ממ־שלת־בגין. היא תישאר כך עד שמנחם בגין יחליט רישמית שהוא בריא — ונראה כי ראש־הממשלה אינו ממהר.

הממשלה

יש ממשלה בישראל

„ברוך השם שמנחם בגין נמצא עכשיו בשילטון!" — זאת היתה מסקנת השבוע.

„ברוך השם שמנחם בגין נמצא עכשיו בשילטון!" — מחשבה זו הבזיקה השבוע בראשם של אזר־חים רבים, וביניהם גם מי שהצביעו לפני תישעה חודשים בלבד „רק לא ליכוד".

הקרב הגדול על הנסיגה החל. ואחרי חודשים ארוכים של היסוס ואזלת־יד, החל המישטר של בגין להתנהג לפתע כממשלה אמיתית.

„ובתחבולות עשה מילח־מה!" המתנחלים ועוצרי־הנסיגה שגו כפי ששגו רבים בעבר: הם זילזלו במי שהיה מפקד האירגון־הצבאי־הלאומי. זילזול זה התנקם באישים רבים בממשלת־המנדאט הבריטי, בממשלת־ישראל ואף ב־הנהגת־חרות, כמו שמואל תמיר ועזר וייצמן.

לא־פעם היה נדמה שבגין איבד את השליטה, שהתעייף, ששוב אינו מסוגל לפעול, להחליט, להעז. ותמיד מתעוררים יריביו באחד ה־ימים ונוכחים לדעת כי היתה זאת טעות: בגין מסוגל להנחית עליהם מכת־פתע מהממת.

מבחינה זו יש התאמה רבה בין בגין ובין שר־הביטחון שלו, ארי־אל שרון. כמצביא בשדה־הקרב היה אריק מודע תמיד לחשיבות של מומנט ההפתעה וליתרון שיש למי שמסוגל להנחית מכת־פתע. הצו הישן — „ובתחבולות עשה מילחמה!" — מתאים לשרון כשם שהוא מתאים לבגין.

ההפתעה והתחבולה ציינו את פעולות השבוע. אחרי שהממשלה עמדה מן הצד במשך חודשים ארו־כים, כאשר הופר החוק בגלוי, הוצת והושחת רכוש, נחסמו כבי־שים, נתפסו בתים ריקים והוקמו התנחלויות בלתי־חוקיות, ירדה לפתע ידו של צה"ל על האיזור.

רפול וכהנא. יתר על כן, כאשר הופיע בשטח הרמטכ"ל, רפאל איתן, ונאם לפני המתקומ־מים נאום בעברית עילגת, שמתוכו השתמעה בבירור אהדתו לעוצרי־הנסיגה ונכונותו לפעול למענם, הונחתה גם עליו מכת־פתע בלתי־צפויה של בגין. האזהרה שלו ל־רמטכ"ל, בעיקבות דרישת שרון לאיים עליו בהדחה (ראה עמוד 5), ביטאה את החלטתו הנחושה.

עוצרי־הנסיגה עמדו המומים. הם נאלצו להתכנס, לטכס עצה, לע־רוך את חשבון־הנפש. לפניהם הועמדה ברירה פשוטה: להפעיל כוח, להשתמש בנשק ולהתקומם נגד צה"ל, או לקבל על עצמם את הדין.

את המצב החדש סימל, כרגיל, „הרב" מאיר כהנא. לפני שבוע בלבד הופיע כהנא ברמאללה במדי צה"ל, כחייל שילטונות־הכיבוש, ורדה במפגינים ממחנה־השלום (העולם הזה 2321). השבוע צץ בחבל־ימית, והתקבל שם באי־רצון בולט מאוד על־ידי עוצרי־הנסיגה האחרים, וביניהם אנשי התחייה, שלא רצו להזדהות עם הסקנדליסט האלים, העלול להתגרות בצה"ל על דעת עצמו.

המערך העלוב. לעומת נחי־שות־ההחלטה הפיתאומית והמר־שימה של ראשי הליכוד, בלטה האומללות של הנהגת־המערך.

כל אשר קרה בשנים האחרונות לא היה קורה, אילו נהגו ראש־הממשלה יצחק רבין ושר־הביטחון שימעון פרס לפני שנים בקדום כפי שנהגו בגין ושרון השבוע בחבל ימית.

כאשר נקטה הממשלה באמצעים הדרושים לשמירת החוק ולקיום החלטות הכנסת, היה סביר להניח כי המערך יתייצב מאחריה ויצביע בעד הממשלה, כדי להמחיש קבל עם ועולם (פשוטו כמשמעו) את הרוב העצום המתנגד להתקוממות עוצרי־הנסיגה.

אך המערך לא היה מסוגל לכך. בניגוד ליוסי שריד, שהצטיין בחוש פוליטי בריא ושהודיע כי יצביע בעד הממשלה, החליט המערך להי־מנע מהצבעה על הצעת אי־האמון של התחייה.

היתה זאת החלטה עגומה. המע־רך הצביע יחד עם הליכוד בעניי־נים פחות חשובים, שבהם היה המערך דווקא צריך לעמוד על עצמאותו. אך השבוע, בעניין שב־נפש האומה והמישטר הדמוקרטי, לא היה מסוגל לכך. הסיבה: כמה מחבריו, שנבחרו על־ידי שוחרי־השלום שהתפתו לסיסמה „רק לא ליכוד", הודיעו שיצביעו בעד הצ־עת התחייה.

רק הדמיון הפרוע יכול היה לתאר לעצמו, השבוע, מה היה מתרחש עכשיו במדינה — ומה עוד עלול היה להתרחש עד ה־26 באפריל — אילו עמדה בראש ה־מדינה ממשלה של המערך.

עיתונות

ילד נזוף

המאבק על חופש העיתונות אינו מתנהל רק בביירות, אלא גם בימית ובגולן.

ילד נזוף עשוי למצוא אלף ו־אחת סיבות לנזיפה — ובלבד ש־לא יצטרך להודות בכך שהנזיפה אכן הגיעה לו. ההורים אינם צוד־קים, המורה שונא אותו, השופט הוא משוחד.

ממשלת־ישראל דומה לילד זה. כאשר עיתוני־העולם, וביכללם ה־ידידותיים ביותר לישראל, נוזפים בה בלי־הרף על התנהגותה בשט־חים הכבושים, מחפשת הממשלה מתחת לאדמה סיבות שיסבירו נזי־פה מוזרה זו. סיבות רבות נמצאו בעבר: „העולם כולו נגדנו," ה־גויים הם אנטי־שמים, יש רוב או־טומטי באו"ם.

ארכימדס באמבט. לפני שבוע מצאה הממשלה סיבה חד־שה וטריה. כמו ארכימדס, שקרא „מצאתי!" בעודו שוכב באמבט, גילתה הממשלה את הסיבה האמי־תית לעמדת העיתונות העולמית.

פשוט מאוד: כתבי העיתונים בביירות מוחזקים כבני־ערובה על־ידי „המחבלים" וסוריה. העיתונים נאלצים לכתוב בגנות ישראל, ו־לטובת הפלסטינים, כדי להגן על חיי כתביהם בבירה הלבנונית.

כמו כל חזית. היתה זאת תיאוריה מוזרה, שעוררה תגובות של תמיהה וזעם במערכות העי־תונות ורשתות־הטלוויזיה, שאת חסדיהם מבקשת ישראל לרכוש.

אמנם, ביירות היא עיר מסוכנת לעיתונאים. משוטטים בה חברים מזויינים של עשרות אירגונים — ימניים ושמאליים, מוסלמיים ונוצ־ריים, פלסטיניים ולבנוניים, פרו־סוריים ופרו־עיראקיים, דרוזיים ושיעיים. לכולם אצבע על ההדק, וכולם יורים בקלות. החיים הם זולים.

הדיעה הנחרצת של כל העיתו־נות העולמית: אין הדיווח העיתו־נאי מושפע מן הסכנה שבה נתו־נים הכתבים. העיתונאים רגילים לסכנות של מצב־מילחמה, וביי־רות אינה מסוכנת יותר מכל חזית אחרת, שבה פועלים העיתונאים בקו־החזית.

מה יש להסתיר? העיתונ־אים הזרים בישראל הגיבו על ה־האשמות בדרך משלהם. בהודעה המנוסחת בעדינות, אך בבירור, הצביעו על כך שממשלת־יש־ראל היא הפועלת להצרת רג־ליהם של העיתונאים ולמניעת סי־קור הוגן של המתרחש.

הכוונה היתה בעיקר למאורעות בגדה המערבית, שבה נעצרו לפני שבוע כמה עיתונאים זרים, שניסו לסקר את ההפגנה השקטה של שוחרי־השלום הישראליים, שפוז־רה בכוח, בעזרת גז מדמיע, על־ידי מתנחלים ימניים במדי־צה"ל.

אולם למחרת היום היו לעיתו־נאים הזרים והמקומיים סיבות טו־בות עוד יותר להתלונן.

בשני קצוות־המדינה הוכרזו שטחים כ„איזורים סגורים". צה"ל הטיל עליהם מצור מסיבות שונות וסותרות. בצפון, שם קיימו הדרו־זים של רמת־הגולן שביתה שקטה ומרשימה, נסגר האיזור כפעולת־ענישה קולוניאלית, שהדגישה כי הסיפוח הרישמי לא הפך את הש־טח לחלק אמיתי של מדינת־ישר־אל. בדרום הוטל המצור על המת־קוממים של התנועה לעצירת־הנסיגה, שניסו לבצע פוטש נגד השלום.

בשני המיקרים היו הקורבנות העיקריים העיתונאים.

היתה זאת פעולה מטופשת ו־פסולה כאחת. היא עוררה בעולם כולו את הרושם כי מאחורי המח־סומים קורים דברים איומים, ש־מנוי וגמור על הצבא להסתירם. שהרי אם הכל מתנהל כשורה, מדוע נמנע מן העיתונאים לסקר את המתרחש?

הפורענות אורבת. אך ה־היבט הישראלי חמור אף מן ההשלכות התעמולתיות ברחבי ה־עולם. דווקא כאשר צה"ל מופעל כדי לסגור איזור — ותהיה הסיבה כאשר תהיה — חייבת העין הפקו־חה של העיתונות לפקח על המת־רחש. צה"ל אינו מדינה בתוך מדינה, ואינו משרת מישטר דיק־טטורי. בהיותו צבא־העם, הכפוף למוסדות הדמוקרטיים, חובה היא להכפיפו לביקורת בלתי־מופרעת. ודווקא באיזור סגור, שבו גדול הפיתוי לחריגות, חובה זו של ה־מישטר הדמוקרטי חשובה שיבע־תיים.

כי במקום שבו אין העיתונות יכולה לפעול בחופשיות — ויהיה זה בימית או ברמאללה, במג'דל־אל־שאמס או בשכונת־קטמון — אורבת הפורענות.

אחרי כמה ימים, הותרה לעיתו־נאים הכניסה לדרום. הצפון נשאר בעול.

„חרב" כהנא כחייל ברמאללה וכמורד בימית
סמל המצב

עוצרי הנסיגה מול מחסום צה"ל*
לא לזלזל בבגין

* במרכז: צחי הנגבי, בנה של גאולה כהן.

עוצר על העוצרים

תוכל המישטרה לקיים את כוח העצירה.

אך לצורך זה היה עליו לפנות לשר אחר.

השר הממונה על המישטרה אינו נמצא עכשיו בארץ. שר־הפנים, יוסף בורג, יצא את הארץ ביום השלישי שעבר והוא שוהה באנגליה. חוש העיתוי של השר החייכן והשמנמן מן המפד״ל הוא גאוני — או שערורייתי. בורג יודע כיצד להיעדר בדיוק כאשר זקוקים לו. לאיש לא ברור מה עושה בורג באנגליה דווקא עכשיו. מזכיר־הממשלה, אריה נאור, אמר להעולם הזה כי הוא יצא בשליחות המגבית. מקורביו של בורג טוענים כי הוא נמצא שם בשליחות מדינית.

שרון פנה אל ראש־הממשלה, מנחם בגין. נשכח ממנו שבישיבת־הממשלה בשבוע שעבר, כאשר הוחלט לשגר את בורג, התמנה שר־החינוך זבולון המר למחליפו. בגין פנה למפכ״ל המישטרה,

(המשך בעמוד 77)

בורג נעלם
שרון החליט
בגין פיקד
על המישטרה
הרמטכ״ל התנגד
הקרב התחיל

הידע, שהגיע לידי שר־הביטחון ביום החמישי בלילה, הבהיר לו כי כל התיכנונים הקודמים לבלימת התנועה לעצירת הנסיגה בסיני — בטעות יסודם, ויש לפעול מייד. על־פי הערכת אריאל שרון ויועציו עד לאותה שעה, היה מועד הפעולה הגדולה של הימין הקיצוני בערב חג־הפורים, בעוד פחות משבוע. עתה התברר כי במועד זה אמורה היתה להסתיים פעולת האיכלוס של אנשי ״ה־חלוץ״ — 1200 משפחות ועשרת אלפי ״בני־נוער וצעירים,״ כלשון המיסמך שהגיע לידי העולם הזה (ראה גלופה).

הידיעה חייבה פעולה מהירה. ביום השישי הקודם וביום השישי הבא עמד להגיע לפיתחת רפיח ולדרום סיני הגרעין הקשה של מתנגדי הנסיגה. אריק שרון העריך שיהיה קל בהרבה לעצור אותם בגבול הקו הירוק — מאשר להשיבם אליו ב־26 באפריל.

אך הדרך בין ההחלטה ובין הפעולה היתה קשה ומסובכת בהרבה ממה שהעריך אריק שרון.

היא עברה דרך שני אנשים קשי־עורף, העומדים היום בראש שתי הזרועות המזויינות של המישטר הישראלי: מפקד הצבא רב־אלוף רפאל איתן, ומפכ״ל המשטרה אריה איבצן.

פנייתו הראשונה של שרון, ביום השישי בבוקר, היתה אל המטה הכללי. לא היתה לו דרך אחרת. המישטרה אינה כפופה לו, אלא לשר־הפנים יוסף בורג. התגובה שקיבל אריק מן המטה הכללי הדהימה אותו. שם לא היו מוכנים להתייחס ברצינות לתביעתו לפעול במהירות. אנשיו של אריק שמעו סיפורים על אימונים במקומות מרוחקים, על קושי בהשגת אמצעי תובלה, ועל פגיעה בתוכנית האימונים של צה״ל. לשר־הביטחון התברר כי צה״ל אינו ערוך לפעולה מהירה.

שרון חשב במהירות, והחליט כי את חשבונותיו עם רפול יערוך מאוחר יותר. תחילה היה עליו לדאוג להצבת המחסומים שייעצרו את מאות המישפחות שעמדו להגיע אל פיתחת רפיח ודרום סיני החל ביום השישי. הוא החליט כי עד שיתארגן צה״ל למיבצע המסובך,

סודי

ח' בשבט תשמ"ב
29 ינואר 1982

פקודה למבצע -"מרכין בשמחה"

מטרה: לייסב, ולהרהיב התיישבות בסיני עמ"נ למלא את סיני ביהודים.

שיטה: גיוס 2 רבבות שיקימו ישובים חדשים וימלאו היישובים הקיימים. הנ"ל גם יהיו משמים לגיוס רבבות נוספות למבצעים קצרים.

גיוס כוח אדם - רפ"א: 600 משפחות מישובי יש"ע, הגולן והבקעה.
600 משפחות משאר חלקי הארץ.
רבבה ויותר - בני נוער וצעירים מישיבות תיכוניות, אולפנות, בתי ספר תיכוניים, אוניברסיטאות, מכללות, ישיבות הסדר וישיבות גבוהות.

משימות: 1. הקמת 11 נקודות בציר - ימית - נאות - סיני (לאורך הים) ולאורך גבול אל-עריש בציר רצר-אדר = קדש ברנע.
2. איכלוס כל הבתים בציר ימית ובישובים החקלאיים.
3. תקמת רשת מוכדות היכון, דורגים והקלאיים - לצעירים ולנוער.
4. הידוש הצמיחה הכלכלית של ישובי סיני.

פרוט רשימות

1 - הקמת 11 נקודות.

1.1 - מיקום: א. איתם. ב. נאות סיני. ג. חשמון (בין נאות סיני לחצר אדר)
ד. מעוז הים. (חרובת) ה. צומת ביר-לחפן (2 נק') ו. סכר תרואיפה.
ז. קדש ברנע (2 נק') ח. מת אבשלום ס. רפיח י. די זהב.
יא. אום-כתף.

1.2 - איכלוס ישובים קיימים

א. ימית - איכלוס 400 משפחות. מתן 200 בדירות בנויות ו-200 בדיור זמני.
ב. אופירה- " 100 " בדירות בנויות.
ג. מושבים קיימים - איכלוס 300 משפחות מתן 100 בדירות בנויות ו-200 בדיור זמני
ד. ישובים חדשים - איכלוס 300 משפחות בישובים החדשים.

״העולם הזה״ גילה

לפני חודש חשפה כתבת **העולם הזה**, שהתחזתה כחברת התנועה לעצירת הנסיגה, את המיסמך הסודי ובו תוכנית הפעולה של אנשי הימין הקיצוני. במיסמך זה מפורטת תוכנית הפעולה שאת ביצועה ביקש שרון למנוע. בחלק אחר של המיסמך הסודי, המתפרסם בהמשך הכתבה, מפורט לוח הזמנים.

גם
בגבינה
9%
צריך
להבין!
ומי
שמבין
קונה
„שטראוס"
חדש!
9%
נהריה
גבינה לבנה למריחה
שטראוס
גבינה 9% נהריה - 100% שטראוס

סקופ

מקור אמריקאי מגלה:

המוסד וה־.C.I.A חדרו ללוב

השבועון האמריקאי רב־היוקרה „ניישן" מגלה בגליונו השבוע פרטים מדהימים על מסכת־הקשרים שנרקמה בין המוסד הישראלי, ה„סי־איי־אי", חברות פרטיות והמיליארדר שאול אייזנברג, ובין מישטריהם של אידי אמין באוגנדה ומועמר קד'אפי בלוב. השבועון בעל המגמה הליברלית־שמאלית מזכיר את גילויי „העולם הזה" אשר פירסם בזמנו ידיעה שהופיעה ב„ניו־יורק טיימס", כי אייזנברג רכש חברת־תעופה קנייתית שהיו לה זכויות־נחיתה בלוב, ומדווח גם על חברת „אטאסקו" של אייזנברג, ש„העולם הזה" תיאר את מקומה במיסגרת אימפריית־העסקים של המיליארדר בישראל („העולם הזה" 2295).

כתבתו של מוריי ואס, המתפרסמת בעמודו הראשון של „ניישן" מובאת כאן במלואה.

לפני שבועיים האזינו חברי ועדת־בית־הנבחרים לענייני מודיעין לעדויות שנגעו למבצעי סחר־הנשק של שני סוכנים־לשעבר בסוכנות הביון המרכזית, אדווין וילסון ופרנק טרפיל. אף שהמיקרה עורר שאלות בקשר לקשרי הסי־איי־אי עם השניים הללו, מיקדה ועדת־הקונגרס את תשומת־ליבה בחקירה הפנימית שערכה סוכנות־הביון ביחס לשני קציני־ביון רמי־דרג, שהיו להם קשרים עיסקיים עם שני הסוכנים־לשעבר.

עתה מוארת באור חדש פרשת וילסון־

ב־8 באפריל 1980 חיסלה המחלקה־לענייני־כספים־וביטחונות, בחשאי, את ה־תביעה המישפטית שהגישה נגד פייג' נתיבי אוויר, חברה הרשומה בעיר רוצ'סטר שבמדינת ניו־יורק. המחלקה האשימה את פייג' ואת מנהליה הבכירים בתשלומי שוחד ובהעברות־מטבע בלתי־חוקיות בסך שניים וחצי מיליון דולר לפקידי ממשלות זרות, בקשר עם מכירות מטוסים במדינות שמעבר לים. בהצהרה שנמסרה אודות ההסכם שהושג עם פייג', אומרת המחלקה־לענייני־כספים־וביטחונות, כי „שום דבר באופן פתאומי כל־כך את פרשת התביעה המישפטית. המחלקה הממשלתית השמיעה בכל זאת רמז מעורפל, באשר „לחששות שהועלו על־ידי סוכנות אחרת של ממשלת ארצות־הברית ביחס לעניינים הנוגעים לאינטרס הלאומי."

מיבצע של „המוסד"

מי ידע שהצלחתי להשיג רק לאחרונה מצביע על זהותה של אותה סוכנות ממשלתית, אשר „הביעה חשש". היתה זו סוכנות הביון המרכזית. העדויות מורות על כך שהסי־איי־אי פחדה שאם תגיע הפרשה לדיון בבית־המישפט, ייחשף מיבצע־ביון רגיש במיוחד. מתיקי בית־המישפט אי־אפשר ללמוד מהו בדיוק אותו מיבצע שגרם לחששותיה של סוכנות ה־ביון המרכזית, אך ניתן ללמוד מהם כי לפייג' נתיבי־אוויר היו עסקים עם סוכן־ביון ישראלי. סוכן זה זוהה כמי שהיה המוח־המתכנן שמאחורי מיבצע אשר כוון נגד הקולונל הלובי מועמר אל־קד'אפי.

..סוכנים ישראליים הפעילו את המטוסים שהביאו נשק לאידי אמין

..סוכנים ישראליים איישו את מטוסו הפרטי של מועמר קד'אפי

טרפיל והמידע שהיה לסי־איי־אי אודותיה. זאת בעיקבות עיון בתיקים שלא היו גלויים עד כה, הנוגעים לתביעה מישפטית שמעורבת בה חברת־תעופה, שככל הנראה היו לה קשרים עם הסי־איי־אי ועם הביון הישראלי.

בהסכם זה אינו יכול להוות הוכחה או הודאה ביחס להאשמות שהועלו בתביעת המחלקה."

דוברי המחלקה הממשלתית ופייג' נתיבי־אוויר נמנעו מלהגיב בזמנו, ולא הצביעו על הסיבה להסכם שהושג, ואשר חיסל

מיבצע זה היה של המוסד — סוכנות־ביון ישראלית.

לפני שנים אחדות נמנע המוסד מביצוע נסיון־הפיכה פרוע ואופייני לו. באמצעות צימקס־אוויאיישן, חברת־תעופה שנרכשה בחשאי בציריך שבשווייץ, מכר המוסד

..המיליארדר שאול אייזנברג החכיר בעקיפין מטוסים לאידי אמין והנחית אותם בנמלי לוב"

לדיקטאטור הלובי מטוס־מנהלים לשימושו האישי. בחוזה־המכירה הוסכם שצימקס תספק צוותי־תעופה וטייסים, שכמה מהם היו סוכנים ישראליים, לשרות המטוס שהיה מדגם גרומן־גולפסטרים 2. במטוס נשתלו גם מכשירי־האזנה, ואלה הקליטו את שיחותיו של קד'אפי עם יועציו ואת שיחותיו עם מנהיגים ערביים. מהקלטות אלה למדו הישראלים על מאמציו של קד'אפי להשיג נשק אטומי, ועל מאמציו שלא נשאו־פרי לבסוף, להשיג שמונה מטוסי תובלה מדגם סי־130, שאותם ביקשה לוב לרכוש מחברת לוקהיד, ואילו מישרד־החוץ האמריקאי מנע את מכירתם.

גילויים אלה של מיבצע־הריגול הישראלי, ויישוב התביעה המישפטית נגד פייג' נתיבי־אוויר, מעלים כמה שאלות אצל חוקרי הקונגרס בפרשת וילסון־טרפיל. מסקנות סוכנות הביון המרכזית על התנהגותה שלה בפרשה עולה, כי לא היתה שום התנהגות שאינה־הולמת מצד שני פקידיה ששיתפו פעולה עם וילסון וטרפיל. אך כפי שאראה אני כאן, מעורבותו של טרפיל במיבצע אחר של צימקס והמוסד הישראלי, עשוייה היתה לרמוז לסי־איי־אי על טיבם של עסקיו. למרות זאת לא נקטה סוכנות הביון בשום פעולה.

דבר זה מעורר את השאלה, אם פעלו וילסון וטרפיל תחת כנפיה החשאיות של סוכנות־הביון. הסוכנות מכחישה כל קשר אל הצמד, ומגדירה את השניים כ„סוכנים־נוכלים". הסוכנות מוסיפה וטוענת כי לא יתכן שהיה לה קשר אליהם, שכן מכירות הנשק לקד'אפי היו בלתי־חוקיות. אך יש לזכור כי גם מדיניות השוחד של פייג' בארצות זרות היתה בלתי־חוקית, ואף־על־פי־כן לא חשפה אותה סוכנות הביון המרכזית אף שידעה עליה, והסוכנות אף לא היססה מלתבוע מהמחלקה־לכספים ו־ביטחונות להחניק את חקירתה שלה ב־נושא זה.

פייג' נתיבי־אוויר הודתה בעבר במעורבותה במיבצעים בלתי־חוקיים. ב־4 ביוני 1979 היא הודתה באשמה ביחס לשש עבירות על חוקי־המטבע של ארצות־הברית. העיסקות כללו העברת 46,647 דולר לאוגנדה. העבירות במיקרה זה היו

(המשך בעמוד 72)

תשקיף

מיטראן — כורי כוח ונשק

הנשיא הצרפתי, פרנסואה מיטראן, ידון בביקורו בארץ עם מארחיו הישראליים באפשרות שצרפת תספק לישראל כורי־כוח גרעיניים. נושא חשוב אחר בשיחות — אספקת פריטי־נשק צרפתיים למערכת־הביטחון הישראלית.

לא מן הנמנע שבגין יתייחס בחיוב לאפשרות של הרחבת שיתוף־הפעולה הישראלי־צרפתי בתחומים אלה, כדי להבהיר לאמריקאים שהם אינם „בעלי־הבית" הבלעדיים.

זייגר נגד מיטראן

הפגנה יוצאת־דופן מול בניין־הכנסת צפוייה בעת ביקורו של נשיא צרפת, פרנסואה מיטראן, במקום.

ח"כ הליברלים, יצחק זייגר, מתכוון לגייס את צעירי המיפלגה ולהפגין נגד שיתוף־הפעולה הצרפתי־עיראקי בשטח האטום, כפי שבא לידי ביטוי במכירת הכור הגרעיני לעיראק, שהופצץ ערב הבחירות על־ידי ישראל.

לוי וארידור בעד ממשלת ליכוד לאומי

השרים דויד לוי ויורם ארידור עומדים במרכז המאמץ לצירוף המערך לממשלה בראשותו של מנחם בגין. החלק החשוב, מבחינתם, בהצעה הוא מתן תיק־הביטחון ליצחק רבין, וניטרולו של אריאל שרון במאבק על הירושה באמצעות צעד זה.

שני השרים יחדשו את היוזמה מייד אחרי הנסיגה מסיני בסוף אפריל.

פילוג בתל"ם?

בעוד שהח"כ ייגאל הורביץ וזלמן שובל מתנגדים להצטרפות תל"ם לממשלה, תומך בכך בתוקף הח"כ מרדכי בן־פורת. בתל"ם אין מוציאים מכלל חשבון אפשרות של פילוג על רקע זה.

אם תצטרף תל"ם לממשלה, מובטחת מישרת־השר, שתוקצה לסיעה זו, למרדכי בן־פורת, ולתל"ם ניתנה הבטחה שלחבריה הבכירים יוקצו מקומות בסיעת־הליכוד, אם ייערכו בחירות בקרוב.

חרות תתמוך בדולצ'ין

גם חטיבת־חרות בליכוד תתמוך במועמדותו של אריה דולצ'ין לתקופת־כהונה נוספת כיו"ר הסוכנות היהודית.

השר יצחק מודעי, הרוצה במישרה לעצמו, מנסה להפעיל את ידידיו בחרות כדי להדיח את דולצ'ין, אך בינתיים ללא הצלחה.

מרד 13 הוועדים

בהתכנסות פורום־ההנהגה של 13 הוועדים הגדולים ביום הראשון, יובעו דיעות קיצוניות ביותר נגד ההסתדרות. נציגי כמה ועדים עשויים לתבוע החלטה, שמשמעותה תהיה ניתוק הוועדים מן ההסתדרות, וקריאה לוועדים נוספים להצטרף אל הפורום.

המערך והליכוד מנסים עתה במשותף לפורר את 13 הוועדים, ומציעים לכמה ממנהיגי הוועדים מישרות בסקטור ההסתדרותי ובמנגנון הממשלתי.

ברגמן לסוכנות

עסקן־חירות, דובי ברגמן, עומד להתמנות כמנכ"ל המחלקה־לחינוך־יהודי־בגולה, במקומו של ח"כ מיכאל קליינר, שסיים את תפקידו עם היבחרו לכנסת.

רוליק יישאר בכנסת

למרות הפירסומים, שלפיהם דובר סיעת־המערך בכנסת, ישראל („רוליק") פלג, עומד להתחרות על כהונת מזכיר המישמרת הצעירה במיפלגת־העבודה, נראה שרוליק יעדיף להישאר בתפקידו הנוכחי.

כמזכיר המישמרת, סיכוייו להיבחר לכנסת הבאה הם ודאיים, אך פלג מעדיף להישאר בעמדת־המתנה לתפקיד ביצוע.

סערה חדשה בליברלים

הוועדה שבדקה את אי־הסדרים שהתגלו בבחירות האחרונות לוועידת המיפלגה הליברלית שבליכוד עומדת להגיש את מסקנותיה.

המסקנות תהיינה מרחיקות־לכת בחומרתן. רמז לכך אפשר למצוא במיכתב ששיגר השבוע התובע בוועדה, דניאל נחמני, לחברי־הכנסת של הליברלים. נחמני דורש שלא לתמוך במינויו של הח"כ יהודה פרח לתפקיד סגן יו"ר הכנסת, על רקע אי־כשרות הבחירות לוועדה בעירו נתניה.

כשלון למיסחר הרציף

„בנק לאומי" ו„בנק דיסקונט" הכשילו למעשה את „שיטת המיסחר הרציף" שהונהגה בבורסה התל־אביבית. השיטה החדשה, שחייבה עבודה אחרי־הצהריים, גרמה לסיכסוך בין הבנקים ועובדיהם, והם נמנעו מלהשתתף במיסחר הרציף.

מילחמת־הבנקים הצליחה, וביום הראשון השבוע היה סך המחזור במיסחר הרציף פחות ממיליון שקל. התנהל מיסחר רק בשלוש מתוך 20 המניות, המשתתפות במיסחר זה.

ספר על דויד לוי

עיתונאי „ידיעות אחרונות", אריה אבנרי, משלים בימים אלה כתיבת ספר מקיף על סגן ראש־הממשלה ושר השיכון, דויד לוי.

אבנרי, ממקורבי ח"כ מיכה רייסר, הוא המראיין הקבוע של מועדון־הליכוד „היקב".

„התכוף" קונה שני מיפעלים

בעלי מיפעל „התכוף" עומדים לקנות שני מיפעלים, האחד בישראל והשני בארצות־הברית.

עם השלמת העיסקה יצא התכוף בהנפקה גדולה, בהיקף של שני מיליוני דולרים, בבורסה הישראלית.

שרות לכהנא

בכתבה שהיתה בתוכנית „מבט" של הטלוויזיה ביום השני בערב, נראה הרב מאיר כהנא כשהוא נכנס לפית־חת־רפיח, וכך גם הודיע הכתב. תצלום זה בויים. כהנא הגיע לפיתחה כבר ביום ראשון.

נדחה הדיון נגד קידר

הדיון, שעמד להיערך בפרשת התביעה נגד עורך־הדין אליהו קידר בלישכת עורכי־הדין, יידחה. קידר הודיע לתביעה כי בדעתו להישאר בארץ בתקופה הקרובה, ולכן אין דחיפות בקיום הדיון כבר השבוע. התביעה נגד קידר הוגשה אחרי שהשמיע כינויי־גנאי — „אידיוטית", „מקרטע" ו„מגמגם" — נגד פרקליטי התביעה במישפט הרצח הכפול.

הכתבים לא נפגשו עם מובארכ

הכתבים לעניני ערבים של העיתונות היומית בישראל, שיצאו לסיור במצריים, לא זומנו לפגישה עם הנשיא המצרי חוסני מובארכ, למרות שהדבר הובטח להם לפני צאתם.

התנחלות מישטרתית

במטה מרחב תל־אביב של המישטרה מתנהל מסע־הסברה בין השוטרים, במגמה לשכנעם להתנחל בגדה המערבית.

לשוטרים מוצעות דירות בהתנחלות תקוע, ליד בית־לחם. הדירות הן בשטח של 80 מטרים רבועים, ולשוטרים מוצע לדור בהן בשכירות או לרכוש את הדירות במחיר של 420 אלף שקלים לדירה.

עורכי־דין יתארגנו נגד ועדת־האתיקה

קבוצה של עורכי־דין, שנגד כמה מהם הוגשו לאחרונה תלונות לוועדת־האתיקה של לישכת־עורכי־הדין, והצפויים למישפט נגדם בבית־הדין הפנימי של הלישכה, מבקשים להאבק במשותף נגד התקנות המחמירות, הנוגעות לאי־פירסום שמם ותוארם של הפרקליטים.

עורכי־דין אלה טוענים כי תלונות לוועדת־האתיקה הפכו אמצעי מקובל של „חיסול חשבונות" בין עורכי־דין לבין עצמם. בדרך־כלל יושבים בבתי־הדין, הדנים בתלונות, עורכי־דין שאינם מצליחים במיוחד, והללו משתמשים במעמדם ומחמירים בעונשים נגד חבריהם, הזוכים בפירסום.

הנסיגה תפגע בפרדסנים

בשרות־התעסוקה חוששים שהנסיגה מהחלק המצרי של העיר רפיח תביא ליציאת יותר מ־4000 עובדים מיקצועיים מכוח העבודה. אנשי השרות, החוששים שהענף הראשון שייפגע יהיה ענף־הפרדסנות, מקווים שהממשלה תגיע להסדר עם המצרים, שבעיקבותיו יותר לפועלים מרפיח לחצות את הגבול ולעבוד בישראל.

התיסמונת של המדינה: „תבהלת סגירת השער"

פאניקה

אחת המילים היותר ציוריות בשפה הגרמנית „תבהלת־סגירת השער". (בגרמנית זוהי באמת מילה אחת. היא נראית כך: Torschlusspanik).

זוהי פאניקה, שבה נתקף אדם או ציבור כשנדמה לו שעומדים לסגור לפניו את השערים, ושוב לא יוכל להציל את עצמו. למשל: כאשר מגיניה של עיר נצורה סוגרים את השער לפני חייליה שנותרו בחוץ, המבקשים למלט את נפשם מידי האוייב.

משהו כזה מתרחש עתה אצלנו. התאריך הגורלי — 26 באפריל 1982 — מתקרב. הזמן אוזל כמו הגרגירים האחרונים בשעון־חול.

כל מי שפוחד מפני השלום אחוז עתה בהלה.

■ ■ ■

הבהלה של עוצרי־הנסיגה אינה מפתיעה. להיפך. הכל ידעו כי בשבועות האחרונים לפני סגירת־השער ייעשה נסיון נואש על־ידי שונאי־השלום, אנשי הימין הקיצוני הדתי והלאומני, לחבל בתהליך. השאלה היתה רק מה יהיו ממדיה של תנועת־ההתנגדות, כמה אנשים תצליח לגייס, ובאילו אמצעים היא עלולה להשתמש.

פקודת הממשלה לצה"ל להקים מחסומים ולסגור את האיזורים המועדים־להחזרה היתה בלתי־נמנעת. גם כאן היתה רק שאלה אחת: מתי תאזור ממשלה אומללה זו עוז כדי לעשות את המוטל עליה. פקודת־השבוע באה באיחור, אך מוטב מאוחר מאשר בכלל לא.

פרשה זו הולכת ומסתיימת. מאורעות השבוע היו הסצנה הראשונה במערכה האחרונה של המחזה. עדיין לא ברור אם תהיה זאת, בסופו של דבר, קומדיה או טראגדיה. כך או כך — זהו מחזה צפוי. הוא יסתיים.

■ ■ ■

פאניקה מסוג אחר שוררת במישור הדיפלומטי. כאן קורים כמה דברים מוזרים.

אין שר־חוץ בישראל. יש איש־המיבצעים של לח"י, המומחה־לשעבר למעטפות־נפץ, לאומן קנאי וחד־ממדי, אשר ראש־הממשלה הטיל עליו לנהל את ענייני־החוץ. הוא מנהל אותם ברוח המתאימה יותר למוסד.

שיגור איש זה בשעה זו למצריים היה מישגה ממדרגה ראשונה. יצחק שמיר אינו מבין את המצרים, ואין גם כל סיכוי שיבין אותם ביום מן הימים.

נראה כי גם שר־החוץ סובל מן התיסמונת של תבהלת־סגירת־השער. נדמה לו שעליו לסחוט מן המצרים את כל אשר ניתן לסחוט בשבועות המעטים, שנותרו עד לפינוי.

ההנחייה היא פשוטה — פשוטה במובן של חוסר־תיחכום, חוסר־עמקות, רדידות מחשבתית.

וזוהי: עד ה־26 באפריל נאלצים המצרים לאכול כל צפרדע שנאכיל אותם. החל ב־26 באפריל הם יחדלו מלאכול בכלל את המאכלים שנגיש להם.

זוהי תמונה מסולפת עד להחריד של היחסים בין שתי מדינות — שתי מדינות בכלל, ושתי מדינות אלה בפרט. זוהי ראייה כוחנית גסה. כמעט והייתי אומר: ראייה טרוריסטית.

היחסים בין מדינות מבוססים על תהליך של קח ותן. דיפלומט מוכשר משתדל לראות ולהבין את האינטרסים של הצד השני, ולספק אותם עד כמה שאפשר תמורת סיפוק האינטרסים העצמיים.

מי שסבור כי ניתן להשיג משהו רק על־ידי כפייה, על־ידי איום בכוח והשימוש בכוח, בשיטת אולטימטום — יכול להיות מנהיג מוכשר מאוד של אירגון טרוריסטי. אבל הוא לא יצלח כשר־החוץ.

■ ■ ■

על רקע זה יש לראות את העסק־ביש של ביקור חוסני מובארכ בארץ.

שמיר סבר כי אפשר לכפות על הנשיא המצרי לבקר בירושלים המסופחת. הוא האמין כי מובארכ ייבהל מפני אולטימטום ישראלי מוסווה, ערב הנסיגה משארית־סיני. איך זה יעז מובארכ לסרב לדרישת בגין? הרי עליו לקחת בחשבון שבגין עלול להתרגז, שיעניק למובארכ את „טיפול שמידט" או „טיפול וויינברגר", ושיעצור את הנסיגה!

אם אכן נרמז רמז כזה לקאהיר, הרי אנשי־הצמרת המתוחכמים שם היו עלולים להתפקע מצחוק. יש להעריצם על כי התאפקו ולא צחקו בפני השר־האורח.

כי אי־אפשר לעצור את הנסיגה. כל מדינאי מצרי יודע זאת, כשם שיודע זאת כל בר־דעת אחר בעולם. חוץ מרעש־אדמה, אשר יבלע את שתי המדינות, לא יעזור דבר. כי המחיר של עצירת־הנסיגה הוא כה כביר, עד כי אינו בא כלל בחשבון.

עצירת הנסיגה היא, פשוטו כמשמעו, התאבדות פוליטית של מדינת־ישראל.

אם היה נדמה לשמיר שהוא בא למצריים כשבידו אקדח טעון, הסתבר לו שזהו אקדח־צעצוע. גרוע מזה: הסתבר לו שגם מארחיו ידעו שזהו אקדח־צעצוע.

גם שודד־הבנק המוכשר ביותר לא יצליח אם הקופאי של הבנק יודע שהוא מאיים עליו באקדח־מים.

■ ■ ■

בעיניו של מובארכ, העניין נראה באור אחר לגמרי.

אנוור אל־סאדאת בא לירושלים, בידעו כי העוצמה הדרמתית של מעשהו ההיסטורי

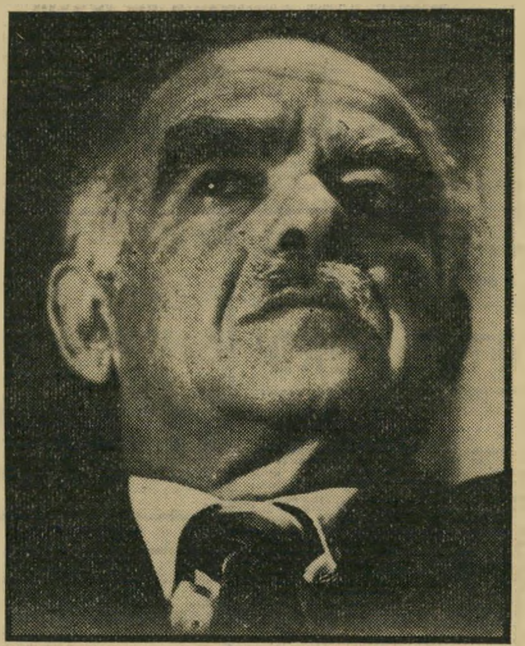

שר־החוץ שמיר: אקדח־צעצוע

הכביר תאפיל על כל שאר ההיבטים, ובכללם בעיית־ירושלים.

אך גם אל־סאדאת לא חזר על כך. הוא בא לבאר־שבע, לחיפה, לאופירה. רגלו לא דרכה עוד על אדמת ירושלים. הוא ידע היטב כי כל ביקור נוסף, שיגרתי, בעיר זו יהווה התגרות בכל ערבי ובכל מוסלמי בעולם, מפני שהיה מתפרש כהכרה בסיפוח ירושלים המיזרחית ומיקדש אל־אקצה לישראל.

לאחר מכן חקקה הכנסת את חוק־ירושלים, שהחמיר את המצב פי אלף.

„מדוע צריכה ישראל להכריז מילחמה על 800 מיליון מוסלמים בעולם?" שאל אותי אל־סאדאת — שאלה ריטורית — אחרי חקיקת חיקוק זה.

ואם אל־סאדאת הרגיש כך, הרי מובארכ על אחת כמה וכמה.

שהרי אל־סאדאת נהרג בידי קנאים מוסלמיים. בעיני קנאים אלה, עניין ירושלים מאפיל על כל עניין אחר. הוא, יותר מכל שאר נושאי הסיכסוך, מלכד את המתנגדים להסכם השלום הישראלי־מצרי.

חוסני מובארכ רוצה לצמצם את התהום בין מצריים והעולם הערבי, ואין הוא מסתיר זאת. הוא מתקדם בכיוון זה בצעדים זהירים, סבלניים. הוא בונה גשרים.

הדרישה כי יבוא עתה לירושלים ויירק בפניהם של כל המוסלמים האדוקים בעולם ובמצריים עצמה — הרי היא אבסורדית.

האמונה כי ניתן ללחוץ עליו לעשות כן, תוך איום נרמז בשיבוש הנסיגה, היא ילדותית.

ואילו החלטתה של ממשלת־ישראל לבטל את הביקור היא מטופשת.

פירוש הדבר כי נשיא מצריים לא יוזמן לישראל לעולם — שהרי הסיבה לאי־הזמנתו לא תיעלם אחרי ה־26 באפריל 1982. כך מחבלת ממשלת־ישראל בעצמה בנורמליזציה, שהיתה אמורה להיות הפרי העיקרי של הנסיגה.

ואם מובארכ אינו יכול לבוא לישראל, בגין לא יוכל לנסוע למצריים.

העובדה שאמצעי־התיקשורת בישראל שיבחו מעשה־איוולת זה, ושגם בכנסת לא נמצא מי שיגנה אותו, מלמדת הרבה על מצבה של ישראל ערב הנסיגה.

■ ■ ■

כל פאניקה היא בלתי־רציונלית. אדם מבוהל אינו מסוגל לחשוב בקור־רוח.

משום־כך אין טעם רב בשאלה: מדוע נדמה לממשלה ולציבור בישראל כי ב־26 באפריל נסגר שער?

הרי לכאורה נכון ההיפך: ב־26 באפריל נפתח שער. השלום בין שתי המדינות עלה ביום זה על פסים של קבע.

לא התבהלה היתה צריכה לשרור באוהלינו, אלא השימחה. הנה, למרות כל הסכנות וההפרעות, הסתיימו בהצלחה כל שלבי־ההכנה לשלום המצרי־ישראלי.

אם כן, מניין המועקה? מניין הפחד? מניין ההרגשה הנוראה שהנה מקיץ הקץ, וכדאי לחטוף מהר מה שניתן עוד לחטוף?

מקור התופעה בעובדה שהצבענו עליה לא־פעם: ההבדל היסודי בין שתי תפיסות לגבי מהות השלום הישראלי־מצרי.

התפיסה האחת אומרת כי שלום זה אינו אלא שלב ראשון לקראת שלום כולל בין ישראל והעולם הערבי כולו. במיסגרת השלום הזה תתקבל ישראל לחברת העמים של המרחב, ותשתלב בחיים המדיניים והכלכליים של האיזור הגיאו־פוליטי שבו היא שוכנת. תמורת הישג זה תצטרך לוותר על השטחים שכבשה ב־1967 וגם — אכן — על השליטה הבלעדית בירושלים.

זאת היתה תפיסתו של אדריכל השלום, אנוור אל־סאדאת. הוא השמיע אותה בגלוי בנאומו ההיסטורי בכנסת. היא מצאה הד במחנה־השלום הישראלי (שחלק ממנו דגל בה עוד לפני כן) וגם אצל כמה ממנהיגי ישראל, כמו עזר וייצמן.

התפיסה השנייה אומרת שהשלום בדרום הוא מכשיר להמשך המילחמה בשאר המיגזרים.

ישראל ויתרה על נכסים אסטראטגיים ואחרים בסיני כדי להוציא מן המילחמה את הצבא הערבי החזק ביותר. סיני הוחזרה כדי לחזק את השליטה בגדה, ברצועה ובגולן.

תפיסה זו לא בוטאה אף פעם בפשטות ובבירור, אך העולם הערבי הבין את הדברים מן הרגע הראשון, וזהו מקור זעמו הרב על מצריים.

החל ב־27 באפריל בבוקר תתגלה הסתירה הזאת לעיני כולם, ושוב לא יהיה ניתן להסתירה. היא תעמיד את המשך השלום במיבחן קשה.

מנהיגי ישראל יודעים זאת. ומכאן החשש מפני סגירת־השער.

■ ■ ■

המנהיגי מצריים נדמה שזוהי אי־הבנה בלבד. אין הם מסוגלים להבין איך יעדיף ישראלי בר־דעת כמה שטחים עלובים על פני הסיכוי ההיסטורי להשתלבות במרחב כביר ועשיר.

האם התנחלות על הר־גריזים שקולה כנגד מרכז־מכירות ישראלי בריאד? האם ישיבה בחברון חשובה מנחיתה בדמשק, בבגדאד, באלג'יר?

בסבלנות של עם עתיק, שנדמה לו כי ישראל הצעירה פשוט אינה תופסת עדיין את עובדות־החיים, מסבירים המצרים שהם מוכנים לפלס את דרכה של ישראל אל העולם הערבי, לפתוח לפניה את הדלתות להידברות ולמשא־ומתן, לבנות גשרים על פני התהומות.

לשם כך צריכה מצריים להיות מעורה בעולם הערבי. משום־כך, כל מעשה ישראלי המקשה על מעמדה של מצריים בעולם הערבי — סיפוח הגולן אתמול, מעשי־הדיכוי בשטחים הכבושים היום, הפלישה ללבנון מחר — יפגע בראש וראשונה בישראל עצמה. ולהיפך, כדאי לישראל לעזור למצריים לחזור אל חיק העולם הערבי.

האם לא מובן מאליו שכדאי לישראל שהמדינה הערבית היחידה, שחתמה עימה על חוזה־שלום רישמי, תהיה מקובלת על שאר המדינות הערביות?

מטוסי אל־על, הנוחתים בקאהיר, עומדים על המסלול בין מטוסי המדינות הערביות. הביתן הישראלי ביריד בקאהיר הניף את דגל ישראל בין דיגלי העמים הערביים. האם לא ברור לישראלים כי זוהי פריצת־הדרך שהם ציפו לה במשך שלושה דורות?

אלא שכל הפיתויים האלה מבוזבזים על ממשלת־ישראל. הסיכוי ההיסטורי אינו מושך אותה. היא רוצה רק בדבר אחד: סיפוח הגדה, הרצועה והגולן לישראל. וזהו הדבר האחד המנוגד לחלוטין לאינטרס המצרי.

בגין, שרון ושמיר יודעים זאת. על כן אי והם מאמינים בשלום חם, אלא רק ב„שלום קר", כפי שאמר השבוע שימחה ארליך. ואין הם בטוחים גם בכך.

הם חוששים מפני סגירת השער.

מאת אורי אבנרי

תמיכה מוזרה ב„פרוטארום"

מה מריץ את הממשלה לתמוך בצורה מאסיבית בפרוטארום, החברה לתעשיות אלקטרוכימיות בעכו?

קשה להבין, אבל עובדה היא שבתקופת זמן קצרה יחסית דאגה ממשלת־ישראל שמיפעלי „פרוטא־רום" יקבלו הלוואות בסדר גודל של כ־300 מיליון שקל בערבות המדינה. סיוע עקיף קיבל המיפ־על בצורה של מחירי חשמל מוז־זלים, שאנחנו, הצרכנים, מממנים בעת החישוב הדו־חודשי להעלאת תעריפי החשמל.

הנה, בשבוע שעבר פנה שוב שר־האו־צר, יורם ארידור, אל יושב־ראש ועדת־הכספים של הכנסת, ח"כ שלמה לורינץ, בבקשה, שהוועדה תאשר ערבות נוספת של המדינה, להלוואה נוספת של 11 מיל־יון שקלים ל־12 שנה, צמודים לדולר ובו־ריבית **של 1% לשנה.** נוסף על בקשה זו אישרה ועדת הכספים ערבות המדינה להלוואות שונות בסך 63 מיליון שקל, 5.5 מיליון דולר ו־10 מיליון פרנקים שוויצ־יים. יש רגליים לסברה שאם סכומים אלה לא יספיקו, יגיע מיכתב נוסף לווע־דת־הכספים ובו כרגיל, בקשה נוספת ל־ערבות נוספת.

ומה יקרה אם באמת לא ישתפר מצבה של החברה, המתמחה ביצור מוצרי פי־וי־סי ומחירי מוצריה יוסיף לרדת, בשל התחרות הקשה במוצרים אלה בעולם כולו, בעיקבות ירידה בביקושים? כרגיל, אנחנו נשלם. למי שהעניין לא ברור, יוכל לשטוף את העיניים במכתבו המקורי של שר־האוצר.

מדוע דואג כל־כך ארידור למשקיע האמריקאי, שבידו 54% ממניות החברה?

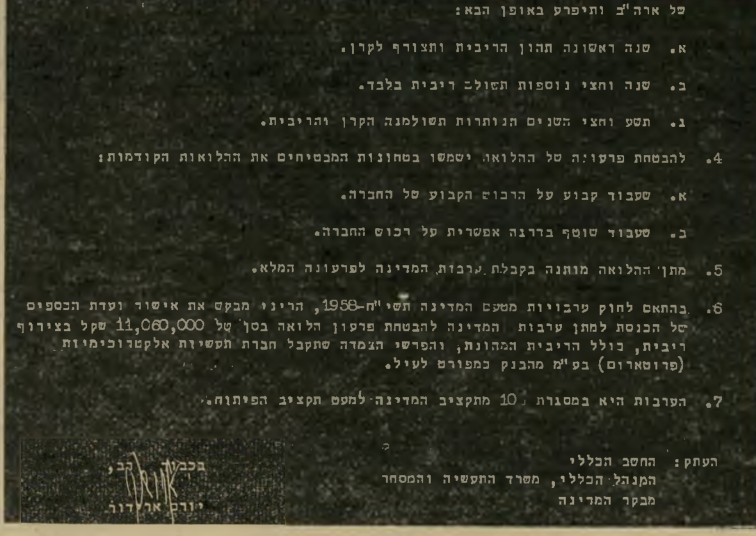

3. ההלואה תינתן לתקופה של 12 שנה כאשר הקרן והריבית יהיו צמודים במלואם לדולר של ארה"ב ותיפרע באופן הבא:

א. שנה ראשונה תהון הריבית ותצורף לקרן.

ב. שנה וחצי נוספות תשולם ריבית בלבד.

ג. תשע וחצי השנים הנותרות תשולמנה הקרן והריבית.

4. להבטחת פרעונה של ההלואה ישמשו בטחונות המבטיחים את ההלואות הקודמות:

א. שעבוד קבוע על הרכוש הקבוע של החברה.

ב. שעבוד שוטף בדרגה אפשרית על רכוש החברה.

5. מתן ההלואה מותנה בקבלת ערבות המדינה לפרעונה המלא.

6. בהתאם לחוק ערבויות מטעם המדינה תשי"ח-1958, הריני מבקש את אישור ועדת הכספים של הכנסת למתן ערבות המדינה להבטחת פרעון הלואה בסך של 11,060,000 שקל בצירוף ריבית, כולל הריבית המהונת, והפרשי הצמדה שתקבל חברת תעשיות אלקטרוכימיות (פרוטארום) בע"מ מהבנק כמפורט לעיל.

7. הערבות היא במסגרת 10 מתקציב המדינה למעט תקציב הפיתוח.

בכבוד רב,
יורם ארידור

העתק: החשב הכללי
המנהל הכללי, משרד התעשיה והמסחר
מבקר המדינה

מיכתבו של שר־האוצר לח"כ לורינץ
נא לערוב ל־10 מיליון שקל

„קודאק" מכה את היפאנים

חברת קודאק הודיעה, בשבוע שעבר על התחלת שיווקה של מצלמה חדשה ל־חובבים, העשויה להיות הלהיט של שנות ה־80 בשטח הצילום. המצלמה החדשה תאפשר לחובבים לצלם תמונות באיכות טובה יותר, והיא תאפשר לחברה להגדיל את מכירות הפילמים שלה, שיהיו בעלי שכבה רגישה לאור, שאינה ניתנת לחיקוי.

איכות התמונה של קודאק תעלה פי כמה על התמונות האלקטרוניות שיוקרנו על מסך הטלוויזיה. המוצר החדש של קודאק, שייקרא **מצלמה דיסקית,** מצוייד בדיס־קית נעה, במקום סרט הצילום הרגיל, שלה 15 מיסגרות צילום נעות באמצעות מנוע אלקטרוני זעיר בתוך המצלמה.

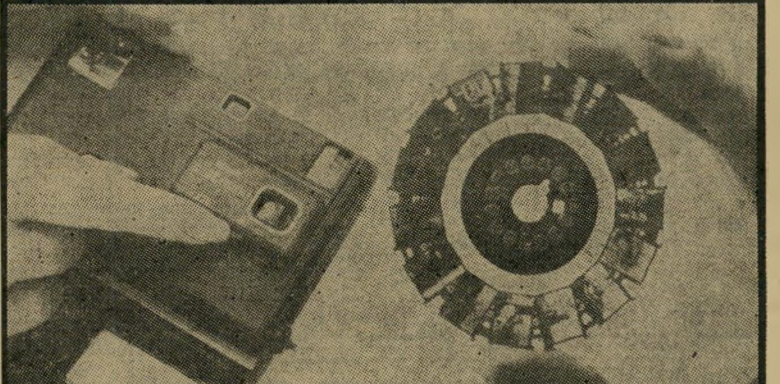

מצלמת הדיסקיט של „קודאק"
איך הם סידרו את היפאנים

„קודאק" החליטה, למרבה ההפ־תעה, לזנוח את מה שנראה כמצ־למות העתיד, המצלמות האלק־טרוניות, שפותחו על־ידי חברות יפאניות, ולכבוש את השוק במצ־למה מסוג חדש.

לדעת ראשי קודאק, השוק עדיין איננו מוכן לקליטת מצלמות אלקטרויות מכמה טעמים: מחיר האלקטרונית יהיה 880 דולר לעומת 68 דולר המצלמה החדשה של קודאק.

שיכבת הצילום של הפילם החדש מכי־לה חלקיקים רגישים לאור של ניטראט הכסף, המקובלת בכל הפילמים, אך בפילם של קודאק מיספר החלקיקים גדול יותר; יותר נקודות רגישות לאור בכל צילום. לצורך השוואה, במצלמה הרגילה של קו־דאק מיספר „הנקודות" לתמונה הוא 2 מיליון. בפילם החדש יהיה מיספרן 3 מיל־יון וזאת לעומת 280 אלף נקודות בתמו־נה האלקטרונית.

תוכנית מרשל יפאנית לארה"ב

אנשי־עסקים יפאניים המבקרים בארצות־הברית סיפרו למארחי־הם, בוועידת מושלי המדינות ש־התכנסה לאחרונה בוושינגטון, שהם מתכוונים להקים „קרן החי־למה" בת 10 מיליארד דולר למי־מון פרוייקטים עתירי־תעסוקה בא־רצות־הברית.

תוכנית יוצאת־דופן זו, מטרתה לרכך את הלחצים על יפאן ולהקטין את העודף המיסחרי שלה עם ארצות־הברית, המגיע היום לסכום של 18 מיליארד דולר. תעשיי־נים ואנשי איגודים מיקצועיים אמריקאים מרבים להתלונן, שהיבוא היפאני פוגע קשות ובצורה לא הוגנת במכירות של התעשיה האמריקאית ובמיספר המישרות, ובכך הם מעמיקים את האבטלה.

כספי הקרן יבואו כולם מהסק־טור הפרטי ויינתנו בריבית של 6%, לעומת למעלה מ־20% בשוק החופשי. החברות שיתרמו לקרן, לא זוהו. תקנות הקרן קובעות שהכספים העומדים לרשותה ייוע־דו לעבודות ציבוריות ולפיתוח כלכלי.

ניסויים ב„רמב"ם" להקפאת זירמה

יש חדש בארץ. הנה למשל במה עו־סקת אגודת הנוקדים. היא מפעילה שירות הזרעה מלאכותית, שבמיסגרתו יוקמו ב־ארץ מרכזי אילים, שהזירמה שלהם תש־מש להפרייה מלאכותית של כבשים. ה־בעיה היא שעד היום לא פותחה שיטה להקפאת הזירמה וניתן לשמור אותה ב־משך יום אחד בלבד. בקרוב יערכו בבית־חולים רמב"ם בחיפה ניסויים, לפיתוח שי־טות להקפאת זירמה, לתקופה ארוכה.

הבורסה

רמה גבוהה מדי

התשובה לשאלה מה באמת קרה בבור־סה, ובעיקר למה, אינה כה מסובכת, כמו למשל הצעת החוק הקרויה מיסוי בתנאי אינפלציה. זה יותר מחודש טוענים כל „המבינים" המסתובבים בבורסה ולידה, כי רמת־השערים של המניות הנסחרות גבוהה מדי, ורק כמויות הכסף האדירות מונעות מפולת. הם טענו עוד טענה: חו־דש פברואר מועד לפורענויות, שנאמר „פברואר השחור". מקורבי הבורסה לא הופתעו מיום **שלישי השחור,** הם אולי לא ניחשו נכונה מה יהיה הקש שיכריע את שערי־המניות.

הצעת החוק למיסוי בתנאי אינפלציה, מתגלגלת חודשים ארוכים בשתי ועדות שמינה שר־האוצר, שהמלצותיהן גובשו בצורת הצעת־חוק ביוני 1981. עברו יותר משבעה חודשים, עד לאותו יום השני, שבו הוגשה ההצעה לאישורה של ועדת־השרים לענייני־כלכלה.

שרים שאישרו את הצעת החוק בהצבעתם בוועדה הודו לאחר מעשה, כי אינם מבינים את החוק, ובעיקר את השלכותיו. ומה שיו־תר גרוע, אילו ידעו היו דוחים את ההצבעה.

הפעם דחק הזמן: היה צורך לסיים את כל הליכי קבלת החוק עד סוף שנת התקציב. וכך אישרה ועדת־השרים את הצעת־החוק בדיוק לקראת „מבט לחדשות".

מטבע חדש של 10 שקלים
זה לא כסף!

מה שהיה ידוע למעטים שהבינו, ול־רבים שלא הבינו ולא ייחסו לו חשיבות, הפך במבט לחדשות ל„הסיפור הכלכלי של השנה." הדרמטיזציה הפכה את ירי־דת השערים שלמחרת מובטחת. איש כמ־עט לא התעניין מה אומר החוק.

הבהלה שאחזה במשקיעים, גדולים כקטנים, היתה לכל אורך המניות שהחזיקו. כולם מכרו הכל כדי להימלט מאימת הירידות.

נשכרו רק אותם בעלי־מניות שנרשמו למניות שהחזיקו שער „מוכרים בלבד" — מניותיהם לא נמכרו. למחרת היו עליות שערים, חלק מכר. ביום החמישי היו שוב עליות שערים, המתוחכמים מכרו. היו גם כאלה שקנו, בשערים הנמוכים יחסית. ה־בלימה של הבנקים וקריאות־ההרגעה של ראשי האוצר הספיקו עד יום הראשון. ביום הראשון קרה שוב מה שהיה צפוי, לדעת היותר מתוחכמים — שוב ירידות כמעט בכל המניות.

המפליא בכל העניין, שלמעשה החוק החדש כמעט שאינו פוגע במשקיע הקטן, הפרטי. הוא יפגע בעיקר בחברות מסויי־מות, שאפילו רואי־החשבון המנוסים ב־ענייני מיסים, עדיין לא החליטו בדיוק, איזה הן.

השבוע צפויות ירידות נוספות, עם עליות פה ושם, מה שקרוי בלשון אנשי הבורסה „תיקונים טכניים". אל דאגה, שערי המניות יחזרו לעלות; השאלה היא מתי?

אני חייב לסיים בסיפור־מעשה. כרגיל, לקראת פירסום מאזן שנתי, מוזמנים ה־כתבים הכלכליים למסיבת־עיתונאים. ה־חברה שבה מדובר לא דאגה לאירוח נאות. בסיומה חיכתה למשתתפים הפתעה: במ־קום תיק מפלסטיק ועט כרום הוצעו מניות של פי־בי. זה מזכיר לי את הסיפור, מדוע התירה הרבנות הראשית השבוע לשאת בכיס, בשבת, מטבע של 10 שקלים חד־שים: זה פשוט לא כסף.

NEW
BOND
FITS ALL TWIN-BLADE RAZORS
5
BOND חד וחלק
למפגשים מהסוג החלק. BOND חד וחלק.
BOND – סכין גילוח כפול חדיש ומתקדם, פרי מחקר ממושך
ושיטת ייצור מתוחכמת – עכשיו בישראל.
BOND מחליק על פניך ברכות ובעדינות ומעניק לך
גילוח מושלם. BOND – חד וחלק.

פלדג' מנקה ומבריק את הרהיטים, בכל פעם שאת מסירה את האבק.

פלדג' לרהיטי עץ ופורמייקה — ההבדל המבריק.

1. התיזי פלדג' על המשטח.

2. עברי עם מטלית יבשה.

3. ראי כמה זה מבריק.

כל אשה שניה בארה"ב מבריקה כל יום את הרהיטים עם פלדג'.
עוד מוצר של ג'ונסון.

יבואן: דנשר טרייד
מוצרי איכות ויופי לשימוש אישי וביתי

pledge

משווק: ברק אבנר מפיצים בע"מ, טל: 03-922855.

מרים בנימיני

מזל החודש: דגים

נפטון שולט במזלם. אל הים, המסמל את החיפוש אחר האמת

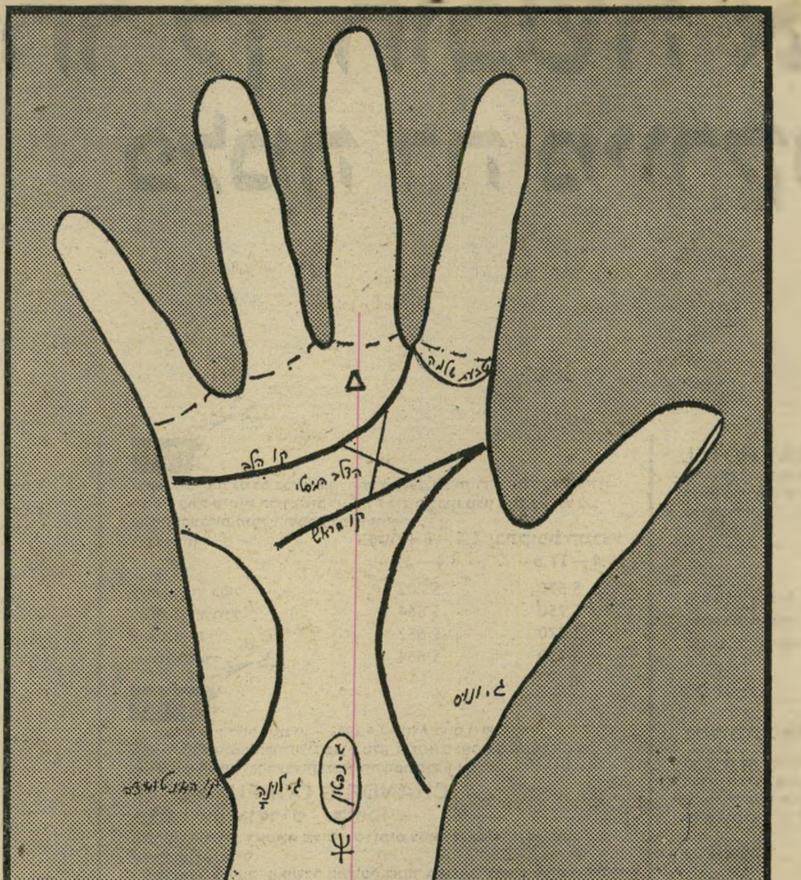

אישיותם של בני מזל דגים מושפעת מהכוכב השולט במזלם — כוכב נפטון. נפטון במיתולוגיה הוא אל הים; דגים הינו מזל מים וקשור לים. המים חודרים לכל מקום, הם נמצאים במעמקי האדמה, הם נמצאים באוויר ומהווים את חלק הארי של כדור הארץ. נפטון ספוג בכל דבר, הוא מקיף עולם ומלואו ועמוק עד אין חקר.

האינטואיציה של האדם היא בחש־ראת נפטון. האינטואיציה היא רגש עמוק ולא נתפס, העוזר להבין את עומקם של דברים בצורה בלתי אמצעית, ריגשית תחושתית. רגש — זו ההבנה הרוחנית המחייה עולם ומלואו. הקשר בין הרוח לבין המים מצוי בפתיחת ספר בראשית. „ורוח אלוקים מרחפת על פני המים.” הצורך של האדם להרגיש את הרוח, ולהיות חדור בה, מיוצג על־ידי הכוכב נפטון. כוכב זה מסמל את החיפוש אחר האמת, את הרצון להתמזג עם האמת הרוחנית ביקום, לשכוח את האני הצר, ולהתעלות מעל למיסגרות המקובלות.

בני דגים רובם ככולם ניחנו באינטואיציה חזקה — בהשראת נפטון שכאמור משפיע על אישיותם, וגורם להם להעמיק בריגשותיהם והבנתם. במפה האסטרולוגית ניתן להבחין בקלות באדם הניחן באינטואיציה חזקה, ואם כן, באיזה תחום היא משמשת אותו.

בכף היד קיימים כמה סימנים המראים מיהו זה בעל האינטואיציה, או בעל החוש השישי שמסוגל לפתע לקבל, „שטף” של מידע בעל־חשיבות, אשר לא היה יכול להגיע אליו באמצעים הרגילים. ה„שטף” הזה יכול להתייחס לעברו של אדם, להווה שלו, או אף לאירועים האמורים להתרחש בעתיד.

בני דגים ניחנו באינטואיציה חזקה ויכולים להבין את נפש הזולת

קו האינטואיציה

הוא קו דמוי חצי גורן — שתחילתו מתחת לזרת, וסיומו (בגבעת הירח) קרוב לקצה כף היד. לבעל קו אינטואיציה חזקה, הוא רגיש מאוד ובעל תפיסה חדה. במיקרים מסויימים הוא בעל כוחות נפשיים נסתרים ויכולת להבין את נפש זולתו בהבנה עמוקה ונכונה.

אם הקו מופיע ביד ימין, ניתן להניח

(המשך בעמוד 26)

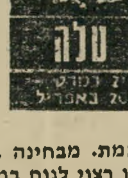

טלאים סובלים מדברים שונים, ומנסים להתעלם מכל מה שכואב. בעבודה נדרש מהם מאמץ רב, אך בכל מצב קשה באים ידידים טובים ומוכנים להושיט כתף ולעזור. קשרים עם בני־זוג אינם מתנהלים כשורה. מתיחויות סביב דברים שוליים הופכות לעתים לעניין גדול ומוגזם וללא פרופורציות למה שהתרחש באמת. מבחינה בריאותית חשים חולשה, לכן רצוי לנוח במידת האפשר ולאגור כוח.

* * *

שוורים מתאוששים לאיטם מהסערות וה־אכזבות שפקדו אותם לאחרונה. ידידויות חדשות מתפתחות לפתע וחשים אפילו בילבול. לא יודעים במי לבחור ומי הוא הרצוי לכם באמת. במקום ה־עבודה מתחילים להעריך את עבודתכם, וה־צעות מעניינות עשויות להישמע באוזניכם. דיבורים על נסיעה קצרה או ארוכה יגרמו להתעלולים לגרום למפח נפש, יש להזהר מהם.

* * *

לבטות. אנשים המעמידים פני ידידים **הצעות המושמעות באוזניכם בקשר ל־החלפת מקום העבודה, או לקידום ב־תפקיד, מצריכות זהירות מיוחדת. היזהרו מלקחת על עצמכם יותר מכפי שאתם מסוגלים לבצע, למרות הפיתוי שבהצעות. אלה המסוגלים להמשיך ב־עבודה שבה הם עסוקים, עשויים ליצור ל־עצמם שם טוב והערכה, לכן עדיף להתמיד בישן והמוכר. על אכזבות בשטח האהבה אפשר להתגבר על ידי הכרויות חדשות.**

עייפות שתפקוד אתכם בתחילת השבוע, תחלוף במהירות תוך יום או יומיים, ו־תרגישו שוב מלאי מרץ ורצון להתחיל בתוכניות חדשות. קשרים עם חוץ־לארץ יוסיפו הר־גשה טובה, אך יש ל־היזהר מלהתפתות לה־צעות מבריקות מדי. הן ייראו שונות בעוד כ־חודש. אורחים מחוץ־לארץ אמורים להגיע ב־קרוב, ולהוסיף אווירה נחמדה בביתכם. העבודה הנוספת לא תכביד עליכם ואין לכם ממה לחשוש.

* * *

האריות מחכים בקוצר־רוח שהתקופה כבר תעבור, שכן לא קל להם לשאת את מצב־הרוח הקודר והמכביד שנחת עליהם בזמן האחרון. לקראת המחצית השנייה של השבוע יחושו הקלת־מה מכל המצב, אך עדיין לא המצב האי־דיאלי שבו הייתם רו־צים. סיכסוכים מיש־פחתיים מעוררים בכם רוגז רב בגלל אי־הצדק שנעשה לכם, אך צידקתכם תצא לאור רק בעוד שבועיים. היו יותר סבלנים.

* * *

הוויתורים שאתם נאלצים לבצע בדרך־כלל הם כאין וכאפס לעומת הוויתורים שאתם חייבים לוותר כ רגע. איזרו כוח, ונהגו בהיגיון — לטווח ארוך התנהגות שקולה תשתלם ותוביל אתכם ל־דרך רצויה. פגישות חדשות צפויות השבוע, והרומנטיקה תוסיף גוון מתוק לתקופה. הביקורתיות עלולה להפריע הפעם, נסו פעם אחת להתעלם מכל החסרונות, ולקבל את בני הזוג כפי שהם. שימרו על איפוק.

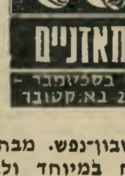

דרישות לא קלות נדרשות מכם במקום העבודה. לפתע יש הרגשה שרק אתם חייבים למלא את כל ההתחייבויות המשעממות והמרגיזות, ו־אילו אחרים מצליחים להתחמק. ידידים טובים מוכנים לסייע ול־הוריד חלק מהעול. על־פי־רוב דווקא אתם מסוגלים להתייחס ב־יתר קלילות לנושאים אלה, לכן עיצרו ועשו חשבון־נפש. מבחינה בריאותית יש להשגיח במיוחד ולא לבזבז כוחות לשווא.

* * *

תקופה מעט משונה עוברת עליכם. מצד אחד באות הזדמנויות להתקדמות בשטחים רבים, אך דברים מיקריים ומעצבנים גורמים לדברים שלא יזרמו לפי המצופה. מבחינה חברתית תוכלו לשפר את תדמיתכם ותהיו יותר פופולריים מתמיד. הרבו ביציאה למסיבות ו־לטיולים, שם תמצאו הפתעות. יש להזהר מ־ביטחון עצמי מופרז, שכן אוייבים נסתרים מחכים לשגיאה ולו הקטנה על־מנת לנצל מעשה לא זהיר.

* * *

תוכניות לנסיעה מעסיקות אתכם בימים אלה. זו תקופה טובה לתיכנון לטווח רחוק. אלה הממתינים לתשובה עשויים לשמוע הצעות מעודדות. קשרים חברתיים חיוביים מתפתחים כעת. התנאים שבהם אתם חיים מוזרים ובלתי רגילים, אך רצוי להתרגל לשינוי ולא להילחם בו. קישרי חיבה עשויים להפוך לקשר הרבה יותר עמוק ומעניין. אלמנט ה־הפתעה ישפיע בעיקר על חיי־האהבה.

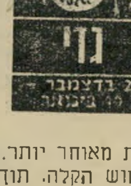

עבודה רבה תעסיק אתכם בתחילת השבוע, אך זו תוסיף מצב־רוח מרומם. למרות העומס בכל זאת חשים בהתקדמות חיובית. אנשים שונים מגלים יחס אוהד אליכם. חלקם אף מעוניינים בהעמקת הקשרים. שינויים גדולים בשטח העבודה לא רצויים בתקופה זו. יש קושי בשיפוט לטווח רחוק, וטעות קלה יכולה להפוך לבעיה רצינית מאוחר יותר. מבחינה כספית מתחילים לחוש הקלה. תוך זמן מה תפטרו מדאגות.

* * *

כספים שמגיעים בצורה לא צפוייה גורמים לשימחה ולרצון לרכוש דברים חדשים. מיכשולים פתאומיים עלולים לקלקל את התוכניות. עדיף לדחות הוצאות גדולות לכמה ימים. בסך־הכל התקופה חיובית מאוד, ומתעוררות מחשבות על יצירת יחסים קבועים, או נישואין. ב־חברה תהיו יותר פו־פולריים ושמכם הטוב יילך לפניכם. התקדמות שבה אתם חשים אינה באה כתוצאה מפעולותיכם אתם.

* * *

שיפור ניכר במצב־הרוח מורגש בימים אלה. שוב אפשר למצוא פתרון מתקבל על הדעת. לבעיות ה־קשות שהיו לאחרונה. לאנשים שפעלו מאחורי גבכם כדאי לכם לומר בגלוי שהדברים ידועים לכם. הטיבוכים שנוצרו עם בן־הזוג מסתדרים. שיחה פתוחה על כל העניין תביא ליחסים יותר טובים. תוכנית חדשה לנסיעה תוסיף שימחה ותשכיח מכם את העבר. קרובים השוהים בחו״ל יוסיפו לכם עידוד.

בחר לך חופשה אביבית
פלמה דה מיורקה, ניצה,
בדוק

מבצע אביב

פלמה דה מיורקה

ימי יציאה — כל יום ד' בשבוע החל ב-7.4.1982 וחזרה ביום ד' שלאחריו.
המחיר כולל — טיסה הלוך ושוב לפלמה דה מיורקה בטיסה של חברת "ארקיע", 7 לילות בבית מלון לפי בחירת הלקוח והעברות למלונות וחזרה.

מלון "איזבלה" — IZABELLA HOTEL

המלון מדרגת תיירות טובה, נמצא 25 ק"מ ממרכז העיר, במלון חדרים מרווחים עם שרותים צמודים, אמבטיה, מרפסת וטלפון. ליד המלון חוף רחצה, בריכת שחיה, טרקלין, בר, מסעדה ודיסקוטק.

1/2 פנסיון	בפסח 7.4—14.4	בתקופת המבצע
	14.4—20.4	20.4—16.6
לנוסע בחדר כפול	$ 558	$ 390
לנוסע בחדר בודד	$ 585	$ 420
לנוסע מבוגר שלישי בחדר	$ 549	$ 380
לילד 12—2	$ 513	$ 340

מלון "בלבר" — BELLVER HOTEL

מלון נופש מדרגה ראשונה, צופה אל הים. חמש דקות נסיעה ממרכז העיר, כשבעה ק"מ משדה התעופה. חדרים מיוחדים עם שטיחים מקיר לקיר, אמבטיה ומרפסת.
במלון מסעדה, באר, מועדון לילה ובריכה מחוממת.

1/2 פנסיון	בפסח 7.4—14.4	בתקופת המבצע
	14.4—20.4	20.4—16.6
לנוסע בחדר כפול	$ 635	$ 475
לנוסע בחדר בודד	$ 675	$ 520
לילד 12—2	. $ 585	$ 425

אפשרות לויתור על ארוחת צהרים — זיכוי — $ 40.

מלון "ויקטוריה" — VICTORIA HOTEL

מלון פאר ממוקם חמש דקות נסיעה מהעיר על חוף הים. חדרים מרוהטים בטעם, מצויידים באמבטיה, טלפון ורדיו. לשמוש האורחים מסעדה, באר, מועדון לילה, חדר קלפים, מספרה, חנות מתנות, שתי בריכות — האחת מחוממת.

1/2 פנסיון	בפסח 7.4—14.4	בתקופת המבצע
	14.4—20.4	20.4—16.6
לנוסע בחדר כפול	$ 730	$ 580
לנוסע בחדר בודד	$ 785	$ 640
לילד 12—2	$ 680	$ 530

אפשרות לויתור על ארוחת צהריים — זיכוי — $ 70.

קוס

תאריכי יציאה — כל יום ו' החל מה-2.4.1982 וחזרה ביום ו' שלאחריו.
המחיר כולל — טיסה הלוך ושוב בטיסת שכר, 7 לילות במלון לפי בחירת הלקוח + 1/2 פנסיון והעברות לבתי המלון וחזרה.

מלון "מריטינה" HOTEL MARITINA

מלון מדרגת תיירות ממוקם במרכז העיר.

ארוחת בוקר בלבד	בפסח 2.4—9.4	בתקופת המבצע
	9.4—16.4	16.4—18.6
לנוסע בחדר כפול	$ 313	$ 222
לנוסע בחדר בודד	—	—
לנוסע שלישי בחדר	$ 297	$ 205
לילד 6—2	$ 278	$ 183
לילד 12—6.	$ 295	$ 203

מלון "דימיטרה ביץ'" — PLM DIMITRA BEACH

המלון מדרגת תיירות מעולה, ממוקם על החוף הדרום מזרחי של האי קוס, כל החדרים פונים לים, למלון חוף פרטי, חדר אוכל, מרפסת אוכל ודיסקוטק.

1/2 פנסיון	בפסח 2.4—9.4	בתקופת המבצע
	9.4—16.4	16.4—18.6
לנוסע בחדר כפול	$ 379	$ 296
לנוסע בחדר בודד	$ 433	$ 356
למבוגר שלישי בחדר	$ 347	$ 260
לילד 10—2	$ 311	$ 220

מלון "קרביה" CARAVIA HOTEL

מלון מדרגה ראשונה, חדש, ממוקם על שפת הים, במלון שתי בריכות, באר, מסעדה, דיסקוטק ושרותים צמודים.

1/2 פנסיון	בפסח 2.4—9.4	בתקופת המבצע
	9.4—16.4	16.4—18.6
לנוסע בחדר כפול	$ 399	$ 319
לנוסע בחדר בודד	$ 441	$ 365
למבוגר שלישי בחדר	$ 369	$ 285
לילד 10—2	$ 356	$ 270

ניצה

יציאת הטיסות לניצה בכל יום ה' החל ב-1.4.1982 וחזרה ביום ה' שלאחריו.
המחיר כולל טיסות הלוך ושוב לניצה, 7 לילות בבית מלון הייאט כולל 1/2 פנסיון והעברות מנמל התעופה למלון וחזרה.

1/2 פנסיון	בפסח 1.4—8.4	בתקופת המבצע
	8.4—15.4	15.4—17.6
לנוסע בחדר כפול	$ 702	$ 570
לנוסע בחדר בודד	$ 864	$ 750
לילד 12—2	$ 652	$ 520
לשלישי בחדר	$ 864	$ 750

קורפו

תאריכי יציאה החל ביום ו' — 2.4.1982 וחזרה ביום ו' שלאחריו.
המחיר כולל טיסה הלוך ושוב בבית מלון CHANDRIS CORFU HOTEL על בסיס חצי פנסיון וכן העברות מנמל התעופה למלון וחזרה.

CHANDRIS CORFU HOTEL
מלון "צ'אנדריס קורפו"

מלון נופש מדרגה ראשונה מעולה, שרותים צמודים בכל חדר, בריכת שחיה ומגרש טניס.
המלון נמצא כ-14 ק"מ משדה התעופה באזור DASSIA למלון שרות אוטובוסים העירה וחזרה וכן גן ילדים בשעות היום

1/2 פנסיון	בפסח 2.4—9.4	בתקופת המבצע
	9.4—16.4	16.4—18.6
לנוסע בחדר כפול	$ 468	$ 370
לנוסע בחדר בודד	$ 522	$ 430
לשלישי בחדר (מבוגר או ילד)	$ 405	$ 300
בדירות נופש		
ארוחת בוקר בלבד	$ 437	$ 335
תוספת לחצי פנסיון	$ 95	$ 95

רודוס

ימי יציאה — כל יום ו' בשבוע החל מ-2.4.1982 וחזרה ביום ו'.
המחיר כולל — כרטיס טיסה לרודוס הלוך ושוב ושהיה בת 7 לילות במלון לפי בחירת הלקוח, כולל העברות וחזרה.

במלון מדרגת תיירות — HOTEL VELLOIS

מלון מדרגת תיירות ממוקם כ-5 ק"מ ממערב לעיר, 100 מטר משפת הים, חדרים נעימים מצויידים במקלחות, שרותים, רדיו וטלפון.

1/2 פנסיון	בפסח 2.4—9.4	בתקופת המבצע
	9.4—16.4	16.4—18.6
לנוסע בחדר כפול	$ 312	$ 222
לנוסע בחדר בודד	$ 334	$ 246

במלון מדרגה ראשונה מעולה — RHODES BAY

המלון ממוקם 4.5 ק"מ מהעיר, למלון בריכת שחיה, מועדון לילה בקומת גג, 4 בארים, מסעדה, מגרשי טניס, מיני גולף, סאונה וחוף ים פרטי.

CHEVALLIER PALACE HOTEL

המלון ממוקם במרכז העיר בלב אזור של חנויות, בתי קפה ומסעדות במרחק הליכה קצר מאוד מהקזינו. למלון חדרים מרוהטים בסגנון דני עם אמבטיות, מרפסות, טלפון ורדיו, במלון בריכת מי ים מחוממת, סאונה ואולמות צבוריים.

1/2 פנסיון	בפסח 2.4—9.4	בתקופת המבצע
	9.4—16.4	16.4—18.6
לנוסע בחדר כפול	$ 377	$ 294
לנוסע בחדר בודד	$ 410	$ 330
למבוגר שלישי בחדר	$ 353	$ 267
לילד 6—2	$ 309	$ 218
לילד 12—6	$ 339	$ 251

בבתי מלון מדרגה ראשונה —
GOLDEN BEACH HOTEL

המלון נמצא 8 ק"מ ממערב לעיר, למלון חוף ים פרטי, שטחי גנים מרווחים, בריכות שחיה, מגרש טניס ומיני גולף. לכל החדרים שרותים צמודים, טלפון ורדיו. במלון גם מועדון לילה.

BLUE SKY HOTEL

המלון נמצא במרכז העיר, 180 חדרים נעימים, בכולם טלפון, רדיו, חימום מרכזי ושרותים צמודים. לכל חדר מרפסת. במלון חנויות, מספרה, בריכה מחוממת ומועדון לילה.

COLOSSOS CLUB

למלון זה אופי מיוחד של מועדון הים התיכון, המאפשר מגוון של בילויים ותעסוקות בשטח המלון כמו — סירות פדלים, שחיה, בשטח המלון 3 בריכות, מסעדות, מגרשי טניס ומרפסות רחבות ידיים הצופות אל הים.

IALYSSOS BAY HOTEL

מלון חדש הנמצא 8 ק"מ מערב לעיר. ממוקם ממש על שפת הים. בחצר המלון בריכת שחיה, בחדרים אמבטיה, שרותים, שטיחים מקיר לקיר, טלפון ורדיו.

1/2 פנסיון	בפסח 2.4—9.4	בתקופת המבצע
	9.4—16.4	16.4—18.6
לנוסע בחדר כפול	$ 360	$ 274
לנוסע בחדר בודד	$ 392	$ 310
למבוגר שלישי בחדר	$ 335	$ 247
לילד 6—2	$ 290	$ 198
לילד 12—6	$ 320	$ 231

במלונות פאר — GRAND HOTEL

המלון נמצא במרכז העיר ומשקיף על הים האגאי. במלון 380 חדרים ממוזגים ולכולם שרותים צמודים. במלון שתי בריכות שחיה (מי מלח), בריכה לילדים ובריכה מחוממת. במלון סאונה, מועדון בריאות ומגרש טניס. במלון הקזינו המפורסם של רודוס.

1/2 פנסיון	בפסח 2.4—9.4	בתקופת המבצע
	9.4—16.4	16.4—18.6
לנוסע בחדר כפול	$ 513	$ 444
לנוסע בחדר בודד	$ 567	$ 505
למבוגר שלישי בחדר	$ 405	$ 325
לילד 6—2	$ 347	$ 260
לילד 12—6	$ 383	$ 300

RHODES PALACE HOTEL

המלון ממוקם 4 ק"מ ממערב לעיר, מבנה גבוה ורחב, מוקף גנים וצופה אל הים. חדרים גדולים מרווחים, לכל חדר שרותים צמודים, מרפסת, במלון 3 בריכות שחיה, מהן אחת מחוממת, מגרש טניס, מסעדות ומועדון לילה.

1/2 פנסיון	בפסח 2.4—9.4	בתקופת המבצע
	9.4—16.4	16.4—18.6
לנוסע בחדר כפול	$ 418	$ 340
לנוסע בחדר בודד	—	—
למבוגר שלישי בחדר	$ 371	$ 287
לילד 6—2	$ 327	$ 238
לילד 12—6	$ 357	$ 271
תוספת לחדר צופה לים	$ 30	$ 30

1/2 פנסיון	בפסח 2.4—9.4	בתקופת המבצע
מחיר בסוויטה	9.4—16.4	16.4—18.6
לנוסע בסוויטה לשניים	$ 475	$ 403
לנוסע בסוויטה לבודד	$ 643	$ 589
לנוסע בחדר לשלושה	$ 430	$ 353
לילד 6—2	$ 345	$ 258
לילד 12—6	.$ 410	$ 330

חופשות משפחתיות במלון —
RHODES PALACE

חופשות מיוחדות למשפחות עצמאיות במבנים נפרדים בשטח מלון רודוס פאלאס.
במבנים חדרי שינה, סלון, פינת מטבח הכוללת מקרר, כיריים לבישול ושולחן אוכל.
ביחידות אלו אין שרות חדרים, והחלפת המצעים מתבצעת פעמיים בשבוע בלבד.

מחיר לסטודיו	בפסח 2.4—9.4	בתקופת המבצע
ללא ארוחות	9.4—16.4	16.4—18.6
לנוסע בסטודיו לשניים	$ 341	$ 254
לנוסע בסטודיו לאחד	$ 438	$ 361
תוספת לחצי פנסיון	$ 100	$ 100

בדירות נופש	בפסח 2.4—9.4	בתקופת המבצע
ארוחת בוקר בלבד	9.4—16.4	16.4—18.6
לנוסע בדירה לשניים	$ 369	$ 284
לנוסע בדירה לבודד	$ 513	$ 444
לנוסע בדירה לשלושה (3×)	$ 326	$ 237
לנוסע בדירה לארבעה (4×)	$ 304	$ 213

לחופשות הגדולות טוס

באתרי הנופש היפים ביותר
קורפו, רודוס, כרתים, קוס
והשווה!!!

מחיר בבונגלו ללא ארוחות	בפסח 2.4—9.4 9.4—16.4	בתקופת המבצע 16.4—18.6
רכב חינם ל־5 נוסעים		
מחיר לנוסע בבונגלו לשניים	$ 495	$ 424
לנוסע יחיד בבונגלו	—	—
לנוסע שלישי בחדר	$ 412	$ 332
לנוסע רביעי בחדר	$ 367	$ 282

מחיר האכסון בבונגלו כולל גם רכב צמוד לשבוע, מקסימום 5 נוסעים. המכונית בעלת 4 דלתות מסוג סוזוקי, כולל מיסים מקומיים וביטול השתתפות עצמית.

כרתים

יציאה כל יום ב׳ בשבוע החל ב-5.4.1982 וחזרה ביום ד׳ שלאחריו. המחיר כולל טיסה הלוך ושוב לאי כרתים, שבעה לילות בבית מלון לפי בחירת הלקוח וכן העברות מנמל התעופה למלון וחזרה.

HOTEL IRO —
מלון מדרגת תיירות כולל ארוחת בוקר בלבד.

המלון נמצא בחוף הרסוניסוס — 100 מטר מחוף הים בקרבת קרטה מאריס. במלון חדרים מודרניים עם שרותים צמודים, למלון מסעדה, באר, חנויות, טברנה, דיסקוטק ומועדון לילה.

ארוחת בוקר בלבד	בפסח 5.4—12.4 12.4—19.4	בתקופת המבצע 19.4—14.6
לנוסע בחדר כפול	$ 332	$ 234
לנוסע בחדר בודד	$ 392	$ 305
למבוגר שלישי בחדר	$ 323	$ 228
לילד 12—2	$ 288	$ 190
עריסה לתינוק עד שנתיים	$ 30	$ 30

CHANIA CHANDRIS HOTEL —
מלון מדרגה ראשונה מעולה — 1/2 פנסיון

המלון נמצא 17 ק״מ ממרכז העיר. למלון חוף ים פרטי ומהווה חלק מתשלובת של חברת CHANDRIS המכיל בנין מרכזי, גנים ווילות למשפחות. בחדרים שרותים צמודים, מקלחת או אמבטיות, טלפון ורדיו. בשטח המלון מתקני ספורט רבים, גינות, בריכת שחיה, טניס שולחן, מגרשי טניס, חנויות, מספרה וגן ילדים.
למלון מסעדות, בארים, דיסקוטק, טברנה עם פולקלור מקומי.

1/2 פנסיון	בפסח 5.4—12.4 12.4—19.4	בתקופת המבצע 19.4—14.6
לנוסע בחדר כפול	$ 378	$ 295
לנוסע בחדר בודד	$ 414	$ 335
לשלישי בחדר	$ 333	$ 245

HOTEL LYTTOS — מלון מדרגה ראשונה

המלון חדש ומודרני, נמצא 20 ק״מ מהרקלון בחוף הרסוניסוס. למלון חדרים נאים מרווחים עם שרותים צמודים. מרפסת, טלפון ורדיו. במלון 340 חדרים, בריכת שחיה, טברנה, מזנון, שטחים צבוריים, חדר קריאה, חדר ביליארד, מגרשי טניס, מיני גולף, ומגוון משחקי ספורט מים.

1/2 פנסיון	בפסח 5.4—12.4 12.4—19.4	בתקופת המבצע 19.4—14.6
לנוסע בחדר זוגי	$ 392	$ 305
לנוסע שלישי בחדר	$ 370	$ 280
ילד 6—2	$ 333	$ 240
ילד 12—6	$ 360	$ 270
תוספת לחדר פונה לים למבוגר	$ 20	$ 20
תוספת לחדר פונה לים לילד	$ 10	$ 10

MIRABELLO BEACH RESORT —
מלון מדרגה ראשונה — 1/2 פנסיון

מלון מודרני על שפת הים, 1 ק״מ מהעיר, בכל החדרים מקלחת או אמבטיות ושרותים, טלפון ומרפסת. למלון מסעדות, גינת גג, באר, מיני גולף, בריכה מחוממת, חוף פרטי, משחקי מים וטניס.

1/2 פנסיון	בפסח 5.4—12.4 12.4—19.4	בתקופת המבצע 19.4—14.6
לנוסע בחדר כפול	$ 449	$ 369
לנוסע בחדר בודד	$ 499	$ 425
למבוגר שלישי בחדר	$ 410	$ 330
לילד 12—2	$ 365	$ 280

CRETA MARIS HOTEL —
מלון פאר — 1/2 פנסיון

מלון נופש מצויין הנמצא מעל מפרץ קטן באזור הרסוניסוס — 30 ק״מ משדה התעופה, בכל החדרים אמבטיות, רדיו, מקרר, מועדון לילה, קולנוע, חוף פרטי, שתי בריכות, מיני גולף וספורט-ים, טברנה יוונית על שפת המים.

חדר פונה להר בבנין המרכזי	בפסח 5.4—12.4 12.4—19.4	בתקופת המבצע 19.4—14.6
1/2 פנסיון		
לנוסע בחדר כפול	$ 459	$ 380
לשלישי בחדר	$ 387	$ 300
לילד 8—2	$ 355	$ 264
אין חדרים ליחיד		

חדר פונה לים בבנין המרכזי	פסח 5.4—12.4 12.4—19.4	בתקופת המבצע 19.4—14.6
1/2 פנסיון		
לנוסע בחדר כפול	$ 482	$ 405
לשלישי מבוגר בחדר	$ 400	$ 315
לילד 8—2	$ 365	$ 276
אין חדר ליחיד		

קוטג׳ פונה להר 1/2 פנסיון	בפסח 5.4—12.4 12.4—19.4	בתקופת המבצע 19.4—14.6
לנוסע בחדר כפול	$ 509	$ 435
לנוסע לשלישי בחדר	$ 417	$ 333
לילד 8—2	$ 378	$ 290
אין קוטג׳ ליחיד		
בסוויטה —		
חדר שינה + סלון		
לנוסע בסויטה לשניים או לשלשה או ארבעה	$ 603	$ 540

ASTIR PALACE ELOUNDA BEACH —
1/2 פנסיון

מלון פאר חדש מוקם באזור אגיאוס ניקולאוס, משקיף אל מפרץ מירבלו (40 ק״מ מנמל התעופה), לכל החדרים מרפסות צופות לים, טלפון, מקרר ושרותים. במלון מסעדה, דיסקוטק, טברנה יוונית.

1/2 פנסיון	בפסח 5.4—12.4 12.4—19.4	בתקופת המבצע 19.4—14.6
לנוסע בחדר כפול	$ 474	$ 401
לנוסע שלישי בחדר	$ 436	$ 359
לילד 12—2	$ 356	$ 270

לבעלי כרטיס אשראי דיינרס קלוב או ויזה
אפשרות תשלומים מיוחדים
10% במזומן בעת ההרשמה
ו-90% בששה תשלומים
תודשיים צמודים לדולר, ללא ריבית,
החל מחודש לאחר הנסיעה.

שיט התענוגות הגדול
פסח 7.4.82-15.4.82

חגיגת פסח בהפלגה מלכותית ״קופל״, חברת הנסיעות הגדולה בישראל, מזמינה אותך לסייר במשך 8 ימים נפלאים בנמלי הים התיכון, במצרים, יוון וטורקיה באנית הפאר ״אטלס״ של חברת אפירוטיקי*

- מיזוג אויר בכל האניה.
- תאים מרווחים ונוחים
- 12 אולמות בילוי!
- 5 ברים למשקאות!
- 3 בריכות שחיה.
- קולנוע בעל 300 מקומות ישיבה!
- 5 ארוחות ביום בימי ההפלגה!
- ליל הסדר על האניה!

סיורי חוף - פורט סעיד, רודוס, קוסדסי(טורקיה), פאטמוס, פיראוס (אתונה)

מחיר החל מ-550$ בתא משפחתי או 725$ בתא זוגי

- ילד מתחת לגיל 12 בתא עם ההורים - 50% הנחה.

בקש את העלון המפואר בכל משרדי ״קופל״ ברחבי הארץ.

על ההפלגה הזו - אל תפסח!

*סוג בטיחות ב

הטיסות במטוסי ארקיע

כפוף לאישור ממשלתי בהתאם לתקנות טיסות השכר

פרטים והרשמה:

קופל נסיעות

משרד ראשי: רח׳ פרישמן 14 ת״א,
טלפון 03-246121 ובכל סניפי ״קופל״ בארץ.

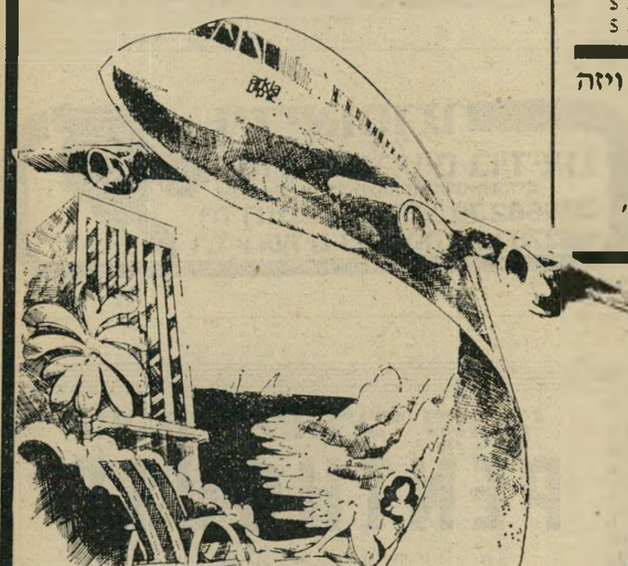

עם הגדולים - קופל.

K-Adv.

מכתבים

פיזור חרדים

הכותרת בעיתון (ראה גלופה) מעוררת שאלות:

שוטרים פיזרו חרדים בכביש רמות

שוט... ...חרדים בכביש
רמות, לאחר שאחד מהם ידה אבן בשוטר.
החרדים, המתמידים לקפ״

ידיעות אחרונות 4.2.1982
מתי יאספו אותם?

מדוע שוטרים מפזרים חומר כזה על הכביש (ארץ־ישראל יפה)? מתי, סוף־סוף, הם מתכוונים לאסוף משם את החרדים שפיזרו?

מיכה בר, ירושלים

● ● ●

האיש שלא זכה

הצייר מספיד את מבקר האמנות הידוע.

חיים גמזו ז״ל היה איש הרוח, התרבות והאמנות. אדם שהיה מעורב ושהיווה את הדמות הסמכותית בחיינו החברתיים, התרבותיים והאמנותיים, כאשר היה גמזו מנהל מוסיאון תל־אביב היו לי איתו ויכוחים מרים, אבל תמיד, תמיד ידעתי שהוא האיש שיודע, מרגיש ועושה.

האיש שהקים את מוסיאון תל־אביב לא קיבל את פרס־ישראל. במקומו קיבלו את הפרס טכנוקראטים ובדרנים. האם אין זו אכזריות קשוחת־לב, חוסר רגישות תרבותית שאדם זה, שכה היה מעורב בחיינו האמנותיים, לא זכה בחייו בפרס הגדול במדינה? עכשיו בטח יתעוררו יפי־הנפש ויעלוהו על מוקד הקדושה...

מכאיב לחשוב באיזו חברה אני חי.

משה ברנשטיין, צייר, ת״א

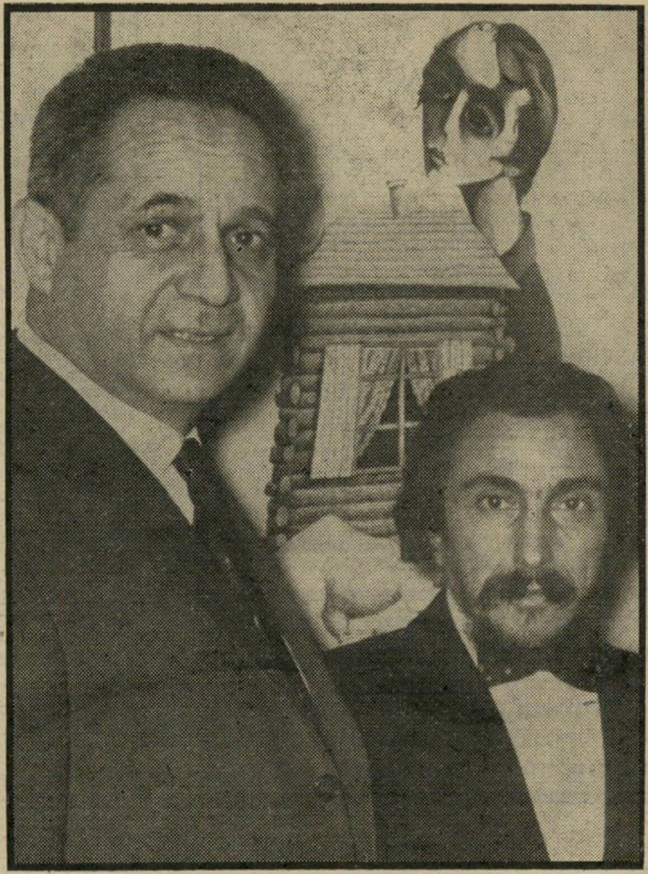
צייר ברנשטיין ומבקר גמזו
יודע, מרגיש ועושה

● ● ●

אין חדש

על הקשר שבין הפיצויים למפוני ימית ובין מצביעי הליכוד.

הממשלה ממשיכה לקצץ בסובסידיות של מיצרכי־היסוד ושוב מעלה מחירים. כך היא פוגעת קודם כל במצביעיה העיקריים, ואין זה חדש. גם המס שיוטל, בעקיפין או במישרין, על העם בעיקבות התשלומים המופרזים לתושבי ימית, נוגס בעיקר בעשירונים התחתונים — מצביעי הליכוד. גם בזאת אין חדש.

קולות־המחאה הנשמעים אף הם, אינם הקולות של המצביעים הללו — ואין חדש תחת השמש.

בנימין וולמן, ראשון־לציון

● ● ●

מבצר הדימוקרטיה

מכתב גלוי לשר־החוץ:

הצעתך הנפלאה בדבר הקמת אירגון המדינות הדמוקרטיות (וצריך היה להוסיף: „ושוחרות־השלום"), תואמת את הפסוק: „כי מציון תצא תורה, ודבר אדוני מירושלים". אכן, סימלי מאוד הדבר, שמדינת־ישראל, הדמוקרטיה היחידה במיזרח־התיכון והמשמשת אור־לגויים, באה בהצעה שכזו.

למרבה הצער, אין היום הרבה מדינות דמוקרטיות ושוחרות־שלום. את מעט המדינות הדמוקרטיות ושוחרות־השלום ניתן לספור באצבעות: ישראל — הדמוקרטיה היחידה במיזרח התיכון ושוחרת השלום, ארצות־הברית — מיבצר הדמוקרטיה והשלום ושוטרת העולם החופשי, טייוואן — הדמוקרטיה היחידה במיזרח־הרחוק, דרום־אפריקה — הדמוקרטיה היחידה ושוחרת־השלום באפריקה, צ׳ילה, ברזיל, ארגנטינה, גוואטמלה, ועוד כמה ארצות דמוקרטיות בדרום ומרכז אמריקה.

אילו הקדמתם בכ־45 שנים, יכולתם לצרף לרשימת המדינות הדמוקרטיות ושוחרות השלום גם את גרמניה הדמוקרטית ושוחרת־השלום, את איטליה וספרד הדמוקרטיות ושוחרות השלום, ועוד.

שבתאי לוי, רמת־גן

● ● ●

מה טוב ליהודים

הקורא מגיב על סידרת כתבותיו של מרסל זוהר על החיים מתחת למגף בארגנטינה, ועל כתבותיו של חיים ברעם בעולם קטן („העולם הזה" 2316, 2317).

ראשית כל, ברצוני לתמוך בנאמר מבחינה עובדתית. בשש השנים האחרונות חלה החמרה במצב זכויות־האדם בארגנטינה, לעומת הקלה ושיפור באורוגוואי ובברזיל. גם מצב האנטי־שמיות הוא בכי רע. עם זאת, מתוך קריאת הכתבות עשוי להתקבל רושם מוטעה, משום שיש בהן משום הוצאת הדברים מהקשרם. דבר זה חשוב במיוחד לגבי הנקודה היהודית.

ארגנטינה מעולם לא היתה בעלת משטר פוליטי ליבראלי, וגם בתקופות ה,טובות' היתה דומה למישטר חצי אוטוקראטי, דוגמת הונגריה או פולין או רומניה. בין שתי מילחמות־העולם. קיומה של מחתרת שמאלנית רדיקאלית וחולשתו של המישטר הביאו דווקא להחמרת אמצעי־הדיכוי. אולם, האידיאולוגיה הפוליטית של מתנגדי המישטר — המונטנרוס —

(המשך בעמוד 18)

פינת המודעה הקטנה

להלן שלל הצעות מפתות:

- למכירה בית דו־משפחתי בסביבה שקטה לחלוטין, עם חממות ובריכת־שחיה. הכניסה: 27.4.1981.
- למכירה דירת־שר בתל־אביב, עם „גינה" ועם „שמירה בטחונית".
- למכירה מפה של ארץ־ישראל. אפשר לקנות (גם) רק שני־שלישים.
- למכירה פטנט ליצירת אנרגיה ממים (לכל המרבה במחיר).
- למכירה טלית שכולה תכלת.
- למכירה שר בלי תיק (במישטרה).
- דרוש באופן דחוף ראש־עיריה עם ראש, למישרה מלאה. תחילת התפקיד במאי השנה.

רגי אליהו, קריית־אתא

מבצע
מחול
אירובי
(שעורי כושר גופני
בליווי מוסיקה)

שניים במחיר אחד
מיוחד לבני זוג
(בעל ואשה / חבר וחברה)
שירשמו עד סוף פברואר
בסטודיו B ארלוזורוב 80
ת״א, טל. 237026

סטודיו B
המרכז לפעילות גופנית
רח' ארלוזורוב 80, תל-אביב. טל, 237026

POMPADOUR
תה-צמחים
בשקיקים
טבעי, טעים
מבריא-מרענן

תה שושנים FIXBUTTE
תה מנטה FIXMINZE
תה בבונג FIXMILLE
תה תערובת פירות FIXFRUTTA
ועוד 7 סוגים שונים
להשיג בסופרמרקטים,
שקם, בתי טבע, בתי מרקחת ומעדניות
עבור פרוספקט ודוגמא חינם
נא לכתוב לת.ד. 46, רמת-השרון
חדש! תה תערובת צמחים
ופירות. נמס בן־רגע
מאיר שליט גרפיקה • פרסום • צילום

וידיאוסרט
הסרטת ארועים בוידיאו!
צילום חתונות, בר מצווה וארועים מיוחדים
רח' רוזנבאום 5, ת"א, טל. 296662
רח' ירושלים 13 חיפה טל. 662757

הצטרף לאלפי קוראי
PENTHOUSE
The International Magazine for men
הירחון היוקרתי לי ולך
כבר במכירה!
גיליון חודש אפריל 82'
• Tre Selling of America — Billion of Arab Dollars
• Sex and the Swingle man
ועוד מאמרים אחרים והרבה, הרבה יותר
הפצה בלעדית
סטימצקי

"אמקור בשקם"

מבצע הנחות מיוחדות על כל מוצרי אמקור לפסח.
במשך חודש מרץ

בוא וראה את התצוגה המיוחדת של אמקור בכל 40 חנויות השקם ברחבי הארץ.

מקררים, מקפיאים, מזגנים, תנורי בישול,
מכונות כביסה, קולטי אדים, מגהצים,
מאוררים, פודלורדים, פוד פרוססורים,
תנורי מצנם, מצנמים, שואבי אבק,
מערכות אנרגיה סולרית,
טלויזיות צבעוניות,
טלויזיות שחור/לבן,
משחקים,
מכשירי סטריאו, וידיאו.

שרות אמפא
שרות ללא תחרות

מכתבים

(המשך מעמוד 16)
איננה דמוקרטית וליברלית, וה־מחלוקת לא מתמקדת בשאלת זכו־יות־האדם.

לגופו של עניין, דומה שלפני ארגנטינה, דוגמת מדינות אחרות ביבשת, שמישטרן רופף, עומדת הברירה בין שתי אלטרנטיבות: רודנות ימנית או רודנות שמאלית, אם בסיגנון קסטרואיסטי, אם ב־סיגנון (שאופיו טרם נתחוור) של הכת הסנדיניסטית בניקרגואה.

השאלה מה טוב לארגנטינה, אורוגוואי או ברזיל אינה מעניי־נגו. לנו נוגעת יותר השאלה מה טוב ליהודים. ניסיונה של קובה ושל ניקרגואה מלמד, ללא צל של ספק, כי יהודים יכולים לחיות ב־צל דיקטטורה ימנית שאיננה מת־ערבת בתחום הכלכלי. לעומת זאת, הביא מישטרו של קאסטרו לידי יציאת כל הקהילה היהודית (בודדים שנשארו עזבו בשנים ה־אחרונות). 150 המישפחות היהו־דיות שחיו בניקרגואה עזבו אותה בסמיכות לנפילת מישטר סומוזה. רק מיספר קטן של יהודים נשאר. הן בקובה, הן בניקרגואה, יציאת היהודים נגרמה לא עקב אנטי־שמיות אלא, בעיקר, עקב מאפיי־ני המישטר וההגבלות הכלכליות.

אכן, יהודים נמנו עם תומכי ה־כוחות המהפכניים, הן בקובה הן בניקרגואה. למשל, מיודענו, שג־ריר קובה בארץ ומייסד קרן וולף, ריקרדו סובירנה איי־לובו, העניק תמיכה כספית נדיבה לכוחות קאסטרו. בניקרגואה תמכו יהודים בכוחות הליבראליים שבתוך ה־תנועה הסנדיניסטית. גם באורוג־וואי ובארגנטינה תמכו יהודים, בעיקר בני נוער, בתנועות הגריי־לה (ובשני המיקרים נמנו יהודים רבים יחסית על ה„נעדרים״).

ברצוני להסכים עם דעת הפסי־מיסטים, שלמרות גודלו של היי־שוב היהודי בארגנטינה וותקו (ב־ניגוד לקהילות הקטנות במרכז היבשת), אין ליישוב זה עתיד, בגלל עלייתם הבלתי־נמנעת של הכוחות הראדיקאליים. חשוב ביו־תר לא לטפח בקרבם אשליות, לא בנוגע לשמאל, לא בנוגע לימין. חבל יהיה אם ההגירה היהודית, מהיבשת תופנה, בבוא הזמן, לאר־צות־הברית, לקנדה ולמערב־אירו־פה ולא ליעדה הטבעי: לישראל.

צבי (ריקרדו) פלדמן,
חולון

● ● ●

מנטליות ומוסר

הצד השני של המילחמה באפגניסתאן.

שר־החוץ שלנו, יצחק שמיר, בדיון על החלטת האומות המאוח־דות נגד ישראל, הביא לדוגמה את אפגניסתאן ואת פלישת הסובייי־טים לשם. בהקשר זה אני מבקשת להפנות את תשומת־הלב לידיעה מוצנעת, שהופיעה בעיתונות, ב־

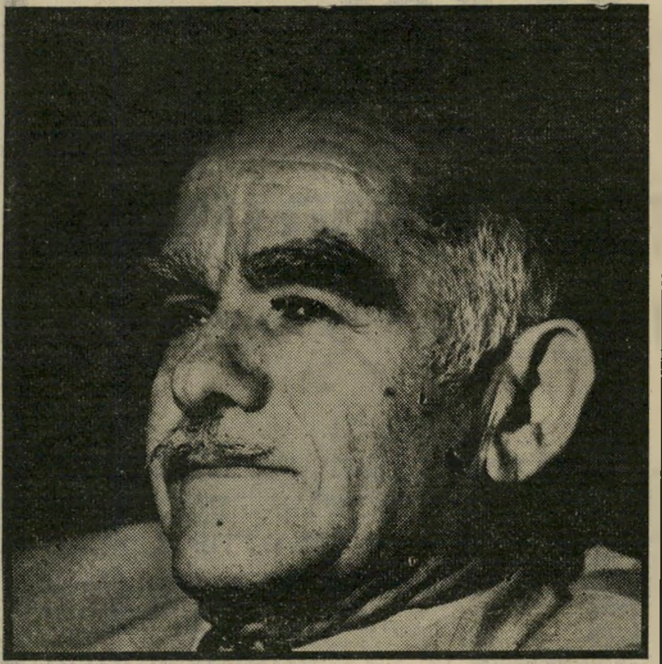

שר־חוץ שמיר
דוגמה אפגנית

דבר הוצאתם להורג של שבויי־מילחמה סובייטיים ואפגניים בידי המורדים. נאמר שם שפקיסתאני צילם את האירוע, ושהנורים הצ־טוו להפשיל את מיכנסיהם כאשר עמדו לפני כיתת־היורים.

עלי זה עשה רושם קשה מאוד. זה מלמד אותנו אודות הצד השני של המטבע במילחמה זאת — מי הם המורדים ומה המנטליות של־הם ומה המוסר אצלם.

שולמית גיפשטיין,
רמת־השרון

● ● ●

דפיקת'ת

הקורא כועס על תנאי העסקת הנשים העובדות בארץ.

כדי שעובדת בישראל תוכל ל־החזיק מעמד בעבודתה ולהתקדם,
(המשך בעמוד 20)

קורא לנדאו
גם מתמסרת

רובקס
מעודפי יבוא
למוסדות, מסעדות, ועדי עוב־דים וקיבוצים. קערות, מגשים וצלחות במחירים מיוחדים, אפשרות יצור מגשים בהזמנות מיוחדות.
קיבוץ גלויות 26 תל־אביב,
טלפון: 822962, 830141

הגיע ונמצא במלאי
קרטון טריפלקס
TRIPLEX
אמריקאי 663 מ״מ ×
917 מ״מ כוון ארוך 300 ג״ר
טל. 822926, 827315

לוחות פלסטיים
שוטף מהמלאי, גליונות, פיל־מים במידות עוביים, צבעים ודוגמאות שונות, קשיחים או רכים (כולל כסף וזהב) עם או בלי דבק. וגם תחליף לזכוכית וכן פלטות רובקס.
רבי טרידינג,
טלפון: 827315, 822926

תן טרמפ לחייל

Metz
מס׳
1
בגרמניה
מס.1 באמינות
TREUE ZERTIFIKAT
In repräsentativen Umfragen beurteilte der deutsche Rundfunk-Fachhandel die Leistungen seiner Voll-Mehrsortiments-Lieferanten nach den Kriterien:
Verhalten bei Marktstörungen
Einhaltung der Vertriebswege
Technischer Service
Auspackqualität
Verhalten bei Reklamationen
Sortimentspolitik
Abverkaufs-Unterstützung
Umschlagsgeschwindigkeit
Realisierbare Spanne
Förderungswürdigkeit
ununterbrochener Reihenfolge wird die Firma
METZ
Apparatewerk/Fürth
FACHHANDELSPARTNER NR. 1
der Jahre 1978, 1979, 1980, und 1981 erklärt.
mi
Düsseldorf, den 27. Oktober 1981
markt intern
Dipl.-Ing. Günter Weber (Herausgeber)
Betriebswirt H.-G. Zahnpfennig (Ressortleiter)
Gesamtergebnis Voll/Mehrsortimenter
2. Nordmende + 67,6
3. Mitsubishi + 65,7
4. Liesenkötter + 63,3
5. B&O + 58,8
6. Graetz + 56,7
7. Fisher + 47,5
8. Saba + 44,3
9. Körting + 42,6
10. Telefunken + 42,3
11. Loewe Opta + 39,0
12. Sanyo + 32,2
13. Siemens + 23,3
14. Blaupunkt + 19,1
15. Tensai + 6,5
16. Grundig + 4,5
17. ITT + 4,0
18. Philips − 3,8
19. Toshiba − 17,6
20. Hitachi − 21,4
21. National − 21,9
22. Akai − 23,4
23. Wega − 28,2
24. Sharp − 30,2
25. Teleton − 41,0
26. Sony − 63,2
Diese hervorragende Beurteilung unserer Fachhandels-Leistungen wird uns Ansporn und Verpflichtung sein.
Metz
FERNSEHEN · VIDEO · HIFI
ובישראל
מס.1 כקניה הטובה ביותר
בפעם השלישית ברציפות
מס.1 כעסק הנבחר
בפעם השניה ברציפות
1982
העסק הנבחר
הקניה הטובה ביותר 1982
יואל אביטל

מאוזן:

1) מועמד המפלגה בבחירות; 5) לבוש חובה לחברי הכנסת; 10) סוג בושם; 11) הקשקשים העוטפים פרחי הדגניים; 13) אבן מחצב; 14) קטן; 15) בסולם הצלילים; 16) קבוצת כוכבי ה„דב הגדול"; 18) עני נדכה; 20) מי שקיבל עליו את הדת היהודית; 21) גדול הפסנתרנים בימינו (ש"פ) 22) אריג; 24) שם אחד משיריה של רחל המשוררת; 25) דל; 26) צמח שממנו מופקים שמן ופשתן; 28) עיקם, סיבך; 30) עוגת לחם שטוחה; 31) מהר!; 32) מאן; 34) הגה; 35) הוד; 38) משיכה, סחיבה; 39) מסכים!; 41) שם הבורא; 42) אחד מארגוני המחתרת בארץ; 43) כוסה; 45) „הולך תמים ופועל... ודובר אמת בלבבו" או „יופיטר"; 47) צעיר עזים; 48) הכלי החשוב ביותר בשחמט; 50) יחידה צבאית מאורגנת; 51) מורה לשחקנים בארה"ב, שנפטר בימים אלה (ש"פ); 52) משחק של אור ו..; 54) צורת מגורים לאנשי העליות בארצנו; 57) בעלה של הבת; 61) עליון; 62) שדה בארץ שנמצא בו נפט; 64) אינו עובד; 65) מלך העופות; 66) מילת אזהרה; 67) נקי, 69) נחל אכזב; 70) תשר; 72) זחל, רחש על הארץ; 74) אחד מחילות ההגנה (ר"ת); 75) הבעת צער; 77) רצון עז; 78) ילד שנולד; 81) לבונה; 83) מטבע במזרח הרחוק; 85) מספר בגימטריא לטעמים (תירוצים); 86) מזג מיני בשמים; 88) כוון מסוים; 89) כלי למדידת נוזלים; 91) שומן העצמות; 93) ששה סדרי משנה; 95) סוג של תת־מקלע; 96) משקה עלים; 98) מספיק; 100) נאיבי; 102) חומר שאינו מוצק ואינו נוזל; 103) אות הנצחון; 104) חומר קרני המעובד מתאית; 105) אחד מספרים של גינתר גראס (4,2).

מאונך:

1) תבואה שהבשילה; 2) מאור קטן; 3) אגם גדול; 4) דאר צבאי; 6) סוף; 7) לפני; 8) מילת המעטה; 9) מייסד מקוה ישראל (ש"מ); 12) עץ השלום; 15) צפור שיר יפת־צבע; 16) ספה למשכב; 17) בגלגל המזלות; 19) בהמת בית מן הצאן; 20) ניקבה; 21) ברך; 23) אמונה; 24) קיר של נוזלים; 26) מזונות, מטעמים; 27) תאניה; 29) רעש קל; 30) חלק בתורה שקוראים בציבור בשבת; 33) שילוח; 34) כינוי לקוסם או לכהן במצרים; 36) אימה גדולה; 37) כעס; 40) עוף טרף; 41) בהמת משאות; 44) חומה נמוכה; 46) משבטי ישראל; 47) אחוריים; 49) סיכום של דברים; 50) זיקנה; 53) משורר יהודה גרמני גדול; 54) לשם הגיעה תיבת נח; 55) גוף שלישי רבים; 56) כרת ערלה; 58) בעל חיים טורף; 59) איתן בהחלטתו; 60) עוגיה; 62) רקד, כרכר; 63) הופיע; 66) קיבוץ בעמק הירדן; 68) הוא זכור לטוב במגילת אסתר; 71) רום מעלה; 73) רוב דברים; 76) אחורי הגוף; 77) נושא כלי־זינו; 79) מאורע, מחזה; 80) בן המשפחה; 82) לבושו של מרדכי בשער אחשוורוש; 84) נפפח אוויר; 85) כלי נשיפה בתזמורת; 87) הא לך!; 90) פרח נוי; 92) זרם; 94) מעונות השנה; 96) הנחה בתורת ההגיון; 97) דברי שירה; 99) אליל כנעני; 101) מילת שאלה; 102) כסוי לבית; 103) אות החיבור במשפט העברי.

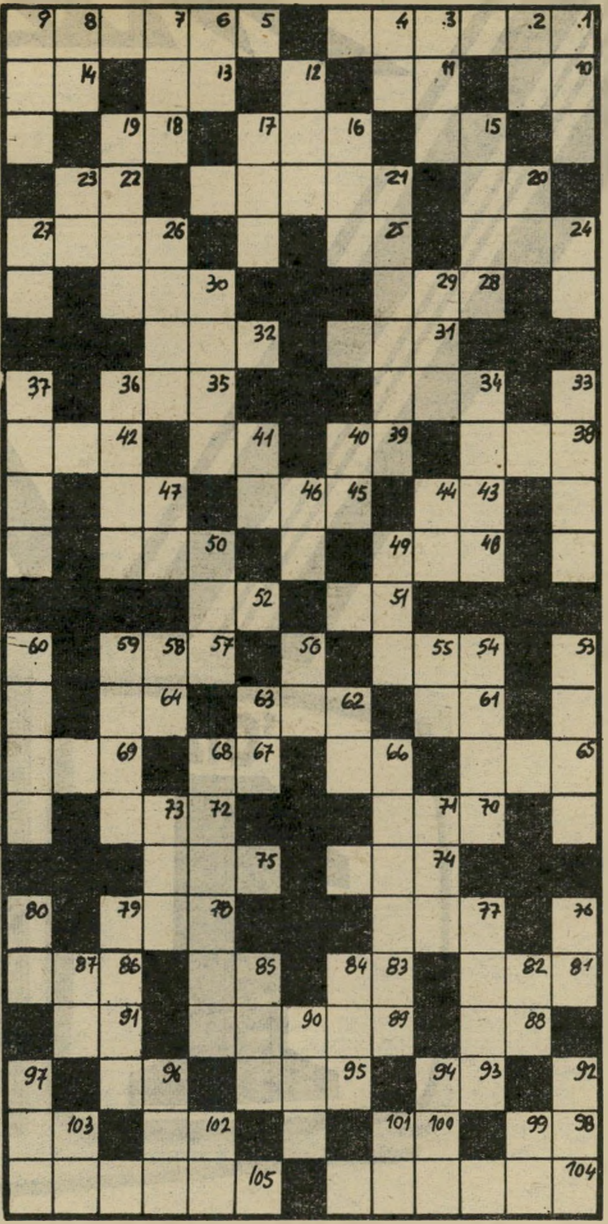

לימודי צילום

מסתיימת ההרשמה

למחזור חורף '82

קמרה אובסקורה

תל אביב רח' ביאליק 23, טלפון 03 658677

ירושלים רח' בצלאל 6, טלפון 02 233502

חיפה רח' הנביאים 13 טלפון 04 662773

מכתבים

(המשך מעמוד 18)

לא מספיק שהיא תהיה מסורה, עליה להיות גם מתמסרת. לא מספיק שתהיה כישרונית, עליה להיות גם דפיקתית. כשמנהל נותן המלצה לקידום בדרגה, הוא מציין שהוא עושה זאת על־סמך היותה של אותה פקידה כישרונית. הוא רק שוכח לציין היכן בדיוק מצוי הכישרון שמצא בה.

ישראל לנדאו, רחובות

פרשת השבוע

„וירד משה מן ההר אל העם..." / מלבד נביא ומחוקק היה גם חכם / מדינאי נבון, ידע לחלק את זמנו / בין הגות, חקיקה והנהגת צאן מרעיתו.

להבדיל ממנו אלף הבדלות / מסרב מר בגין לעסוק בקטנות / בין מודעי וברמן

עושה־שלום בגין

תחליף לאלוהים

עשה שלום / ובין אולמרט וגנדי סולחה של יום.

מלישכתו הודיעו: זו משאלתו / להשכין שלום בין אנשי־חצרו / אין ברצונו לרדת מן ההר / אלא לעלות השמיימה בהדר.

בגין כנראה יחליף את אלוקים / אז בואו כולנו תפילה להקדים / העושה שלום במרומיו בחסד ובחן / יעשה שלום עלינו, ואימרו אמן.

צבי מרום, רמת־השרון

הבנה והתחשבות

הפסיכולוג טוען כי דבריו על מצבו הפסיכולוגי של בגין סולפו („העולם הזה" 2320).

ברצוני להתריע על כך כי דברי בקשר לראש־הממשלה מנחם בגין כפי שפורסמו בשבועונכם, סולפו, הוצאו מהקשרם, עוותו, ואף לא הובנו כראוי.

מבלי קשר לעיוותים ולסילופים אחרים שהופיעו באותה כתבה, כולל איות לא נכון של שם מישפחתי וציטוטים לא נכונים של עובדות ופירושים פסיכולוגיים, ברצוני לציין כי לא היתה בדברי להעולם הזה כל כוונה של ביקורת, התקפה או פגיעה בראש־הממשלה מנחם בגין.

נהפוך הוא. המטרה המרכזית של דברי, הן בכינוס המיקצועי שלנו בחיפה והן ברדיו ובטלוויזיה בשבוע האחרון, היתה להביע את הצורך בהבנה, אהדה, אמפאתיה, התחשבות ועזרה כלפי הפוליטיקאים ולגבי ילדותם והקשיים שנתקלו בהם בחייהם, ובוודאי לא לתת יד להתקפות עליהם ולשימוש בפסיכולוגיה כנשק פוליטי.

ד"ר אבנר פלק,

פסיכולוג קליני אחראי, ירושלים

● הקורא פלק (ולא פאלק) אינו מציין במה שובשו דבריו. אשר למידת האהדה והאמפאתיה, הרי זה תלוי בטעמו של הקורא. לא כל אדם מוכן להתייחס באהדה לאפשרות שהוא ייהרג במילחמה שאחד מגורמיה הוא מצבו הנפשי של מנהיג בימי ילדותו.

...הרי מחצית מאוכלוסיית העולם, בלשון המעטה, סובלת מסימפטומים של אהבת־יתר או היעדר אהבת־אב. האם מכך אפשר להסיק על מנהיגותו של אדם, וכיצד תושפענה מכך דיעותיו והתנהגותו כלפי הסרים למרותו?

למרות שאיני נמנה על מעריצי בגין, ראוי לומר שהוא יודע מה שיודעים גם מנהיגים אחרים: כאשר מתחיל עם „לתיפרם בתפרים" אפשר לאחות במהירות את הקרעים על־ידי התקפה נגד „זר" חזק ועויין, שהופך אותנו ל„אנחנו" מאוחד. בין אם הצעד הזה הוא מודע ויזום ובין אם לאו, כמעט תמיד הוא מחולל תגובת גיבוש בעם. לצורך זה צריך כמובן אויב שאפשר יהיה לתארו בצבעים קודרים די הצורך. כך נהפכים אימי המילחמה המתועבים לקרבות מפוארים, כאשר האיום מבחוץ חמור באמת, או עשוי להיות מתואר ככזה. מכאן ועד לחקירת מקורות הינקות של המנהיג, הדרך ארוכה.

מיכאל שפיר, תל־אביב

● ● ●

בלי כפיה

הקורא מן הקיבוץ מציע דרך חדשה לתנועה הקיבוצית.

אם התנועה הקיבוצית רוצה בהמשך קיומה ובביסוס עקרונותיה החברתיים והביטחוניים, עליה לגזור על עצמה התנזרות מפוליטיקה. כל חבר קיבוץ רשאי לנטות לכל דיעה מדינית, אך זאת ללא הכוונה מרכזית — כתנאי בל־יעבור לחופש הדיעה והמצפון.

אין להעלות היום על הדעת ביקורת פוליטית על דיעות, רעיונות ומחשבות בתחום זה, ואין לכנס מוסדות לשם כך. אין להחיל החלטות כלשהן על חברי קיבוץ בנושאים אלה.

קורא ליבנה

בלי פוליטיקה

כל חבר קיבוץ ייצג את עצמו בנושאים פוליטיים. לשם התארגנות פוליטית קיימות המיפלגות, וההתארגנות הקיבוצית על כל רבדיה חייבת להיות מנותקת לחלוטין מדיונים ומהכרעות פוליטיות של חבריה כולם, ונבחריה בכלל זה.

עמי ליבנה, עין חרוד מאוחד

KENT

מפעם לפעם מגיע לי...

KENT
שווה כל מחיר.

קנט. הנאה אמיתית. השילוב
הנפלא של רעננות וטעם עדין, נקי ורך.
הטעם המיוחד של תערובת הטבק
האמריקאית ופילטר המיקרונייט המפורסם.

קשר באואר&שוחט

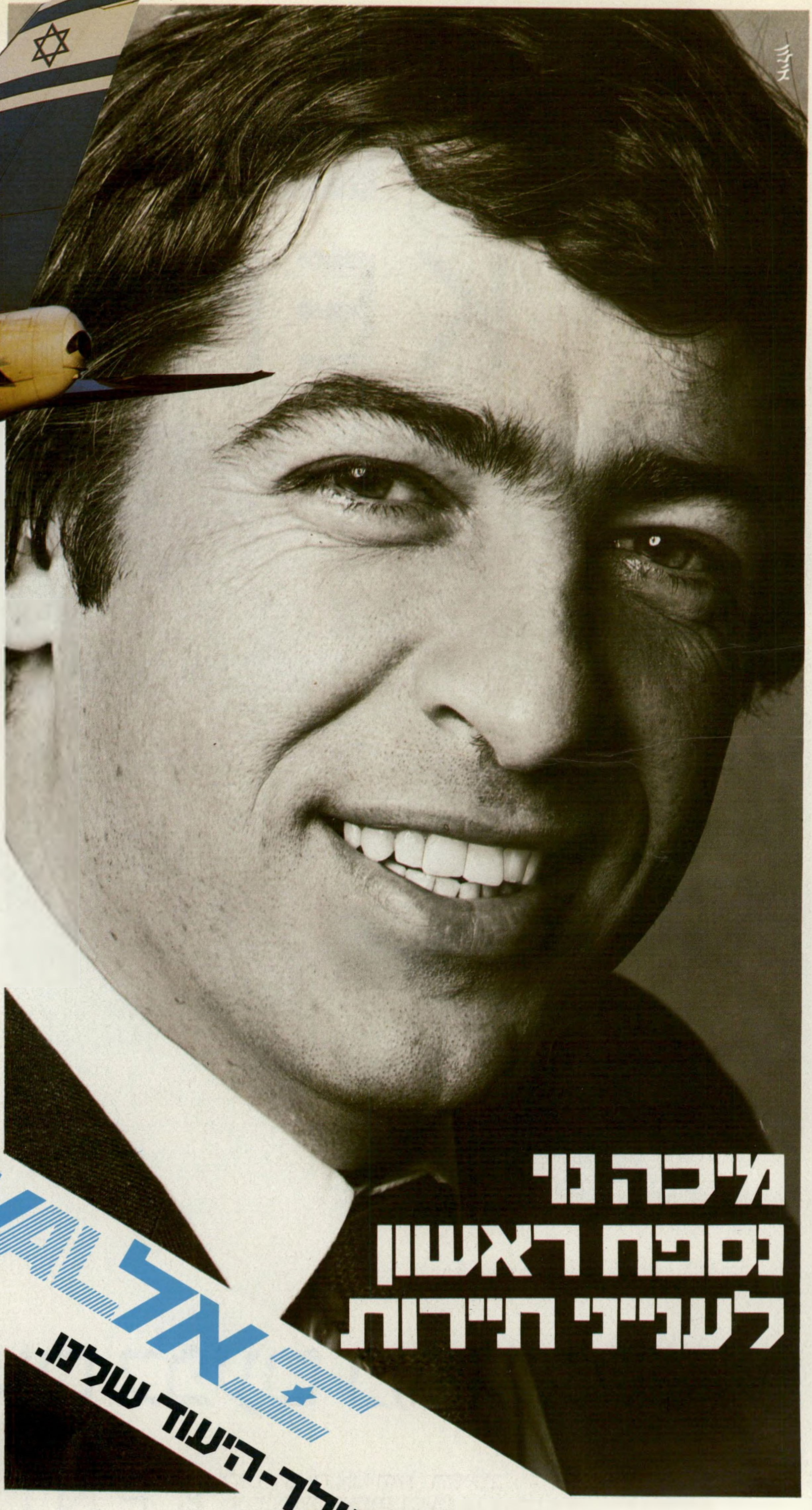

כאשר התיירים יורדים מכבש המטוס בביקורם הראשון בארץ – ראשון המקבלים את פניהם הוא מיכה נוי.

הוא האיש הדואג לכל תייר ותייר הנכנס ארצה. הוא מפנה אותו לכיוון הנדרש, הוא פותר לו כל בעיה דחופה, הוא האיש הראשון המסביר פניו לתייר.

מיכה נוי רואה ביעד של התייר – את היעוד שלו.

אלעל

היעד שלך-היעוד שלנו.

המדינה כפילגש

ידידי אייבי נתן הצליח להרגיז אותי.

אני בעד המשך קיום התחנה שלו. אני מוכן להפגין למענה. אני מוכן אף לתמוך במעשה דרמתי מצידו.

אך איני יכול להסכים לכך שאדם יאמר: אם אתם עושים כך־וכך, אני ארד מן הארץ. זהו הטיעון האחד שלא ייסלח.

שהרי אם זה מותר לאייבי נתן („או שתחוקקו חוק כרצוני, או שאעזוב את הארץ!") — זה מותר גם לסעדיה שרעבי („אם לא אקבל שיכון מתאים למישפחתי בת שמונה הנפשות, אני ארד לאמריקה!") וגם להוברט רוזנצווייג („אם אני צריך לנהל ספרים ולשלם מס־הכנסה על עיסקי היהלומים שלי, אני אעבור לאנטוורפן!").

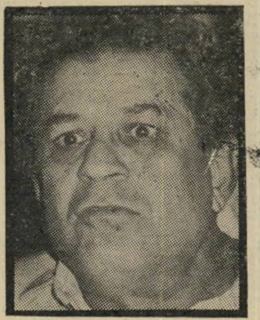
אייבי

היכן הגבול? אין גבול.

התופעה עצמה מוזרה למדי. נדמה לי שהיא אופיינית לישראל. בריטים רבים נטשו את אי־מולדתם כדי לברוח מפני מס־ההכנסה הגבוה. אמריקאים ירדו לאירופה. אך כל אלה פועלים מתוך שיקול קר, רציונלי, על פי העיקרון „במקום שכדאי לי, שם מולדתי!" או סתם מפני שנמאס להם, והם מחפשים אופקים חדשים במקום אחר.

ואילו אצלנו זה „עניין אמוציונלי. היחס למדינה דומה, איכשהו, ליחס לאהובה. את, המדינה — אם אינך משיבה לי אהבה, אני עוזב אותך, ואז תבכי!

זהו יחס אישי מאוד. לאדם יש פרשת־אהבים עם המדינה. הוא מקיים עימה יחסי־אהבה. ואם אין האהובה מעניקה לו את חסדיה, שוב ושוב, בין מילות־חיבה, נשיקות וחיבוקים, האהבה עלולה בנקל להפוך לשינאה. אהבה נכזבת יכולה ללבוש צורות שונות ומשונות.

אבל המדינה אינה פילגש. אין היא אשה. היא בסך־הכל מיסגרת־חיים, שנועדה לשרת את צרכינו, כציבור וכיחידים. ואם משהו במדינה, אינו נראה לנו, עלינו לפעול לתיקונו. את השאר נשאיר למשוררים.

הניצרה של אקדח התרבות

על המירקע הופיע בחור צעיר, בעל תנועות מובהקות של נער מופרע, וסיפר שהוא חבר־כנסת. זה היה מוזר, אבל בכנסת העשירית הכל יתכן.

הבחור דיבר על תרבות. הוא הזכיר לי אימרה אשר יוחסה בשעתו להרמן גרינג, האיש מס' 2 ברייך השלישי: „כאשר אני שומע שמישהו מדבר על תרבות, אני פותח את הניצרה של האקדח שלי!"

גרניג וחבריו, שורפי־הספרים ורוצחי אנשי־הרוח, המציאו שם למיבצעם השיטתי של „טיהור" התרבות הגרמנית מליברלים, הומאניסטים, יהודים, „בולשביקים תרבותיים" (מאפיה שמאלנית?), ושאר יפי־נפש. מושג זה נשאל מעולם החשמל: Gleichschaltung. משמע: שיווי הזרם החשמלי, חיבור כל המנגנונים לזרם אחיד.

הבחור על המירקע, שטען כי הוא חבר־כנסת, דיבר על „איזון התרבות." דומה? דומה.

הוא טען כי ענייני־התרבות בארץ אינם „מטופלים כהלכה". חזרתי והקשבתי לפסוק הזה כמה פעמים, כדי להיות בטוח שאכן שמעתי מה ששמעתי. תרבות מטופלת. לטפל בתרבות. אילו מעמקים של חוסר־תרבות מתגלים במילה אחת זו!

רייסר

במה מתבטא חוסר הטיפול הנכון בתרבות? בתיאטרון „אין ביטוי לגבורת ישראל, לעצמאות ישראל, לאהבת ארץ־ישראל."

ומה יש בתיאטרון? יש מחזות על הפלמ"ח. אנשי הפלמ"ח תפסו את כל הבימות. אמנם, מישהו יכול היה לטעון כי הפלמ"ח דווקא טיפח (ואולי אף בהגזמה) את גבורת ישראל, תרבות ישראל ואהבת ארץ־ישראל, על־חשבון ערכים אחרים. אך זה לא יעלה על דעתו של איש כמו הבחור הזה.

מחזותיו של מי נגנזו על־ידי המאפיה השמאלית, השולטת בתרבות, בתיאטראות ובאמצעי־התיקשורת? אה־אה־אה... משה שמיר, למשל. ואיזה מחזה כתב משה שמיר, שנגנז? הוא הלך בשדות. אבל הרי זהו מחזה (גרוע) המפאר כולו את הפלמ"ח, את ההתיישבות העובדת? אה־אה־אה... אז מחזאים ימניים אחרים. (משה שמיר כבר אמרתי?)

גיבוב של דברי־הבל, המביישים אף את הרמה הרגילה של הימין הקיצוני. אך הם נאמרו בביטחון העצמי של בור, בחוצפה של מי שנדמה לו שמגיע לו לשבת בכנסת ולחוקק את חוקי־המדינה, בחוסר־התרבות של פירחח הנכנס לדיברי זולתו, שאינו מניח למראיין לסיים שאלה, המתפרע והמתפרץ. ג'ו מק־קארתי במהדורת־כיס.

מה שמו של הבחור הלאומי הזה, איש הגבורה והגאווה והעצמאות? הוא נרשם על המירקע: רייסר. שם גרמני אופייני, ב„שפת המרצחים". שם שיכול היה להתאים מאוד למי שעסק ברייך השלישי בחיבור החשמל התרבותי לזרם האחיד. שם הגזור מן הפועל הגרמני „רייסן", שפירושו: לקרוע. יש לפועל זה משמעות נוספת: פעור־

אורי אבנרי
יומן אישי

לתה של חיית־טרף, הלוכדת והמפילה ארצה חיה אחרת.

איפה צומח מין יצור שכזה? כמו רוני מילוא, גדל רייסר באירגון הסטודנטים של אוניברסיטת תל־אביב. שם גדל דור שלם של עסקני־חרות, שעלו לגדולה בפעולה שעיקרה היה הסתה גזענית פרועה, בעיקר נגד הסטודנטים הערביים, כדי למשוך אל עצמם תשומת־לב. שיטה יעילה מאוד, שפעם היינו מייחסים אותה לפלוגות־הסער באוניברסיטות הגרמניות.

כל זה מאשר שוב את הכלל: פאשיסט קטן אינו הופך לליברל קטן. הוא הופך לפאשיסט גדול.

במישפט אחד

ועוד על תרבות:

מישהו ניסה לראיין, בעברית קלוקלת („יש להם את הזמן...") את אחד מגדולי התרבות היהודית בדורנו, הפרופסור גרשום שלום (קרי: שולם). הוא תבע ממנו, במפגיע, לגלות „במישפט אחד" את תוכן מיפעל־חייו. אחרי שחזר על כך כמה פעמים, התרצה המראיין והסכים שהפרופסור יתמצת את תורתו ב„שני מישפטים".

שלום, אולי אחרון ענקי התרבות היהודית של מרכז־אירופה, דחה אותו בבוז.

הייתי כולי לצידו ונגד המראיין. איך אפשר לדרוש מאדם בן 80, שהקדיש לפחות 60 שנים מחייו לתלמודו, להגיד את הכל במישפט אחד או שניים? האם זה נדרש מעימנואל קאנט? מגוחך!

ואז, לפתע, נזכרתי שעימנואל קאנט דווקא הסכים להגדיר את כל תורתו בפסוק אחד. זהו „הציווי המוחלט" המפורסם: „נהג כך שהקו המנחה של פועלך יוכל לשמש גם כעיקרון־יסוד של תחיקה כללית." והילל הזקן אמר, על רגל אחת: „ואהבת לרעך כמוך."

שמא צדק דווקא המראיין? שמא יש משהו לקוי בתורתו של אדם, שאחרי ששים שנים של מחשבה א י נ ו יכול לתמצת אותה בפסוק אחד?

שולם, שולם אף פעם

יש לי כישרון מוזר, שעדיין לא עמדתי על טיבו ומקורו: לעורר עלי אצל אנשים מסויימים שינאה לוהטת, טהורה, שאינה תלויה בדבר.

איני מתכוון לאנשים שנתקלתי בהם על בימה זו או אחרת, שאמרתי או כתבתי עליהם משהו שעלול היה לפגוע בהם. אלא דווקא אנשים שלא נפגשתי עימם מעולם, שמעולם לא דיברתי עימם או כתבתי עליהם מילה.

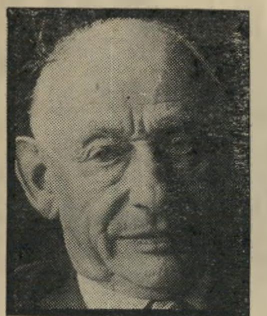
שולם

אחד האנשים האלה היה הפרופסור שולם. (אני יודע ששמו היה שלום, אך איש לא קרא לו כך. הכל ביטאו את שמו בהברה אשכנזית־אידישית.)

הערכתי את האיש מרחוק, אף שעסק בשטח שהיה תמיד זר לי. ואילו הוא שנא אותי בכל רמ"ח אבריו. מדי פעם סיפרו לי מכרים משותפים שונים שהוא מתחלחל ממש כשאך מוזכר שמי בחברה. מישהו, שחקר אותו על כך, שמע מפיו שאני רוצה לחסל את הציונות ולנתק את ישראל מהעם היהודי. הסתבר כי כל מה שהפרופסור קרא אי־פעם מכתבי היה השם של אחד מספרי באנגלית: ישראל בלי ציונות. הוא היה שקוע מדי בקבלה מכדי שיהיה לו פנאי לקרוא ספרים אחרים. אחרת היה, אולי, נוכח לדעת כי התיזות שלי היו שונות לחלוטין.

בכל זאת נפגשנו פעם פנים־אל־פנים ממש. וזה היה בנסיבות מוזרות, כימעט קומיות.

לפני ארבע שנים טסתי מציריך לקאהיר. במטוס התוודעתי לצעירה שווייצית, פקידה בכירה שנשלחה לבירת־מצריים על־ידי חברה גדולה שהתכוונה להקים שם מיפעל. התיידדנו. בילינו ערב במועדון־לילה ליד הפיראמידות. היא סיפרה לי שהיא מכירה רק ישראלי אחד נוסף: הפרופסור שולם, המכתיב לה מדי פעם את כתביו בגרמנית, כשהוא מזדמן לשווייץ.

הזכרתי שאני מחפש מקום שקט כדי לכתוב את הכתבה השנתית שלי על איש־השנה (זה היה ב־1978, ואיש־השנה היה עזר וייצמן), והיא הציעה לי, ברוב אדיבותה, לגור כמה ימים בביתה, בכפר על אגם־ציריך, בשעה שהיא תשהה בגרמניה. קיבלתי את ההצעה.

שהיתי כשבוע באותו בית יפהפה, בשקט גמור. כימעט ולא יצ'אתי מהבית. בשעות־היום ישבתי ליד החלון, שהשקיף על הדשא, האגם וההרים ממול, וכתבתי. לא טרחתי להתלבש.

באחד הבקרים צילצל פעמון הדלת. קמתי ופתחתי — והנה עמד לפני הפרופסור גרשום שולם.

איני יודע מי היה מופתע יותר. ליתר דיוק: אני הייתי מופתע, והוא היה נדהם. לפניו עמד שנוא־נפשו, בחלוק ובפיג'מה, בדירת פקידתו המסורה והחביבה.

גם בהזדמנות זו לא החלפנו יותר מעשר מילים. הסברתי לו שבעלת־הבית נמצאת בגרמניה, אך הזמנתי אותו באדיבות להיכנס ולשתות קפה. הוא סירב. היה נראה שהוא מרוגז מאוד.

כך לא הזדמן לי לשמוע אי־פעם דיברי־חוכמה מפי הפרופסור. עכשיו זה מאוחר מדי.

שיחה עם סוס

אני מהסס לגלות את הסוד הזה ברבים. מדוע שלא אשמור אותו לעצמי? אך אני איש טוב, ולכן אגלה.

וזה הסוד: ימה של תל־אביב חי וקיים. גם בחורף.

השקפתי מהחלון. ראיתי שהשמש זורחת והים רגוע. מיהרתי לשם.

היה זה יום קריר. 19 מעלות. אך הסוד האמיתי הוא זה: כאשר השמש זורחת, אפשר להתפשט גם בחורף הישראלי. יהיה הקור הרישמי כאשר יהיה: תוך כמה דקות תחמם אותך השמש.

שכבתי בחול הרך. התרתי בחסקה. התבוננתי בשחפים שישבו להקות־להקות על המים, כשהם מסתכלים בעניין מדעי רב בתנועות הדגים שמתחת. השמש היתה חמה, הרוח היתה קרירה. תענוג אמיתי.

כמה עשרות אנשים היו פזורים על החוף הנקי. רובם הגדול היו תיירים, שלא ידעו כי בחורף אין הולכים אל הים. הם ישבו ונהנו וחשבו על השלג בבית (10 מעלות מתחת לאפס בניו־יורק, באותו היום.) השאר היו זוגות־אוהבים, המגלים סודות שכאלה בעצמם.

היה גם כלב דוברמן, ונערה בג'ינס השליכה למענו אבנים אל תוך המים הקרים. הכלב קיפץ אנה ואנה בין הגלים, כמו סייח שובב, ולרוב לא מצא.

והיה גם סוס אמיתי. בחיי. בחור צעיר התהלך על שפת־הים כשהוא מוביל ברצועה סוס־רכיבה, כאילו היה כלב. גם כשהניח לחבל, המשיך הסוס לצעוד לידו בכובד־ראש.

היתה לי שיחה מעניינת מאוד עם הסוס הזה. אמרתי לו מה שאמרתי, הוא פקח עיניים בתימהון וזקף את אוזניו החומות, והיה ברור שהוא משתומם מאוד על דיעותי. אך זהו סיפור אחר.

כשאני צריכה להפקיד שיקים בשעה שתיים, הבנקאי שלי מוותר על ארוחת צהריים.

והעיקר: להפקיד שיקים בכספומט זה בכלל לא מסובך.

„אני לא אוהבת לצבור אצלי הרבה שיקים. אני לא מרגישה בטוח. אבל היתה לי בעיה: עד אחת בצהרים אני מנהלת את הבוטיק שלי. בשתים אני צריכה להיות בבית להאכיל את הילדים. מארבע אחה"צ אני שוב בבוטיק. כשאני גומרת יום עבודה אני ממהרת הביתה לבעלי ולילדים. הסיפור הרגיל של אשה עובדת. הזמן היחיד שיש לי להפקיד שיקים הוא כשהסניפים סגורים...

הבעיה נפתרה כשיום אחד מישהו הכיר לי בנקאי שאפשר להפקיד אצלו שיקים בכל שעה, ובפחות מדקה (אם מכינים קודם בבית את המעטפה).

כדאי גם לך להכיר את הבנקאי הכי מהיר בעיר. כספומט.

כספומט. הבנקאי הכי מהיר בעיר.

כספומט

בנק לאומי • בנק דיסקונט

הבורסה רוטטת, התעשיינים רוטנים. שר־האוצר ארידור הגיש תקציב שהבשורה בו הם הקיצוצים. האם משמעות הדבר היא שארידור נסוג מן הכלכלה הנכונה שהביאה להצלחות אמיתיות, ועומד לאמץ את השיטה הנהוגה במערב?

ארידור

רגן

שר־האוצר ויועציו מקווים לירידת שער־הריבית בארצות־הברית

מכלכלה לקלקלה?

מיפעלים נסגרים. האבטלה בישראל גוברת.

ברצוני לפנות כאן בקריאה אל מנהלי המשק הישראלי, ובראש וראשונה אל מישרד־האוצר ומי שעומד בראשו, שימנעו את האבטלה. אינני אומרת למנוע אותה בכל מחיר, כי אין „מחיר" למניעתה.

לא זו בלבד שמניעת אבטלה היא דבר טוב, אלא שהאמצעים הדרושים למניעתה גם הם, כשלעצמם, צעדים כלכליים רצויים למשק. אם הייתי מאמינה שהגברת האינפלציה או הגדלת הגירעון במאזן־התשלומים הם האמצעים למניעת האבטלה, הייתי אומרת למנוע אותה גם במחיר זה. אך אין זה כך. הצעדים הכלכליים הדרושים למניעת האבטלה הם אותם הצעדים המורידים את האינפלציה, ה־פותחים לפנינו את הפתח לחידוש הפיתוח ללא אינפלציה. אך לא די לקרוא למניעת האבטלה, אלא יש להציע אמצעים למניעתה, אמצעים שעובדים באמת.

ההרגשה היא שהולך ומתקרב מפנה לרעה במשק הישראלי. ה־סיבה לכך היא שתנופת הכלכלה הנכונה נחלשה. שער־הריבית נשאר גבוה מאוד — ועוד ממשיך לעלות בכל מיני הסוואות — ו־שום דבר לא מונע את השתלטותו ההרסנית על הייצור, על התעסוקה, על השכר הריאלי ועל רמת המחירים.

מלאכתה ההרסנית של הריבית מורגשת היום בהחמרה באבטלה, אך לא יעבור זמן רב והיא תורגש גם בעליה מחודשת באינפלציה.

שר־האוצר טועה אם הוא חושב שיוכל לאזן השפעות אלה על־ידי סיבסוד בלבד. הוא גם טועה אם הוא חושב שתקציב של קיצוצים יעזור לו במלאכה זו.

לצערי, התקציב החדש נראה לי כתקציב של קיצוצים. עד־כמה שיש בו גידול ריאלי בסעיפים מסויימים, זהו גידול לעומת התקציב המאושר לשנת 1981 — ולא לעומת התקציב שבוצע במשך שנת 1981/82, ושהיה שונה לגמרי.

מאת

אסתר אלכסנדר

קורבנות וישועה

קשה להבין את אלה החושבים ש־התקציב החדש הוא בחזקת „תשלום" תמורת הישגי הכלכלה הנכונה. התפיסה הדתית הזאת, שבטעות מבלבלים אותה עם כלכלה, דורשת העלאת „קורבנות" מן העם, חתכים „בבשר החי" שלו, ו„תשלומים" למיניהם עבור הישועה.

תפיסה זו יש לדחות לחלוטין. בזה אין לי חילוקי דעות עם שר־האוצר. אך אני משוכנעת שהתקציב הוא כפי שהוא כי שר־האוצר רוצה בתקציב כזה; כי הוא

קופמן

שמידט

הבנקים הם „נמר של נייר" ואפשר ללחום נגדם

מכלכלה לקלכלה

(המשך מעמוד 25)

מאמין שתקציב מסוג זה ישלים את יתר צעדי הכלכלה הנכונה.

כאן אינני יכולה להסכים אתו. לדעתי תקציב שמבוסס על העיקרון של חלוקת־הכנסות שוויונית והפעלת גלגלי־המשק הוא זה המשלים את מדיניות הכלכלה הנכונה. תקציב המתבסס על קיצוצים וחתירה לאיזון תקציבי לא יעשה זאת.

העולם המערבי המתועש סובל היום מסטגפלציה, מאינפלציה ומאבטלה, המשולבות זו בזו. בתקופה האחרונה מורגשת במיוחד השפעתה של האבטלה. ישראל נמלטה מגורל עגום זה ממש ברגע האחרון, בזכות הכלכלה הנכונה — בלי מרכאות — של ארידור, אחרי שהכלכלה הלא־נכונה של ייגאל הורביץ כבר הוליכה את המשק הישראלי אל סף הסטגפלציה.

לסטגפלציה — אותו מצב נורא של אינפלציה המלווה בניוון המשק — יש שני אבות: הקיצוץ בתקציבי־המדינה, ושער־הריבית.

אם בודקים את מצבם של שני גורמי הסטגפלציה בארץ, אין מנוס מן המסקנה שהסטגפלציה שוב עומדת בשער, ומאיימת בהגברה חוזרת של קצב האינפלציה, ובאבטלה חמורה. כך מגישים עתה לכנסת תקציב שהבשורה העיקרית בו הם הקיצוצים, וכך מאפשרים לבנקים לחזור ולהעלות את שער־הריבית.

היועץ הכלכלי של שר־האוצר, הפרופ־

תאצ'ר
אבטלה נוראה

סור יקיר פלסנר, טועה בתחזיתו כי שער־הריבית בארצות־הברית ירד בגלל המיתון הגובר שם. המיתון אינו מוריד את שער־הריבית בארצות־הברית, ולא בשום מקום אחר בעולם, ואסור לעשות את חשבונות התקציב הלאומי מתוך התבססות על הנחה זאת.

שער־הריבית בארצות־הברית לא יירד לפני שתוחלף שם השיטה הכלכלית הנוכחית, שהנהיג רונלד רגן. לפי הנחותיה של שיטה זו, השיטה הדוגלת בסטגפלציה, ירד שער־הריבית רק כתוצאה מהתמוטטות כלכלית. במיתון בלבד לא די.

שערי־הריבית בארצות־הברית, בבריטניה, בגרמניה ובמדינות אחרות הם כה גבוהים, משום שבכך בדיוק רוצים קברניטי המשק. זוהי מדיניות הנקבעת על־ידי החלטות רצוניות ובדיעה צלולה. אין זו סתם תוצאה של מישחק הכוחות „בשוק החופשי״.

יוקרתו של שמידט

בדיוק משום כך לא יוריד המיתון הכלכלי את שער־הריבית בארצות־הברית ולישראל לא יהיה קל יותר להחזיר את חובותיה כאשר ירד מחירו של הדולר האמריקאי. הירידה האחרונה בשער־הריבית בארצות־הברית — מ־20% ל־14% לא נמשכה זמן רב. עתה שב שער־הריבית ומתייצב על קרוב ל־20%, אחרי שהבנק הפדרלי התערב. מדיניות הקיצוץ באשראי ובהזרמה הממשלתית לא באה לעולם אלא כדי לגרום לאינפלציה גבוהה, ובכך היא מצליחה. מדיניות זו אינה מיועדת לקצץ באינפלציה — והיא אכן אינה עושה זאת.

הדוגמה הגרמנית מוכיחה יפה ששער־הריבית הוא תוצאה של החלטה שרירותית שקיבלו מוסדות מסויימים, ואין הוא תוצאה של האינפלציה, כשם שאינו תוצאה של המאבק נגדה.

בקיץ של שנת 1980 היה הנס הכלכלי בגרמניה בעיצומו. היתה שם רמת־חיים גבוהה, רמת־השקעות גבוהה, וגידול בתוצר הלאומי, שהיה מלווה בגירעון תקציבי ענק, בשיעור 60 מיליארד מרקים.

לפתע התקבלה ההחלטה: הבנק הפדרלי המרכזי של גרמניה הקפיץ את הריבית הבנקאית ל־16%! לא היתה לכך שום הצדקה, לא מבחינת שיעור־האינפלציה, ולא מבחינת הצורך להילחם נגדה. האינפלציה בגרמניה באותה תקופה היתה פחות מ־5%.

אך לאחר שהועלה שער־הריבית — התחילה גם האינפלציה לעלות ולגאות. לא חלף זמן רב, וגם האבטלה הופיעה, והיום היא עומדת על שני מיליוני מובטלים — קרוב ל־10% מכוח־העבודה הגרמני!

גרמניה נכנעה למעשה לסטגפלציה. מעידן של פיתוח ושיגשוג היא עברה לעידן של אינפלציה, ניוון ואבטלה.

עתה מתחילה התמונה להשתנות. הקנצלר הגרמני הלמוט שמידט מבקש להשיג שינוי במצב. אך הוא אינו משאיר דבר לפעולתו של השוק החופשי. שמידט מעמיד את כל יוקרתו לצד התקציב שהוא מבקש להעביר בבונדסטאג הגרמני. זהו תקציב גרעוני המבוסס על פיתוח ועל הורדת שער־הריבית.

בריטניה היא דוגמה קיצונית עוד יותר. ראש־הממשלה, מרגרט תאצ'ר, הביאה ב־

אם לא תחסל מדיניות הממשלה את שער־הריבית הגבוה - יחסל שער הריבית את המשק, ויגרום להאצת האינפלציה ולאבטלה

מדיניותה לתקציב מקוצץ היטב, לשיעור אינפלציה גבוה ולאבטלה נוראה.

וגם אצלנו אוכלת הריבית את המשק. מרבית היצרנים אינם יכולים לשלם שכר גבוה יותר לעובדיהם גם אילו רצו בכך — משום שחלק גדול מריווחיהם נאכל על־ידי מחיר המימון, ועובר אל הבנקים. כך זולל שער־הריבית הגבוה לא רק את רווחי־היצרנים, אלא גם את שכר־העובדים.

הבנקים גובים רווחים מן השכר גם בדרך אחרת. השכירים פשוט משלמים לבנקים חלק קבוע משכרם החודשי. היום אי־אפשר לקבל משכורת ליד. אפילו השלם הצבאי כבר כמעט שאינו קיים — הבנקים אוספים לאיחסון אצלם גם את משכורות חיילי צבא החובה והקבע, וזה בוודאי רווח נקי. הבנקים משלמים ריבית מגוחכת על הכסף המופקד בהם, ולעומת זאת גובים תשלום עבור כל פעולה ופעולה שעושה הלקוח בחשבונו — ובינתיים יכולים הבנקים לעשות בכספי־המשכורות הנמצאים אצלם ככל העולה על רוחם.

וכאשר מותאם השכר לעליית המדד רק אחת לשלושה חודשים, אין כמעט שכיר שאינו נכנס למצב של משיכת־יתר — ומספק מקור הכנסה נוסף לבנקים. הללו גובים על משיכת־היתר ריבית גבוהה מאוד, וזהו אחד מקווי האשראי הבטוחים והריווחיים ביותר של הבנקים.

אך מדוע נמשך הביקוש לאשראי גם כאשר מחירו גבוה כל־כך? מדוע יכולים הבנקים להמשיך ולטעון שהריבית היא גבוהה משום שקיים ביקוש רב לאשראי, ולא בִּגלל החלטתם לגבות ריבית כזאת?

במה שנוגע לשכירים וליצרנים הקטנים והבינוניים, פועל כאן חוק הריבית הקצוצה. כאשר בחודש הרביעי מנכה הבנק מהשכר את הריבית על שלושה חודשי משיכת־יתר — יהיה הלקוח זקוק באותו חודש למשיכת־יתר נוספת בכל מיקרה — גם כאשר מספיקות הכנסותיו להוצאות אותו החודש.

ליצרנים אין ברירה, אלא לקחת הלוואות למימון עיסקיהם — ודי בכך שיקחו הלוואה אחת בריבית קצוצה, כדי שלא יהיה באפשרותם לחרוג ממעגל קסמים זה — עד לאותו רגע מר ונמהר שבו יתמוטט המיפעל.

כך אנו עדים להתמוטטות מיפעלים רבים ולחיסול משקים חקלאיים — וכך גם גוברת האבטלה כאשר עובדים נפלטים ממעגל הייצור.

ואילו המיפעלים הגדולים, הקונצרנים והמונופולים, זקוקים גם הם לאשראי רב כדי לממן את קניית המיפעלים הקטנים שהתמוטטו. אך כאן הבעייה אינה חמורה כל־כך, משום שבדרך כלל נמצאים הקונצרנים הגדולים והמונופולים בשליטת הבנקים עצמם, ואלה גומרים את החשבונות בבית.

אם לא יגבור המשק הישראלי על שער־הריבית הגבוה, תגמור אותו הריבית. הריבית הגבוהה מעמידה את הייצור בין פטיש המימון היקר ובין סדן חוסר כוח־הקנייה שבידי העם, ובתנאים כאלה לא יכול ייצור להתקיים, ואין מה לדבר על גידול בהשקעות.

כיסי מעטים

חכמי הכלכלה הישראלית טוענים כי מתמוטטים רק מיפעלים „לא כדאיים״. אך מה שהופך מיפעלים יצרניים ל„לא כדאיים״ אינו אלא שער־הריבית הגבוה.

סגן שר האוצר, חיים קופמן, הציע פעם לחוקק חוק שאוסר על גביית ריבית ריאלית שעולה על 10% עד 15%. זהו הזמן לחוקק חוק כזה, והממשלה תוכל לעשות זאת, אם רק תרצה.

הממשלה חזקה בהרבה מן הבנקים. לרשותה עומד תקציב גבוה, שגודלו כגודל ההכנסה הלאומית. תקציב זה עובר דרך הבנקים פעמיים: כאשר גובים אותו וכאשר מוציאים אותו.

הממשלה יכולה לדאוג לאמצעים משלה להזרמת התקציב, תוך עקיפת הבנקים, אם רק תרצה בכך. די בכך שהבנקים יידעו שהממשלה יכולה לעשות זאת, כדי שינהגו כרצונה.

אין צורך לפחוד מן הבנקים. אם לא קוראים להם דרור, הם יצורים חלשים, שקל למצוא להם תחליף. הרבה יותר קשה למצוא תחליף לחקלאות או לתעשייה.

הביטוי „נמר של נייר״ מתאים מאוד למערכת הבנקאית, והגיע הזמן להבין זאת.

ארידור צריך לחזור אל הדרך הנכונה גם כאשר הדברים אמורים בסובסידיות ובתקציב. ארידור עצמו למד לדעת כי כאשר הוזרמו כספים לסיבסוד מוצרים חיוניים ירדה האינפלציה. הוא אינו צריך לחשוש גם מגירעון תקציבי גדול.

גירעון כזה הוא אינפלציוני ומזיק רק כאשר הוא זורם לכיסיהם של מעטים ומעשיר אותם — דוגמת אנשי ימית. כאשר הגירעון התקציבי ממומן פיתוח חקלאות ותעשייה, ומביא לכלכלה שיוויונית יותר, הוא חיובי ומועיל, ויכול לפעול להורדת האינפלציה.

פיתוח מחודש של המשק ללא אינפלציה הוא אפשרי. צריך להפעיל לצורך זה את המשאבים המובטלים במשק, את העובדים המובטלים ואת המכונות המובטלות, אך גם את ההון הפיננסי המובטל, זה שפונה לבורסה או בורח לחו״ל.

האמצעים לכך הם: מדיניות תקציבית שתגדיל את סעיפי השכר, השירותים החברתיים, הסיבסוד והפיתוח, וכן תשלום של תוספת יוקר הצמודה ב־100% לשכירים, וכראש ובראשונה — הורדת שער־הריבית!

הורוסקופ

(המשך מעמוד 13)

שבעליו מודע לכשרונותיו אלה ואף עושה לפיתוחם. אם הקו מופיע ביד השמאלית בלבד, הרי שתכונותיו אלה קיימות בו מלידה, והן מופעלות באופן תת־מודע. יתכן שהוא חוש שמפני עיסוק בעניינים כאלו, או שהוא עסוק מדי בענייני היום־יום ואינו חושב להתפנות לכך.

הצלב המיסתורי

מופיע באיזור שבין קו הראש לקו הלב. איזור הידוע בשם „החצר המרובעת״. כשהוא מופיע במרכזה — משמעות הדבר שלבעליו כוחות נפשיים, והוא כה נמשך לחוכמת הנסתר עד כי לעתים כל דרך חייו מושפעת מכך.

טבעת שלמה בכף היד משמעה מיצבור בלתי רגיל של חוכמה

לעתים הוא יכול לחזות מחשבותיו ומעשיו של הזולת, ולקצור בכך הצלחה בחיי־החברה שלו ובעיסוקיו.

גברים בעלי סימן כזה יודעים על איזו אשה כדאי „לעבוד״ וממי אפשר לחתחמק. הם יודעים מתי לקנות ומתי למכור. וחשים בעצמותיהם אם עיסקה תהיה ריווחית או תהווה כישלון. תכונה מיוחדת זו, מעמידה אותם הרבה מעבר למתחריהם ויריביהם. ועל כן המונח „אשף העסקים״ הולם אותם היטב.

אם הצלב המיסטי מופיע בקירבת הקמיצה (עדיין בין קו הלב והראש) זה מראה על אדם ששמח לבוא לכל מיני מגידי עתידות ואסטרולוגים. וכן הוא נהנה מהצמרמורת העוברת בעמוד השידרה שלו, למשמע סיפורי שדים ורוחות. אבל בכך מסתכם ומסתיים העניין שהוא מגלה בשטחים אלה.

טבעת שלמה

חצי עיגול המקיף את האצבע המורה. זהו סימן נוסף הקשור בכישרונות של החוש השישי. נוכחות טבעת שלמה ביד, משמעותה — שלאיש מיצבור בלתי רגיל של חוכמה והוא יודע כיצד להפעיל סמכות וכוח. מכאן ניתן להבין, מדוע מתגלה סימן זה לעתים כה נדירות. פסיכולוג הניחן בסימן כזה, יוכל להיות בטוח שבחר במיקצוע הנכון. בעלי סימן זה ספורים ונדירים מאוד.

גבעת הירח

גבעה המפותחת יותר לכיוון שורש כף היד, מגלה כושר אינטואיטיבי ויבולת אסטרולוגית. אותה משמעות יש לנוכחותו של משולש על גבעת סטורן.

סימנים נוספים ליכולת אינטואיטיבית הם:

בין גבעת ונוס לגבעת לונה (הירח) שוכנת לעתים גבעה, שמראה שכאן מתחבא אדם בעל חוש שישי וטלפתיה חזקה. הוא חש את אלה הסובבים אותו וקולט היטב מהם המניעים שגורמים להם להתנהגות כזו או אחרת.

גם אצבעות הנוטות כלפי חוץ מראות על אדם שלו כוחות נסתרים והוא מושפע בקלות מכל תופעה בלתי מתקבלת על הדעת המשתייכת לעולם הנסתר. לעתים הוא עצמו יוכל לשמש כמדיום ולהעביר מידע מעולמות אחרים.

סל גמל

כל היתרונות שבקופת גמל כפול שלוש

"סל גמל" — אפשרות חדשנית נוספת לחסכון בהוראה קבועה אחת בשלוש קופות גמל המשלימות זו את זו:

- **גדיש** — קופת הגמל הרווחית ביותר בעשור האחרון.
- **קרן אור** — קופת הגמל הצעירה והדינאמית
- **יתר** — קופת הגמל המבטיחה תשואה ראלית קבועה.

אתה צובר בעת ובעונה אחת וותק בכמה קופות גמל רווחיות ביותר ומבטיח לעצמך גמישות רבה בהחלטותיך הפיננסיות בעתיד.

בוא לגדול אתנו.

בנק הפועלים בע"מ

לרגלי
המצב

„אני סובל מפחד קהל. תברך
ת הקהל בשמי,” ביקש האופנאי
ידעון אוברזון מהשחקן **שייי-**
ה איפיר, במסיבה ענקית ש-
רך אוברזון במלון דן, שבה הד-
מו דוגמניות־צמרת אוסף מר-
ים של משקפיים, שהוא התחיל
עצב. כשעלו הדוגמניות החטו-
ת על המסלול בבגדי ים חוש-
ניים ומשקפיים הדורים, עבר
חש בקהל. מנחה הערב, שייקה
פיר, העיר: „שימו לב רבותי,
חנו מבקשים מהקהל להתמקד
משקפיים” ●●● שייקה, שהיה
מצב־רוח מרומם, סיפר לקהל:

ממסיבה למסיבה
עם נירה גל

האם אתם יודעים, רבותי, מדוע
נחם בגין לא נבחר לראשות
ממשלה עד שנת 77'? הסיבה
יא שעד תקופה זו כל המשקפיים
ו עגולים ונושנים. יום אחד
ה אליו **שימחה ארליך,** ש-
יא בענייני משקפיים, ואמר לו:
ידי, עליך להחליף את משקפיך.
גין השיב לידידו: אעשה כדב-
יך, ואם אומנם אעלה לשילטון,
קח אותך איתי לקואליציה. וכך
יה” ●●● כששאלתי את גיד-
ן אוברזון מה פתאום נכנס ל-
ייני משקפיים, ענה לי: „אני,
צלייה מתמדת. כל הזמן טיפלתי
וף של האשה, מלמטה, עכשיו
חלטתי שהגיע הזמן לטפל למ-
לה בפנים” ●●● מסמר־הערב
תה הדוגמנית הטריה, בת ה-
, **סיגל אס,** ממישפחת נקניקי
, שסיפרה שהיא לומדת בער-

זיל, כעילה לתחפושות? דוגמנ-
יות, אופנאים, כדורסלנים ועיתו-
נאים שמחו להתחפש במסיבת
יום־ההולדת שערכה הדוגמנית
פינצ'י מור לידידתה **תמי בן-**
עמי. אופנאיות־הצמרת עיצבו
במיוחד בגדים למסיבה, ואכן, ה-
תוצאה היתה מרשימה מאוד
●●● הדוגמנית **קארין דונס-**
קי באה למסיבה ישר מערב רא-
יונות וסיפרה שהמראיין, **מני**
פאר, שאל אותה אם דוגמניות
צריכות להגיע להצלחה דרך מי-
טות. „עניתי לו,” סיפרה קארין,
„שהדבר פשוט בלתי אפשרי, מ-
כיוון שיום אחד המיטות נגמרות,
ואיתן גם הקארייה” ●●● **טל**
ברודי סיפר שהיום הוא עוסק
בביטוח־חיים. „ברור שהאנשים
שאני בא אליהם מתרשמים מכך
שטל ברודי בא אליהם. לכן קודם
אני תמיד מדבר איתם על כדור-
סל, ואחר־כך אני משכנע אותם
לעשות ביטוח. מבחינה פסיכולו-
גית זה עובד נפלא” ●●● שח-
בים בבית־ספר לתיירות. „אני
מגיעה לתצוגות, רק אחרי השי-
עורים, כדי לא לפספס” ●●●
מכיוון שפורים לא הגיע עדיין,
חיפשו סיבה להתחפש. ומה טוב
יותר ממסיבת־קרנבל בנוסח בר-

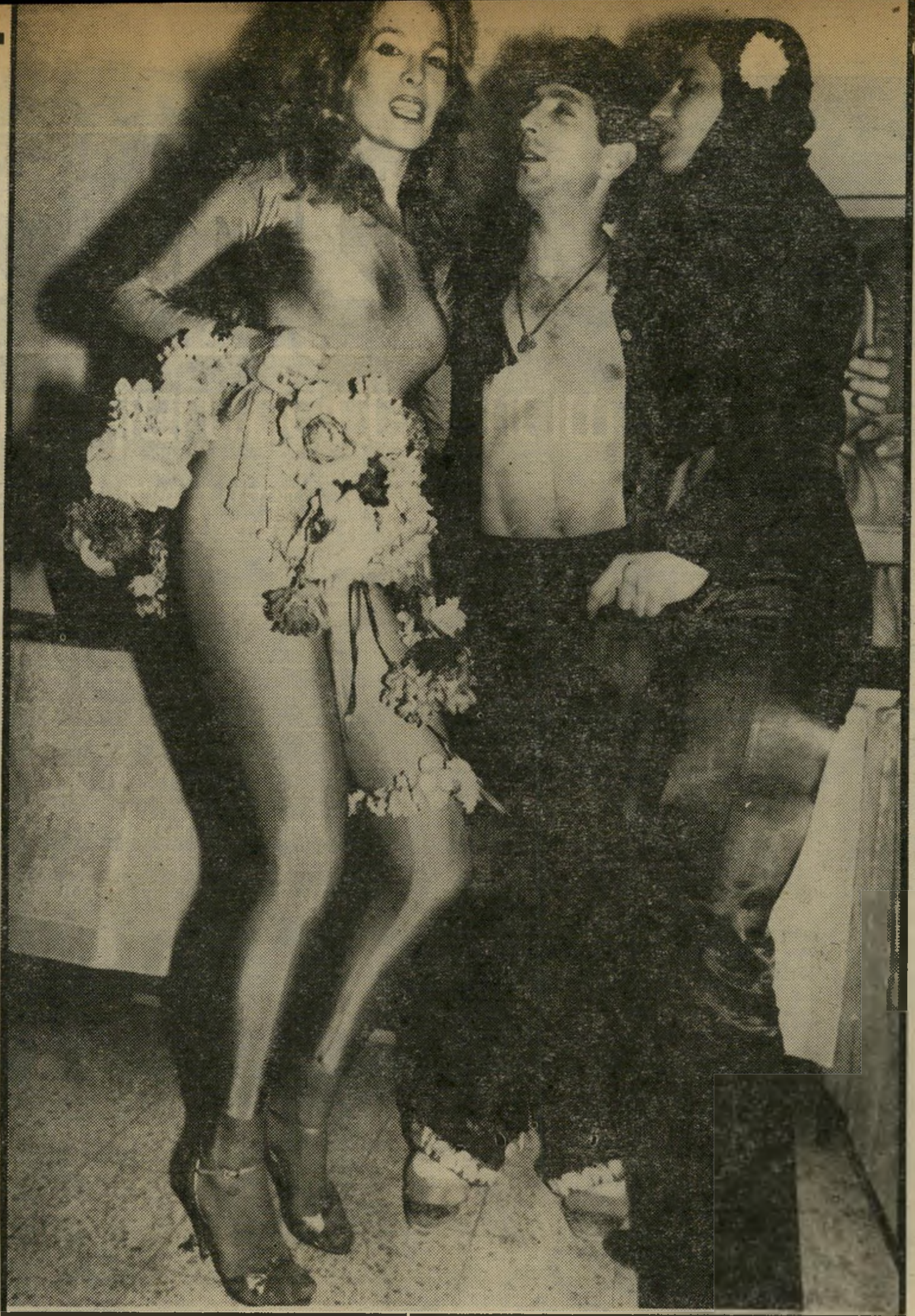

פרחים לפינצ'י המאפרת עדה לזור-גן והשחקן מנחם עיני באו למסיבת־הקרנבל מחופשים בסיגנון המיזרח, מתפעלים מתילבושתה הנועזת של הדוגמנית פינצ'י מור, שלבשה בגד גוף שקוף כשהאביזר היחידי, ה-מכסה טפח ומגלה טפחיים, הוא זר פרחים למותניה.

תרגיל באצבעות מבצעת אחותה של תמי בן־עמי רוזי, הדומה לה דמיון רב. רוזי היא מוכרת בבוטיק.

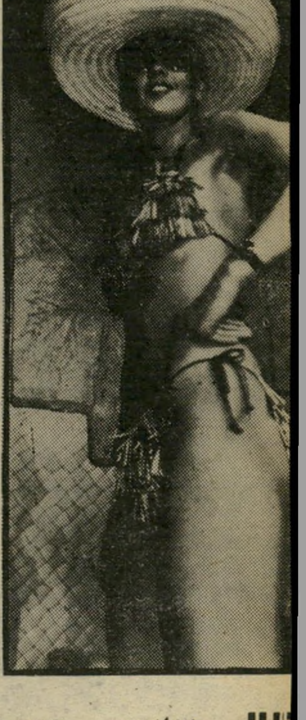

היפה והחיה צלם האופנה מולה הרמתי, מפחיד את השחקנית אתי אולמן, שצרחה, כאשר יד ענקית תפסה את לחיה. מאחור מציצה ונהנית קארין דונסקי.

...יץ סיגל אס, בבגד־ים וסומבררו. שרונה מרש (שמאל) עטפה עצמה בפרווה.

ברשת העיתונות

העיתונאית שולה קיסרי (משמאל) מנעימה את זמנה ומחוללת במסיבת־הקרנבל במיני קצרצר, גרבי רשת וצעיף אופנתי, עם הדוגמנית מלי בש, הלובשת מכנסי מיני קצרצרים מוזהבים.

טל מלמעלה

טל ברודי, במצב־רוח מרומם, יוצא במחול עם הדוגמנית מלי בש. טל, שהוא כיום סוכן־ביטוח, התהדר לכבוד המסיבה בחולצה סינית מבריקה.

קן הכדורסל **לו סילבר**, שבא בחברת אשתו **מיכל**, עזב את המסיבה מוקדם. שוטרים שהגיעו למסיבה בשעה 1.30 בלילה לא דרשו את הפסקת המסיבה בגלל הרעש, אלא עמדו נדהמים ופעורי פה מול שלל התחפושות והרגליים שנגלו לעיניהם ●●● בסוף השבוע הוזמנתי למסיבה שנערכה אחרי ההצגה ווצק של גייאורג ביכנר, בתיאטרון המדרגות.

במסיבה נכחו סגן ראש־עיריית תל־אביב, **יצחק ארצי, מר פלאנייץ**, נספח התרבות של שגרירות־גרמניה בישראל, הפרופסור **אריה זקס, עמוס קינן**, בא ביחד עם אשתו, הד"ר לספרות **נורית גרץ, אביטל מור־סינזון, גידעון פז**, שהוא מנהל הפסטיבל הישראלי ושחקני החאן הירושלמי, **אהרון אלמוג** • ו**שבתאי קונורטי** ●●● כו־

נשיקה בצמרת

הדוגמנית בעלת הרגליים הארוכות, תמי בן־עמי, כמעט מתנשקת עם ידידתה הדוגמנית קארין דונסקי. תמי לבשה בגד־חוף מעל לבגד־הים, ואילו קארין לבשה סרבל סולידי, כשרק לראשה הצמידה כובע עטור נוצה, לשם התחפושת.

שמונה עיניים

האופנאי גידעון אוברזון זוכה לחיבוק צמוד מהדוגמנית שלומית אמיר, המרכיבה משקפיים בעיצובו של אוברזון. מימין הדוגמנית אורנה שחר.

כב ההצגה, **אשר צרפתי**, סיפר שהוא השחקן המעונה ביותר במדינה. גם בהצגת מושבת העונשין של פרנץ קפקא, שבה שיחק קודם, וגם בהצגה זו, שמים אותו בסד עינויים.

זימבאבווה: „אלטלנה" של רוברט מוגאבה

גם מדינאי מזהיר, כמו ראש־ממשלת זימבאבווה, רוברט מוגאבה, עלול להתקל בקשיים אובייקטיביים כה חמורים, עד שנפילתו מכס־השילטון הופכת לבלתי־נמנעת.

מוגאבה גילה חוש פוליטי מצויין בכל הנוגע לטיפולו במתנחלים הלבנים בארצו. הוא השכיל לשתפם בשילטון מבלי לאבד את הרסן אפילו לרגע אחד. הוא הבין שאת המציאות הבלתי־נסבלת, שבה מחזיק מיעוט מבוטל מבחינה מספרית (5 אחוזים מהאוכלוסיה) במירב המשאבים, אין לבטל בבת־אחת, מבלי להרוס את כלכלת־המדינה.

אבל הוא דאג שהעשירים, כלומר הלבנים, יממנו

רוברט מוגאבה
התותח הקדוש של ההדחה

את השינויים החברתיים מרחיקי־הלכת שיזם, בעיקר בתחום החינוך והבריאות. כל זאת; כהכנה לשלב הבא: יצירת חברה סוציאליסטית בזימבאבווה. את נסיונות החתירה של לבנים גזענים־קיצוניים, בדרך כלל בסיוע דרום־אפריקאי, בלם מוגאבה ביד חזקה.

איש לא יכל להטיל ספק בכנות כוונותיו של ראש־הממשלה ליצור חברה רב־גיזעית בזימבאבווה. הצהרותיו קרמו עור וגידים במעשים נועזים, כולל הקמת צבא טוב, שבו משרתים יחד לא רק נציגי שתי המחתרות היריבות, אלא גם ותיקי הצבא הרודזי של איאן סמית, לבנים ושחורים כאחד.

כמו בן־גוריון. אלא שכל המשקיפים הרציניים ניבאו, ובצדק, שבעייתו האמיתית של מוגאבה אינה הלבנים של סמית. היריב האמיתי היה ונשאר שותפו בחזית הפטריוטית, מנהיג זאפ"ו, ג'ושע אנקומו. הצורה שבה השיב מוגאבה לאתגר הזכירה את ימיו הטובים של דויד בן־גוריון. כשהגיעו מים עד נפש, פעל מוגאבה נגד אנקומו ביעילות ובתקיפות, פיטר אותו ועוד שניים מחבריו מממשלתו. יש הסבורים שמוגאבה יצליח לבודד את אנקומו גם מהנהגת סיעתו, ולאחד את שני הפלגים, זאנ"ו וזאפ"ו, לחזית פטריוטית מאוחדת.

בינתיים המיכשולים אינם מבוטלים. לפלג של אנקומו שני מיליון תומכים נלהבים, והמיבנה הצבאי המחתרתי שלו, זיפרא, עדיין קיים, וחמוש בנשק סובייטי. הוא גילה לאחרונה ביטחון עצמי רב, העז לצאת נגד מוגאבה במסע השמצות חסר־תקדים.

לעיתונאים מקומיים וזרים אין ספק ששליט לוב, מועמר קד'אפי, העניק לאנקומו סכומי־עתק כדי לממן את מאבקו במוגאבה. אחרים סבורים שגם דרום־אפריקה וגם ברית־המועצות, מסיבות שונות לחלוטין זו מזו, מעוניינות לפגוע במסע ההישגים המרשים של מוגאבה, ובמעמדו היוקרתי באפריקה. אין ספק ששתי המדינות סייעו, במישרין או בעקיפין, לאנקומו.

על עובדה ברורה אחת אין חולקים בזימבאבווה: קד'אפי העניק לזאפ"ו (הפלג של אנקומו) שישה מיליון דולר כדי לקנות יומון רב־השפעה, בולאוויו כרוניקל. לכך יש להוסיף גם את הדיווח של 10 מיליון דולר שאנקומו קיבל מהאירגון לאחדות אפריקה כדי לממן את מערכת הבחירות שלו ב־1980. גם מוגאבה קיבל סכום זהה, אבל הוא הוצא כולו למטרה שלה נועד. אנקומו, לעומת זאת, ניהל מערכת בחירות קמצנית ביותר, וניצל את הכספים לעסקים פרטיים, ולהקמת תשתית למילחמת־אזרחים נגד מוגאבה.

מחסני נשק סובייטי. היריבות בין שני המנהיגים החלה עוד בתקופת המחתרת. אנקומו, מנהיג מטיפוס מסורתי, הקרוי בפי חסידיו „אבי זימבאבווה", ניהל את מילהמתו מזאמביה. הוא משתף פעולה ותיק עם הסובייטים, אבל נקט תמיד בדיפלומטיה אישית. ניסה פעמים רבות להגיע להסכמים לא רק עם הקוויזלינג אבל מוזארווה, אלא גם עם איאן סמית ועם הדרום־אפריקאים.

עם זאת, אין להתעלם ממאבקו רב־השנים לעצמאות, משנות סיבלו הארוכות בבתי־הכלא של הגזענים. אנקומו הוא, אם נשתמש במינוח „ציוני", איש בעל זכויות לא מעטות.

מוגאבה, לעומתו, ניהל את הקרבות לשיחרור ארצו ממוזאמביק, והושפע מאוד מידידו סאמורה מאשל — מארכסיסט האמון על יחס ספקני וחשדני כלפי הסובייטים. מוגאבה הוא איש משכיל ומודרני, מצוייד בכל

עולם קטן

הכלים הדרושים למנהיגה של מדינה מתפתחת, האמורה לעבור תהליכי עיור, תיעוש, ביעור הבערות והיערכות לעימות צבאי אפשרי עם דרום־אפריקה.

מוגאבה סרב בעיקביות להגיע להסכם אופורטיוניסטי עם סמית, אבל נאחז בתבונה רבה בנכונותו של שר־החוץ הבריטי, הלורד קארינגטון, לפתור את הבעייה הרודזית באופן שיבטיח את השילטון הממשי לרוב השחור.

מוגאבה מתעב אישית את אנקומו המושחת. הוא חושד בו במעילה ענקית של 90 מיליון דולר לצרכיו האישיים. עד כה נמנע מפיטוריו כי רצה למנוע משבר עם סיעתו על בסיס שיבטי, העלול לפצל את המיבנה הלאומי הזימבאווי, ההולך ונוצר בהשראת מוגאבה. גילוי מחסני־הנשק העצומים (מדובר אך ורק בנשק סובייטי!) אילץ את ראש־הממשלה לפעול ללא־דיחוי. הוא זימן את אנקומו לשיחה על איחוד הפלגים. כביכול, חשף את העובדה שידוע לו על מיצבורי־הנשק. אנקומו הסתבך בשקרים, ניסה להיתמם ופוטר.

למרות דרום־אפריקה, למרות הסובייטים.

מומחים לענייני זימבאבווה סבורים שמוגאבה פעל דווקא עתה, מכיוון שבזאפ"ו עצמה קמה אופוזיציה חזקה נגד אנקומו. צעירי סיעתו, בכללם לוחמים ותיקים בצבאו של אנקומו, דרשו לחקור את מקורות המימון של עסקיו המסועפים של מנהיג מיפלגתם. אנקומו סרב לשתף פעולה עם ועדת־החקירה של הסיעה. מוגאבה ניצל זאת, כינה את יריבו בשם „אבי הקאפיטליזם", וכיוון נגדו את „התותח הקדוש" של ההדחה. זהו הימור ענקי והצלחתו תלוייה בעיקר בתומכים הלא־מעטים של מוגאבה בתוך סיעת אנקומו. אם יצליחו להתגבר על נאמני אנקומו במאבק הפנימי בתוך זאפ"ו, יוכל מוגאבה לבנות חזית פטריוטית מאוחדת ללא אנקומו, ולהוכיח לעולם שניתן לבנות מדינה סוציאליסטית ודמוקרטית, על אפם וחמתם של דרום־אפריקה והסובייטים.

מי נגד מי ולמה?

זוהי תמונה נדירה ביותר של לוחמי האחים המוסלמים בסוריה. הם מכינים עצמם, צבאית ורוחנית, למילחמה נגד מישטרו הפאשיסטי־למחצה של הנשיא חאפט' אל־אסד. למשקיפים מדיניים אין כל ספק שלוחמים אלה שואבים השראה רוחנית (לפחות) מהאיית־אללה רוח־אללה חומייני.

אלא שאסד תמך בחומייני במילחמתו נגד עיראק! ומה יהיה על ה„מומחים" הישראלים, הטוענים ששני־המישטרים משרתים את הסובייטים?

התשובה לכך היא מעורפלת וסבוכה. כבר דווח

במדור זה שחומייני מכשיר בטהרן ובקום קאדרים מארצות־ערב (כולל סורים רבים), מחדיר בהם אידיאולוגיה פאן־איסלאמית, המנוגדת לחלוטין ללאומיות הערבית.

ספק אם לחומייני יש אינטרס ברגע זה במרד נגד אסד. אך יש לו, בלי ספק, אחריות רוחנית למתרחש בחמת ובחלקים אחרים של סוריה.

זה שיעור טוב לכל העיתונאים והמתראיינים הישראליים, הנוטים לתפיסה פשטנית מדי של המציאות. העניינים במרחב מסובכים, וכדי להבינם יש צורך בידע ובמאמץ אינטלקטואלי מסויים. אין זה קל, כידוע, באקלים הפוליטי־אינטלקטואלי השורר כיום בישראל.

„הארץ" תורם לשטיפת המוח

קשה לחלוק על זכותו של סופר הארץ בבון, דניאל דגן, לפרסם ביומונו ידיעות בלתי־מבוססות על הקשרים בין אש"ף ואירגונים ניאו־נאציים במערב־גרמניה.

דגן מסתמך על פקיד גרמני בכיר בשם גרהארד באדאן, שהאשים את מיזרח־גרמניה ואת אש"ף בשיתוף פעולה עם הימין הקיצוני בגרמניה.

באדאן הכחיש את המידע הזה, וכמעט כל מאמרו של דגן מוקדש לסיבות שהניעו את הפקיד לפרסם את הכחשתו.

אלא שלא בכך דברים אמורים. הכותרת שבה בחר היומון לעטר את סיפורו של דגן מעניינת הרבה יותר: „נאציזם בעידוד השמאל". הקורא מוזמן להאמין שאירגון השיחרור הפלסטיני ותומכיו מקרב השמאל האירופי מעודדים את הנאציזם בגרמניה. זו כבר ממש דמגוגיה חצופה מאין כמוה.

להגן על בתי־כנסת. כל קורא עיתונים ממוצע באירופה יודע שהשמאל, כולל השמאל הגרמני, עומד בקו הראשון של החזית נגד האנטי־שמיות ונגד הנאציזם. בבריטניה, למשל, קיימת ופועלת הליגה האנטי־נאצית. כמעט כל פעיליה, כולל פיטר היין וואנסה רדגרייב, ידועים בתמיכתם בעניין הפלסטיני. זה לא מונע מהם, כמובן, להוקיע כל תופעה אנטי־שמית, להגן על בתי־כנסת יהודיים, ואפילו לשתף פעולה עם חלקים מהמימסד היהודי נגד הגזענות.

בגרמניה עצמה מנע השמאל, לפעמים גם באמצעים אלימים, הפגנות של ניאו־נאצים, או כינוסים נוסטאלגיים של אנשי ס־ס לשעבר. המילחמה בגזענות ובנאציזם היא גם מאפיין חשוב של השמאל הצרפתי, האוסטרי והסקנדינאווי. עובדות אלה דווחו — אומנם לא בהבלטה יתרה — אפילו בשידורי החדשות של הטלוויזיה הישראלית.

היומונים הישראליים, ובכללם הארץ, מתעלמים במכוון מאמת זו. מישהו זוכר שהופיעה בהם כותרת כמו „השמאל האירופי נגד הנאציזם"? תחת זאת מסייע גם הארץ בשטיפת מוחו של הקורא הישראלי, ובכך הוא תורם לתופעות, שהוא עצמו מוקיע לעיתים קרובות.

גרמניה:

20 אחוז אנטישמים!

מחקר שערך סוציולוג גרמני מאוניברסיטת קלן, פרופ' אלפונס זילברמאן, העלה כי 20 אחוז מתושבי מערב־גרמניה הם אנטישמים. זילברמאן טוען שמדובר בשיעור מדהים בגודלו, מכיוון שהקהילה היהודית בגרמניה היא כיום קטנה ביותר, וחלק מהנשאלים הודו שמעולם לא פגשו יהודי כלשהו באורח אישי.

הסוציולוג טוען שמדובר כאן במורשת קולקטיבית, תת־הכרתית; שהועברה לדור החדש מדור המילחמה שתמך בעבר בנאציזם. הוא מוסיף שהיתה הפעם גם סיבה אקטואלית להתגברות האנטישמיות: התקפותיו הפרועות של מנחם בגין על ראש־ממשלת גרמניה, הלמוט שמידט.

דרכי חיים

נשיקה מאלוהים

מאופירה נבון ועד יצחק רפאל — בוריס עיסה את כולם.

„יש נשים הדורשות שאני אפעיל הרבה כוח בזמן המסז׳,” מסביר בוריס לוין (35), המסז׳יסט. החדר שלו בקומה התחתונה של מלון תל־אביבי סגור. „אין לי די כוח,” מסביר בוריס את פשר הנשיפות הקולניות היוצאות מגרונו ומחזהו המנופח. נשים וגברים היוצאים מדלת חדרו לא מבחינים במבטים המלווים אותם בסקרנות. השיער רטוב מעט. ה־עיניים בודקות במבט חטוף אם כל כפתור בבגד כבר רכוס, אך רוחם מרחפת בעולם אחד. בוריס טוען ש־הם פשוט נולדו מחדש, שהם בריאים יותר.

„כדי להיות מעסה, נחוצה הרבה סבלנות,” טוען בוריס. „נוצר קשר אינטימי מיוחד־במינו. הסיפורים שאני שומע כאן אסור שידלפו החוצה. אם לוחצים על בוריס לספר, הוא מדליף רמז, או שרק פניו מעלות סומק ומסגירות

מעסה לוין
„כאילו מרחף...”

מבוכה. במחברתו רשומים שמות רבים. ביניהם של אנשים מפורסמים יותר ופחות.

אופירה נבון שאלה אותו, תוך כדי עיסוי, איך הוא התאקלם בארץ. היא סיפרה לו שגם הוריה היגרו מרוסיה. יצחק נבון התעניין לדעת מפי המעסה איך הוא יצא מרוסיה.

אסור שנינה תדע. יצחק רפאל לימד את בוריס איך להתנהג בחברת אדם דתי, וניסה להשפיע על בוריס שלא יעבוד ביום השבת. כמתנה לשרות העיסוי הטוב העניק לו רפאל שלושה ספרים, שבהם כתב פירושים והסברים לסיפורי התורה, מתורגמים לרוסית.

„נוצרה בינינו קירבה,” מסביר בוריס, „כי רפאל עלה מפולין.”

חבר־הכנסת עוזי ברעם בא אל בוריס כדי שבעזרת המסז׳ יעזור לו המעסה להשתחרר מכאבי־הגב המציקים לו. „הוא ייצא ממני בריא,” מבטיח בוריס.

בספר המיוחד של בוריס, בדף שבראשו רשומה הקדשה בכתב־היד של רפאל, מופיעה גם הקדשה מפנינה רוזנבלום. גם היא, מסתבר, נהנית מאוד מהעיסוי שקיבלה מ־ידיו של בוריס.

היא באה אליו והתלוננה שהיא כל־כך עייפה. „בזמן העיסוי היא שרה. יש לה קול עמוק,” אומר בוריס כשסומק מכסה את פניו.

בדף אחר רשומה הקדשה מה־סופרת פיליס צסלר — פמיניסטית אמריקאית שכתבה כמה ספרים. היא באה לעיסוי בזמן ששהתה ב־מלון. בוריס אינו מבין את ה־אידיאולוגיה שלה. הוא רק זוכר שהיא סיפרה לו שהיתה בעבר נשואה לשלושה גברים. אמריקאי, יהודי וערבי. היא נפרדה מכל אחד מהם, כי חיפשה את החופש שחסר לה. בזמן השהות בארץ היא התלוננה לפניו שאינה נהגית.

מהעיסוי היא נהנתה? „בטח, היא באה כל יום...” משיב בוריס, למרות שהוא מוסיף ואומר: „אני לא רוצה לעשות לעיסוק שלי ב־מסז׳ פירסום, כי יש לי מספיק עבודה.”

אבל בוריס אינו מסרב לקבל אותם לטיפול. ביומנו רשומות בתור דוגמניות ישראליות, שלפחות פעם בשבוע מגיעות אליו כדי לזכות בעיסוי.

רק דבר אחד מפריע לבוריס: אשתו, נינה, מהנדסת־אלקטרו־כימיה במיקצועה, מקנאת לו, ו־אסור שהיא תדע שבוריס, בעלה, עושה מסז׳ לנשים.

אבל הרשימה ארוכה: גם עדנה לב קופצת אליו בכל ביקור שלה בארץ. בעלה, יורם, בא אל בוריס גם הוא, אחרי שהוא שומע את השבחים שמרעיפה עליו עדנה. שניהם מספרים לבוריס על אמ־ריקה.

האדם נעלם מהגוף. בוריס עלה לישראל לפני שבע שנים מ־אוקראינה. במעון־הקליטה בנצרת־עלית הוא למד עברית. כשאנשי־הסוכנות שאלו אותו מהו עיסוקו, הוא יכול להשיב להם שיש בידיו תעודה של מוסיקאי — נגן־פסנתר — מאמן־איגרוף מוסמך ופיזיותר־פיסט.

בוריס, שעלה לישראל עם אשתו ובנו הבכור, לא המתין שאנשי־הסוכנות ימצאו לו מקום־עבודה. לפני שלמד את השפה כבר התחיל לנגן כמלווה בשעורי־בלט לנע־רות בטבריה, ובחמי־טבריה הוא התחיל לאמן בספורט.

בארץ נולדה בתו השניה.

לפני המסז׳ נכנס הלקוח לחדר הסאונה היבשה. שם, במשך כ־עשר דקות, הוא יושב בחדר שה־טמפרטורה בו מועלית עד 100 מעלות. אחר־כך הוא עובר למקלחת בזרם מים בלחץ רב. משם אל חדר־העיסוי. במשך 40 דקות, ב־עזרת שמן מיוחד, עורך בוריס לגופו של המטופל עיסוי.

נשים מבקשות, בדרך כלל, עי־סוי לפנים, לראש ולשרירי החזה. גברים אוהבים עיסוי בעורף וב־מצח. לאנשים הסובלים מכאבי־גב, ושאינם זקוקים לטיפול רפואי מיוחד, נותן בוריס עיסוי בעזרת מכשיר מיוחד, שבו הגולות חודרות אל הרווחים הקטנים שבין החול־יות. יותר מזה, אין בוריס מוכן לפרט. אחרי ארבעים דקות עיסוי עובר המטופל אל חדר הסאונה הרטובה.

יש אנשים שאוהבים להתכסות בסבון מוקצף ולהכות במטאטא על עור גופם. „זה עושה הרגשה כאילו שאתה מרחף... אלוהים נותן נשי־קות.” אחרי הסאונה חוזרים שוב למקלחת בזרם מים קרים העור מקבל שם הלם וההרגשה נפלאה.

האם הישראלים יודעים לקבל עיסוי? „אין כמו הכושים,” מס־ביר בוריס לוין. הכושי נכנס ל־חדר בריקוד. הם כל־כך משוחר־רים. יש בגוף שלהם הרפיה, שאין אצל אף אחד אחר. הם נופלים על מיטה בחדר־העיסוי ואז האדם כאילו נעלם מהגוף. „זה תענוג לעשות לכושי עיסוי,” מודה בוריס.

לדוגמה, הוא מביא את הכדורסלן קארל וינפרי (הפועל גליל־עליון), שהוא מלא בשרירים קפיצים. גם טל ברודי בא אל בוריס, אבל את הגוף של קארל וינפרי, הכושי, לא יכול בוריס לשכוח.

מומחה לבעיות החרשים מסביר לבית־המישפט

את הטכניקה של הסברת מיסמך לחרשים

„חרשות זו נכות חברתית. הלן קלר, שהיתה גם חרשת וגם עיוורת, הסבירה כי לו יכלה לבחור ולהחזיר לעצמה אחד מחושיה, היתה מבקשת לשמוע, משום שאז היתה יכולה לקשור קשר חברתי ממשי עם בני־האדם,” אומר יששכר גולדרט, המנהל הכללי של אגודת החרשים בישראל.

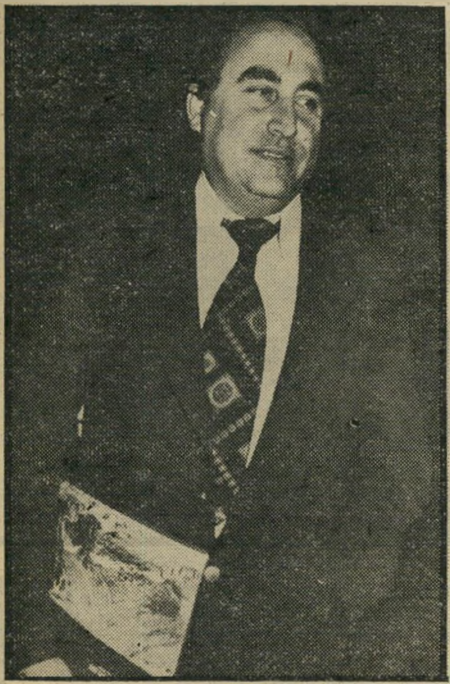

מומחה גולדרט
מנת־מישכל כמו לכולם

האיש גבה־הקומה ובעל יכולת הביטוי המרשימה, העיד בבית־המישפט בתל־אביב לפני השופט המחוזי אלישע שיינבוים, על יכולתו של חרש להבין מיסמך מישפטי מורכב, כמו צוואה.

הוא הוזמן על־ידי עורך־הדין כדי לברר אם הנפטר, יעקב משעלי, שהיה חרש מלידה, הבין את משמעות הצוואה שעליה חתם, בה הוריש את כל רכושו לאשתו, ואת שעונו וטבעתו לאחיו.

„חרשים נולדים כבעלי רמת־מישכל ממוצעת, הדומה לזו של חבריהם השומעים. הקשיים שלהם נובעים מהזמן הרב הנדרש כדי להחדיר להם מושגי־יסוד, שאותם רוכש כל ילד רגיל בהיסח־הדעת כמעט. גם אחרי לימוד מסויים הם מתקשים בהבנת מושגים מופשטים, וחושבים בדרך מטריאלית.”

המנכ״ל סיפר כי אוכלוסיית החרשים ממש, כלומר כאלה שאינם שומעים כלל ולוקים במום מאז לידתם, מונה כ־400 איש ואשה בישראל. האחרים, שהם כבדי־שמיעה, אינם נכללים באגודתו, אלא שייכים לאירגון שמע.

ילדים חורגים לאלוהים. „חרשים מלידה, שלא למדו בבית־ספר לחרשים, הבנתם פחותה, ממש בסיסית. הם יכולים להבין הבעות פנים שונות ולקרוא שפתיים. אולם השפה העברית, כמו כל השפות השמיות, קשה במיוחד לקריאת שפתיים, בגלל ריבוי האותיות הגרוניות בה.

„חרשים אינם אילמים, הם חסרי־דיבור. מיתרי־הקול שלהם לא נפגעו, אך מכיוון שאינם שומעים, אינם יכולים לשלוט היטב במיתרים, ולשוות להם את הצלילים המדוייקים של השומעים. כל חרש מסוגל לדבר, השאלה אם אתה מבין אותו. אני, בגלל מגעי הרב איתם, מבין אותם טוב יותר מאחרים. אני מבין גם כאלה שיכולת הדיבור שלהם קרובה לאפס.”

החרשות קשה מן העיוורון

גולדרט ביקר את אפשרויות החינוך לחרשים הקיימות בישראל, ואמר כי הן אינן מספיקות, ואין בארץ מודעות לעניין. בארצות־הברית ובאנגליה מוצג על הבימות מחזה מרגש בשם ילדים חורגים לאלוהים, המתאר את בעיותיה הקשות של חרשת מלידה, את קשיי־התיקשורת שלה ואת המרירות והתיסכול הממלאים אותה שינאה לאנשים השומעים. בעיקבות מחזה זה, העומד לעלות גם על בימותינו, גברה המודעות לנכות, שנראית לאנשים כקלה יותר מעיוורון או שיתוק.

יש בישראל פחות מעשרה חרשים שסיימו אוניברסיטה, ויש אפילו אחד שהוא כיום מדען אטומי. אולם בחור זה, יונתן קרני, זכה ונולד במישפחה מרובת אמצעים, שהעמידה לו מורים פרטיים מילדות, והשקיעה בו מאמצים וכספים רבים. כיום הגיע, בעזרת האינטליגנציה שלו, לדרגה בכירה.

„אולם דווקא העובדה שרק אחד מכולם הגיע לכך, מעידה על כישלון שיטת החינוך לחרשים בישראל. ליתר החרשים, חסרי־השכלה וטיפוח, יש באמת בעיה של הבנת מושגים מופשטים, ולכן היתה הצדקה לדברי חז״ל כי: ,חרש, שוטה וקטן פסולים לעדות.׳ אולם החרשים שלמדו במוסדות מתאימים יכולים להגיע להישגים נכבדים,” טען גולדרט.

באיזו שפה לחשוב? בשלב זה של עדותו, התערב השופט שיינמן, הבקיא בדיני ישראל, וסיפר כי בשאלות ותשובות של רבנים מ־שנים אחרונות, מתברר כי חלה התפתחות בעניין זה, וכי חרשים שלמדו בבית־ספר, כשרים לעדות בבתי־מישפט.

„אדוני השופט,” שאל העד, „באיזו שפה אתה חושב?” והשופט, החי כבר שנים רבות בארץ, ענה בחיוך: „בשנים האחרונות אני כבר חושב בעברית.”

„לחרש אין שפה לחשוב בה, ומיספר המלים שלו מצומצם ביותר,” הסביר גולדרט.

עורך־הדין שאל את העד כיצד מסבירים לחרשים משמעותו של מיסמך־מישפטי, שעליו הם אמורים לחתום.

„אנו מעדיפים לעשות זאת בעזרת מתורגמן שהוא חרש בעצמו, ולמד את אמנות התרגום לשפת ידיים. עורך־הדין מסביר לו את המיסמך. הוא קורא את שפתיו של עורך־הדין, ומעביר את המסר לחותם בעזרת שפת החרשים. את המלים המופשטות, הקשות, הוא מסביר לי בעזרת מילים פשוטות יותר. אבל מילים כמו ניכור, ומוחלט, קשות במיוחד להבנה.”

צרות בגלל בושה. „אם החרש מסמן כי הבין, האם אין זה מספיק?” נשאל המנכ״ל והשיב: „לא. חרשים מתביישים בנכותם, וחוששים שיחשבו אותם למפגרים ומטומטמים, ולכן פעמים רבות הם מהנהנים בראשם לאות הסכמה, כאשר בעצם לא הבינו ולא כלום. הם מסבכים עצמם לפעמים בצרות צרורות בגלל בושה זו.”

דו"ח מיוחד

הסיבות האמיתיות שהביאו לפרישתו של דן שילון מהעבודה בטלוויזיה - אחרי 14 שנים

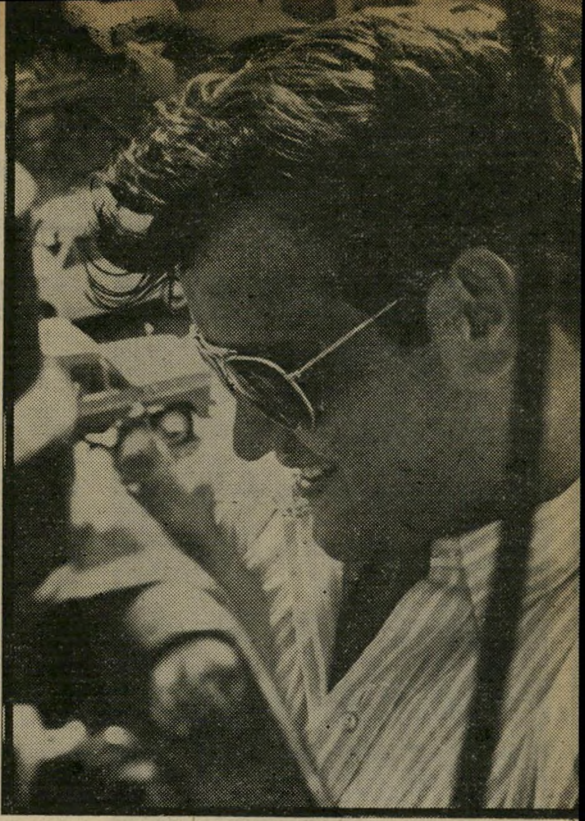

אז שילון בתחילת דרכו ככתב טלוויזיה, כשהגיע אל בניין **חוטי ירושלים** הישר מהרדיו. הוא הפך חיש־מהר לאיש החזק במחלקת־החדשות ולמנהל שלה.

היום אחרי תקופת הזוהר שלו, כראש מחלקת־החדשות וככתב הטלוויזיה בניו־יורק, מסיים את הקאריירה בת 14 השנים כקריין חדשות. בארצות־הברית רכש ידע מיקצועי רב.

השידור האחרון

„עד כאן מבט לחדשות. בנקודה זו אני נפרד מכם ומהטלוויזיה ה־ישראלית בשלב זה." במילים אלה סיים דן שילון את 14 שנות עבודתו בטלוויזיה, אותה הוא מלווה מאז יום היווסדה.

שילון, ששהה בארצות־הברית במשך ארבע שנים ככתב הטלוויזיה בניו־יורק, למד היטב את העבודה מעמיתיו האמ־ריקאיים. שם, בטלוויזיה האמריקאית, פו־נים הקריינים באופן ישיר ובלתי־אמצעי אל קהל־הצופים שלהם. כאשר מתחתן קריין טלוויזיה אומרים לו מזל־טוב לפני כל אמריקה, כאשר נולד ילד לאחד ה־קריינים או הקרייניות מכריזים על כך בתום מהדורת־החדשות. לא מזמן הועלה אחד מקרייני־החדשות של רשת אן־בי־סי בדרגה וחבריו הכינו לו בסוף מהדורת־החדשות הפתעה: הם הקרינו סרט בן חמש דקות על הקריין, החל מרגע לידתו.

בישראל לא הכל אהבו את פרידתו של דן שילון מקהל־הצופים. אחד שלא אהב זאת במיוחד היה העורך החדש של מבט, יאיר שטרן, שבתום השידור אמר לדן שילון: „לא היית צריך לעשות את זה!" שילון לא ענה לו.

היתה זו פרידה עצובה של שועל־טל־וויזיה ותיק מהמסך המוכר לו כל־כך. שום טקס לא נערך, שום דברי־ברכה לא הוח־לפו. שילון אמנם טוען כי לקח חופשה ללא תשלום, במשך שנה אחת, אך כל אחד בבניין הטלוויזיה יודע כי שילון סגר למעשה את הדלת, כדי שלא לפתוח אותה שוב.

כרמית גיא צחקה

ביום הרביעי בערב, ב־7.00, הגיע דן שילון בפעם האחרונה לבניין חוטי ירושלים. כדרכו עלה למחלקת־החדשות, עבר על החומר, אחר־כך ירד לאולפן. כדרכו לא התאפר. במקום נכחו, אותה שעה, חיים יבין, יעקב אחימאיר, אהוד יערי ויאיר שטרן. הכתב אליעזר יערי שלח לשילון בקבוק־וודקה. שילון הציב אותו על שולחנו במחלקת־החדשות, והזמין את חבריו להרים כוסית אחרי שידור מבט.

קשה היה להימנע משיחות על מצב הטלוויזיה. שילון חזר ואמר את דעתו על המצב: „שמעתם את זה מפי מיליון פעם, תשמעו את זה פעם אחת נוספת!" אמר שילון.

האווירה היתה נכאה. חיים יבין לא יכול היה להתאפק ואמר: „זהו השבוע השחור ביותר של הטלוויזיה הישראלית, החל ממינויו של טוביה סער כמנהל־הטלוויזיה, דרך מינויו של יאיר שטרן כעורך מבט, וכלה בעזיבתו של שילון."

היתה שתיקה. שילון וכרמית גיא החלו בשידור המהדורה. כשנפרד שילון מקהל־הצופים לא יכלה כרמית להסתיר את הפתעתה וההתרגשותה. היא התחילה לצחוק בהיסטריה. אחר־כך לחץ שילון ידיים עם עובדי־האולפן, עלה לחדרו, לקח את מעילו העליון ואת העניבות מארונו, והלך הביתה. אשתו, שרי, טרחה להקליט את המהדורה האחרונה בהגשתו של שילון במערכת ה־וידיאו. הדבר הראשון שעשה כשבא ה־ביתה היה לצפות בעצמו כשהוא נפרד מאומה.

פירמידה הפוכה

עם התפטרותו של צחי שימעוני מתפקיד מנהל־הטלוויזיה פורסם מיכ־רז לתפקיד זה. מנכ"ל רשות־השידור הזמין את דן שילון לשיחה. הרכילות בבניין היתה כי טומי עומד להפתיע ולהציע לדן להגיש את מועמדותו, למרות חילוקי־הדיעות הגלויים ביניהם. אך שילון ידע היטב מדוע הוזמן לחדרו של המנכ"ל. לאחד מכתביה הבכירים של מחלקת־החד־שות אמר שילון: „הוא פשוט מנסה לבדוק אם יש לי כ.ונה להתמודד על התפקיד. הוא חושש שאלך למיכרז ואגרום בכך מבוכה רבה, כי ברגע שאציג את הרקורד שלי, לעומת הרקורד של טוביה סער, יעמדו חברי ועדת־המיכרזים במצב מאוד לא־נוח."

היחסים בין דן שילון לבין המנכ"ל היו מתוחים כמו חבל דק. מאז חזר שילון מארצות־הברית, לא חדל מלהביע את דעתו על המנכ"ל. אחד הדברים ששילון חזר עליהם באוזן חבריו במחלקת־החד־שות שוב ושוב היה הזדעזעותו העמוקה מהעובדה כי לפיד גאה בכך שהצליח להפוך את הפירמידה שבנה שילון בתקופה שבה ניהל את מחלקת־החדשות. אם ב־תקופת שילון היתה האינפורמציה זורמת מהכתבים למערכת, הרי שכעת הביא לפיד לידי כך שהאינפורמציה זורמת מהמערכת לכתבים. שילון היה המום מהתבטאותו זו של לפיד. לאחד מידידיו אמר: „בתחילה הייתי בטוח שזו אינה אלא פליטת־פה, שטומי אינו מתכוון באמת למה שאמר. אחר־כך הוא חזר על הדברים לפניי, בזמן הפגישה בינינו, ואם עדיין לא הייתי בטוח שאני שומע טוב הנה חזר צחי שימעוני, שהיה מנהל־הטלוויזיה, על דבריו של לפיד מילה במילה בראיון עיתונאי שנתן לעתון הירושלמי כל העיר."

שילון לא היסס להביע את אי־

צחוק נרגש כרמית גיא, שהגישה עם שילון את מהדורת החדשות האחרונה שלו, הופתעה כאשר נפרד לשלום מקהל הצופים החוזה בטלוויזיה. היא פרצה בצחוק נרגש, אשר בקושי הצליחה להסתירו.

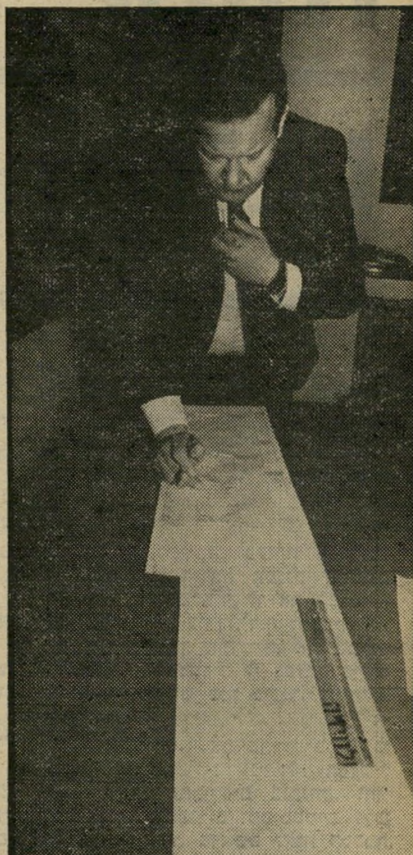

בדיקה רגע לפני שידור מה־דורת החדשות עובר שילון על החומר בקפדנותו הרגילה.

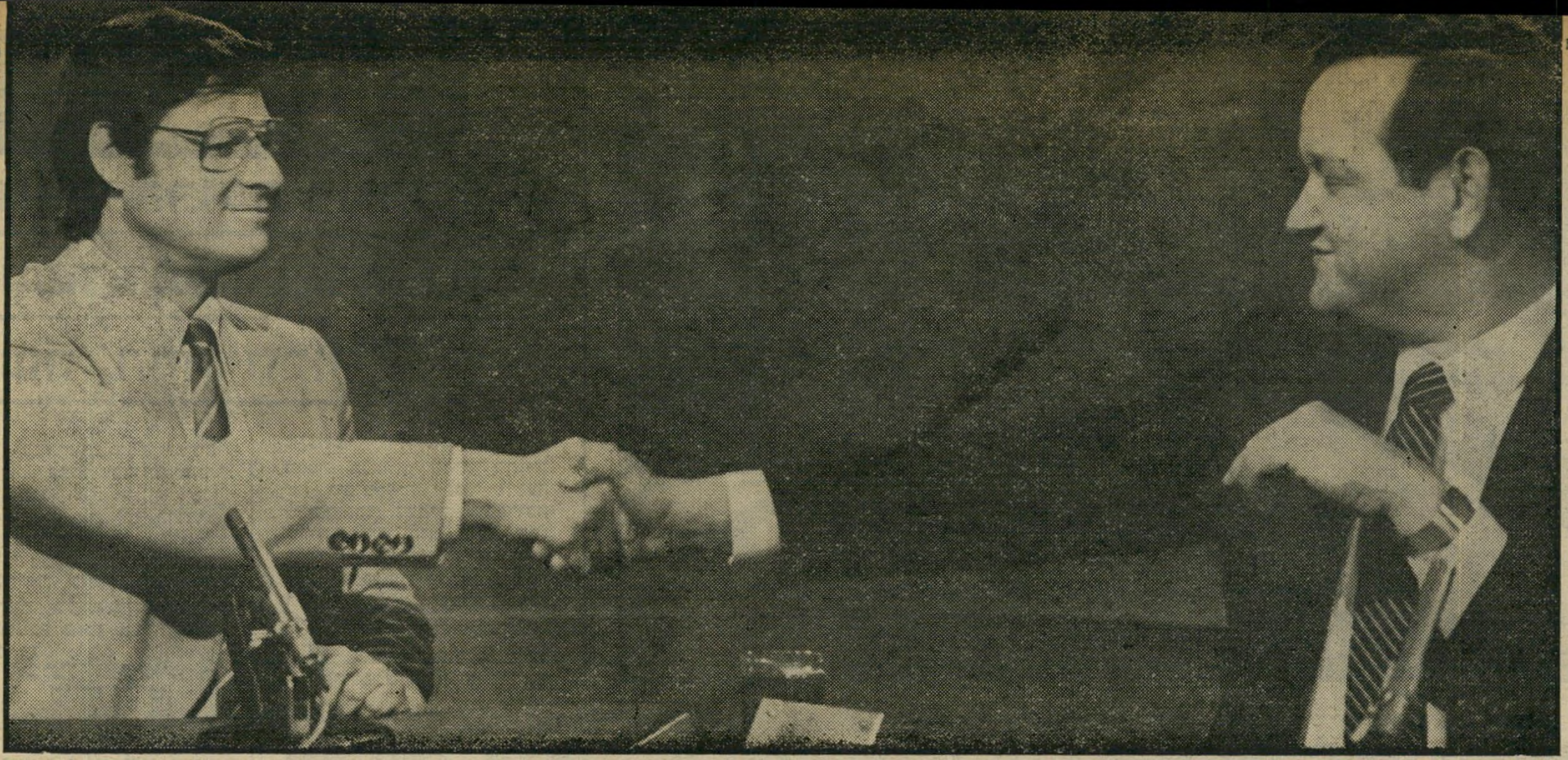

לחיצת ידיים לפרידה

דן שילון לוחץ את ידיו של חיים יבין בתום שידור מהדורת החדשות היום הרביעי. יבין ושילון מלווים את הטלוויזיה הישראלית מאז היווסדה, לפני 14 שנים.

היה זה חיים יבין שהחליף את דן שילון כמנהל מחלקת־החדשות, כשזה נשלח לפאריס. עם עזיבתו של שילון אמר יבין: „היה זה השבוע השחור ביותר בתולדות הטלוויזיה.״ היתה זו פרידה עצובה של שועל־הטלוויזיה מהמסך המוכר לו טוב כל־כך.

שביעות רצונו מהדברים המתרחשים בטלוויזיה הישראלית ומהאופן בו היא מנוהלת. באחת המסיבות הירושלמיות פגש בידידה, עיתונאית העובדת בשליחות עיתונה בחו״ל, ואמר לה: „ברגע שחזרתי ארצה מארצות־הברית הבנתי שמה שקורה ביני לבין טומי זה לא רק חילוקי־דיעות מיקצועיים, אלא שפעורה בינינו תהום עמוקה!״

„לפיד סירס!״

שילון לא הכיר את לפיד. כשמונה לפיד לתפקידו, במקומו של יצחק ליבני שהודח, שהה שילון בארצות־הברית. לפיד נהג לספר כי דן שילון והוא הם חברים־לנשק, ושהשתתפו במילחמת־ששת־הימים ככתבים צבאיים ברמת־הגולן — לפיד ככתב מעריב ושילון ככתב הרדיו. מעבר לזה לא היו בין השניים יחסים אישיים.

בעת שהותו בארצות־הברית טען שילון כי לפיד סירפד לו שתי כתבות. אחת מהן בדקת את מקורות־המימון של ועידת־הנשיאים היהודיים בארצות־הברית (הכתבה פורסמה בהעולם הזה). כאשר שלח דן שילון ארצה כתבה על שגריר ישראל באו״ם, יהודה בלום, היא לא החמיאה לשגריר. לפיד דרש משילון לקצץ את הקטעים הלא־מחמיאים. שילון סירב. אך לפיד לא התחשב בדעתו. הכתבה ששודרה עברה קוסמטיקה. שילון זעם וטען בכעס: „לפיד סירס לי את הכתבה!״

הכאיבה לשילון במיוחד העובדה שאיש מאנשי הנהלת רשות־השידור לא זימן אותו לשיחה, עם שובו ארצה. אחרי הכל, הרי שהה בארצות־הברית, ארץ הטלוויזיה, במשך ארבע שנים. הוא הכיר מקרוב אנשי־טלוויזיה בעלי עמדות־מפתח, נהג לבקר במחלקות־החדשות של רשתות־השידור. הוא לא יכול היה להסתיר את כאבו ואמר למי שהיתה עורכת יומן השבוע, יעל חן: „עשיתי מאמצים עצומים ללמוד כמה שיותר בשטח הטלוויזיה, למדתי את המדיום מתוך הקרביים, למדתי את התפיסה התוכניתית, ניהול תוכניתי וניהול הפקתי. התעניינתי בהתפתחות הטכנולוגית. קיוויתי כי אוכל ליישם את היידע שלי בטלוויזיה הישראלית. הנחתי שמישהו פה בארץ יתעניין בחידושים הפנטסטיים, הקיימים בטלוויזיה האמריקאית. אך אף אחד לא שואל אותי. אף אחד לא מתעניין אם יש איזשהו דבר חדש שאפשר ללמוד, אם יש מקום לקנות יידע.״

סמרטוטים ודחלילים

שילון לא היסס להביע את דעתו על המתרחש במחלקת־החדשות. אפשר היה לראותו במיזנון הטלוויזיה, מוקף בחבורה גדולה של כתבים, כשהוא מטיח בקול בוטה: „הטלוויזיה מנוהלת היום על־ידי קבוצת־אנשים שסמירטטו את רשות־השידור, דחלילים ממלאי־הוראות שאינם שווים שום דבר מבחינה מיקצועית. לא במיקרה הקיף עצמו לפיד באנשים מסוג זה. הוא עצמו לא מבין כלום בטלוויזיה. הוא האיש אשר ללא ספק הרס את הטלוויזיה במו ידיו. הטרגדיה שלו היא שהוא אפילו לא יודע שהוא עשה זאת. ככל שהטלוויזיה שוקעת יותר, הוא מרוצה מעצמו יותר ויותר.״

היה מי שטרח להשמיע את דבריו של שילון באוזני לפיד. הקרע בין השניים העמיק יותר ויותר, וככל שהעמיק הקרע, כן היה ברור לשילון שאין לו אלא דרך אחת. אדם המכבד את עצמו לא יישאר לעולם במקום המאוס עליו. הוא לא היסס להגיד בריש גלי מה דעתו על בעלי עמדות־המפתח בטלוויזיה. הוא פסל מכל וכל את מנהל־הטלוויזיה, טוביה סער, את מי שהיתה מנהלת התוכניות, אסתר סופר, ואת צבי שפירא, מפקד גלי צה״ל לשעבר.

הסאה הוגדשה בעיניו של שילון כאשר טורפד מינויו של אהוד יערי כעורך מבט, ובמקומו מונה יאיר שטרן. „זהו מינוי פוליטי. המישפחה הלוחמת הצבירה הוראה ללפיד למנות את שטרן,״ אמר שילון.

הוא לא יכול היה להשלים עם העובדה כי נקדימון רוגל מונה כיועץ לענייני טלוויזיה. „הטלוויזיה היחידה שהוא מכיר היא הטלוויזיה הצרפתית, הנחשבת כטלוויזיה הגרועה ביותר בעולם.״

האיש שניהל את מחלקת־החדשות בתקופת־הזוהר של הטלוויזיה לא יכול היה לראות כיצד נהרסת המחלקה המצויינת לנגד עיניו. הוא קבל על מינויים של כתבים לא־כישרוניים לעמדות־מפתח. הוא לא יכול היה להשלים עם העובדה כי יורם רונן, שעליו אמר לא־פעם כי: „לאיש אין עמוד־שדרה,״ מונה לתפקיד־מפתח. הוא לא יכול היה להסכים כי אלי ניסן, האיש שלדברי שילון „דרכו העיתונאית רצופה כישלונות,״ יערוך את מבט שני. בעיקר לא יכול היה להשלים עם שתיקתם של כתבים רציניים כמו אלימלך רם, יעקב אחימאיר והחיים יבין, אנשי־מיקצוע שאותם העריך כמיקצוענים ממדרגה ראשונה. העובדה שהכתב לענייני־השטחים המוחזקים, רפי חלבי, נמצא בארצות־הברית כבר מזה חודש ימים, ושלכן איש אינו מסקר את האירועים בשטחים אלה, צרמה לשילון. אך יותר מכל כאב לו כי אנשי מחלקת־החדשות הפכו, לדבריו, „לכתבי־חצר״. הוא לא יכול היה להשלים עם העובדה שכתבים מצטיינים כמו חיים גיל, אורי גולדשטיין, ישראל סגל ויעל חן אינם עובדים ואינם מתופעלים. הוא לא הסכים לכך שרם עברון, מי שהיה עורך יומן השבוע בתקופתו, לא ישובץ במחלקת־החדשות. עברון סיפר לשילון כי

(המשך בעמוד 76)

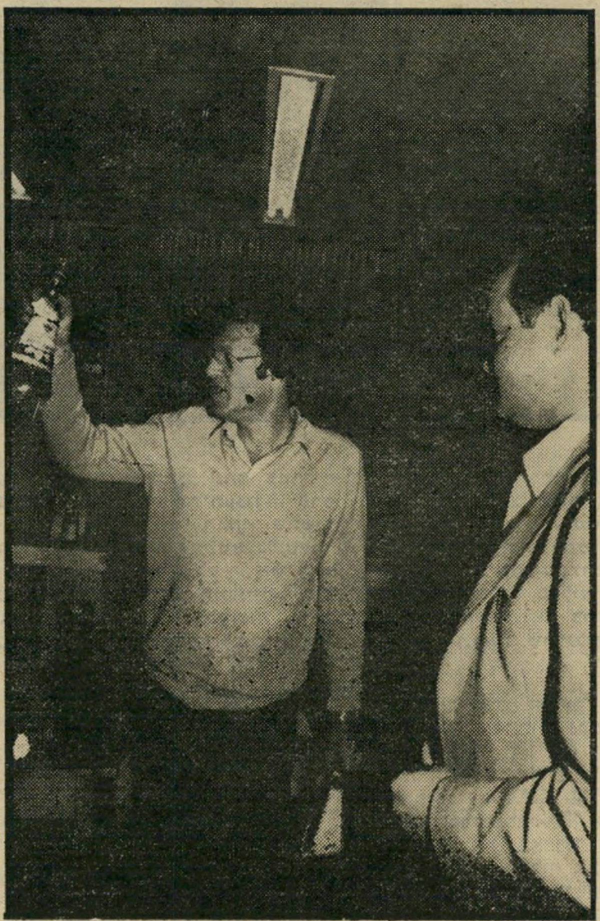

וודקה ונזיפה

יאיר שטרן, עורך מבט החדש, הרים בקבוק וודקה, אך נזף בשילון על שנפרד מהצופים בתום מהדורת החדשות ביום הרביעי.

מקטורן והביתה

שילון אוסף את מיקטרונו ואת עניבותיו ומרים כוס וודקה שנמזגה מהבקבוק ששלח לו הכתב אליעזר יערי.

אנשים

לעובדי הכנסת מגיעה

תוספת־בושה. ואריה גנגר

עושה ,,המון. המון!"

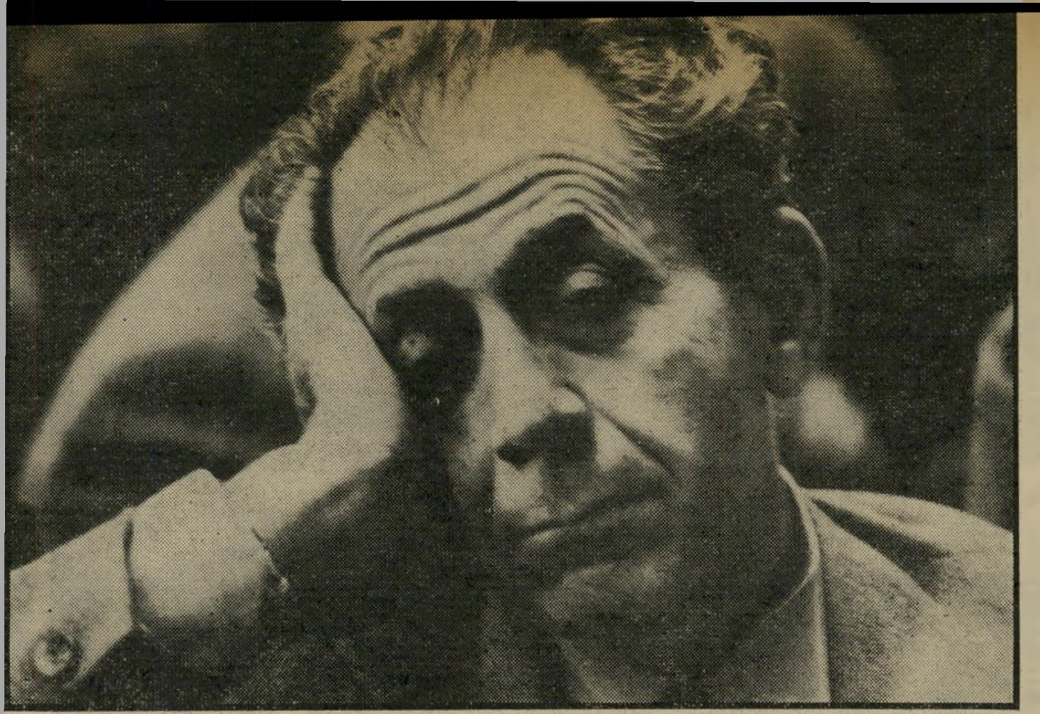

■ בבדידות בלתי־נעימה מצא את עצמו שר־הביטחון, כאשר חגג עם אשתו ושני זוגות נוספים את יום הולדתו ה־54, בקיוסק של **שאול אכרון** בנווה־צדק. השולחן של **אריאל שרון** היה מוקף בשולחנות של שמאלנים, שהשמיעו כל הזמן הערות לגלגניות כלפיו. רק איש־הטלוויזיה **אביטל מוסינזון**, והעיתונאי **עמוס קינן**, שנכחו במקום, לחצו את ידי השר ואיחלו לו מזל־טוב. לבסוף, כשעזב שרון ובני לווייתו את המקום, נשמעו מחיאות־כפיים חרישיות.

■ לרגל חילופי האיגרות החמות בין ראש־הממשלה, **מנחם בגין**, ונשיא ארצות־הברית, **רונלד רגן**, דיבר שר־החוץ־לשעבר, **אבא אבן** על הנטייה של בני־המערב לנימוסים ולשבחים מוגזמים, שהישראלים נתפסים להם. הוא סיפר שכאשר סבו היגר לאנגליה, בין המיכתבים שקיבל היה אחד שבסופו נרשם: ,,בנאמנות, עבדך הנאמן." האיש התרגש עד דמעות ואמר לבני־מישפחתו: ,,תראו איזו חברה! איזה אנשים! איזה נימוסים! אני רק באתי לכאן, ובאיזה לשון ידידותית הם פונים אלי!" בני־המישפחה יעצו לו שבכל־זאת יעיין בתוכן המיכתב. כשעשה זאת חשכו עיניו. מעל למילות־החיבה המוגזמת נכתב: ,,הוויזה שלך פקעה. עליך לעזוב את אנגליה מיד!"

■ **יצחק ליבני** העיר באותו נושא, שכאשר היה עורך במחנה, ובא לראשונה לארצות־הברית, הוא הוצג שם על־ידי דובר מישרד־החוץ האמריקאי כ,,עורך השבועון החשוב ביותר במיזרח התיכון." ליבני סיפר שכאשר שמע את ההגדרה במסיבה לא קם, משום שהיה בטוח שהמדובר במישהו אחר. כעבור שנים, כשבא כמנכ"ל רשות־השידור לביקור ברשת אן־בי־סי, הוא הוצג כ,,מנכ"ל הטלוויזיה המוכשרת, שכולנו יכולים ללמוד ממנה."

■ זיכרונות ספורטיביים העלו ח"כ־המערך **מיכה חריש** וחברו לקבוצת הכדורגל אס"א ירושלים, **ישראל קיטנר**. חריש, ששיחק בהפועל קרית־ים, הפך קיצוני ימני בקבוצת הסטודנטים, כאשר למד כלכלה באוניברסיטה העיברית, ניצל פעם ממכות־רצח. היה זה כאשר שיחקה אס"א נגד הפועל בית־שמש, וניצחה את היריבים בתוצאה המוחצת 0:6. המארחים, שלא היו מוכנים להשלים עם התוצאה, היכו במנצחים ללא רחם, עד שעשרה משחקני אס"א אושפזו. חריש לא השתתף באותו מישחק משום שבאותו ערב התחתן עם חברתו **אסתר**. לחתונה לא הופיעו, כמובן, מרבית חבריו הספורטאים.

■ ח"כ אחר הידוע באהבתו לספורט הוא הליברל **פינחס גולדשטיין**. הוא מספר בגאווה שהוא מתחיל את יום־עבודתו לפני השעה 5 בבוקר, בשחייה בבריכה שליד ביתו. הוא טוען שהחורף אינו מפחיד אותו, והוא עושה מיקלחות קרות גם בימי הקרה, כשהוא נשאר בירושלים לצורכי עבודתו.

■ אחרי שהאורחים עזבו את האולם שבו נערכה מסיבת בר־המיצווה לבנו **רן־צבי**, אסף גולדשטיין את הפרחים שנשארו, להפתעתו, על השולחנות, ושלח אותם, עוד באותו לילה, לשני בתי־חולים שבשרון: בית לווינשטיין, ברעננה ומאיר בכפר־סבא.

■ בדיון בוועדת־הכספים של הכנסת, בעניין עתיד חברת פרוטארום, הסבירו ראשי החברה, ביניהם יושב־ראש מועצת־המנהלים **משה זנבר**, את קשיי המיפעל. אחד מחברי הוועדה, **דן תיכון**, שסבלנותו פקעה ככל שהתארך ההסבר, שאל: ,,לא הבנתי מכל ההסברים האלה מה אתם רוצים." ענה לו **יגאל כרן־אורגד**: ,,כסף! כסף!"

■ כשהודיע ח"כ **משה שחל**, בישיבת סיעת־המערך בכנסת על הגברת מערך המצליפים של הסיעה בבית, הוא גילה שלצוות נקבעו הח"כים **רפי סוויסה** ו**עדנה סולידאר**, בעזרתם של מזכירת־הסיעה **דינה גורן** והעוזר הפרלמנטרי, **חן ברקן**. כשהציג את האחרון אמר: ,,הוא אחראי לשלוף אתכם מהמיזנון למליאה." מישהו אמר שחן יהיה ,,השלפן הגדול", ואחר הוסיף שכל הנשלפים יקראו ,,החוג לשילוף", על מישקל ,,החוג לשילוב" שהיה במיפלגת־העבודה.

■ כשנאם ח"כ מפ"ם **דב זכין** לפני חברי סיעתו על ביטול התוספות הפרלמנטריות של מזכיר־הכנסת **נתנאל לורך** ועובדים בכירים אחרים, נשאל מהי בכלל תוספת פרלמנטרית. הוא חשב מעט ואחר־כך ענה: ,,אני חושב שזו תוספת־בושה לעבודה בכנסת."

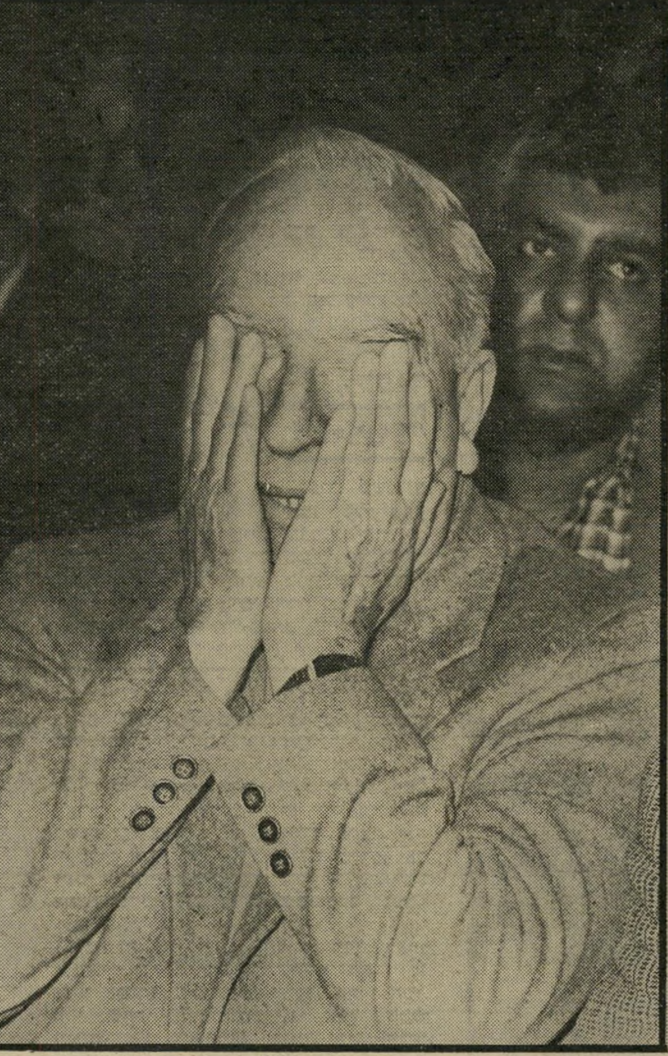

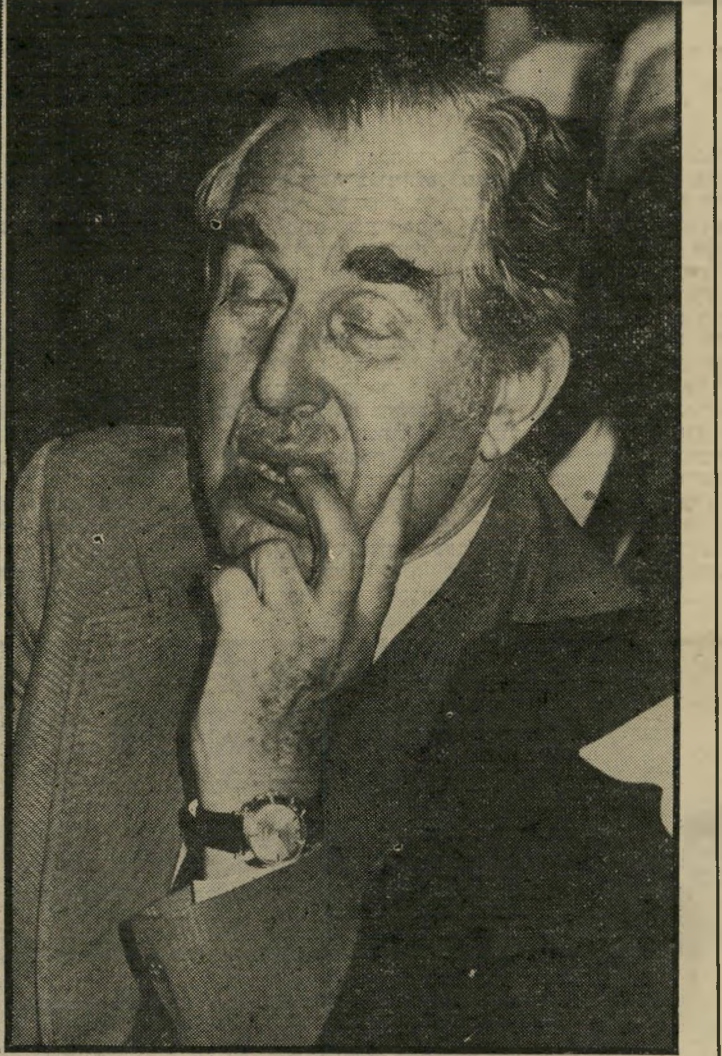

שמעון פרס הצליח בנאום משעמם אחד להרדים את חברי מרכז מיפלגת־העבודה. פרס (משמאל למעלה) נאם באריכות, אך רק בסוף נאומו הבהיר שהשיב בשלילה לרעיון שהעלה ראש־הממשלה, מנחם בגין, להקמת ממשלת־אחדות־לאומית. מדברי פרס לא היה ברור, עד קרוב לסוף, אם הוא בעד או נגד הרעיון. בכל זאת, חברי־המרכז לא התעניינו כלל בדבריו. שלמה הלל (למעלה) בא באיחור, כימעט לקראת סיום נאומו של פרס, ומייד תפס תנומה. הח"כ חיים הרצוג (מימין), לא התאפק ונרדם, כשאצבעו בפיו. מזכ"ל ההסתדרות, ירוחם משל, שבא לדיון כחצי שעה אחרי שחל, שיפשף את עיניו בדאגה: גם עליו נפלה התרדמה. משה שהרבני, איש ועד־העובדים של ,,תנובה" (משמאל) נשען על המושב ונרדם. ח"כ דני רוזוליו (מעליו) עצם את עיניו וניסה להתרכז, בעוד שחברו לסיעה, ח"כ משה שחל (משמאל למטה) הבליע בכף־ידו פיהוק, כשיהודה חשאי מביט בו משועשע. חשאי היה בין המעטים שהיו עירניים. חשאי היה קצין־מודיעין, ונראה שהרגלים שרכש בצבא עדיין תקפים גם כשהוא ח"כ.

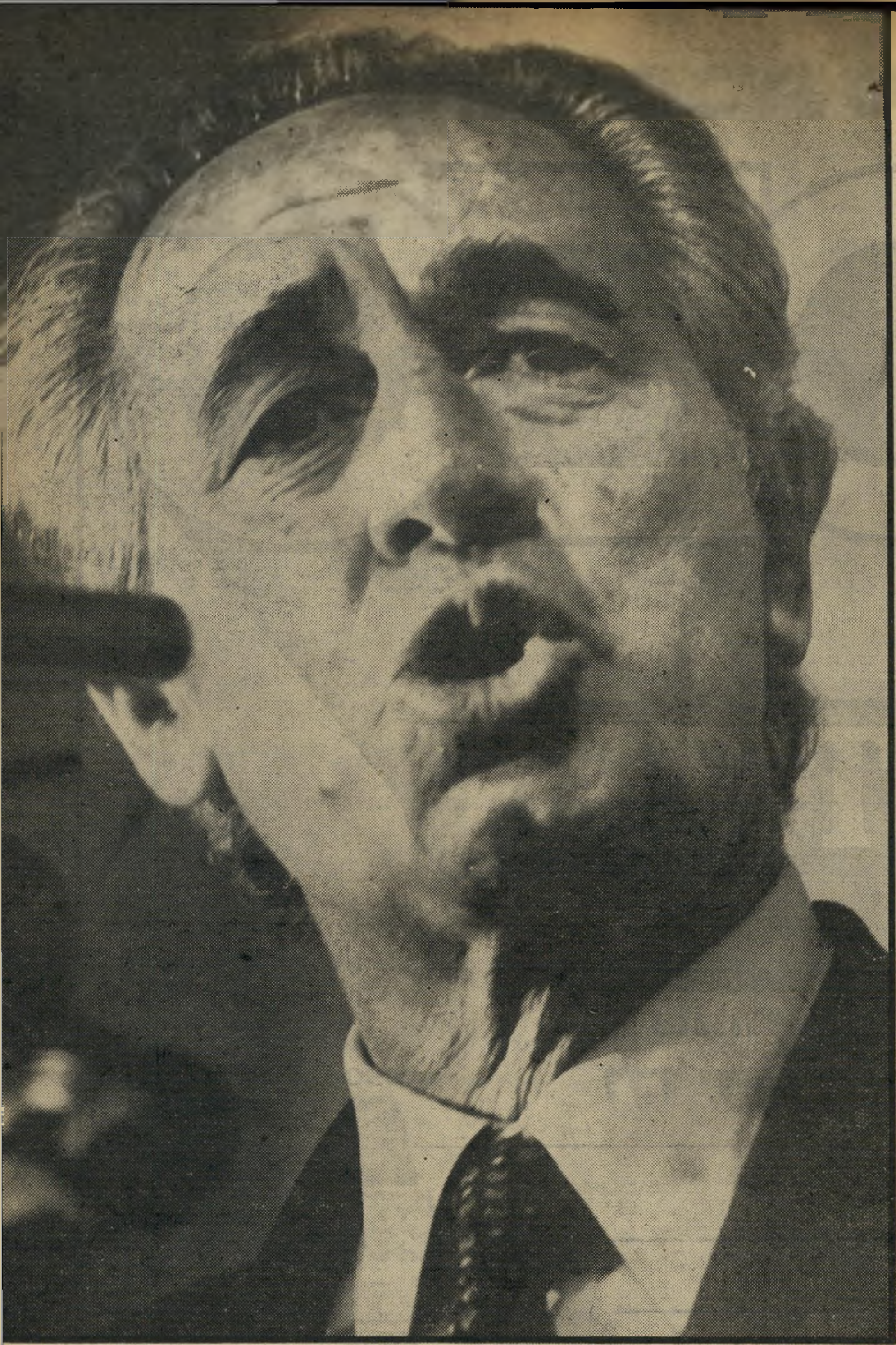

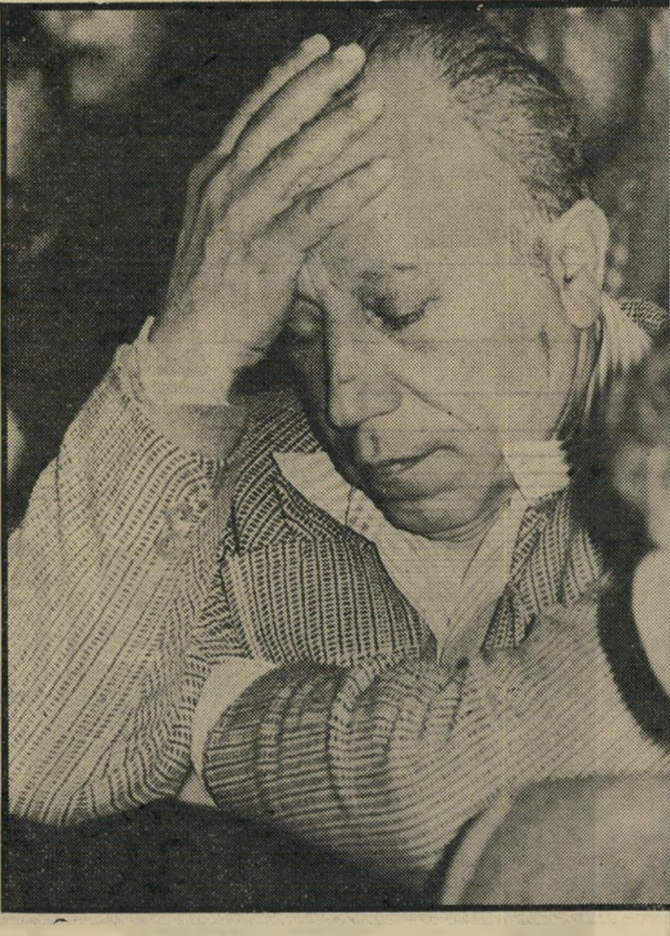

■ בנאום־תשובה להצעה לסדר־היום על מצב האסירים בבתי־הסוהר, הבטיח שר־הפנים, הד"ר **יוסף בורג**, כי בקרוב יוכנסו לתאים של אסירים ביטחוניים מיזרונים ומיטות, אך הוסיף שלא יהיו אלה מיזרוני פרדייס. העיר על כך ח"כ **שבח וייס**: „לעומת זאת יהיו אלה מיטות סדום."

■ באחד הדיונים במליאה נכחו, מילבד וייס, שנאם, עוד שלושה ח"כים והיושב־ראש. וייס אמר שבתום הקדנציה הוא מתכוון לכתוב רומאן פוליטי בשם ארבע שנות בדידות. העיר על־כך ח"כ הליכוד **אמנון לין** שבכל־זאת ישגם ח"כים במליאה. וייס השיב כי אלה הם האנסמבל החיפאי. הוא התכוון ללין, ל**יוסף רום** ולו עצמו, שהם חיפאים.

■ **אריה גנגר**, יועצו לענייני־פרוייקטים־מיוחדים של שר־העל לענייני כלכלה, **יעקב מרידור**, נכנס במלוא המרץ לעבודה. הוא מגיע מדי בוקר ברכב שכור מתל־אביב למקום עבודתו בירושלים, ועוזב בשעות הערב המאוחרות. כרגע יש לו מזכירה, ובקרוב ימנו לו עוזר. בחדרו, חסר־התמונות, האווירה היא רגועה. כאשר שואלים את מי שסובב אותו מה, בכל־זאת, עושה גנגר, התשובה היא: „הוא עושה המון, המון!"

■ כשבא **זאב** (דוק)

מאירוביץ' להלוויית ידיד במושבה הוותיקה בנימינה, אמר למישפחת הנפטר: „אתם מתים משום שאתם, כאן בבנימינה, לא יודעים לחיות!"

■ דוק, מאנשי הפרלמנט של ראשון (לציון), נוהג ללבוש למקטרונו סוודר בצבע צהוב או אדום. כשנשאל לפי מה הוא מחליט איזה מהם ללבוש, הסביר שבצהוב הוא מופיע במיפלגה הליברלית, שבה הוא חבר המועצה, ואילו את האדום הלוהט הוא לובש בפגישות אינטימיות.

■ הפרופסור **ברכה רמות**, חוקרת־סרטן, סיפרה בהמשך לפרשת **ראובן מעיין**, שבארץ היו רק שני מיקרים של ילדים פגועי תלידומיד, והשניים היו, למרבית הפליאה, ילדיהם של רופאים. לדעתה, דווקא הרופאים לא המתינו לתוצאות המחקר, והעדיפו להשתמש בתרופה לפני אישור מישרד־הבריאות.

■ בימאי־הסרטים **יהודה** („ג'אד") **נאמן**, אחד ממנהיגי התנועה לסולידריות עם אוניברסיטת ביר־זית, שסירטו על שביתת־הימאים עורר הד רב בארץ, חתם השבוע על חוזה עם חברת־טלוויזיה בריטית להפקת סרט עלילתי באורך מלא על ישראל.

חדש מבית סיטיזן
ADEC
BY CITIZEN
1590ש'
1590ש'
שעוני קוורץ
לכל יד - לכל כיס.
699ש'
1690ש'
1690ש'
1750ש'
1890ש'
699ש'
המחירים בשקלים וכוללים מעמ.
יואל אביטל
שעון שיש לו אבא
ADEC
איכות סיטיזן
שרות סיטיזן
BY CITIZEN

אנשים

תמורת מה קיבלה פנינה רוזנבלום 100 אלף דולר, דירה ומכונית, למרות שלא תיתן בייבי לבייבי

■ המזכירה האלקטרונית של הציירת **סימה אליהו**, אחותו של **שלמה אליהו**, בעל חברת הביטוח אליהו, קלטה את ההודעה הבאה: „סימה, מזל טוב!" ד"ש **לאריק (איינשטיין)**. החבר'ה מהתנועה." סימה אליהו הוא שם חברתו של אריק איינשטיין, שילדה לו ילד — אך זוהי אשה אחרת.

■ הסועדים בשולחנות הסמוכים הקשיבו במיסעדה תל־אביבית לאחת השיחות המוזרות ביותר שהגיעה לאוזניהם מימיהם. המשוחחים היו נערת־הזוהר הכל־ישראלית **פנינה רוזנבלום** וגבר אמריקאי אלמוני, כבן 40. הסועדים לא שמעו מה הציע האמריקאי לפנינה, בנוכחות שני ידידים ישראליים, אך הם שמעו את תשובתה של פנינה, שהכריזה בקול רם: „100 אלף דולר, בית ומכונית." האמריקאי הסכים למחיר זה, בתוספת משכורת חודשית. לאחר מכן אמר האמריקאי: „הייתי רוצה לקבל ממך בייבי (תינוק)." השיבה פנינה, בו במקום: „בייבי, ממני לא תקבל בייבי לעולם!" היא גם הודיעה כי במשך ארבע־חמש השנים הקרובות אינה מתכוננת ללדת ילדים.

■ בערב־ראיונות במועדון היקב של הליכוד ריאיינה **פנינה רוזנבלום** את הסכסולוג **מנחם שטרן**, שהביע בתחילת הראיון תדהמה מכך שאנשים מעדיפים לבוא בליל־שבת לערבי־ראיונות, תחת להישאר בביתם במיטה. פנינה שאלה אותו אם יש משהו המעסיק בני־אדם יותר מאשר מין. שטרן ענה לה: „בורסה, ערבי־ראיונות, טלוויזיה." פנינה שאלה אם נכונה הטענה שאינטלקטואלים גרועים במיטה. ענה לה שטרן: „בזה את יותר בקיאה ממני." פנינה, שהכינה את שאלותיה בכתב, שאלה איזה סוג של ויטמין בארץ עוזר יותר לתיפקוד המיני של הגבר, ושטרן ענה לה כי אלה הן שטויות, ושהמין מתחיל מהמוח. היא ענתה לו: „אני מסכימה איתך. גם אני חשבתי כך." פנינה שאלה אותו, אם הגיע לתפקידו כתוצאה מתיאוריה או מפרקטיקה, והפליטה: „אני מאמינה במעשים." היא הדגישה שלה אין בעיות־סכס, אך סיימה את הראיון הקצר בשאלה: „כשלך, כססכסולוג, יש בעיות־מין, למי אתה פונה? לסכסולוג אחר?"

■ ניתוח של לב־פתוח עבר כתב הארץ, **אברהם שווייצר**, שהזדקק לחמישה מעקפים. הוא מחלים במהירות.

■ הבדרן **יעקב בודו**, שבשנים האחרונות הפך שחקן מבוקש בתיאטרון האידישי בארץ, סיפר שהבחין בתופעה מעניינת בקומדיות שבהן הוא משתתף. הרוב תמיד צוחק בזמן, אך תמיד ישנו מיעוט הצוחק מהבדיחה כעבור דקה. כשהתעמק בעניין התברר לו שמדובר במישפחות מעורבות. רק אחד מבני־הזוג מבין אידיש, ואחרי כל בדיחה שהוא שומע, הוא מתרגם אותה לבן או לבת זוגו, שאינו דובר השפה.

■ כשכתב העיתונאי **איקן שאול** כתבת־קטילה על **שרהל'ה שרון**, הוא לא תיאר לעצמו לאיזה הד תזכה הכתבה בקיבוץ אפיקים, משם הוא הועזב לפני שנים אחדות. לשאול, שבכתבתו עסק גם בתופעת הקיבוצניקים מדושני־העונג מאשדות־יעקב איחוד, קיבוצה של שרון, נודע שבקיבוץ שבו גדל תלו את הכתבה שלו בכניסה לחדר־האוכל ועל אותו לוח־מודעות, לצד הכתבה, התבקשו החברים לחתום את שמם על טופס, שבו הם מביעים הסכמתם ששאול ינודה ויוחרם על־ידי הקיבוץ.

חנוך ג'ינוסר

צלם־העיתונות מנגן באקורדיון. ג'ינוסר, הנוהג לעבור ערב־ערב במועדונים שונים בתל־אביב ולצלם אירועים יוצאי־דופן, בא, כהרגלו, לאחד המועדונים, שבו כל ההופעות הן על טהרת השירה העברית. הצלם יוצא־הקיבוץ, החובב מוסיקה זו, הניח בצד את מצלמתו, לקח את האקורדיון, המונח על הבימה, והצטרף בנגינה להופעה.

■ שרהל'ה ערכה שירה בציבור בטכס בת־המצווה של **איילה**, בתם של **טליה** ו־**אהוד דיין**. המסיבה נערכה בנהלל, והשתתפו בה אנשי המושב בלבד.

■ המודיע המשטרתי **סלימן ("סלים") משראווי**, אינו רק אזרח המדווח למישטרה על כל מיפגע שהוא רואה. הוא עובד כיום כחוקר פרטי, ועושה עבודות שונות, המוזמנות בעיקר על־ידי חברות־ביטוח. לדבריו, יש לו שומר הצמוד אליו, והשומר על מכוניתו. אולי מסיבה זו הוא מעדיף כרגע שלא לחשוף את העזרה שהוא הגיש — לדבריו שלו עצמו — לגילויי רוצחיו של **רוני ניצן**.

■ מזכיר־הממשלה הפורש, **אריה נאור**, סיפר למראיין **איתן דנציג** שבישיבות הממשלה מגישים לשרים קצת פירות ובסקוויטים, ואם הישיבה מתארכת, מגישים בורקס או כריך של גבינה צהובה. כשנשאל אם הקיצוצים שמוצעים בתקציב־המדינה יפגעו גם בסעיף זה, שאל: „וכי מה נעשה? ניתן להם גרעינים?"

מישאל בזק

האם להניח לנכה להתאבד?

פסל בשם קן האריסון, שאותו מגלם השחקן ריצ'ארד דרייפוס בסרט של מי החיים האלה, לעזאזל, נפצע אנושות בתאונת־דרכים. אחרי שמתברר לו שגפיו שותקו לנצח, והוא ייאלץ, לעולם, להתחבר למכונת־דיאליזה, הוא דורש מחברתו שתחדל מלבקר אותו, ומרופאי בית־החולים הוא דורש להפסיק את הטיפול בו משום שהוא מעדיף למות. מנהל בית־החולים מתנגד לכך בטענה שתפקידו הוא אחד: להאריך את חיי החולה. האריסון, שאין לו קרובי־מישפחה, פונה באמצעות עורך־דינו לבית־המישפט בתביעה שבית־החולים ישחרר אותו מאישפוז, כשהוא נתמך ברצונו למות, גם על־ידי חלק מהצוות הרפואי. בית־החולים מנסה לטעון שהאריסון מדוכא ממצבו, ולכן רצונו למות אינו נובע מהכרה צלולה, אך השופט, אחרי ששמע את דברי גיבור הסרט, שכל עולמו היה הפיסול, שעכשיו נמנע ממנו, קובע שהאריסון פועל במחשבה צלולה ומורה על שיחרורו מבית־החולים, דבר שפירושו הוא גזר דין־מוות.

אנשים שונים נשאלו במישאל־בזק של העולם הזה, כיצד הם היו נוהגים, אילו נאלצו להכריע בשאלה זו, והם ענו:

● **ארנון הדר**, סופר: „הייתי נותן לו למות. אלה החיים שלו, לעזאזל!"

● **יצחק ליבני**: „מה יותר בודד מאשר מותנו? מי נותר איתנו אז, זולת עצמנו ובשרנו הענוג והשביר? כל האחרים הם כבר צללים זרים־מתרחקים. לחברה אין אז זכות למנוע מהאדם את מותו. היא אינה קיימת עוד. ועם זאת, אני יכול לקבוע הכללות ולהציע נוסחות? כל אדם וכל מצב הם חדשים ואחרים, ואם אנו חייבים לקבוע עמדה, צריך לעשות זאת כל פעם מחדש. כי הרי החברה בהחלט קיימת, ויש לה חובה למנוע מוות, כאשר מדובר באדם שאינו פועל בהכרה צלולה, בחולת־רוח, ילד, במי שנתון להשפעות חיצוניות, ומי שאינו בעל יכולת נפשית ושכלית לדעת מה המצב ולהחליט. יש חובה למנוע מוות, כאשר אדם פועל מתוך צורכי הרס עצמי, או כאשר מותו עלול לגרום למותם של אחרים על־ידי תקדים או חיקוי, וכאשר נגרם נזק לאחרים. אך כאשר מדובר, כמו במיקרה זה, באדם היודע היטב מה הוא עושה, ומותו טוב בעליל מחייו. זוהי זכותו."

● **אייל תורן**, מחסנאי צילום: „לא הייתי מנתק אותו מהדיאליזה, ולא נותן לו למות. פעולה כזאת, עם כל הכבוד לזכות היחיד על גופו וחייו, היא רצח במלוא מובן המילה."

● **גילה שאול**, נקבנית: „אי־אפשר להחזיק אדם בניגוד לרצונו, גם בבית־החולים. הייתי נותנת לו ללכת."

● **יוסי שפרלינג**, סטודנט למישפטים: „הייתי מתייחס לנסיבות המיקרה — גיל האדם, מצבו הבריאותי, סיכוייו לחיות, התועלת שהוא מפיק מחייו במצבו הספציפי, עמדת בני־המישפחה, שבסרט לא היו לו כלל, טיב שיקול־דעתו, האם רצונו נובע משיקול־דעת הגיוני, ובמיקרה הזה, כפי שבא לידי ביטוי בסרט, הייתי מכבד את רצונו. בנסיבות אחרות, כשאני נותן מישקל רב לטיעונו הצלול, לא הייתי מכבד את רצונו, אילו הייתי מטיל ספק בנקודה זו. כבר בשם הסרט, של מי החיים האלה לעזאזל, בא לידי ביטוי טיעונו הצלול."

● **שלמה ברק**, רופא: „הייתי דוחה את הדיון, בטענה שהפסל הוא במצב נפשי מעורער. תפקיד השופט, במיקרה זה, הוא להתייחס לטענה שאולי יש סיכוי שהאדם יתפקח מכוונתו להתאבד, ובעתיד לא יבחר בדרך זו, וזה בלבד מספיק כדי שלא לשחרר אותו מבית־החולים ולנתקו מהדיאליזה. אני מוכרח לתת דוגמה אישית־מיקצועית: בבית־החולים שבו אני עובד, יש מדי ערב שניים־שלושה מקרים של נסיונות התאבדות, המגיעים לחדר־המיון. האם אני יכול להעלות על דעתי מצב שבו אתן למתאבד, שהובא לבית־החולים, למות, כדי לכבד את רצונו, ולא אנסה להציל אותו?"

● **אילן אביגדורי**, פקיד־קבלה: „הייתי דוחה את ההחלטה, עד שיתרגל ממש למצבו, משום שיתכן שכעבור שנים, אחרי תקופת־ההלם הראשונית, אם הוא היה שב לבית־המישפט, היה מוותר על הרעיון. אך אם הוא היה רוצה גם אחר־כך בכל־זאת להתאבד, הייתי נותן לו."

● **ניסים דיין**, במאי קולנוע: „הייתי מעדיף שלא להיות שופט, משום הבעייה המוסרית שזה מעורר. אני מנסה לחשוב מה עם העיקרון, ומתעלם מהטכסט המיקרי שבסרט, שבו מדובר באמן, פסל. לכן הייתי נוטה להשאירו בחיים. בעיקרון, ולא בסרט, עדיף שרופאים יתנו את התשובה, גם כאשר האדם אינו צמח ומוחו צלול."

● **יהושע סובול**, מחזאי: „הייתי מחליט כמו השופט, ומכבד את רצונו של הפסל הנכה, מתוך הנחה שאדם הוא אדון לגופו, וכאשר הוא מחליט שחייו הם בלתי־נסבלים, יש לכבד החלטה זו. במיקרה שבסרט, המבקש הוא נכה בשתי ידיו, והוא אינו יכול לבצע את רצונו בעצמו. לכן רצונו עובר דרך בני־אדם אחרים, ואלה שאוהבים אותו, כמו הרופאים, יכולים לכבד את רצונו."

● **צוקי גלאי**, אשת־יחסי־ציבור: „אני בעד שיחרורו מבית־החולים. גם אילו היה חי, היה חי באופן מוגבל ביותר, ולכן יש לכבד את רצונו, ולתת לו למות בשקט."

● **יהודה („ג'אד") נאמן**, רופא וראש החוג לקולנוע באוניברסיטת תל־אביב: „לא הייתי מסכים להיות שופט. צריכה להיות הפרדה בין החוק והמוסר, גם באופן פרקטי וגם מבחינת התשובה שהן נותנות לשאלה. החוק, טוב שיישאר כמו שהוא, אך ישנו המוסר של הרופא המטפל, שבמיסגרת תחומו יכול להחליט מה שיחליט ולתת על־כך את הדין, אם בנסיבות מסויימות הוא מחליט לפי צו מצפונו המנוגד לחוק."

● **ישי אורון**, גרפיקאי: „הייתי ממליץ על טיפול פסיכולוגי, ואם אחרי תקופה מסויימת, נקובה מראש, הוא לא היה משנה את דעתו, הייתי מורה על שיחרורו. לא הייתי הולך לראות אותו במותו, אך אם הוא מתעקש ואינו רוצה בכל זאת לחיות, הייתי מאפשר לו זאת."

● **יעקב הורנפלד**, סטודנט לפילוסופיה: „לא הייתי משחרר אותו, משום שאדם במצבו, למרות שהוא לכאורה צלול בדעתו, אינו יכול לחכות שבית־מישפט יכריע בגורל חייו. יש להשאיר זאת לרופאים ולו, ולא לגרום על־ידי פנייה לבית־המישפט הפיכת עניינו הפרטי לעיקרון כללי מחייב, לכאן או לכאן."

● **אילנה עופרי**, עורכת־דין: „אחת החרויות של האדם היא החופש לא לסבול, וכמו שזה בא לידי ביטוי בהתנהגות חברתו, שנדרש ממנה לשחרר אותו מנוכחותה, משום שזה גורם לו סבל, נדרש מבית־המישפט לאפשר לו, לאדם חסר־אונים, להחליט אם הוא רוצה להמשיך לחיות ולסבול, או שעדיף שיפסיק את חייו וגם את סיבלו. גם במיקרה זה, לא יתכן שחזקים רוחנית ופיסית יכפו עצמם על חלשים."

בלונים

מאת דניאלה שמי

ג'יראפה מתה בגן־החיות

אנשים

מרים גלזר־תעסה ראתה בית־שימוש על הבימה

ורייסר יגמור בשמייסר

■ במישפטם של העיתונאי **יגאל לביב** ו**אריה ברקת**, הנאשמים בזילות בית־המשפט, שאל עורך־הדין **מרדכי שורר** את ברקת מתי הוא התחתן. ברקת ענה שאינו זוכר זאת. התערב שופט־השלום הראשי, **חיים שפירא**, ואמר: „לא נעים להיזכר בדברים כאלה." כאשר התברר שמדובר בנישואין שניים, העיר פרקליט־המחוז, **אהרון שדר**: „בנישואין שניים כבר לא זוכרים." הוסיף שפירא: „אי־אפשר להעמיס על הזכרון כל־כך הרבה."

רוני כהן הציירת, הציגה את תמונותיה, המוקדשות בעיקר לאבני ירושלים, בתל־אביב. חדי־העין שמו לב לכך שהציורים חתומים בשמות שונים. הדבר משקף את התהפוכות בחייה הפרטיים: רוני, שהיתה בשעתו אשתו של העיתונאי שרגא הרגיל, נישאה לאחר מכן לאיש בשם צמח, ועתה משהתגרשה ממנו, היא חותמת שוב בשמה המקורי — כהן.

פסוקי השבוע

● **סגן־ראש־הממשלה, דויד לוי**: „אינני נוהג להתייעץ. אני מחליט — ועושה."

● **חבר מועצת עיריית תל־אביב מחרות, אבי גבע**, לראש־העיר שלמה („צ'יצ'") להט: „אתה מנהל מאפיה בעיריה. אותי לא תצליח לקנות במשכורת ובמכונית!"

● **הנ"ל**, כשצ'יצ' עזב את האולם: הגנרליסימו בורח מהמערכה."

● **סגנית־שר־החינוך, מרים גלזר־תעסה**: „הגורו זה כמו סמים, אבל רק בדרך אחרת... שכל־אחד יבחר את האלוהים שלו, רק לא את הגורו."

● **הנ"ל** על המחזאי חנוך לווין: „בחור נחמד עם סיבוכים ותסביכים... הצגתו הזונה הגדולה, עוד מופע עם עירום, עם קאניבליזם עם וולגאריות. כל ההצגה, כמו איסליז ובית־שימוש גדול על הבימה."

● **הנ"ל** על הנ"ל: „נמאס מחנוך לווין, שאצלו נפש האדם היא רק אברי־מין ואברי־הפרשה וגזים מתפוגגים."

● **הנ"ל** על חופש־הפרט: „אני אכנס לחופש הפרט של כל־אחד, כדי להציל את הפרט עצמו."

● **העיתונאי דידי מנוסי**: „לאביר התרבות / חבר־כנסת רייסר / ...המתחיל בגבוט / גומר בשמייסר."

● **איש־הטלוויזיה יעקב אחימאיר**, על חבר הוועד־המנהל של רשות־השידור: „אהרון פאפו הפך את עצמו לבדיחה."

● **הסאטיריקן מיכאל** („ב. מיכאל") **בריזון**: „למדינת־ישראל יש כיום ממשלה ביולוגית. מדוע? כי היא לא ריאלית ולא הומנית."

● **כתב הרדיו מייק הולר**, בעת דיווחו על תפיסת החשודים ברצח רוני ניצן שהרעילו חמור לבדיקת הרעל: „כן, הם הורגים גם חמורים!"

המערכות החדשות של "ורדו" מוצגות בפניך בגאווה:

שלל צבעים
שפע דגמים
מיבחר אפשרויות
איכות גבוהה
תשלומים נוחים

שרות מצוין

את מוזמנת לבוא ולראות מקרוב את המבחר העשיר, לשאול— ולקבל תשובות, להתיעץ ולהענות, להסתייע לצורך תכנון אישי, לשתות ספל קפה בישיבה על כורסה נוחה ולמצוא את מה שאת מחפשת.

איכות עליונה

תהליך היצור חסר הפשרות נותן את אותותיו בתוצאות. כל חלק מחלקי הריהוט ניבחר בקפדנות, ניבדק היטב, טופל כהלכה ויוצר במסירות. אין כמעט או בערך. הכל—יוצא מן הכלל.

מיבחר נפלא

נסיון עשיר של 15 שנה לימד אותנו רבות. אנחנו יודעים הרבה על תיכנון רהיטים, ויכולים להציע לך היום מיבחר מהנה של דגמים בסיגנונות שונים—קלאסי, מודרני, סקנדינבי, אנגלי—לטעמך וליכולתך. רק כשתבואי לבדוק, בעינייך ובידייך, תוכלי להיווכח ביופי שמחכה לך.

ורדו
תרבות הדיור

רמת–גן–רחוב ז'בוטינסקי 22. שעות הפתיחה: 9.00—13.00 ומ—16.00—20.00. בימים שלישי ושישי מ—9.00—13.00. במוצ"ש 18.30—21.30.

*מושלם.. בשני נפחי מנוע: 1600 סמ"ק ו-2000 סמ"ק. במחירי היכרות

סוכנויות·לנצ'יה ואוטוביאנקי: **תל-אביב** המסגר 32, 03-336081 **ירושלים** דוד המלך 8, 02-221588 **חיפה** דרך יפו 132, 04-521730

Perfetto*

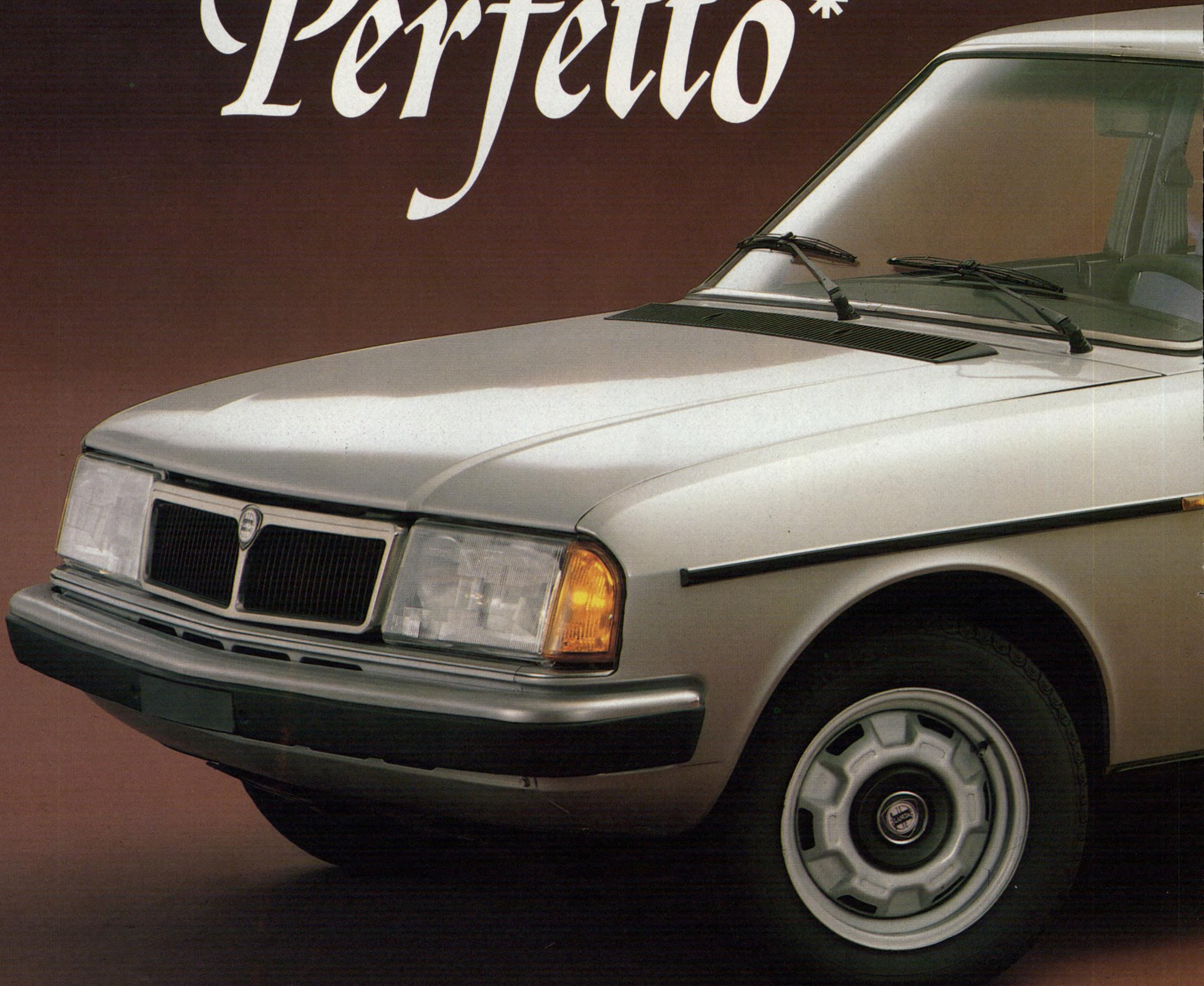

LANCIA לנצ'יה טרבי

החל מ-325,000 שקל כולל מע"מ (לפי מחירון 312 מיום 10.2.82).

רחובות הרצל 224, 054־51462 **הרצליה** סוקולוב 84, 052־85776 **חדרה** מוסך אהרונוב אפרים ובניו 063־31218

המסגרת העושה אותך אחרת
Gideon Oberson
אפנת משקפים

פרסום דגש
להשיג בחנויות האופטיקה

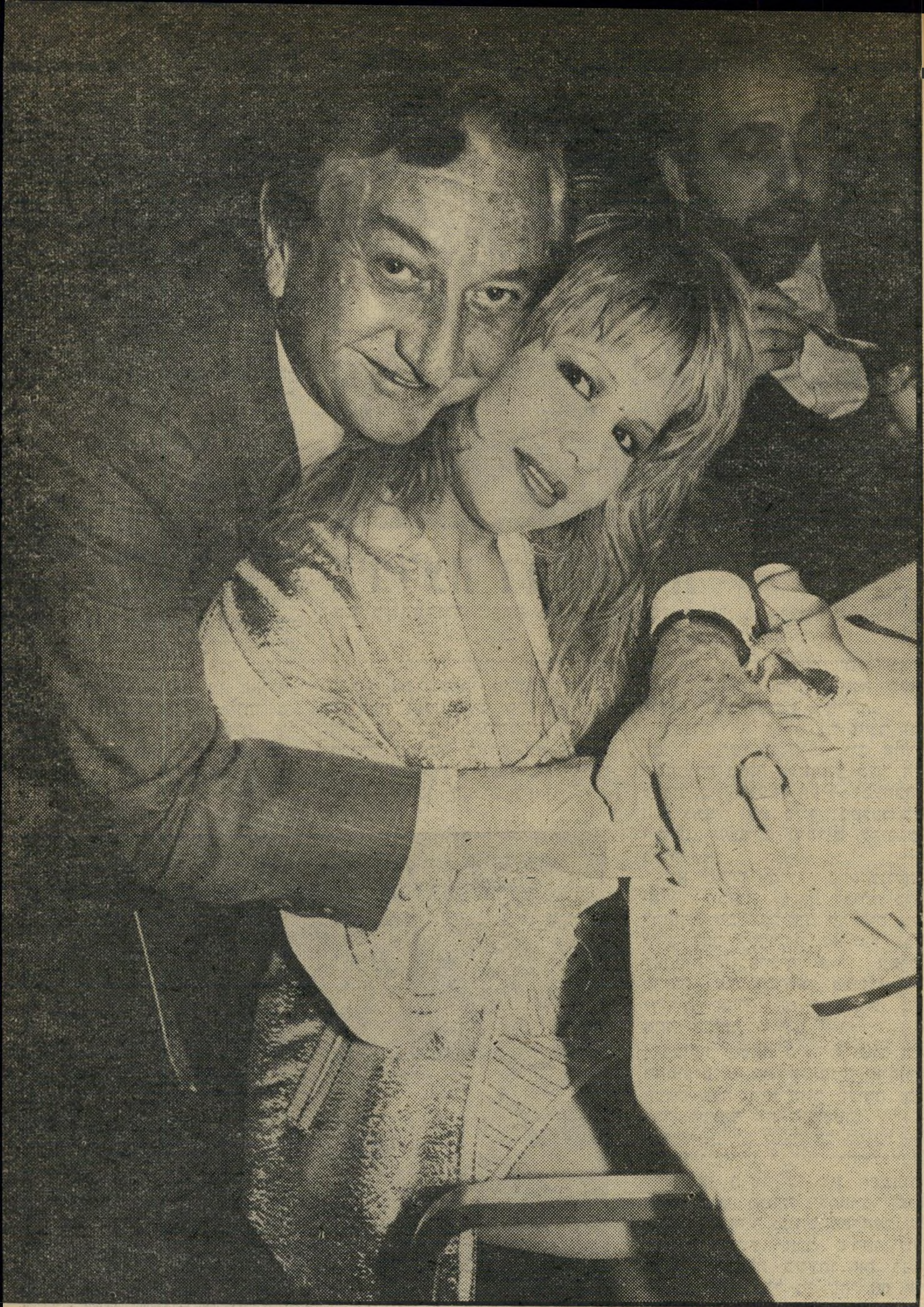

הפאר הזוג של משולם ריקלים (משמאל, עם אשתו פיה זאדורה) והחיילים „היפים מדי" של צה"ל (למטה) בסרט „צלילה חוזרת" קבעו את היחס לישראל בפסטיבל־הסרטים בברלין. עדנה פיינרו מדווחת:

אחרי תריסר יממות בחושך (שמיה של ברלין לא היו בהירים יותר מאולמות־הקולנוע האפלים), הגעתי לכלל מסקנה מאירת־עיניים: הסרט הטוב ביותר של פסטיבל־הסרטים ה־32 בברלין היה סרט משנת 1940: סיפור פילדלפיה.

נכון, זה לא היה דומה כלל למזון הקולנועי הדיאטתי, שהכינו לי מוריץ דה־הדלן, מנהל פסטיבל־ברלין (התחרות הרשמית) ואולריך גרגור, מנהל הפורום (המיסגרת המיועדת לסרטים בעלי איכות מיוחדת, לדעת מארגניה). לא היה זה משל אקדמי על המהפכה, גם לא משל פרוגרסיבי על אוטופיה סוציאלית, אפילו לא הדיה של היבשת האפריקנית המתעוררת, או מחוות צדקנית לעולם השלישי, גם לא גימגומים אמנותיים מתמשכים של בימאית משתחררת ממין נקבה.

היה זה פשוט סרט נורמלי, חכם ומבדר, יצירתו של בימאי המכיר את מגע הקסם של הבד (ג'ורג' קיוקור), ושלושה שחקנים, שקצת קשה למצוא להם תחליף בימינו — קתרין הפבורן, ג'יימס סטיוארט וקרי גראנט.

על מיפלצות רב־לאומיות

הסרט, שהוצג מחוץ לתחרות כמחווה מיוחדת לסטיוארט, הוכיח כי יש דברים שהזמן אינו חורט קמטים בפניהם, וכי באמנות, שלא כמו בפוליטיקה או במדע, לא די להיות צודק באופן רציונאלי — דרוש דבר מה נוסף הקרוי כישרון.

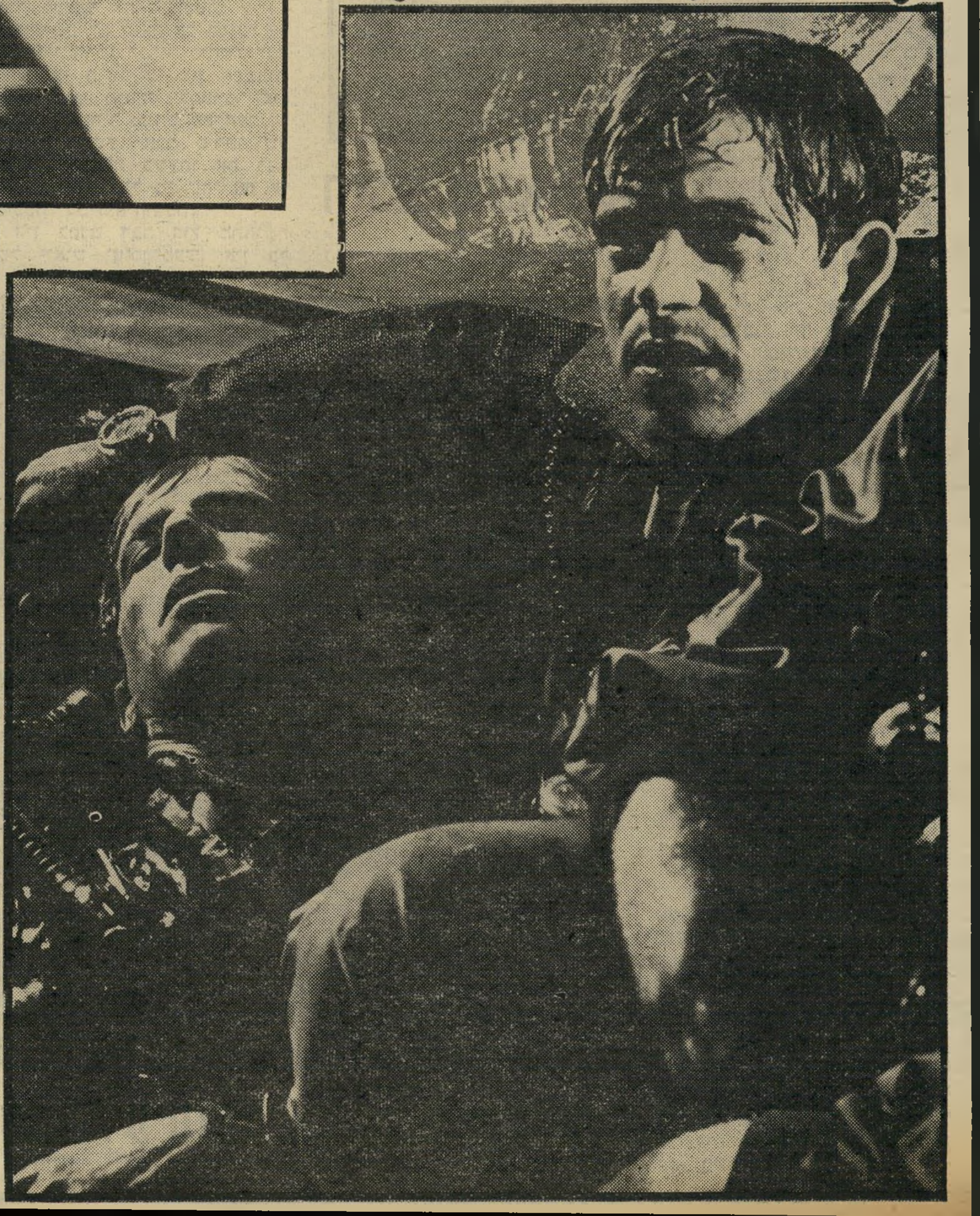

העולם כולו נגדנו?

סרט הפתיחה, שחנך ברוב כבוד את הפסטיבל, עשה רושם שנבחר רק משום שהיה פנוי להצגה. אחרת קשה להבין מדוע הדבר הנפוח והמבולבל הזה, אלף מיליון דולרים, המוצג כבר בהצלחה מיסחרית בפאריס, צריך לכבד את אוהבי הקולנוע המשובח, שסיכנו נפשם בחורף הגרמני הסוער כדי לראותו בפסטיבל.

הסיפור על עיתונאי צרפתי (פטריק דוויר), המנסה לברר את האמת על עסקיו של איש ציבור ידוע, המתאבד לפתע, מבויים בצורה מיושנת על־ידי הנרי וורניי. יש בו הרבה אתנחתות רגשניות ואימרות שפר, שאין להן מקום בסיפור של תחקיר כלכלי מרעיש.

הדבר הרדוד הזה גרר שורה של שריקות בוז. שכן וורניי מנסה לתלות את האשם למחדלים כלכליים ומוסריים של פוליטיקאים בעולם מזוהה, המכונה בסרט אי־טי־בי — קונצרן כלכלי בינלאומי, הרוצה להשתלט על תעשיית האלקטרוניקה בצרפת כדי למכור, אחר־כך, נשק לעולם השלישי.

בתוך כך מגולל וורניי פרשה ישנה של קונצרן כלכלי דומה, ששיתף פעולה בשעתו הן עם הנאצים והן עם בעלות־הברית. הדברים הרי ידועים וחבוטים.

מדוע מביאים סרט מיסחרי, שאין בו כל זיק של מקוריות, לברלין? אולי משום שאין בכך כל סכנה לקיום הפסטיבל, ואף מעצמה נכבדה אינה מסמיקה מבושה או מרוגז.

בקולנוע השכן לקולנוע שבו הוצגו סרטי הפסטיבל הוצג למוזמנים בלבד, על־ידי איל־העיתונות אכסל שפרינג, הסרט הבריחה לחופש.

זהו סרט של אולפני וולט דיסני על פרשה אמיתית: שתי מישפחות שהצליחו לברוח ממיזרח גר־

(המשך ממעוד 43)
מגיה למערבה בכדור ממולא ב־אוויר חם.

הסרט אמור היה לפתוח את ה־פסטיבל. אבל מנהליו, המנסים כבר שנים ארוכות לחזר על פת־חי מיזרח אירופה והמתגאים ברוח הפרוגרסיבית שלו, פחדו מן הרגע שבו תחליט מיזרח גרמניה, למשל, שהיא הולכת הביתה. (כך כבר קרה פעם, כשהרוסים התרגזו ופרשו בעקבות צייד הצבאי).

לכן סירבו מנהלי הפסטיבל לה־ציג את סירטו של שפרינגר, וה־פסטיבל נפתח בקול ענות חלושה. למרבה הצער, ברוח זו הוא גם נמשך.

פס־קול בביצוע הקהל

את פרס התיזמור העשיר ב־יותר (שלא חולק, כנראה, בגלל מחלת חבר־השופטים) ראוי להעניק למאות מבקרי־הקולנוע המיסכנים, ביניהם גם אני, שליוו את הסרטים בפס־קול מן האולם. היה זה שילוב מוסיקלי מיוחד ב־מינו של מיתרי־קול צרודים, ש־רעדו בשיעולים בכל הסולמות האפשריים — חנוקים, אסטמתיים, שחפניים וברונכיטיים, עיטושים אדירים שהעבירו רעדות הזדהות מן תשורות הראשונות עד מעלות היציע, וכל מיני גירגורים, קיעקו־עים וכיוצא באלה רעשים של אף־אוזן־גרון.

אני עדיין כותבת רק בעזרתם של לכסניות הפלא האמריקאיות קונטקט (שבגרמניה מעניקים להם פירסומת מאז שמיצרים אותם שם לפי מירשם אמריקאי), סירופ צר־פתי נגד שיעול, וקלינקס מתוצרת ישראל.

מי שחושד בי שחליתי רק מ־שום הרגלי התפנוקים שלי בארץ שטופת שמש, יידע נא שחילקתי את גורלי עם עמיתי למיקצוע מ־איטליה, מצרפת, ממצריים, מאר־צות־הברית ומשוודיה.

מסתבר שהרעיון להעביר את פסטיבל ברלין לעונת חורף, כדי להציל את יוקרתו מחמת קירבתו הקודמת לפסטיבלים של קאן וונ־ציה, עזר רק לבתי־המירקחת. ה־סרטים הטובים באמת לא הגיעו, ויוצריהם הודיעו בפירוש: מצט־ערים, אנחנו, מחכים לקאן.

האכזבות הגדולות ביותר היו שתיים. האחת נבעה בוודאי מעניין סובייקטיבי: סירטו של בורחאן עלאווי פגישה בבירות. בשעתו ניסיתי לראות סרט זה במיפגש הקולנוע הים־תיכוני ב־ויטל, אך מאחר שהסרט הובא לשם על גבי קאסטה וללא תירגום, קיוויתי למצאו שוב בפסטי־בל אחר. ואמנם, הוא הגיע לבר־לין במיסגרת התחרות הרשמית.

נמאס לו, למת

הסרט מספר על שניים — הוא מורה מוסלמי שנאלץ לברוח מכפרו לביירות, והיא סטודנטית לרפואה, נוצריה העומדת לצאת לארצות־הברית מתוך כוונה שלא לחזור יותר ללבנון הקרועה.

השניים לא קיימו כל קשר זה עם זו במשך שנתיים. יום אחד, כשהמורה מגלה כי חודש קשר ה־טלפון בין מיזרח העיר למערבה, הוא מנצל זאת מייד ומטלפן ל־חברתו. השניים נדברים להיפגש בעיר.

הוא מאחר בגלל פקק־תנועה, והיא מאוכזבת, חוזרת לביתה בלי לראותו. הם מחליטים להקליט את שיש להם לספר זו לזו על גבי קאסטות, ולהחליף אותן בטרם פרידה. את דבריהם במשך ליל נדודים ארוך הם מקליטים, כל אחד בביתו.

בבוקר, בשעה היעודה, שוב הם מחמיצים זו את זה בגלל איחור, הפעם שלה. הוא חוזר העירה וב־דרך משמיד את הקאסטה.

הפגישה לא יצאה אל הפועל — זה אולי הרמז הברור היחידי לכך שהבימאי חושב כי אין אפשרות לגשר בין מיזרח למערב, ואין תיקווה לאיחוד מחדש של העם ה־לבנוני הקרוע. אבל סירטו של עלאווי, שעשה בשעתו את כפר קאסם, פוגע בכל מי שחי את ה־סיכסוך במיזרח־התיכון.

אין בסרט דבר חוץ מתחושה של ייאוש וחוסר־מעש. אין כל הסבר ממשי למה שקורה בלבנון, אין כל רצון לנתח איזשהו גורם למתרחש, ואין כל הבנה למה ש־מתרחש במציאות.

מצד אחד מדברים על מילחמה, רעב ופחד, ושפע עצום של מזון ומשקאות במסיבות קוקטייל ומ־דברים על מצב שאין לו פיתרון, אבל איש לא מנסה להתעלות מעל לסיפורים אישיים, משעממים ולא מקוריים.

העלבון הגדול ביותר לעניין הוא סוף הסרט: אחרי שהשניים פונים כל אחד לדרכו בייאוש, עורכים הבימאי ואנשי הצוות מסי־בת סיום לצילומים, והבימאי מו־דיע שבעצם התכוון להסריט סצי־נה נוספת, שבה הלווייתו של ה־גיבור אחר, שהתאבד מייאוש. רו־אים הלוויה. גופתו של הגיבור, העטופה בתכריכים, מורדת אל ה־בור. אז, לפתע, מוציא המת את ראשו מן התכריכים ומודיע שנמ־אס לו ו„שברו את הכלים ולא משחקים”.

המסקנה המתבקשת מסוף שכזה היא: רבותי, אל תתרגשו ממה שנעשה בלבנון, זה היה עוד סרט ולא יותר, העמדת־פנים, מישחק, שעשוע. בקיצור, אל תיקחו ללב. אתם יכולים לשכוח את שראיתם.

האכזבה הגדולה השנייה היתה הפרס הגדול, דב הזהב שהוענק לבימאי החצר של הרפובליקה ה־מערב גרמנית, ריינר ורנר פאס־בינדר, על סירטו החדש כיסופיה של ורוניקה ווס.

סחטנית בשם כ״ץ

הבימאי, המ צהיר כי הוא מנסה לכתוב מחדש את ה־היסטוריה הגרמנית, נטל פרשה אמיתית של שחקנית־קולנוע, ש־היתה כוכבת בזמן הרייך השלישי, והתאבדה בשנת 1955.

שמה היה סיביל שמיטץ, ובגירי־סתו של פאסבינדר זוהי ורוניקה ווס.

כדי לחקות את האווירה של ה־תקופה, בחר פאסבינדר בטכניקה של שחור־לבן. כאיש־מיקצוע וצלם בעצמו, הבקיא בסודות התאורה והפילטרים השונים, הגיש גם ה־פעם יצירה בעלת איכויות אסתט־יות מרשימות. דווקא משום כך זהו סרט מסוכן כי המלודרמה שלו — המתחילה כמו גירסה חדשה של שדרות סאנסט ונגמרת כמות־חן זול — בעזרתה הפעילה של רופאה המספקת לה את כל הכדורים, הזריקות והסמים להם היא משועבדת.

מיפלצת רב־לאומית

דאן מורו ופטריק דביר בסירטו של הנרי וורניי אלף מיליון דולר, שפתח את פסטיבל הסרטים בתככים כלכליים בינלאומיים.

האיש שבא לקחת

ג׳יימס סטיוארט, השחקן האמריקאי הוותיק, בא לברלין כדי לקבל פרס מיוחד על תרומתו לקולנוע. את הפרס, בדמות דב הזהב, העניק לו השחקן הגרמני ברנרד ויקי לקול תשואות ארוכות.

פרחים לשופטת

מנהל פסטיבל ברלין, מוריס דה־האדלן, מגיש פרחים לשחקנית בריז׳יט פוסה, שהשתתפה בחבר השופטים של הפסטיבל, לצד שחקנים בני כל האומות. נשיאת חבר השופטים היתה השחקנית ג׳ון פונטין.

מכה לעיתונות

הבימאי סידני פולאק והשחקנית סאלי פילד נראו עליזים ביותר במסיבת העיתונאים, אחרי סירטם ללא כוונת זדון, המתקיף את העתונות.

למעשה, הרופאה סוחטת אותה ואת חוליה האחרים, ומנצלת את היותם מכורים לסמים כדי להכ־ריח אותם להוריש לה את כל רכושם.

במיקרה שמה של הרופאה הוא כ"ץ. אם ניקח בחשבון שאין מיק־ריות בבחירת שמות, ואין בגרמ־ניה גויים ששמם כ"ץ, ברור למי הכוונה ומי סוחט את גרמניה.

לרופאה יש עוזר — חייל אמ־ריקאי המספק לה את הסמים. כך העניין ברור — היהודים יחד עם האמריקאים סוחטים את לשד עצ־מותיה של הרפובליקה הפדראלית, אחרי מילחמת העולם.

הפרפר של ריקליס

איזה מזל שיש גם איש אחד היודע פירושו של בידור: משולם ריקליס. הסוחר הישראלי־אמריקאי הביא לפסטיבל ברלין את כלי־הזין הפרטי שלו: פיה זאדורה.

אחרי שבנה לרעייתו הקטנה אימפריה של הפקה — לסרטים ולתקליטים — וערך לה כמה פרי־מיירות רציניות בארצות־הברית ובקאן, החליט שהגיע הזמן להפ־ציץ את ברלין במתיקות.

הוא ערך לסירטה, הפרפר פרי־מיירה זוהרת, למוזמנים בלבד, כשכל תשופרות הודיעו: „כל ה־כרטיסים נמכרו!" אבל כמה מרג־לים סיפרו לי כי היו הרבה מקו־מות ריקים באולם, בעיקר של אלה שעזבו את הסרט באמצע.

אחרי ההקרנה הוזמנו כל יקירי ברלין לקבלת־הפנים הנוצצת ביו־תר שנערכה מזה שנים בפסטיבל, הבוכה מרות על שנקלע לקשיים כלכליים ונאלץ לצמצם את אי־רועיו.

אבל בעסקי הנשק, ברוך השם, אין משבר, וריקליס הציל את כל הרעבים: אפילו מי שהוזמן לקב־לת־הפנים של הסנאט, נאלץ להו־דות בפה מלא שמפאניה כי דבר כזה עוד לא היה.

אולם הנשפים של מלון אינטר־קונטיננטל היה מלא מפה לפה באנשים שערכו חגיגה לבני ה־מעיים. באמצע האולם זהר מעו־שר הסנדק המאושר, ששערו ה־מכסיף הזהיב מנחת, ועל ברכיו ילדה־אשה, במיני שקוף מוזהב גם הוא. גם היא נראתה מאושרת. היא זכתה, כידוע בפרס דקל ה־זהב של העיתונות הזרה בניו־יורק, בתור תתגלית המבטיחת של השנה האחרונה. מעניין, מה הב־טיחו לחם שם?

שרות חשאי

אכזבות קטנות אחרות לא היו חסרות. הסרט הרוסי נר־אה כמו בן ללא הורים במהדורה חדשה.

הגיבור חוזר הביתה ומגלה כי יש לו איזו בת בלתי־חוקית מאשה בלתי־חוקית, ומכיוון שהוא חי ה־יום עם אשה לא חוקית, הוא מח־ליט לחזור בתשובה.

סרט שזו עלילתו קיבל פרס מיוחד על „תיאור היחסים האנו־שיים בין הגיבורים." גימוק מוזר, אבל ברור למדי בהתחשב בעוב־דה, שהנציג הרוסי בחבר השופ־טים הגדול הוא דמות ידועה ומו־כרת, גם בזכות פעילותו בשטחים אחרים, כגון השירות החשאי, ש־כבר אינו כל־כך חשאי.

יום לפני חלוקת הפרסים עשה השופט הרוסי סקאנדל נוראי ל־נציג האוסטראלי בחבר השופטים, כדי למנוע את הפרס מסרט הפו־לני. אולי האוסטראלי פחד שיר־ביצו לו?

הכוכבת המתאבדת

השחקנית האוסטרית רוזל צך מגלמת את דמותה של ורוניקה ווס בסירטו של הבימאי הגרמני ורנר ריינר פאסבינדר, המבוסס על סיפור התאבדותה בסמים של כוכבת שירדה מתהילתה.

הסובייטים מתפוצצים

גם בחבר השופטים של ה־מבקרים ניסו להפעיל לחצים, בלי בושה. הסרט הפולני התכוו־צויות, שנטל חלק בתחרות היה אחד הטובים שהוצגו בה. מבקר קולנוע פולני מסויים, שהצליח לבוא לברלין כי הוא כבר פנסיו־נר, לחש לי כי זהו הסרט שהצליח להרגיז הרבה אנשים בפולין.

הבימאי, וויצק מרצ'בסקי, הצ־ליח להסריטו ב־1979, באביב תהו־לך וגדל של תנועת סולידריות לפני המשבר, והוא מין גירסה רג־שנית יותר של אנגי ורה ההונגרי.

במסיבת־העיתונאים הודה הבי־מאי כי כמעט שביטל את תוכניתו להסריט את הסרט אחרי שראה את אנגי ורה, אך לבסוף היה גאה בכך שהסרט ההונגרי השפיע עליו.

התכווצויות מספר על ילד בן 14, שהמיפלגה, בתקופת סטאלין, כמובן, מחנכת אותו להיות מלשין טוב. הוא הופך בהדרגה לבוגד בחבריו, מישפחתו והוריו.

הסרט זכה להיות מוצג בפולין שלושה שבועות, עד שהופסק ב־13 בדצמבר, עם סגירת כל בתי־הקולנוע. עתה יצטרך לעבור צנ־זורה מחדש.

למרות מחאותיהם של צ'כוסלו־בקיה ומיזרח גרמניה, שטענו שה־סרט פשוט אינו טוב, העניק לו חבר־השופטים של מבקרי־הקולנוע את הפרס הגדול שלו, והדבר כמ־עט שגרם לתיגרות ידיים.

הרוסים התפוצצו

סירטו של הבימאי ה־פולני וויצק מרצ'בסקי הוציא מכליהם את הרוסים במיוחד, משום שסיפר על נער בן 14, הלומד להיות מלשין בפנימיה של המיפלגה הקומוניסטית בעידן סטאלין. הם ניסו למנוע מן הפולנים את הפרס.

לא קטנה, לא מיסכנה

בגלל שתי הופעות בברלין — צלילה חוזרת של שמעון דו־תן, בתחרות הרשמית, ובית וואדי, של עמוס גיתאי במיסגרת הפורום, הצלחתי להרגיש כמעט כמצורעת. האינטלקטואלים הפרוגרסיביים שמחו מאוד לשמוע שהטלוויזיה הישראלית גירשה את ג'ינג'י מ־מיפתן דלתה.

חורף ברלינאי

השחקנית־בימאית אינגריד טולין הגי־עה משוודיה לברלין כשהיא עטופה כיאה למזג־האוויר: מגפיים גבוהים, מיכנסיים חמות, מעיל עבה והעי־קר — צעיף צמר על הצוואר. אך גם זה לא עזר. כולם היו חולים.

כשבגין מלמד את הלמוט שמידט כיצד לנהל מדיניות־חוץ, ושעה שנשבר כבר לגרמנים מלהרגיש אשמים, וישראל כבר לא כל־כך קטנה ומיסכנה — נאינה רוצה לע־קור נטוע — אפילו הגרמנים כבר לא אוהבים אותנו. אחרי שהתלהבו ממה שכינו „אומץ לב" ו„כנות פוליטית" בסרט הבית, היו שאמ־רו על צלילה חוזרת שזהו סרט המאדיר את הצבא הישראלי, סרט פרו־מילחמתי, המהולל את תשו־ביניזם הגברי ואת הכוח הפיסי.

יותר מדי חסונים

היו גם מבקרי־קולנוע ספו־ יים בדעתם, שהבינו כי סירט של דותן מוקיע את כל הערכי תאלת, ומנסה להסביר דווקא את המצב הפאראדוכסאלי שאליו נקל־פים צעירים ישראליים, המשחקים את הגיבורים בכורח הנסיבות. אבל עצם העובדה שהיו שדעתם כבר תוכנתה מראש מתריעה על הסכנה: ישראל כבר אינה אותה שוחרת־שלום אהודה הזקוקה ל־סימפתיה ולהבנה, והיא מאבדת את התדמית שהיתה לה פעם בעי־ני חלק מסויים של העולם, שאין לו דעה נחרצת משלו — וזהו בכל זאת חלק נכבד.

היה חבר טוב מארץ ידידותית שאמר לי: „יחסית לסרטים שהי־ כאן, היה מגיע לישראלים פרס, אבל החיילים האלה נראים כל־כך יפים והסונים, שפשוט אי־אפשר!"

אורית ארביב - חברתו של הנאשם־ברצח הרצל אביטן - והחשודה שגם

היא השתתפה עימו בשוד ובתיכנון הרצח, היא בחודש הרביעי להריונה

גאנגסטרית בהריון!

בימי זוהרה של שיקאגו, נולד בה המושג Gangster's Moll — נערת הגנגסטרים. המושג התייחס אל הנערות שנלוו לאילי־הפשע, שמילאו את שיקאגו בשנות ה־20. היו אלה הפילגשים ובנות־הלוויה הקבועות של השודדים, המבריחים והרוצחים, נשים שנמשכו אל הזוהר והכסף שאפפו את מלכי העולם התחתון של ארצות־הברית באותה תקופה.

אורית ארביב, שנעצרה בחשד כי היתה שותפת לרצח רוני ניצן ולשוד קרן־אור, החלה את דרכה כמהדורה הישראלית של נערות־הגנגסטרים. המישטרה חושדת כי היא לא הסתפקה רק בידידות קרובה להרצל אביטן, אלא שהשתתפה בפועל במעשי השוד והרצח, כשהיא רעולת־פנים ונושאת נשק.

כיצד הגיעה הנערה בת־הטובים אל מרכזו של עולם־הפשע הישראלי, עד להסתבכותה הנוכחית?

התשובה לכך נעוצה במקום הי־וולדה של אורית ובאופיה ההרפתקני. היא נולדה ב־1961 לאביה, נהג אגד, ולאמה עקרת־הבית, בשכונת נווה־שרת, הידועה כמקום גידול וחממה לכמה פושעים מסוכנים באיזור המרכז.

✱ הנערה הפכה חתיכה

כבר בילדותה זכתה אורית בתשומת־לב מיוחדת, והפכה ילדת־התפנוקים של המישפחה בגלל אסון שפקד אותה. עינה השמאלית הוצאה בגלל גידול ממאיר כאשר היתה ילדה קטנה. תותבת־זכוכית נקבעה בארובת־העין. הנערה הנכה הפכה עקשנית וקפריזית, ודרשה תשומת־לב ופינוק מתמיד.

העין התותבת היא כל־כך מוצלחת, שרק אנשים המודעים לנכותה מבחינים בכך. אולם אופיה של אורית הושפע מנכותה זו, והיא חיפשה דרכים להצטיין ולבלוט בין חברותיה. אין היא יפה במיוחד, אבל כבר בגיל 16 הצליחה למשוך את עינו של אורי וולף, בן־צהלה, שהרבה לשוטט בנווה־שרת.

אורי היה מבוגר מאורית בעשר שנים, אבל היא מצאה חן בעיניו. באחת מחופשותיו מבית־הכלא, שם ישב באשמת שוד, גילה כי אורית הפכה נערה מושכת. הוא זכר אותה כילדת בית־ספר שהיתה מביטה בו בהערצה, והנה הפכה חתיכה. הוא החל מחזר אחריה במרץ, והיא נענתה לו בשימחה.

אורי יפה־התואר, בנו של רופא מצהלה, יצא לתרבות רעה וקנה לו הילה של גיבור בשכונה העניה הסמוכה, נווה־שרת. באותה חופשה קצרה סיחרר אורי הבלונדי את ראשה של הצעירונת השחרחורת, וזכה באהבתה ובגופה. את כל שעות החופשה בילו השניים יחדיו, וכאשר חזר אורי לבית־הסוהר הבטיחה לו אורית כי תהיה נאמנה, תחכה לו, ותכתוב לו מיכתבי־אהבה לבית־הסוהר.

אורית מצאה תוכן לחייה, פיצוי מלא על נכותה ומכאובי ילדותה. היא הפכה נערתו של וולף היפה, אחד ממלכי־השכונה. אהבתה אליו לא ידעה גבולות. היא ביקרה אותו בכלא בכל הזדמנות, וכתבה לו מיכתבי־אהבה ארוכים מדי יום ביומו, ולפעמים גם פעמיים שלוש ביום. היא סיפרה לו את כל הקורות אותה, מה לבשה, מה אכלה ועם מי נפגשה. גם אורי היה כותב אליה מבית־הסוהר, אך מיכסת המכתבים שלו היתה שניים בחודש, כפי שהתירו תקנות־הכלא.

המרחק הפיסי בין שני הנאהבים רק הגביר את תשוקתם ואהבתם. מיכתביהם הפכו לוהטים ומבטיחים יותר. אורי הבטיח לשאת אותה לאשה כאשר ישתחרר מהכלא, ולהוציאה משכונת נווה־שרת. אורית נתנה לו את כל לבה. באוגוסט 1977, אחרי ביקור של אורית בבית־הכלא, כתב לה וולף:

„אורית,

לפני עשר דקות נפרדתי ממך, וטעם שפתייך המתוקות עדיין בפי. ממש שיגעון. נהניתי מאוד מהביקור, רק חבל שלא יצא לנו ביקור לבד, רק את ואני. כי כמו שראית, לא היה לי נעים... אני אסדר ביקור בחדר אחר, שבו נוכל לשבת בלי סורגים אחד ליד השני, במשך שעה שבה נדבר על כל מה שמעניין אותנו. ויש הרבה דברים כאלה, נכון?

✱ עונש לבוגד

„בקשר לטיול לאילת ששאלת אותי, אני לא מתנגד, אלא ממליץ. כי את צריכה לצאת קצת מהאווירה של השכונה, כי בעוד עשרה חדשים את לא תהיי שם ואני מקווה שאת מבינה אותי. זה שייך לתוכניות שלי אחרי המאסר.״

אולם אורית הנאמנה לא חיכתה עשרה חודשים. היא נפלה בפח שהטמין לה הרצל אביטן. וולף ואביטן היו חברים ושותפים־לפשע. הם נדונו יחדיו למאסר על שוד משותף שביצעו. רק בבית־הסוהר גילה אביטן כי וולף היה אמור להיות עד־מדינה נגדו בתיק השוד, והתכוון להלשין עליו. הדברים התגלו לו מפרוטוקול המישפט. הוא נדהם והחליט לנקום בוולף.

אביטן כיום
„שנינו נפגשנו בשמיים...״

אך אביטן הוא בחור ערמומי. למראית־עין סלח לוולף על בגידתו, ואף שרף את דפי הפרוטוקול המרשיעים שברשותו, כאות למחילה. אולם בליבו פנימה החליט לנקוב בדרכו שלו. הוא השתחרר מבית־הסוהר תישעה חודשים לפני וולף, ואחד ממעשיו הראשונים, אחרי שיחרורו, היה לערוך ביקור אצל אורית.

הרצל לא בא כדי למסור לנערה דרישת־שלום מהחבר בכלא. הוא בא לכבוש את ליבה ולהשפיל את וולף על־ידי כיבוש נערתו. התוכנית הצליחה מעל למשוער. אורית, שבמשך שנה שלמה נשאה את זיכרו של וולף בליבה, שכחה אותו תוך כמה רגעים. היא התמסרה כולה לאביטן, שהיה מנהיג חשוב יותר בשכונה מאשר וולף. היא התאהבה בו וראתה עצמה ככובשת־לבבות, נערתו של הבוס הגדול.

✱ העין נפלה

היא הסכימה להשתתף בניקמתו של אביטן בוולף, ויחד איתו ניסחה מיכתב לכלא. במיכתב סיפרה לאהובה הקודם, שבשעת כתיבת המיכתב היא מעשנת סיגריה שנתן לה אביטן, אחרי שקמו יחדיו מהמיטה. אביטן הצטרף אליה וכתב: „אתה בטח מתפלא איך זה שאני נמצא עכשיו עם אורית, אבל קרתה טרגדיה, כמו ששנינו נפגשנו בשמיים. זה סיפור כמו הסיפורים שבהיסטוריה. לא כל יום אפשר להיפגש ככה עם בחורה, בעיקר כשמסוכסכים. היא עכשיו ילדה טובה וממושמעת והתחילה ללכת לפי הדרכים שאני מדריך אותה. היא מבינה אותי וכימעט שאין בעיות איתה...

„אורי, לא חשוב אם תכעס עלי אם עשיתי בגידה בין חברים. ככה זה כשבחור מתלבש על בחורה.

אורית מראה את עין־הזכוכית שלה
„טעם שפתייך המתוקות עדיין בפי...״

אורית ארביב
רעולת־פנים ונושאת־נשק

אני חושב שעברתי עבירה, אך אין להילחם ברגשות...”

אורי וולף לא ענה לשניים על מיכתבם זה, אך כאשר יצא מהכלא נשבע לנקום.

הוא היה מטריד את אורית ו־מציק לה. אך היא חששה לספר על כך לאביטן, מכיוון שהכירה את מיזגו הסוער, ולא רצתה שיסבך עצמו במעשה־פשע נוסף.

יום אחד, כאשר טיילה עם חברתה במרכז־השכונה, התקרבה אליהן מכוניתו של וולף והוא קרא לאורית. כאשר התעלמה ממנו ו־המשיכה ללכת, עצר הגבר את מכוניתו, ירד ממנה והיכה את ה־צעירה מכות נמרצות.

אחת הסטירות פגעה בקצה־עינה של אורית, ועינה התותבת נשלפה ונפלה ארצה. ארובת־העין החלה מדממת, החשיכה המתגברת הקשתה על אורית את החיפוש אחרי העין שנפלה, והיא נכנסה לפאניקה. אורית נסעה מייד לבית־החולים, וחברתה מיהרה לספר ל־אביטן על המיקרה.

השינאה בין שני החברים לשעבר השתלהבה, וכל אחד חיפש דרכים לנקום בשני. וולף שלח נערה נאה מהשכונה כדי שתצא עם אביטן ותרחיק אותו מאורית, ואביטן ניסה להתחיל גם עם נערתו החדשה של וולף, צעירה בשם ורדה עומר. אך אורית שמרה על מקומה בליבו של אביטן. הוא נכבש לנערה השתקנית והעקשנית, שאהבה אותו מעל לכל והיתה מוכנה לעשות עבורו כל מה שביקש.

כפי שכתב הרצל במיכתבו ל־וולף, לא היו לו בעיות עם אורית. היא הלכה בדרכים שבהן הדריך אותה, ועשתה כרצונו. כאשר הגיע מועד השוד הגדול בבנק־לאומי ברמת־אביב, היתה גם אורית בסוד העניינים, והיא אשר נתנה את האליבי לאביטן.

אביטן ב־1980
„אם עשיתי בגידה בין חברים...”

ביום שבו אירע השוד, הגיע אביטן בשעת אחר־הצהריים למיבנה הקטן שבו עבד אביה של אורית, חיים ארביב, כמנהל תחנת אגד בשכונה. הרצל ביקש ממנו את מכוניתו לזמן קצר, מכיוון שמכוניתו שלו היתה במוסך. גם אורית הגיעה למקום עם חברה מאנגליה, וכל השלושה שתו קפה עם האב ופגשו במקום כמה נהגים שנכנסו ויצאו מהתחנה.

אביה של אורית וכמה מהנהגים הללו העידו בבית־המישפט ונתנו אליבי לאביטן. הם טענו כי הוא היה איתם בתחנת אגד, בדיוק ב־שעה שבה קרה השוד ברמת־אביב. אולם בית־המישפט לא האמין להם ולא האמין לאורית. הסניגור, דויד יפתח, הביא עוד עדים רבים, אך בית־המישפט לא קיבל את הגירסה.

בית־המישפט השתכנע מסיפורו של אורי וולף, שהפך עד־מדינה במישפט זה, וערך חיסול־חשבונות סופי עם אביטן. הוא סיפר על כל פרטי השוד שאותו ביצעו יחדיו, על מנהיגותו של אביטן, ובכך הביא למאסרו של אביטן לתקופה של 15 שנים. הוא נקם באביטן על־ידי שלילת חרותו לתקופה ארוכה, ומאורית נטל את מאהבה במשך שנים רבות. אביה של אורית, חיים, נתקף במהלך המישפט בהתקף־לב, ומת זמן קצר אחרי מתן עדותו.

תמונה ורשיון־נהיגה

אורית עושה רושם של בחורה אטומה וכבדת־מחשבה. היא מדברת לאט ובקול גברי, ו־עונה רק על שאלות הנראות לה. אולם מתחת לפני השטח מתחבא מוח ערמומי וחסר־מנוחה.

אורית עדיין נאבקת על מקומה בחברה שבה היא נמצאת. היא מנסה להיות מלכת השכונה. המישטרה חושדת כי מאז ברח אביטן מבית־הכלא, בשכונת מגוריו נווה־שרת, היתה אורית בקשר מתמיד איתו. היא עזרה לו למצוא מקומות־מחבוא, סיפקה לו את צרכיו, ואף יצאה איתו לשוד בקרן־אור.

כבר בפרשת שוד בנק־לאומי ברמת־אביב נעצרה אורית לכמה ימים, אך המישטרה שיחררה אותה, מכיוון שלא היו ראיות כי הצעירה אמנם השתתפה באופן פעיל בשוד. אך היה חשד כבד כי היא נהגה את אחת המכוניות אחרי תום השוד, ועזרה לאביטן להימלט.

הפם נתפסה אורית במטוס, כאשר ברשותה תמונה מעודכנת של אהובה ורשיון־נהיגה בינלאומי על שם יצחק כהן.

מיספר־הטלפון שנמצא בארנקה הוביל את השוטרים ישר לדירה שבה נחבא אביטן, ובפעולה משותפת עם המישטרה הצרפתית הצליחו ללכוד את אביטן, שהחליף את חזותו ואת שמו. אורית עצמה נעצרה על־ידי המישטרה והכחישה כל חשד וכל אשמה שהוטחה בה.

כאשר נמלט הרצל אביטן מבית אביו, ב־23 בספטמבר, חיפשה אותו כל מישטרת־ישראל. מכיוון שקשריה של אורית עם אביטן היו ידועים למישטרה, מוזר הדבר שהמעקבים אחריה לא הביאו לתפיסתו של העבריין הנמלט עד ישראל. ברור כי אורית היתה במחיצתו של אביטן מיד אחרי שנמלט, מכיוון שהיא כיום בחודש הרביעי להריונה, וזמן תחילת ההריון מתאים בדיוק לתאריך בריחתו של אהובה מהכלא.

בראיון להעולם הזה סיפרה אורית כי כאשר נעצרה על־ידי ה־מישטרה בעת שוד בנק־לאומי, התייחסו אליה השוטרים באכזריות רבה. היא נכלאה בתא בודד ב־מרתף בית־המעצר במיגרש הרוסים.

השוטרים סיפרו לה על בגידות של אביטן, וניסו לשכנעה כי הוא רק משחק בה. כאשר ראו כי אינה נשברת, וממשיכה לעמוד בגירסתה, איימו עליה כי יקחו את עינה התותבת ממנה, וישאירו אותה ללא העין עד תום המעצר. אבל גם זה לא שבר את אורית. היא המשיכה לטעון כי אביטן היה איתה בזמן השוד, ולא זזה מעדותה זו.

אורית היתה בטוחה כי אביטן יזוכה ויחזור אליה, וכאשר הורשע, ונפסקו לו 15 שנות־מאסר, המשיכה לקוות ולחכות. לפי בקשתו של אביטן שלחה מיכתבים מלאי תחינה ובקשה לשופטים ש־ישבו בדין. היא ציטטה ספרות ו־שירה, וביקשה מהשופטת הדסה בן־עיתו והשופט יעקב קדמי כי ישקלו שנית את הראיות, וישנו את פסק־דינם.

אם בשוד בל״ל חשדה המישטרה באורית שנהגה באחת המכוניות כדי למלט את אביטן, אך לא הצליחה להוכיח זאת, הרי הפעם חשודה אורית בהשתתפות אקטיבית ב־תיכנון רצח רוני ניצן. לדעת ה־מישטרה ערכה הנערה סיורים ב־רכב בסביבת ביתו של הסוהר, כדי לוודא את דרך־נסיעתו ושעות־עבודתו. המישטרה חושדת, כי למרות הריונה השתתפה אורית ב־אופן פעיל, כשהיא רעולת־פנים ונושאת־נשק, בשוד תכשיטי קרן־אור. אחרי מותו של השומר שנפגע בעת השוד, הפכה האשמה לרצח.

אם אמנם ביצעה אורית פעולות אלה הפכה נערת־הגנגסטרים לגנגסטרית בזכות עצמה, חברה שוות־זכויות בכנופית־הפשע ה־מסוכנת ביותר בעולם התחתון ה־ישראלי כיום. יתכן שהיא האשה הישראלית הראשונה שהצליחה בכך — בדרגה אחת עם מא בייקר ובוני של קלייד, שתי נשים ש־התפרסמו בארצות־הברית כגנגסטריות.

אילנה אלון ■

לנוחות הקהל מכירה מיוחדת במוצאי שבת החל משעה 6.00 בערב.

הקבלנים: נייקר את הדירות ב־8%–13%

מאת הדי ליפקין

מעריב 16.2.82

ידיעות אחרונות 16.2.82

הקונים לא יוכלו לשלם או...

וכבר היום יש מלאי גדול של דירות

— מאת אברהם דישון ישראל תומר, כתבי „ידיעות אחרונות" —

הדירות מתייקרות ב־8%–13%

מאת אלעזר לוין

הארץ 16.2.82

בעקבות עליית תשומות הבניה

צפויה עליה גדולה במחירי הדירות

מאת מאיר תר שפר „במבט"

מבט 16.2.82

חברות הבניה מייקרות את הדירות.

אברהם גינדי

ממשיך במבצע הנחות ותנאי תשלום הטובים ביותר בארץ ל־10 דירות בלבד

זו ההזדמנות האחרונה שלך לרכוש דירה במחיר הישן!

ולזכות גם בריהוט מלא חינם!

בראשון־לציון

דירות פאר במחיר מבצע .-755,000 שקל
במקום .-900,000 שקל

בפתח־תקוה

דירות+גג ופנטהאוזים ברחוב קפלן ובעין גנים
החל מ- .-1,400,000 שקל במקום .-1,700,000 שקל

ברמת־השרון

מבחר דירות עם גג + חדר על הגג .-$84,000 במקום .-$102,000
קוטג'ים על שטח־קרקע של כ-400 מ"ר .-$165,000 במקום .-$189,000

תנאי רכישה
- 10,000.- שקל בהרשמה
- היתרה בתשלומים ללא ריבית ובמשכנתא עד 12 שנה

לעולים חדשים ולזוגות צעירים:
הלוואות משלימות ומשכנתאות מוגדלות לזכאים במסגרת תוכניות משרד חשיכון

★ תנאי הרכישה אינם מתייחסים לדירות גג ופנטהאוזים.

המחירים אינם כוללים מע"מ

ביטחון מלא לכספי הרוכשים.

אברהם גינדי

הקניה הטובה ביותר 1982

1982 העשור הגבאי

תל־אביב	**רמת השרון**	**פתח־תקוה**	**ראשון־לציון**
ככר המדינה ה' באייר 10	סוקולוב 84	חיים עוזר 28	הרצל 62

אברהם גינדי בונה דירות שאנשים אוהבים

שרון ונה, המכונה לה מאריס, היא תערובת של צרפתיה, אינדיאנית ואפריקאית, ועכשיו יש לה גם

דוד מאמץ בקיבוץ

כושית לבנה

לה מאריס, דוגמנית בצבע השוקולד, היא ממוצא מעורב: צרפתיה, אינדיאנית, אמריקאית ואפרי־קאית מניירובי. היא בת בלי גיל, ועצתה לדוגמניות הישראליות: „אל תאמרנה את גילכן, אפילו אתן נר־אות טוב כמוני!" הסגרת הסוד, מפריעה לעבודה.

„לה מאריס"

התטובה באה לישראל הישר מפאריס, שם דיגמנה, הצטלמה ועבדה עם טובי מעצבי־האופנה ככריסטיאן דיור ומאדאם גריי. דיור ראה אותה בתצוגת אופנה ואימץ אותה לזמן מה כדוגמנית אישית שלו. כמוהו גם פייר קרדין.

שרון ונה, המכונה לה מאריס, היא דוגמנית צימחונית בצבע השוקולד. בעורקיה זורם דם צר־פתי, אינדיאני, אמריקאי, ואפ־ריקאי.

לה מאריס היא בת בלי גיל. למה? „כי פעם אמרתי בארצות־הברית בסוכנות דוגמניות בת כמה אני. אמרו לי שאני נראית טוב, אבל בגלל הגיל הכרונולוגי שלי לא קיבלתי את העבודה." מכאן עצתה לדוגמניות הישראליות. „אל תאמרו את גילכן, אפילו אתן נר־אות טוב כמוני!"

היא נולדה בקליפורניה ולמדה פירסום. כשחיפשה עבודה במיק־צועה בניו־יורק לא מצאה, אבל אותה חברת פירסום שראתה אותה התאהבה בה: „ביקשו שאפרסם מוצר מסויים, לא אמרתי ,לא', ו־מאז עברו חמש שנים של עבודה."

לה מאריס הגיעה אלינו לפני כמה שבועות הישר מפאריס, שם דיגמנה, הצטלמה, ועבדה עם טובי מעצבי האופנה ככריסטיאן דיור ומאדאם גריי — אופנאית עילית בינלאומית, הידועה בנט־ייתה לסיגנון הרומאי.

„דיור ראה אותי בתצוגה של גריי, ואימץ אותי לתקופת מה. גם על פייר קרדן ודניאל הכטר לא פסחתי, בעיקר בתצוגות."

פגשנו אותה בשבוע־האופנה. לא במיסדרון, כפי שאפשר היה לצפות, אלא דווקא בחדר, כשהיא יושבת ומשוחחת באנגלית עם אופנאים ישראליים.

מה הביא את לה מאריס, הבפ־טיסטית לארץ־הקודש?

„החלטתי לבוא בעיקבות דודי המאמץ, החי כאן. לפני כשמונה חודשים עבדתי בסלון האווירי ב־נמל־התעופה לה בורז'ה. שם הכר־תי את דוד גיארי, שהוא מהנדס אווירונאוטיקה. אחרי שובו ליש־ראל התחלנו להתכתב, וכך גם הכרתי את אשתו, תחיה, ואת בתו. דודי המאמץ הוא קיבוצניק מעין־חרוד־איחוד. הוא סיפר לי על ה־חיים בקיבוץ ועורר את סקרנותי. פיתאום התעורר בי דחף בלתי־ברור לבוא ולבקר בישראל. לקחתי מיזוודה קטנה ובה מעט מבגדי, ובאתי לישראל, ישר לקיבוץ.

„בקיבוץ נשארתי חודש, ועבדתי כמו כולם. למדתי שם איך להת־לבש כקיבוצניקית, בלי מייק־אפ ועם ג'ינס. למדתי לזרוע מלונים, והיה נהדר."

בקיבוץ היא התיידדה עם קי־בוצניקית־לשעבר, שבאה לבקר ו־עובדת בתל־אביב בחברת אופנה. היא סיפרה לה על שבוע־האופנה, והעירה בה חיידק רדום.

לה מאריס הופגשה עם הצלם בן לם, שצילם אותה בבגדיו של גיד־עון אוברזון.

לא עירום!

„בארץ יש כמה דוגמניות טובות. תמי בן־עמי, למשל, היא ממש יפהפיה. היא צריכה להיות דוגמנית בינלאומית. בכל מקום בעולם היא תוכל לעבוד ל־לא קושי."

אך על רובן קשה לה להעתיר שבחים. הן טובות, אולי, בישראל. לא יותר. „בהליכתן יש משהו מן השיגרתי. בפאריס כל דוגמנית טובה ומצליחה היא סטאר, עם הליכה משלה עם ייחוד והרבה דרמטיות."

לה מאריס אינה מצטלמת בעי־רום. „הבגד הכי סכסי שבו הו־פעתי היה ביקיני ובגדים תחתונים. אני לא דוגמנית עירום. אני דוג־מנית־אופנה, ורוצה להישאר כזאת. אני לא מרגישה צורך להיות עי־רומה."

בעוד כמה שבועות תחזור לה מאריס לפאריס, לסידרת צילומים, ואחר־כך תשים פעמיה לביקור־גימוסין אצל הוריה. היא תשוב באוגוסט הקרוב לישראל, כדי לק־חת חלק בשבוע־האופנה. המקום עשה לה, כנראה, משהו, לשחורה הנאווה הזו. **אורנה גלזן**

בשבוע־האופנה

הישראלי היא התגלתה לא בבגד מסוג זה, ולא בפוזה כזאת. למרות שיש לה רגליים וגוף משגעים, היא אינה מצטלמת בעירום. „הבגד הכי סכסי שבו הופעתי והצטלמתי הוא ביקיני ובגדים תח־תוניים. אני לא דוגמנית עירום, אני דוגמנית אופנה!"

שידור

צל"ש

זעקי, ארץ אהובה

● לכתב **עוזי בירמן** על כתבה מצויינת על המושבה גיבעת־עדה, שבה חשף את המצב הנואש של החקלאות המישפחתית בארץ. הכתבה, שהזכירה את הימים הטובים של הטלוויזיה הישראלית, שודרה במיסגרת השבוע — יומן אירועים.

צל"ג

מותחנים חינוכיים

● להנהלת הטלוויזיה ולמחלקת הסרטים הקנויים של רשות־השידור על האיכות והרמה הירודה של המותחנים, המוקרנים בשנה האחרונה על מסכי הטלוויזיה. את סידרות־המותחנים המעורלות, בעלות רמת־הפעילות־והפעלולים המעולה, המירה הנהלת הטלוויזיה בסדרות מסוג גימ"ל, כעולם המסתורין של אורסון וולס ונירו וולף, המעידות על מדיניות של ניטרול האלימות והמרתה בשגמה „חינוכית". הנהלת הטלוויזיה מתעלמת מדעת פסיכולוגים רבים, שלפיה אלימות במסך־הקטן היא בבחינת מכשיר משחרר ומרפה לצופים.

מאחרי הקלעים

משיח בן־ישי

המיכרז הקרוב בצמרת רשות־השידור והטלוויזיה הוא לאיוש תפקידו הקודם של

מועמד בן־ישי
מועמדים בשפע

מנהל־הטלוויזיה החדש, **טוביה סער** — מישרת מנהל חטיבת־החדשות של הטלוויזיה.

סירובו העקשני והעקרוני של **אלימלך רם** להציג מועמדותו למישרה, למרות הפצרותיו של סער, בשל היותו המועמד היחידי לאיוש המישרה של כתב הטלוויזיה בניו־יורק (מועמדות שהובטחה לו לפני זמן רב בידי סער ו**יוסף לפיד**), העלתה את סיכוייו של הכתב־הצבאי הוותיק, **רון בן־ישי** כמועמד עדיף על שאר המועמדים.

בן־ישי, מכתביה הבכירים והוותיקים של הטלוויזיה, שירת באחרונה במשך קרוב לשלוש שנים ככתב ידיעות אחרונות בוושינגטון, בחופשה ללא תשלום מהטלוויזיה, ואימץ לעצמו בתקופה זו את הערכים המיקצועיים המקובלים בארצות־הברית. בני־דורו של בן־ישי בצמרת מחלקת החדשות בטלוויזיה כבר שימשו כעורכי מבט ומנהלי מחלקת־החדשות. אלה שטרם שימשו בתפקיד זה — **אלי ניסן**, **יורם רונן** — ספק אם יציגו מועמדותם.

ראש השולחן לענייני־המרחב, **אהוד יערי**, לא יציג את מועמדותו, מאחר והוא לא הגיע להסכמה עם הממונים על הטלוויזיה על אופן הניהול של מבט, כאשר היה מועמד כימעט־ודאי למישרה זו, ופרש ממועמדותו ברגע האחרון.

כמה משחקני־הספסל במחלקת־החדשות, כ**מיכאל קרפין**, **צבי גורן** ו**אליעזר יערי** הם חסרי ניסיון מיקצועי והכושר להשרות מרוחם על עובדי מחלקת־החדשות.

בשבוע האחרון קראו במיסדרונות הטלוויזיה לבן־ישי „משיח בן־ישי", מתוך תיקווה שיזכה בתפקיד.

הסקופ הסרטני

אחד הסודות הגנוזים ביותר בבניין הטלוויזיה בירושלים הוא סוד המעקב הטלוויזיוני, הנערך מזה כמה שנים, אחרי הד"ר **דויד רובין**, ממציא תרופת־הסרטן (שמישרד־הבריאות מנע אותה מראובן מעיין המנוח).

את סרט־המעקב אחר תרופה זו מביים מזה כמה שנים הבימאי **מיכאל לב־טוב**, ששיכנע בשעתו את ראשי מחלקת־החדשות להקצות משאבים לסרט זה. במשך השנים עקב לב־טוב, בעזרת מצלמות הטלוויזיה, אחר תהליך פיתוח הנסיוב.

אם תתבהר בעתיד איכותה ויעילותה של התרופה האמורה, תהיה בידי הטלוויזיה תעודה ברמה בינלאומית. חומר־הצילום שלו גנוז, בינתיים, במרתפי בניין הטלוויזיה.

רדיו

עמדת בריסל קוראת

בכוונת הנהלת רשות־השידור להמיר את מקום־מושבו של הכתב הקבוע של הרשות (טלוויזיה ורדיו) במערב אירופה מבון לבריסל, מקום־מושבה של מועצת השוק המשותף.

פינוי סיני: הכל מוכן

בימאי גודלשטיין
האחזות בלתי־חוקית

אמצעי־הפקה חסרי־תקדים וחסרי־תיאום הקדישה הטלוויזיה בהכנת סרטים לקראת פינוי יתרת סיני על־ידי ישראל בחודש אפריל.

שישה סרטים שונים יוקרנו עם פינוי סיני על־ידי הטלוויזיה הישראלית. שלושה מהם הופקו על־ידי מחלקת־החדשות, שהגבירה באחרונה את הפקות סרטי־התעודה שבמיסגרתה, ושלושה הם פרי הפקת מחלקת־סרטי־התעודה. בלט חוסר־התיאום שבין שתי המחלקות, הפועלות בתוככי אותו בניין.

שלושת סרטי־החדשות (במיסגרת מבט שני): סירטו של **אורי גולדשטיין** על התנחלות עצמונה הבלתי־חוקית; סירטו של **רפיק חלבי** על הבדואים בסיני וסירטו של **מנשה רז**, הנעשה בשיתוף עם דובר צה"ל.

שלושת הסרטים שצולמו על־ידי מחלקת־הסרטים התיעודיים: סירטו של **יוסי גודארד**, העוסק בעיר המתפנה ימית; סירטו של הכתב **שמעון יקותיאל**, שנושאו הוא חופי מיפרץ־שלמה, וסירטו של הבימאי **עמק פרי** שיכרון סיני.

במיסגרת המיבצע שנהוג לכנותו „פרוייקט שיכרון סיני" ייערך ב־24 באפריל יום של מישדרים משותפים עם הטלוויזיה המצרית, שישודרו בוזמנית במצריים ובישראל. המפיקה של הצד הישראלי היא **אסתר סופר**, מי שתיפקדה עד השבוע שעבר כמנהלת מחלקת־התוכניות.

לפני מפיקי המישדר המשותף ניצבו כמה בעיות, החל בסירוב מצרי ראשוני להשתמש בשידורים שישודרו מירושלים, סירוב שעליו ויתרו המצריים, וכלה בבעיה של דיבוב (דאבינג) ערבי לסרטים הישראליים (הטלוויזיה המצרית אינה נוהגת להביא כותרות בסרטים מיובאים, אלא מספקת דיבוב, בשל המיספר הגבוה של אנאלפבתים). כל הבעיות נפתרו, והסרטים הישראליים יוקרנו באותו יום־שידורים, למרות הכל, כשהם מצויידים בכותרות בערבית.

כיום מאייש את עמדת־בון כתב־הרדיו **צבי לידר**, העומד לסיים בקרוב את תפקידו ולשוב למערכת חדשות־היום ברדיו בירושלים.

בימים אלה החל מתנהל במיסדרונות־הרדיו מאבק נוקשה על איוש התפקיד החדש בבריסל. בין המועמדים מצויים **מיכאל** („מייקל") **דק**, הכתב הפרלמנטרי **אריה גולן**, **אמנון נדב** ו**בני רום**. אך שמועה המאפילה על מועמדות כולם אומרת שאת התפקיד עשוי לקבל מנהל חטיבת־החדשות ברדיו, **עימנואל הלפרין**.

פסקול

הגורן והבר־מיצווה

מופת חסר־תקדים הציב בימים אלה לפני עובדי־הטלוויזיה מנהל־החדשות לשעבר **דן שילון**, שנטל חופשה ללא תשלום בת שנה (ראה עמודים 32־33). שילון, שהיה המועמד העיקרי לצאת לספרד למישחקי אליפות־העולם בכדורגל כשדר, לא דחה את התפטרותו עד אחרי ספרד, והגישה בלא חשבון אישי זה. את מקומו של שילון בספרד ימלא כנראה מפיק כולבוטק ואיש מחלקת־הספורט־לשעבר, **רפי גינת** ●● שר החינוך והתרבות, **זבולון המר**, נענה לבקשת תושבי התנחלות אלקנה בגדה, וביקש ממנכ"ל רשות־השידור, **יוסף לפיד**, שבתחזיות מזג־האוויר המשודרות על־ידי הטלוויזיה תובא גם התחזית לאיזור שומרון. המנכ"ל נעתר לבקשתו של השר ●● הכתב לענייני תרבות של הטלוויזיה, **עמוס ארבל**, שגה במהלך כתבת־דיווח שלו שהוקרנה בכימעט חצות. הכתבה, שהתייחסה לנגן הג'אז **הארבי מאן**, הציגה את כלי אחד מלהקת־נגניו של מאן, דאגא הודי, כ„כלי נגינה אינדיאני..." באנגלית זהים שני השמות ●● במהלך ביקורו של מנכ"ל רשות־השידור, **יוסף לפיד**, במצריים, הוא פגש במלון הולידיי אין בשחקן־הקולנוע המצרי הנודע **עומר שריף**, והזמינו לבקר בישראל. שריף אמר ללפיד שהוא פוחד לבוא לישראל ●● בתגובה על סכום תקציב המדינה שהוגש לכנסת, אמר שדר גלי צה"ל, **קובי מידן**, בתוכנית נכון לעכשיו: „ראיתי כל־כך הרבה אפסים הבוקר, וכולם היו בתוך תקציב המדינה..." ●● על מדיניות **טוביה סער**, מייד עם כניסתו לתפקידו החדש כמנהל־הטלוויזיה, מלמדת התייחסותו לשני דיווחים, שהוצעו בידי כתבי מבט. על הצעה לדווח על עמדות הדרוזים ברמת־הגולן הגיב סער: „חלפו הימים שבהם היה כל ערבי וכל דרוזי, שחושב שיש לו מה להגיד, יכול לעמוד מול המצלמה ולשיר אריה של הסתה נגד המדינה..." בתגובה להצעה של כתב אחד, לסקר את פסק־הדין בעניין סגן **אברהם גורן**, בנו של הרב הראשי **שלמה גורן**, שערק משירות בצה"ל, סירב סער לשגר את צוות הטלוויזיה, והעדיף לשגר את הצוות לישיבת אוניברסיטת בר־אילן, כדי לסקר טקס בר־מיצווה ליתומים... ●● אגב, הידיעה שפורסמה במדורו זה בשבוע שעבר, כאילו היה זה סער שהכתיב עם מינויו כמנהל הטלוויזיה, את הידיעה על כך, ששודרה בחדשות הטלוויזיה — לא היתה נכונה. ידיעות הנוגעות לעובדי רשות־השידור עוברות אישור של מנכ"ל הרשות, **יוסף לפיד**, שהכתיב גם את תוכן הידיעה בעניינו של סער ●● **כרמית גיא** רכשה את ליבם של צופים רבים במהדורת מבט השבוע. אחרי שהוקרן סרט־זוועה שדיווח על אירועי־מילחמה, עברה המצלמה לפניה של כרמית מבלי שהבחינה בכך. המצלמה הנציחה הבעה אנושית עמוקה של גועל, שהיתה שונה מאד מן ההבעה הניטרלית הרגילה של כרמית.

קריינית גיא
הבעת פנים

באחד באפריל: מסך שחור

להערכת צמרת רשות־השידור יתכן כי החל באחד באפריל תחדל הטלוויזיה משידוריה בעברית ובערבית, ותסגור את שעריה.

הסיבה נעוצה במדיניות הנוקשה של שר־האוצר, **יורם ארידור**, כלפי רשות־השידור, וכוונתו הבלתי־נסתרת לפטר את מנכ"ל הרשות, **יוסף לפיד**, ואת חברי הוועד־המנהל והמליאה הנוכחיים, והחלפתם בממונים־מטעם חדשים.

מעידים על כוונה זו סירובו של מישרד־האוצר לאשר את תקציב רשות־השידור, במיסגרת תקציב המדינה שהוגש לאישור הממשלה והכנסת; הכנסת סכומי־אפס במישבצות המיועדות לרשות־השידור, והעברת הסכומים המוקצים לרשות לרזרבות הכספיות של תקציב המדינה.

במקביל, עושה מישרד־האוצר כל שביכולתו כדי שלא לאשר את העלאת אגרת־הטלוויזיה, והוא מבהיר ברבים (באמצעות מיכתב של שר־האוצר לח"כ בני שליטא) על כוונתו לבטל את אגרת־הטלוויזיה, תוך העברת כל תקציב רשות־השידור לטיפולו של מישרד־האוצר.

במיגננה שמנהלים יו"ר רשות־השידור, הפרופסור **ראובן ירון**, ומנכ"ל הרשות, **יוסף לפיד**, הם טוענים בכל הזדמנות, כי במהלך השנתיים האחרונות גבה מישרד־האוצר סכום של יותר מארבעה מיליארד שקל ממיסים שבאו ממכירת מכשירי־טלוויזיה לשידורי־צבע, בעודו מסרב להקצות לרשות־השידור את סכומי־היסוד להפקות הטלוויזיה ומונע בעדה מלהפיק הפקות ציבעוניות.

התוצאה הישירה של העימות ארידור־רשות־השידור עשוייה להיות סגירת שערי הטלוויזיה באחד באפריל, יום ראשית שנת־הכספים החדשה. בהתאם לחוק, מוסד ציבורי שתקציבו לא אושר מנוע מלפעול.

יום רביעי

3. 3

● **תוכנית שבועית: שמיניות באוויר (5.30 — שחור־לבן, מדבר עברית ילדותית).**

● **מותחן: החץ השחור (6.32 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** פטרקין מספר שגילה בבית אדוניו אוצר וגוויל מוזר, שהוא אינו יודע לקרוא. כשתפס אותו אדונו קורא בגוויל השליכו לצינוק. במוחו של פטרקין מתעוררת שאלת הכתוב באותו גוויל.

● **סידרה: ספינת האהבה (8.03 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** דוק רודף־השמלות נתקף פאניקה כאשר מופיעה על סיפון ספינת האהבה מי שחשב אותה לגרושתו, ומבשרת לו שהם עדיין נשואים כחוק. זוג נשוי (רוני בלייקלי וסונו בונו) שמטענו אבד. מוצא 2000 דולר שנפלו מכיס מיקטורן של אחד הנוסעים. בן קרטר, שיגזל את הסכום למימון השיים והקופה הקטנה למיישרד ישבו היא שורד.

● **מולדת: נקודת חן (8.50 — שידור בצבע, מדבר עברית של נהגי אוטובוסים).** אורי דביר מלווה בקולו הצורם תמונות־נוף מרהיבות.

● **סרט־קולנוע: היורש (10.05 — שידור בצבע, מדבר צרפתית).** סרט־מתח צרפתי המספר על מעלליו של יורש אימפריה פיננסית ענקית. היורש, שהינו טיפוס פעלתן ויוצא דופן, הוא תערובת מיוחדת במינה של נער־שעשועים וגאון פיננסי. את היורש מגלם השחקן הצרפתי המעולה ז'אן־פול בלמונדו. כתב וביים פיליפ לאברו.

יום חמישי

4. 3

● **סרטים מצויירים: מיקי ודונאלד (5.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית מיקי מאוסית).** סידרת סרטים מצויירים מעולים של וולט דיסני.

● **תעמולה: פורים של ילדי רומניה (5.55 — שידור בצבע, מדבר רומנית ועברית).** סרט־תעמולה של רבה הראשי של רומניה, הרב רוזן, במהלכו מביא בימאי הטלוויזיה אנדריי קאלארשו, את נוסח קהילת רומניה למישחקי־פורים המסורתיים.

● **מדע: חידושים והמצאות (6.45 — שחור־לבן, מדבר ערבית, תרגום

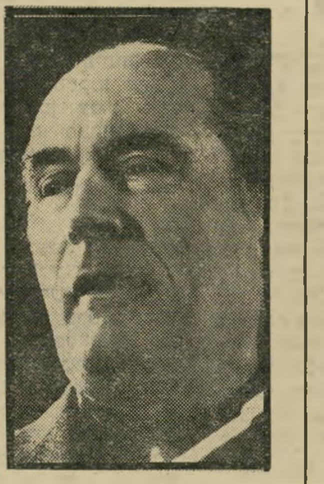

מיטראן: „מבט" מורחב
יום חמישי, שעה 10.00

עברי).** עין פוקחת למעמקים: מכשיר טלוויזיה מיוחד המחובר למכ"ם תת־מימי ופוקח עין על המצולות; בניין בוער ואפוף בעשן, והמכשיר שהומצא לגלות בני־אדם לכודים מעבר למסך העשן; נוף תת־קרקעי המתגלה בעזרת מיקרוסקופים חזקים.

● **כדורסל: מכבי תל־אביב ((8.15 — שידור בצבע, מומלץ להאזין בו־זמנית לקריינות שדרי הרדיו).** מחצית ראשונה של מישחק הכדורסל ביד־אליהו בין קבוצת מכבי תל־אביב ובין ברצלונה, אלופת ספרד.

● **דיווח: לקראת שידור (9.00 — שחור־לבן, עברית).** סקירון הטלוויזיה על תוכניותיה הדלילות לשבוע הבא.

● **כדורסל: מכבי תל־אביב (9.15 — שידור בצבע, מדבר עברית).** מחצית שניה של מישחק מכבי תל־אביב ובארצלונה ספרד.

● **חדשות: מבט לחדשות (10.00 — שחור־לבן, מדבר עברית וצרפתית).** מהדורה מורחבת שתכלול את סיקור ביקורו של נשיא צרפת פרנסואה מיטראן בישראל.

● **ממון: מהון להון (11.00 — שחור־לבן, מדבר עברית פסבדו־פלמ"חית).**

יום שישי

5. 3

● **שידור ישיר: ביקור מיטראן (3.00 — שחור־לבן, עברית וצרפתית).** דיווח טלוויזיוני מנמל־התעופה בן־גוריון על טקס הפרידה מנשיא צרפת פרנסואה מיטראן.

● **סרט ערבי: (שם הסרט לא ידוע) (5.32 — שידור בצבע, מדבר ערבית).**

● **סרט קולנוע: מיפגש קסנדרה (9.15 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** סרט מתח גדוש כוכבים, המספר על רכבת־פאר היוצאת משווייץ צפונה ומוסטת למסילה צדדית, בשל אחד הנוסעים הנגוע בנגיף מסוכן העשוי לגרום למגיפה קטלנית. במרכז העלילה מנתח מפורסם, שאת דמותו מגלם ריצ'ארד האריס, וגרושתו סופיה לורן, העולה לרכבת במטרה לחדש את יחסיהם. ברט לאנקסטר הוא גנראל אמריקאי המנסה לנווט את המילחמה בנגיף ממיפקדתו שבשווייץ, אינגריד טולין היא הרופאה המייעצת לגנראל בפעולותיו. אווה גרדנר מופיעה בסרט בדמותה של אשת מיליונר גרמני, מרטין שיין הוא הג'יגולו הפרטי שלה. את הסרט ביים: ג'ורג' פאן פקומאטוס.

שבת

6. 3

● **סידרה: בומר (6.02 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** בומר מתיידד עם חבורת־רחוב, ומכיוון שהוא מחבב מאוד את הילדים הוא מנסה לשכוח את אורח־מחשבתם בכל הקשור בשאלה, מה צריכה חבורת־רחוב לעשות וכיצד עליה לנהוג.

● **בידור: עוד להיט (8.30 — שידור בצבע, מזמר עברית עילגת).** תוכנית פזמונים ישראליים, המעידים על נחיתות תרבות־הזמר העברית עכשיו.

● **סידרה: נרו וולף (10.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** עוד מעלליו של הבלש הניו־יורקי הנודע נרו וולף, הפעם תחת הכותרת חפש את האשה.

● **סידרה: האצילות מחייבת (11.20 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** סידרה בריטית מעולה המעמתת אצילה שירדה מנכסיה עם רוכש נכסיה.

יום ראשון

7. 3

● **תוכנית מיוחדת: בגדי המלך החדשים (5.40 — שידור בצבע, מדבר עברית).** עיבוד מיוחד לאגדה המפורסמת של הנס כריסטיאן אנדרסן, בכיכובו של הקומיקאי האמריקאי דני קיי. לצידו מגלמות בובות, את המלך החפץ בבגדים חדשים, את בתו הנסיכה, את ליצן החצר הנאמן ואת החייטים והנוכלים המתקבצים מכל קצווי עולם.

● **סידרה: לא ייאמן

סטרייץ' וגורינג: לא ייאמן כי יסופר
יום ראשון, שעה 11.10

כי יסופר (11.10 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** הקומיקאית האמריקאית איילין סטריץ' מגלמת כאן תפקיד רציני עם נופך של הומור שחור. היא מגלמת את דמותה של מרי, אשתו הנשלטת של ויליאם, איש־אוניברסיטה מזהיר (השחקן מריוס גורינג), המתכנן כיצד לשלוט בחייה גם אחרי מותו.

יום שני

8. 3

● **תוכנית מיוחדת: סינדרלה (5.50 — שידור בצבע, מדבר אנגלית, עם תרגום לעברית).** סרט־בובות המשלב הנפשה ומוסיקה מקורית בגירסה חדשנית של סיפור קלאסי זה לילדים. המיסגרת המקורית של הסיפור נשמרת, והעלילה, המתרחשת במאה ה־18, משחזרת רגעים רבים של קסם.

● **שעשועון: צא מזה (8.03 — שידור בצבע, מדבר עברית).**

● **תרבותון: שמונה וחצי (8.30 — שידור בצבע, מדבר עברית).**

● **סידרה: חמדת ימים (10.05 — שידור בצבע, מדבר אנגלית אוכספורדית).** פרק נוסף בסידרה הטלוויזיונית המבוססת על רומן מאת הסופר הבריטי הנודע אווילין וו.

● **שידור ישיר: זה הזמן (11.00 — שחור־לבן, מדבר עברית).**

יום שלישי

9. 3

● **תוכנית מיוחדת: מסיבת הפתעה למרציפר (5.30 — שידור בצבע, מדבר עברית).** מסיבת הפתעה באווירה פורימית שובבית.

● **סידרה: החבובות הולכות לקולנוע (8.03 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** החבובות, פרי יצירתו של ג'ים הנסון, חולקות כבוד לקולנוע בתוכנית מיוחדת בת שעה. מסייעים על ידו הכוכבים האורחים דאדלי מור ולילי טומלין, קרמיט, מיס פיגי, סוזי וחבריהם המציגים גירסה משלהם לז'אנרים קולנועיים קלאסיים. מיס פיגי משחקת את סקארלט או'הרה מול דאדלי מור המשחק את רט באטלר מחלף עם הרוח; גונזו הגדול משחק את טרזן מול לילי טומלין כג'יין, ועוד פארודיות מרתקות על תעשיית גיבורי הקולנוע האמריקאי.

מור ומיס פיגי: החבובות
יום שלישי, שעה 8.03

● **בידור: עמק הנהר האדום (10.10 — שידור בצבע, מדבר ומזמר עברית).** תוכנית בידור באווירת המערב הפרוע, שהוקלטה לפני שבועיים בעיר־הסרטים באילת. בתוכנית שירים בסיגנון הקאנטרי בגירסה עברית של אהוד מנור — משהו כמו שועל בפוחלץ של נחש. משתתפים מתי כספי, בני אמדורסקי, דורי בן־זאב, ריקי גל ורבים אחרים.

● **כולבוטק פורים (9.30 — שידור בצבע, מדבר עברית).** מישדר מיוחד ובו סרטים שצולמו במצלמה נסתרת, תוך הצגת פינות כולבוטק הרגילות, פינת הבנקים, פינת המיצרך ועוד.

לקראת שידור: רשימותיו של אדריאן

ארכי־פושע אנגלי זומם לחסל 11 איש שכולם מהווים סכנה לתוכניתו להניח ידיו על סכום כסף גדול. הוא אמן התחפשות הפועל בעורמה וביעילות כרוצח. אדריאן מסנג'ר מתחיל לחשוד

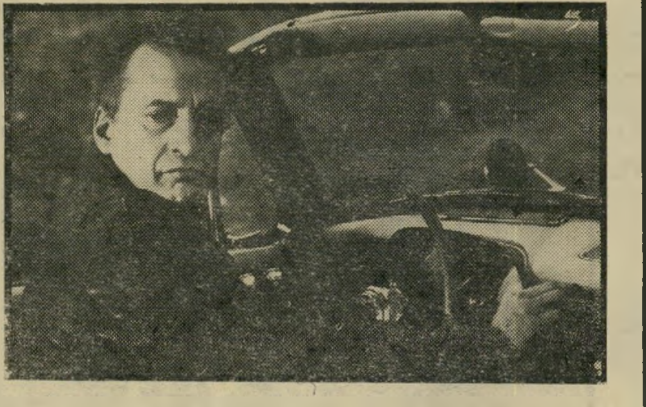

סקוט: רשימותיו של אדריאן מסנג'ר
יום שישי (12.3)

ברוצח, והוא מזעיק את ידידו, קצין־מודיעין בדימוס, אותו מגלם השחקן ג'ורג' סי. סקוט („פאטון"), ובהדרגה הם טומנים את המלכודת לרוצח.

הסרט יוקרן ביום שישי (12.3) בשעה 10.15.

עשרות דמויות - וכל אחת מהן חשודה!

מי ירה בג'יי-אר?

בעוד שבוע, הוא ישכב מתבוסס בדמו, על הריצפה המהודרת של מישרדו, באחת הקומות של גורד־שחקים טכסאסי בדאלאס, כאשר שני כדורים תקועים לו בבטנו. ראשו יהיה מעורפל בהזיות שונות מעברו הרחוק והקרוב. בפיו תהיה מילה אחת: „אמממא!״

הוא ישוב ויזכור כיצד רכש פיתרונות לבחינות תמורת כסף מחבריו ללימודים, ומייד אחרי זה הלשין עליהם למורים, בטענה שהם מעתיקים ממנו.

הוא ישוב וישחזר בדימומו את היום שבו הכניס אותו אביו לצומת עיסקי המישפחה עתירת הנכסים ובארות־הנפט, וכיצד הוא הפך בהדרגה לאישיות רבת־עוצמה בעירו, תוך שהוא מפתה נשים, מרמה את בעליהן, משגר בלשים פרטיים בעיקבות יריביו, אחיו וכל הקרוב אליו, מסלק את אחיו חלש־האופי משליטה על ניכסי־המישפחה ומתמודד באחיו הקשות.

אלה הם ההירהורים והזיכרונות, שיעלו במסך הקטן, בעוד גופתו של ג'ון־רוס יואינג, המכונה ג'יי־אר על־פי ראשי־התיבות של שמו, מוטלת פגועה ומדממת במישרדו.

הוא יילקח עד מהרה אל בית־החולים ממוריאל, שבדאלאס, שבו ייאבק על חייו, ויעורר את שאלת־המפתח של סידרת הטלוויזיה דאלאס: מי ירה בג'יי־אר?

במשך יותר משלושים שנות הקרנה של סידרות־טלוויזיה, מעולם לא ריגשה תמונה כזאת את הצופים. הסידרה דאלאס, שהיא בבחינת גירסה מותאמת לשנות ה־80' של סיפור פייטון פלייס הנודע משנות ה־60', מרתקת יותר מ־300 מיליון צופי־טלוויזיה, ביותר מ־57 ארצות, שכולם שאלו: מי ירה בג'יי־אר?

כולם חשודים כולם

בחודש הבא עומדים להגיע לביקור בישראל כוכבי דאלאס. הביקור נועד לקדם את הסידרה ואת מוצרי־הלוואי הפירסומיים שלה, ביניהם אלבום מישפחת יואינג, ספר הציטטות של ג'יי־אר יואינג, בירה ג'יי־אר ומי־גילוח ג'יי־אר.

ביקורם של כוכבי דאלאס בארץ נדחה בשל החשש שמא יאפיל על ביקורו בישראל של נשיא צרפת, פרנסואה מיטראן.

כימעט כל גיבורי דאלאס הם חשודים בכוח בניסיון לרצוח את ג'יי־אר, הטייקון חסר־המעצורים. מעלליו של ג'יי־אר (שאותו מגלם השחקן לארי האגמן), הנוהג כאילו היה מעין אידי אמין טכסאסי, הפכו כימעט את כל שאר משתתפי הסידרה לנפגעיו, וממילא לחשודים־בכוח בניסיון לרצוח אותו. אשתו המתוסכלת והממורמרת; אחות אשתו, שאותה פיתה; אחיו, שהוא מנסה לדכאו; אשת אחיו, שהיא בת ליריב המישפחתי; אחי גיסתו, הפרקליט המזהיר המנהל מילחמת־חורמה במישפחת יואינג; הבנקאי, שאותו הביא ג'יי־אר לפשיטת־רגל נוראית; הפרקליט הצעיר, השאפתן והמושחת, שג'יי־אר גרם לביטול אירוסיו עם בת אחיו — כל אלה, ואחרים יהיו בהמשך הסידרה לחשודים.

הגורם הממתן במהלך הניסיונות לפיענוח מיסתרי היריות על ג'יי־אר יהיה, כרגיל, בנוכחותה של מיס אלי יואינג (השחקנית ברברה בל־גדאס), האם הממונה על שביתות־הנשק במישפחת יואינג, אותה אשת־בוקרים קשישה, שהיתה מתירנית בימי נעוריה, אשה היודעת בשעת הצורך גם לשלוף רובה ולסלק מחוותה עיתונאים חטטניים. אשה הבוחנת את אהבת בעלה ג'וק יואינג לאחר הניתוח שעברה לכריתת שד, ובעיקר לאחר שמתברר לה כי בעלה ג'וק (ג'ים דיוויס) הסתיר מפניה לאורך שנות נישואיהם את עובדת נישואיו הראשונים לאשה אחרת. מיס אלי, שהיתה בנעוריה בעלת מזג לוהט, ופיתתה את ג'וק יואינג כאשר הגיעה למסקנה שחברה דיגר בארנס השיכור קטן עליה. אשה שתיכננה את לידותיה לאחר תקופת איסוף העדרים ולפני זמן המלטות האביב.

מי הם החשודים העיקריים בניסיון לרצוח את ג'יי־אר?

החשודה הראשונה במעלה היא אשתו של ג'יי־אר — סו אלן (לינדה גריי), מי שיכולה להעסיק מירפאת־שיניים שלימה ביישור שיניה, ומי שהיתה טרם נישואיה לג'יי־אר מלכת־היופי של טכסאס. סו אלן, שהתחילה בסידרה כאשתו הנאמנה והסובלנית של ג'יי־אר, הפכה בהדרגה לבוגדנית ולאלכוהוליסטית, ניהלה פרשיית־אהבים סוערת עם הפרקליט היריב קליף בארנס, יולדת בן שעד שלב מסויים לא ברור אם אביו הוא ג'יי־אר או קליף. סו אלן, נרדפת על־ידי בעלה, לומדת לאהוב את תינוקה, אחרי שבדיקה מעבדתית מוכיחה כי הוא בנו של ג'יי־אר. היא מנהלת פרשיית־אהבים נוספת עם דאסטי, הנפגע בתאונת־מטוס, בזמן שבעלה חותר להכניסה שוב למוסד לגמילה מאלכוהוליזם.

חשודה אחרת היא קריסטין שפארד (מארי קרוסבי — בתו של הזמר־שחקן המנוח בינג קרוסבי), מי שהתחילה כאחותה הקנאית של סו־אלן, והפכה עד־מהרה לפילגש הנאמנה והאכזרית של ג'יי־אר. בשלב מסויים היא הופכת להיות לו למעמסה, והוא דואג למעצרה באשמת זנות, ודואג לשילוחה לגלות בקליפורניה באתראה בת 24 שעות. קריסטין טוענת כי הרתה לג'יי־אר, ואף נשבעת להורגו.

פאם עשתה זאת

מרשימת החשודים לא נפקד שמו של האח המתחרה והיריב, בובי יואינג (פטריק דופי). הוא משמש, עד שלב מסויים, כדמות החיובית של הסידרה, ונוהג לעיתים כצופה טוב, אך אינו נרתע מלהפעיל את שריריו בעת הצורך. בובי קורא תגר על ניהולה של חברת הנפט יואינג בידי ג'יי־אר ועל אמצעי הניהול המושחתים שלו. מה גם, שבמהלך הסידרה עושה ג'יי־אר כל שביכולתו כדי לפרק את נישואיו של בובי לפאם, בתו של דיגר בארנס השיכור (השחקן קינן ויין). כמו כן, כבר בפרק השני של הסידרה, גורם ג'יי־אר להפלת תינוקה של פאם. למרות ניסיונותיו של ג'יי־אר היא נאבקת על אהבתה לבובי, ומצליחה בסופו של דבר להעביר את מגוריהם מחוות סאותפורק לדאלאס.

אלן בים (השחקן ראנדולף פאול) הוא חשוד נוסף. ג'יי־אר שכר את שירותיו של בים על־מנת לארגן מערכת־בחירות מזוייפת עבור קליף בארנס, כדי להוציאו ממינהל הנפט של טכסאס. ג'יי־אר דאג גם לאירוסיו של בים עם אחייניתו, לוסי, כדי לסלקה מהחווה, ובכך להוציא אותה ממחזור המתחרים על ירושת יואינג. אלא שטעותו של בים מביאה את ג'יי־אר להדיח אותו בגסות מהתמונה המישפחתית, ואף להדביק עליו אשמת אונס.

חשוד נוסף בניסיון־הרצח, הוא הבנקאי הוותיק של המישפחה, זה שגרם לג'יי־אר קשיים רבים במהלך עיסקת שדות־הנפט במיזרח הרחוק. ג'יי־אר נוקם בבנקאי, וגורם לו לפשיטת־רגל.

על כל החשודים האחרים מאפיל הפרקליט קליף בארנס, בנו של דיגר, האלכוהוליסט הזקן, לשעבר אהובה של מיס אלי, ושותפו של ג'וק. בארנס, המחפש נקמה בכל מחיר, משתמש בסו־אלן, תוך שהוא טוען בפומבי שהוא אבי בנה של סו־אלן. בארנס, הרודף את בני־מישפחת יואינג בכל דרך ואמצעי — דרך קיצוץ באפשרויות קידוחי־נפט בשדות־המישפחה, באמ־

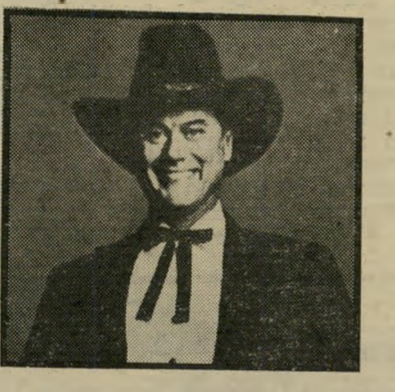

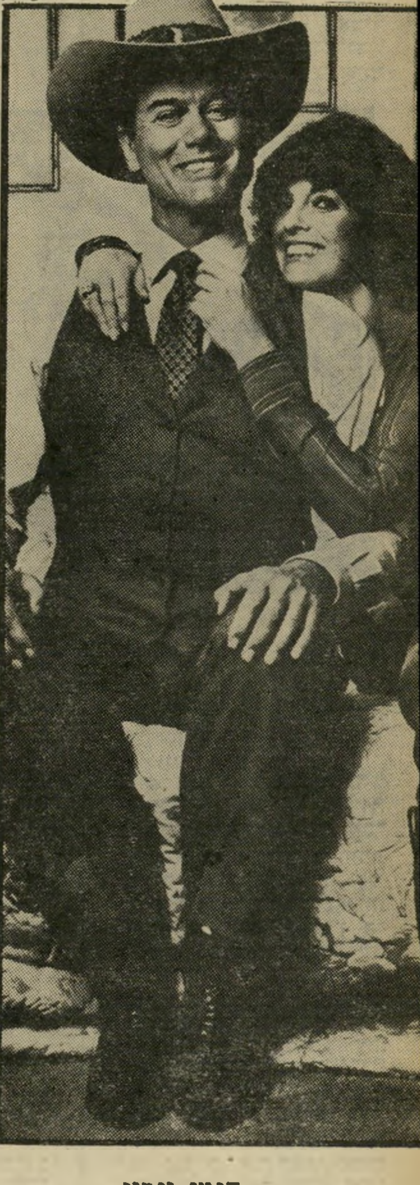

הגמן וגריי
ידידים בהפסקה

סו־אלן וג'ון־רוס
השאפתן והאלכוהוליסטית

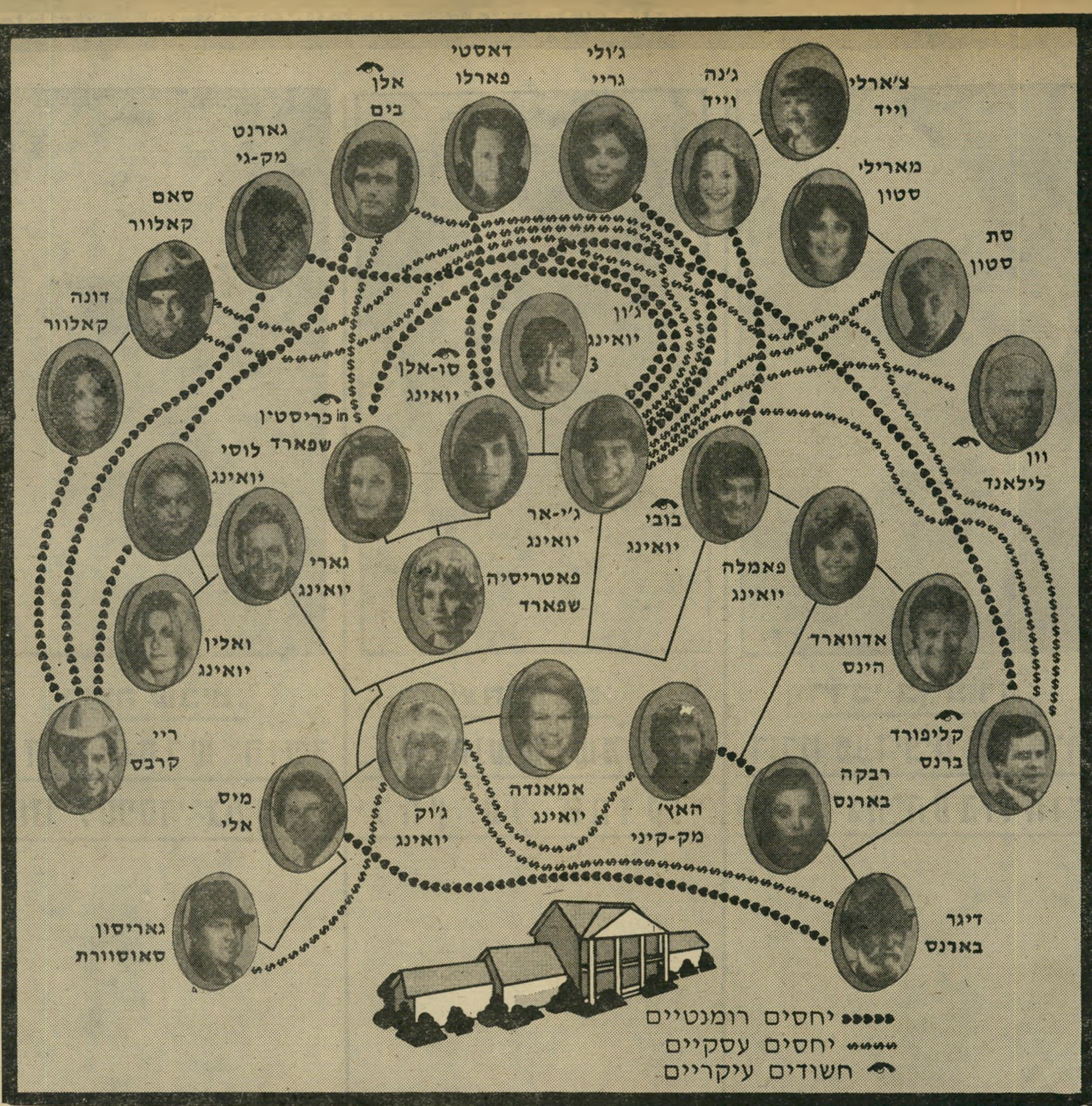

31 גברים ונשים: מי מהם החשודים העיקריים? מה טיב היחסים ביניהם?

צעות חוקי אקולוגיה, ואישום של ג'וק ברצח שאירע לפני 30 שנה. השיא הוא כשקליף בארנס נשבע על קיברו של אביו, דיגר, „לעצור את ג'יי־אר, אחת ולתמיד!"

החלום האמריקאי

„דאלאס", הנחשבת כיום לסידרת הטלוויזיה המצליחה ביותר בכל תולדות הטלוויזיה, תמשיך לרתק את צופי־הטלוויזיה בעולם ובארץ, במארג הבלתי חדל, שבו נאבקים כולם נגד כולם.

בפרקי הסידרה שיבואו אחרי נסיון־הרצח של ג'יי־אר יתרחשו בין השאר האירועים הבאים:

● סו־אלן וקליף בארנס ייכלאו וישתחררו בלא מישפט.

● בובי יואינג יחזק את מאבקו בג'יי־אר במטרה לנהל את חברת הנפט של מישפחת יואינג. בהדרגה הוא יתחיל להיות הנפש הטובה של הסידרה, ויתחיל להשתעבד לכוח, ששיעבד קודם לכן את ג'יי־אר.

● פאמלה יואינג תמצא במפתיע את אמה האמיתית, אשה עשירה ומיסתורית.

● מנהל־החווה, ריי קראבס (סטיב קאנילי) שמאוהב באלמנתו של הסנאטור לשעבר, והחושש מקשריה הפוליטיים, יגלה את אביו האמיתי, שאינו אלא ג'וק יואינג, תגלית ההופכת אותו למתחרה ישיר לג'יי־אר ולבובי.

● האחיינית השובבה לוסי תינשא ב־מפתיע לסטודנט אידיאליסט.

● סו־אלן תמשיך לדבוק בבקבוק.

● קליף בארנס יבסס בהדרגה את כוחו הפוליטי, במטרה אחת ויחידה — להמשיך להכות, לפגוע ולהרוס את בני מישפחת יואינג, כדי לנקום את ניקמת דיגר.

דאלאס תמשיך למתוח 300 מיליוני צופי־טלוויזיה. בני יואינג ועולמם ימשיכו לרתק את הצופים, שיגשימו באמצעותם את החלום האמריקאי.

פאמלה ולוסי
החזקה והשובבה

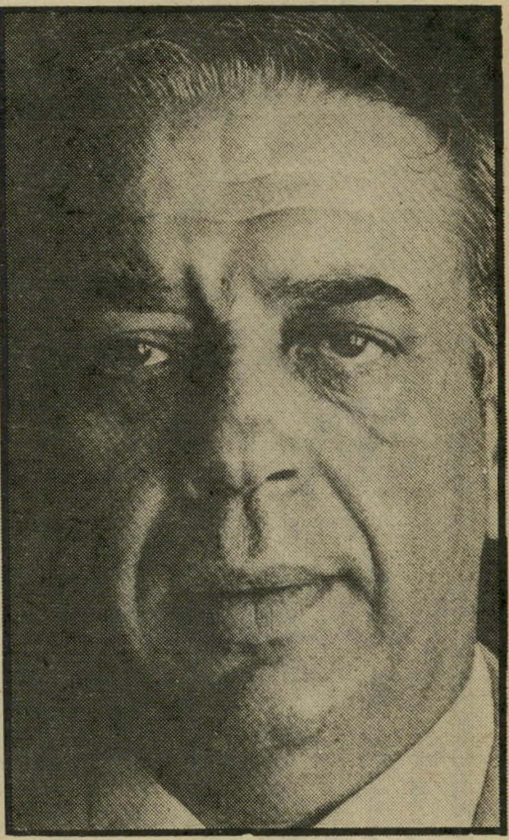

בומה שביט:

„החוק החדש הופך אותנו לספסרי־בורסה!"

החוק החדש, הקובע כי בעלי־חברות ישלמו מס על רווחיהם בבורסה ובסחר ניירות־ערך, עורר את חמתם של התעשיינים. פניתי אל התעשיין בומה שביט ושאלתי אותו:

● **האם אינך חושב כי החוק החדש מוצדק?**

כשאצלנו רוצים להרוג את החריג, הורגים את כולם. אז בסדר, יש תעשיין יוצא־דופן — אחד שסוחר בבורסה. אין ספק שמי שלקח הלוואה וסחר בה בבורסה, צריך לטפל בו. אבל מה עם אותם עשרות מיפעלים שקיבלו מיקדמה על־חשבון הזמנה, וכדי להבטיח את ערך הכסף שמרו עליו בניירות־ערך? כדי להתגונן מפני האינפלציה שמרו את כספם במניות או בדולרים? מה עם אלה? הרי ברגע שאותם מיפעלים יצטרכו לשלם מס הם מחוסלים!

את יודעת מה יקרה כעת? אנשים יהפכו את הכסף לכסף פרטי והכסף ייצא לחשבונות הפרטיים ולא לתעשייה. כשאת מסתכלת על מאזני החברות הגדולות, המיפעלים הגדולים, ורואה שהם לא בהפסד — מדוע הם לא בהפסד? מכיוון שהצליחו לשמור על ערך כספם.

● **האם אינך נפגע מכך שתדמית התעשיינים חופפת כיום לתדמית ספסרי־בורסה?**

לקח לנו שנים לצאת מתדמית של חנוונים, ספסרים ולבלרים. ומה עושה החוק החדש? במחי־יד מכניס אותנו בחזרה לעסק הזה. החוק החדש הופך אותנו לספסרי־בורסה. את יודעת מה? אם עד עכשיו היתה לנו תדמית לא מוצדקת של ספסרי־בורסה, עכשיו לפחות התדמית תהיה מוצדקת, בזכות החוק החדש.

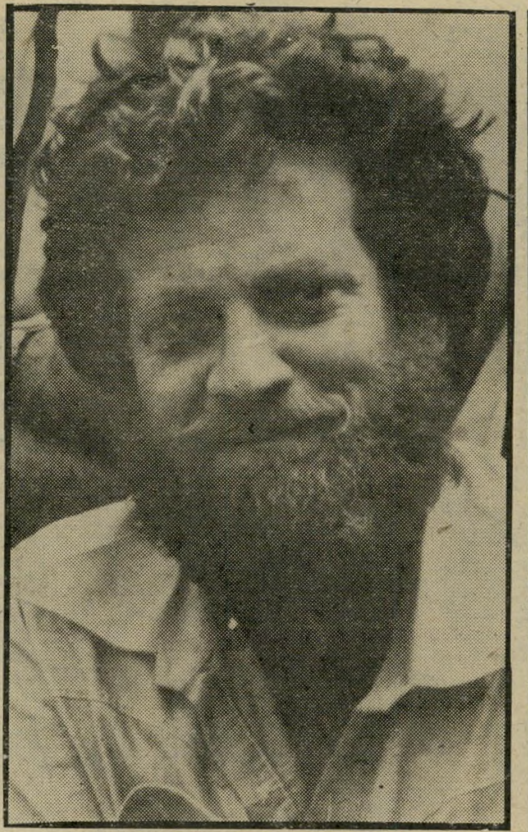

יצחק רגב:

„אני חושש שמישהו ילחץ על ההדק!"

אשר יגורנו בא. חל ימית לא יתפנה בשקט. בעזרתה האדיבה של הממשלה מתנהלות שם הפגנות, אנשי־הימין מתסיסים את הרוחות, חיילי צה"ל עומדים נבוכים ואינם יודעים כיצד לנהוג, תושבי המושבים ותושבי העיר ימית יצאו מבתיהם. האווירה מתוחה ולא נותר לחכות אלא לאיש שירה את היריה הראשונה.

שאלתי את איש מושב נאות־סיני, איציק רגב:

● **מה אתה עושה כדי להרגיע את הרוחות?**

פגשתי אנשים, ניסיתי לשכנע אותם להירגע. ניסיתי לשכנע אותם כי הדבר האחרון שלו אנו זקוקים כעת הוא שתפרוץ מילחמת אחים.

● **יש סכנה שתפרוץ?**

אנשים יושבים פה על מים רותחים, והקיטור יוצא בכל מיני צורות. בינתיים, המתונים שבינינו שולטים במצב. ברגע זה ממש יש לי הרגשה שמישהו עוד ינצל את האווירה המתוחה. אני חושש שמישהו עוד ילחץ על ההדק ויפגע בחיילי צה"ל.

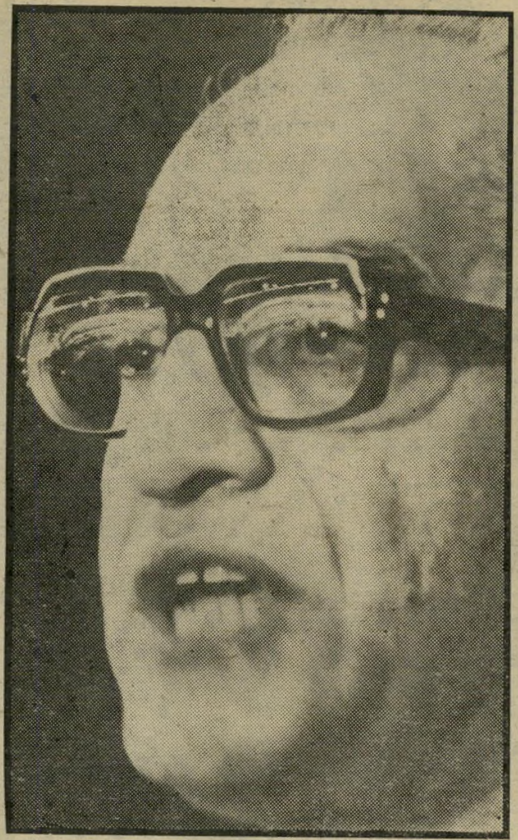

מרדכי בן־פורת:

„רובנו מעדיפים להצטרף למיפלגת־העבודה!"

אחרי שראש־הממשלה, מנחם בגין, קרא לגאולה כהן „מנהיגת ההיסטריה", ואחרי שסמך את ידו על החלטת שר־הביטחון, אריק שרון, לסגור את פיתחת־רפיח ודרום־סיני, ספק אם יצליח להגשים את תוכניתו לצרף לממשלה את תנועת התחיה. נותרה, אם כך, תנוע תתל"ם היתומה מאב.

פניתי אל אחד ממנהיגי התנועה, מרדכי בן־פורת ושאלתי אותו:

● **מה מונע מכם להצטרף לקואליציה עם ממשלת הליכוד?**

יש שיקולים שונים, ביניהם שיקולים אידיאולוגיים. הדבר עדיין לא סוכם. רק ביום החמישי נתכנס ונשקול.

● **מהם השיקולים נגד?**

עניין יהודה ושומרון, נושא האוטונומיה, הכלכלה.

● **זה הכל?**

אילו היתה מיפלגת העבודה מחליטה להצטרף לממשלת ליכוד לאומית, לא היתה לנו בעיה. רובנו היינו מעדיפים להצטרף למיפלגת העבודה ולא לליכוד.

● **אם תצטרפו לקואליציה, לאיזה תיק אתה נושא עיניך?**

עוד לא הגענו לזה. איפה שאוכל לשרת, אשרת. שאלת הכסא היא מישנית.

● **להערכתך, ביום החמישי תחליטו להצטרף או לא להצטרף?**

אני לא יכול להגיד לך שום דבר. מה שאני כן יכול להגיד, הוא כי התנועה שלי, שהלכה איתי לבחירות ב־77', והשומרת לי אמונים בתל"ם, המליצה פה־אחד להצטרף לממשלה.

● **מה דעתך על החלטת מיפלגת העבודה שלא להצטרף לקואליציה?**

אני משוכנע שעשתה שגיאה.

איציק לאור:

„להציל את אוניברסיטת ביר־זית בפאריס!"

מי היה מאמין עליו, על המרצה איש־השמאל והמפגין הידוע, איציק לאור, שהוא מסוגל להוציא ספר שירים ליריים. נראה שגם אקדמאים יכולים להיות משוררים בנשמתם. בדיוק בערב צאתו למסיבת־עיתונאים למען אוניברסיטת ביר־זית, שהתקיימה בפא־ריס, ראה אור הספר ששמו „נסיעה". הספר עוסק רובו ככולו בהפגנת גברותו של המשורר וביחסים שבינו ובינה.

בספר שיר אחד, המוקדש לברכה וזאהי „השיר על לינה חסן נבולסי בת שבע־עשרה משכם / שנסה מפני החייל המזויין כמפני הדב / הספיקה לטפס במדרגות עד לקומה השלישית / נורתה בכדור אחד ישר בראש ונפלה מתה על המדרגות. / את השיר הזה אין טעם לכתוב / מה שצריכים הילדים מהכיתה של לינה איננו שיר."

● אתה עומד לצאת לפארים למסיבת־עיתונאים למען אוניברסיטת ביר־זית. מי מממן את הנסיעה?

הוועד הבין־אוניברסיטאי למען אוניברסיטת ביר־זית. זהו ועד המורכב ממרצים צרפתיים. הם הזמינו מרצה מטעם ביר־זית ונציג מטעם ועד־המרצים הישראלי למען האוניברסיטה. אני נבחרתי לשמש כנציג.

אני יכול לספר לך שאני נוסע בכרטיס הכי זול, בטיסת צ'ארטר. בשבוע הבא אהיה בחזרה בתל־אביב.

● אתה עומד לייצג את הצד הישראלי. יש להניח שתהיה בלתי־פופולרי. איך תתמודד עם זה?

יש לי דיעות פוליטיות מגובשות מאוד, ואני לא משנה אותן לפי הכיוון שבו נושבת הרוח. אני בא לשם כנציג הישראלי היפה — זה שאיכפת לו, שכואב את כאב האוניברסיטה, ויש לי מה להגיד. דבר אחד ברור לי: אם הצרפתים לא ייחלצו למען האוניברסיטה ערב ביקור מיטראן בישראל, יחסלו את האוניברסיטה הזאת.

● מי רוצה לדעתך בחיסול האוניברסיטה?

מילסון. אלא מי? הוא רוצה בחיסול האוניברסיטה, אז אין אוניברסיטה. תפס לו טרמפ על איזה חמישה סטודנטים שהתנפלו על יהודי — חמישה סטודנטים בסך הכל. מילסון רוצה לחסל את ראשי־העיריות, אז לא שומעים יותר את ראשי־העיריות באמצעי־התיקשורת. מילסון רוצה לחסל את העיתונות בגדה, אז כל ראשי־העיתונים מרותקים לבתיהם.

מילסון הוא כיום האיש המסוכן ביותר לדמוקרטיה בישראל, ואם אי־אפשר לעשות שום דבר נגדו מבית, אז כדאי להפעיל לחץ מבחוץ.

ספירית פרידמן:

„לא נעים לי לקחת כסף מ„אל־על"

בימים האחרונים מציפה את העיתונים מודעת פירסום ענקית של חברת „אל־על". המודעה מציגה את ספירית פרידמן כשגרירת־הכבוד של „אל־על". ספירית פרידמן אינה אלא הדוגמנית ספי דבני — ספי כקיצור לספירית, ופרידמן כשם מישפחתו של בעלה. בתלוש־המשכורת שלה בחברת „אל־על" היא ידועה כספירית פרידמן.

● ספי, למה דווקא את?

אני באמת לא יודעת. אולי משום שאני דוגמנית. יום אחד צילצל אלי צלם־האופנה בן לם ואמר לי שאל־על רוצה אותי לפירסומת. אמרתי: למה לא? בכיף!

● כמה כסף קיבלת?

מה פיתאום כסף? לא נעים לי לקחת כסף מאל־על.

● מדוע? המצב בחברה כל כך גרוע?

לא, מה איתך! שאני אקח כסף מאל־על. זה כמו לקחת מהמישפחה! עשיתי את זה לא בשביל כסף.

● בשביל הכבוד?

לא, בכלל לא חשבתי על כבוד. חשבתי על זה שאל־על היא הבית שלי, ושאני צריכה לעשות את זה. אם זה יביא אפילו נוסע אחד, אז חשוב שאעשה את זה. לא איכפת לי מה אומרים על אל־על. אני עובדת בחברה כבר שמונה שנים, אני אוהבת את העבודה שלי, וטוב לי באל־על.

● הנוסעים אוהבים אותך?

לפעמים הם מזהים אותי מתמונות הפירסומת בעיתו־נים. כעת, אחרי הפירסום הזה לאל־על, בטח יזהו יותר, וזה לא יהיה קל.

● ושאלה קלאסית: עד מתי תטוסי?

זוהי שאלה שלא עוברת לי אפילו במחשבה. מה זה עד מתי אטוס? איך בכלל אפשר לחשוב על אפשרות שאפסיק לטוס! העבודה הזאת אינה סתם עבודה. זוהי עבודה שנכנסת לדם.

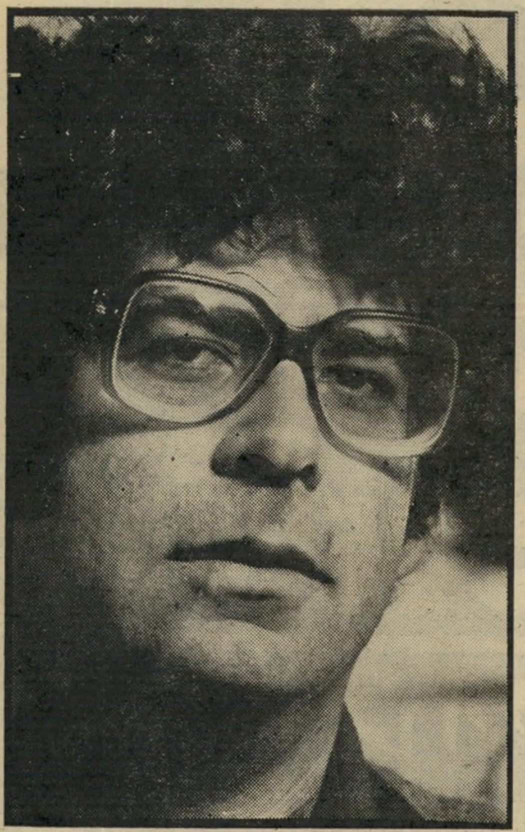

עודד לרר:

„אל תקראי לי קבלן!"

בגלריות „תירוש" ברחוב גורדון בתל־אביב מת־קיימת תערוכתו של המלחין עודד לרר. מיקי תירוש, בעל הגלריות, טילפן אלי ואמר שיש לו סיפור משגע על בחור שהיה קבלן שיפוצים, הפך למלחין, וכעת הוא צייר. הוא מצליח עד כדי כך, שהתערוכה שלו מתקיימת בשתי גלריות ולא באחת.

שמחתי מאוד לפגוש את עודד לרר — לא בכל יום מזדמן קבלן שיפוצים שהפך מלחין, שהלחין שיר יפהפה כמו „סליחות" (למילים של לאה גולדברג ובביצועה של יהודית רביץ).

שוחחתי עם לרר. קפצתי על עניין הקבלן, אך לרר התנער מכל וכל מתואר זה ואמר לי:

אל תקראי לי קבלן, אני סולד מהמילה הזאת.

● קבלן־שיפוצים?

גם לא קבלן שיפוצים. זה גרוע בעיני באותה מידה.

● האם אתה מתבייש בעבודתך?

כל העניין הזה של הקבלן היה פרק ארעי בחיי. משהו זמני לגמרי. אני לא הייתי ממש קבלן־שיפוצים. יותר נוח לי שתכתבי שעסקתי בשיחזור. שיחזור זו המילה. שיחזרתי בתים ביפו העתיקה, אך זו היתה תקופה מאוד קצרה בחיי. אחר־כך עברתי למושב מגשי־מים והתחלתי להלחין. אני אמן. אני מצייר, אני מלחין. אני לא קבלן.

כרגע מתקיימות התערוכות שלי בגלריות תירוש. הצגתי גם בקנדה. הלחנתי ליזהר כהן, ואני מלחין כעת לעצמי. לא רק מלחין, גם שר. יום אחד החלטתי שאם כבר לכתוב, אז למה לא לבצע בעצמי את השירים? זימנתי תיזמורת די גדולה, והלחנתי שני שירים. נכנסתי לאולפן והקלטתי אותם. מי ששומע אומר שיש לי עתיד בשטח הזה.

● אז איך אתה מגדיר כעת את עצמך: צייר? מלחין? זמר?

אלה הם בדיוק שלושת העיסוקים שלי. ותעשי לי טובה, תשכחי מהקבלן.

לבני הכותנה המעולים

סְרִיגָאִיש

לא הגדולים ביותר-אבל הטובים ביותר

מכשירי הבית של

בלומברג

לחיים טובים

מבחר של
מכונות כביסה
מייבשי כביסה
ומדיחי כלים
משוכללים
ואמינים.

יבוא
אחריות
ושרות

ג'נרל מהנדסים בע"מ

אולמי תצוגה: ת"א רח' אחד העם 11, טל: 03-653143
ירושלים: רח' הלל 24, טל: 02-227381
ובחנויות החשמל המובחרות!

Blomberg

חברת ענק בגרמניה המערבית שם דבר בכל בית.

יוצאים ל-

THE VILLAGE

גריל

כמו בימים הטובים!

„הוילאג'" · בית הגריל · טל' 475550
תחנת הדלק פז, ליד הכפר הירוק.

PANTEN
VITAMIN HAIR TONIC

מי השיער הידועים
מי השיער הידועים בכל העולם,
להבראת השיער ולמלחמה
בקשקשים ונשירת שיער.
מיוצר על־ידי פנסן שווייץ.
מקבוצת חברות הופמן לה־רוש.

POMPADOUR

תה פירות וצמחים
בשקיקים

למלחמה בהצטננות:

FIXBUTTE
תה שושנים
FIXLINDE
תה תרזה (טיליה)

קבלת מודעות
לכל העיתונים
במחירי המערכת

פרסום אידיאל
אבן גבירול 110 תל־אביב
(פינת אנטוקולסקי)
טלפון 227117, 227118

ויגי-
יהלום בתכשיטנות הישראלית.

ויגי-תכשיטים בע"מ
מפעל ואולם תצוגה: רח' בצלאל 48 ר"ג
(ליד בורסת היהלומים) טל. 719215.

תן טרמפ לחייל

במדינה

מישפט

הרעלה בכוס תה

חשד בחבריו כי הרעילוהו, ופיזר רעל בסוכר.

בין סעיד אבו־חסיין מבקה אל־גרביה וחבריו לעבודה נתגלע סיכסוך. במוסך שבו הוא עובד, בחברת ערבים ויהודים, התרחשה מריבה, והוא חשד כי מישהו נסך רעל במאכליו. הוא חש כאבי־בטן ובחילות, והחליט לנקום.

הוא בחר בסם בלתי־קטלני, ו־פיזר אותו בתוך קערת־הסוכר של העובדים. אולם הוא התגאה בכך עוד לפני שאיש מהם לגם מן ה־תה ולכן מיהרו והתלוננו במישטרה.

אבו־חסיין נעצר, והשופט החליט לשלוח אותו להסתכלות ב־בית־חולים לחולי־נפש. סניגורו, אהרון שלנגר, ביקש לזרז את ה־בדיקה ולשחרר את שולחו ברגע שהדבר יתאפשר.

חיפוש במזכירות. כאשר נסתיימה תקופת־המעצר, הופיע לפני השופט קצין־המישטרה ממרחב הירקון, וביקש כי מעצרו של החשוד יוארך לחמישה ימים נוספים, מכיוון שחוות הדעת מבית־

פרקליט שלנגר
בכוס תה

החולים אברבנאל טרם התקבלה.

אז קפץ הסניגור על רגליו והצהיר כי למיטב ידיעתו נשלחה חוות־הדעת מבית־החולים כבר לפני שלושה ימים, והיא חייבת להימצא במזכירות בית־המישפט. השופט משה מץ השתכנע מתקיפותו של הסניגור, והחליט לדחות את המשך הדיון עד לחיפוש מדוקדק במזכירות.

החיפוש אומנם העלה פרי. חוות־הדעת נמצאה במזכירות, והשופט שיחרר מייד את החשוד, ושלח אותו הביתה.

הפרוצה והנכה

האם היה זה סיכסוך על אתנן, או נסיון לסחוט כספים מנכה?

כאשר עצר מנחם אמורבן את מכוניתו ליד פרדסי פלמחים והעלה את הטרמפיסטית המוזרה, הוא לא חשב כי העניינים יתפתחו כפי שהתפתחו. אמורבן הוא נכה, ורכבו מיוחד לנכים. הצעירה נכנסה למכונית ודרשה ממנו מייד כי יכנס איתה לפרדס שבסביבה ויקיים איתה יחסי־מין תמורת 200 שקל.

לגירסתו של הנכה, הוא סירב

(המשך בעמוד 58)

יעקב שרת / איש ממאדים

למה איחוד?

כשבגין אמר ממשלת איחוד לאומי — למה הוא התכוון?

האם הוא משטה ב„עבודה" ומשתעשע כחתול בעכבר, נהנה להשפילה בעיני עצמה ובעיני הציבור בכללותו כגוף שאינו יודע את נפשו ומתבוסס באי־אונים? האם, להיפך, הוא מודע היטב את אין־האונים האמיתי של משטרו־הוא עד כדי שאינו מאמין כי ביכולתו להמשיך לנווט את ספינת המדינה בעצמו? האם לא זה ולא זה, אלא שהוא פשוט זקוק ל„עבודה" כשותף מלא בשלטון כדי שלא לצאת למלחמה בלבנון מתוך בסיס לאומי צר מדי?

התשובה אינה נהירה לי, אם כי אני מניח שהפניה היתה רצינית, לא מתעתעת. לא, בגין אינו צריך כלל לקעקע את מפלגת העבודה. יתר על כן, באחרונה הוא דווקא מצטיין כעושה שלום בישראל. הוא רוצה להיכנס להיסטוריה כמנהיג „חיובי" ככל האפשר — כן, דומה שהעניין הזה מעסיק אותו למדי בעת האחרונה — ומתוך תחושת ההווה החמור והעתיד הלא־מרנין ביותר הוא מבקש שותף של ממש לאחריות.

הצרה היא שהנשיאה המשותפת באחריות, כפי שהיא מוצעת על־ידי בגין, אינה מתחילה באיזה קו־אפס. מדובר בכניסה לריתמה של עגלה המתנהלת זה מכבר בכיוון מסויים מאוד, בשטח שאינו מאפשר שום פניות כמעט ימינה או שמאלה, שלא לדבר לאחור. וכל זה לאו־דווקא בגלל סיבות אובייקטיביות. העגלון בגין הוא שהפליא להתקיע את העגלה בבוץ. לגלגל עכשיו עיניים מתחסדות ולקרוא באזני פרס את רבין „הושיעו!" פטריוטי, זו חוצפה לא קטנה.

אלא מה? הבעיה בכל זאת אינה כה פשוטה. שכן בגין בגין, אין רחמים בדין ההיסטוריה, אך מה יהיה על העם? ההמון הנבער שבחר בבגין לשלטון עדיין נמצא שם, ולפי כל הסימנים יבחר בו שנית, אולי אף ברוב גדול יותר, אבל מה ייצא מזה למדינה חוץ משילוש חורבן ותעיה? והאם יש פה מישהו היכול לחתום על שטרות, שמשטר של מלאכים יוכל לחלצנו מן הבוץ שבתוכו כבר שקענו עד כה?

ככה שבין אם בגין חש שהמצב חמור ופשוט אי־אפשר להמשיך ככה יותר, ובין אם הוא מבקש לעשות מלחמה מתוך תמימות־דעים לאומית מירבית, ראוי העניין להישקל היטב היטב, ברצינות, לא מתוך אימפולסים של שמחה לאיד ל„ליכוד" והפקרת משטרו של בגין לאנחות. צחוק צחוק, אבל מדובר בעתיד ילדינו, כמו שאומרים.

בגין מציע ממשלת איחוד לאומי? בבקשה! אבל פירושו של דבר לא רק בחלוקת תיקים ותפקידים והחזרת מודחים למיניהם. מדובר „גם" בתפנית במדיניות החוץ, במדיניות הבטחון, במדיניות הכלכלית. לא רק: „לכם ראש הממשלה ושר הבטחון? לנו שר החוץ ושר האוצר!" זה לא מספיק. גם לא שגרירות וושינגטון כתוספת־יוקר. פירושו של דבר ביטול סיפוח הגולן, למשל. והכרה בזכויות הפלשתינים לראות את עצמם כעם על כל המשתמע מכך, וזריקת מדיניות הפרד־ומשול־סכסך־ורופף המכוערת בשטחים אל פח האשפה, והפסקת ההתנחלויות והסרתן, והפניית המשאבים הלאומיים לביצור היש והחסר בבית פנימה, ושימת קץ לעדלאידע המביכה של מטורפי „עצירת הנסיגה מסיני" — וכן הלאה וכן הלאה!

אבל לפני שאמשיך הלאה אולי מוטב שאצטנן לרגע ואאזין. נדמה לי, שאני שומע את קול בגין קורא אחרי ברחמנות: „שמע נא אתם שם, איש ממאדים, מה אתה מתנה לי תנאים מלמעלה! מה, אני הצעתי איחוד לאומי לך!"

ביד חזקה

הדרוזים שלנו בגולן עוד לא משערים אפילו מה מחכה להם, אם הם לא יישברו מייד, חד וחלק. עם ישראל לא יחמיץ את ההזדמנות הראשונה שנקרתה לו מזה אלפיים שנה להפליא מכותיו במיעוט מתנכר, מפוזר ומפורד בין עמי המזרח התיכון, ודתיהם שונות מכל עם ואת דתי המלך המספח אינם עושים, ולמלך ישראל אין שווה להניחם.

„המערך" — מזה, לפחות, ניצלת!

זה לא ייגמר לעולם?

חנה סנש לא שייכת לאיש, ולכן כאשר חרשי הבולאות הישראלית החליטו לכלול אותה בסידרת הבולים החדשה המוקדשת ל„עולי הגרדום", איש לא קם למחות.

אצלנו הכל הולך. חנה סנש בסידרת בולים אחת עם שלמה בן־יוסף? גם כן עניין לענות בו. ומה זה כל כך חשוב?

אני אגיד לכם מה זה כל כך חשוב. כי אי־אפשר לערבב מין בשאינו מינו. כלומר אפשר, ועינינו הרואות, אבל התוצאה היא מה שקרוי בעברית תבל.

כאשר מערבבים מין בשאינו מינו, מסתלפות אמות־המידה, אובד הפשר ונעלם ההגיון ומתערפלת התפישה ומתבלבלים המושגים. כאשר נמחקות האבחנות נעלמות ההבנות. סיווג כל חי למינהו קיים משחר ימי בראשית, והיכולת לסווג היא יסוד־מוסד של החשיבה האנושית. עכשיו באים חכמי־החרשים של ממשלת הליכוד השנייה, ומפגינים את אי־תרבותם („רייסריזם"? „תעסהגלזריזם"?), את קהות דעתם ושכלם במרקחת החדשה הזאת של סלט סנש־בן־יוסף־אלי־כהן־אבשלום־חביב.

כמובן, יש הגיון מסויים מאחורי הדייסה האנושית המזוויעה הזאת: כולם היו אותו דבר. כולם היו גיבורים, כולם הוצאו להורג, וזהו זה. נכון, „משלנו" הוצאו להורג יותר „משלהם", אבל מה לעשות? זו האמת ההיסטורית (אנצו סרני, אתה שומע!). אבל מה שנכון נכון — „להם" היתה חנה סנש. אז בואו נשים אותה בסידרה. כן, מספיק אחת, לקישוט. את חביבה רייק בפעם אחרת, אולי. העיקר לשמור על הפרופורציות. שיידעו המתחנכים לאור בולים מי פה היה גיבור. מי לחם בעד המולדת עד טיפת שמו האחרונה.

זה שיש כל מיני גבורה וכל מיני רעיונות ודרכים שבהם ולאורם הולכים גיבורים למות, נניח לכמה חטטנים עלובים. זה שאחד יוצא להציל ואחד יוצא לרצוח ואחד יוצא לרגל — דברים שונים בתכלית זה מזה, אם כי כולם כרוכים בנכונות להקרבה ובהסתכנות במוות — לא כל כך חשוב כרגע. כשם שלא כל כך חשוב מה היה, בעצם, הבדל בין „ההגנה", „אירגון צבאי לאומי" ו„לוחמי חרות ישראל". כולם היו פטריוטים, כולם היו נפלאים, נהדרים, כולם נתנו את חלקם במאבק על עצמאות העם, כולם היו אותו דבר, אולי אפילו במיספר. מה מי, מתי, איך, מדוע, לשם מה? אה, מה כל זה חשוב! הכל הולך. אפשר אפילו לעשות חידון מחתרות ממלכתי, ועובדה — כולם משתפים פעולה, יחד, כאילו באמת לא היו שום הבדלים. ואם לא היו הבדלים, מניין הבדלים בין „עולי הגרדום"? ובהזדמנות חגיגית זו, למה לא לכבד גם את אלי כהן, למרות שהוא שייך לכוכב־לכת אחר?

הכל הולך. דייסה. סלט אחד גדול. שלמה בן־יוסף הבית"רי, יודה רימון באוטובוס ערבי בדרך ראש־פינה צפת ובו נשים וילדים — וחנה סנש הצנחנית מקיסריה, שנלכדה על־ידי הנאצים בהונגריה בצאתה שמה לארגן, להציל יהודים.

אלי, זה לא ייגמר לעולם!

הביצה והתרנגולת

„הציעו אותי לתפקיד לא מפני שהנני בן עדות המזרח, אלא מפני שאני איש תמ"י" — כך אמר עו"ד דניאל עזריאל, מועמד תמ"י למוסד לביטוח לאומי, לדב גולדשטיין ב„מעריב". בנסיבות טהורות אלה לא נותר אלא לברר, מדוע דניאל עזריאל הוא איש תמ"י.

כולנו ספרדים

מוחמד חסניין הייכל הכריז במקום שהכריז, כי מאחר שלישראלים יש פצצה, ומאחר שההרכב הדמוגרפי שלהם — של הישראלים — משתנה בהתמדה תוך שמיספר יוצאי אירופה וצאצאיהם („אשכנזים") מתמעט ומיספר יוצאי ארצות האיסלאם וצאצאיהם („ספרדים") גדל והולך, ומאחר שה„ספרדים" שונאים את הערבים יותר מאשר ה„אשכנזים", אז שניים ועוד שניים הם ארבע, ובעוד 20 שנה — לא ברור בדיוק למה פרק־זמן זה, אבל ככה הוא אמר: 20 שנה, ונא לא לשכוח — הספרדים הללו יטילו עלינו, הערבים, את הפצצה...

כשקראתי את הדברים הללו נזכרתי, שזמן קצר לפני כן קראתי ב„הארץ" מאמר מאת עוזי בנזימן, שבו הוא ניתח את משמעות דברי שר הבטחון אריאל שרון על אי־היכולת הפיסית של ישראל לקלוט עוד ועוד מערכות נשק — אנחנו פשוט כבר מזויינים מכף רגל ועד ראש וכל הגירה שלילית מזיינת אותנו מדי יום יותר — ועל הצורך או הכורח שלנו לעבור מהדגשת כמות להדגשת איכות, או פער־איכות. עוזי בנזימן שאל בסופה של אותה רשימה, אם אין כוונת שר הבטחון לאותה פצצה. בסגנונו הציורי של הייכל אולי אפשר לשאול אם אריאל שרון איננו, בעצם, „ספרדי" כבר עכשיו.

אודה ולא אבוש, למישמע דברי אריאל שרון על כורח קיום הפער האיכותי עבר בי קודם כל הרהור על מלחמת־מנע כמכשיר להשגתו — אולי משום שאני שמרן, ואולי מפני שהמימסד הבטחוני שלנו שמרן (ואומנם כבר היו מלחמות מעולם, שתורצו גם בסיסמת הפער האיכותי). אבל איני יכול להרשות לעצמי לזלזל גם בבנזימן, גם בהייכל.

ובאמת, אם היום בגין מסוגל לאיים על עולם ומלואו בהנעת צה"ל למלחמה שסופה מי ישורנו אם אך ייהרג יהודי אחד בפעולת טירור פלשתינית — וזה עלול להתרחש מדי רגע ואפילו עד צאת שורות אלה לאור — מדוע לא מחר, בעוד עשרים שנה, אם תרצו, לא פצצה מוחקת־פער על מוקד יריב זה או זה בסביבתנו, כאשר מחוג שעון־הפער ינוע שנתה אחת, ויפעיל אוטומטית את הטיל?

בשני המקרים ההגיון אחד — פתרון צבאי, מלחמתי, כוחני; פתרון משנה עובדות ומציאות שאינן מוצאות־חן מתוך יהירות ואדנות, באלימות שחצנית, בבטחון משיחי, בלא שמץ ענווה כלפי שום גורם או תהליך בעולמנו, שכן אם אתה בחרתנו, משמע אותם דפקת.

אנו פטורים איפוא מהכרח להתפשר עם מציאות עויינת, להתחשב בגורמים שונים, במאוויים אחרים, באנשים המטפחים שאיפות נוגדות, בעמים בעלי אינטרסים משלהם. יש לנו כוח. כוח, כוח ושוב כוח, אתמול והיום „כמותי", מחר „איכותי" (ורק אל תגידו לי אתם, שם, כי כל עוד „הם" לא מוכנים להתפשר, כל עוד סיסמתם לזרוק אותנו הימה, דיבורים על פשרה רק מחלישים אותנו ואין בהם שום תועלת; שכן לא זו בלבד שכבר הוכח שהכוח לא יענה את הכל, שכן כוח גורר כוח, אלא הוכח גם שפשרה גוררת פשרה, במועדה; החיים והמוות ביד הלשון לא פחות מאשר ביד החרב.)

אני כופר בהגדרת ה„ספרדים" של הייכל המתוחכם. אבל אם נסתייע בה לרגע — אז כולנו ספרדים, כה יתן וכה יוסיף לנו כוח — לחשוב.

לי לה לו

מה הולך

★ **לזיווג.** כלב זאב (בלי תעודות) מיוחד במינו ואפילו משגע, מחפש כלבה מתאימה לזיווג. טל. 03־784681, להתקשר רק בין השעות 17.00 ו־19.30.

★ **תרומה.** הזדמנות לנקות את ארון הספרים ולפנות ממנו את ספרי הקריאה לילדים אם הם גדלו בינתיים. אני אוסף סיפרי קריאה כתרומה לבית־ספר יסודי. טלפון 03־717110.

★ **המון.** החורף הגיע, ואצלי המון ז׳קטים לנשים וגברים בזיל הזול. פסג׳ הוד קומה שניה, פולה.

★ **למקצוענים.** האגודה הישראלית לגרפולוגיה מדעית מוציאה עלון למקצוענים וחובבי כתב־היד. פרטים: הירקון 124, ת.ד. 34043, תל־אביב.

★ **להשכרה.** מחפשת שותף או שותפה שמוכנים להתחלק איתי ב־100 דולר בדירה נחמדה. ת.ד. 33756, מיקוד 61337, תל־אביב.

נוגע ללב

★ **נראה תימני.** רווק בן 25, בעל דירה וגבוה, מתולתל עם זקן, עיניים חומות ואף קטן. נראה תימני. רוצה להכיר בחורה עדינה שיודעת לפנק. טלפון 03־784681, להתקשר רק בין 17.00 ל־19.30.

מבוקש דחוף

בעל ראש נפוח.
כיס נפוח.
גוף תפוח (ריחני, חינני ועינייני).
נו!!!
ת.ד. 133, תל־חנן.

★ **בין מבחנים.** קשר אינטימי בכיף (לא מפחד מ„קולטורה״!) מציע לך סטודנט נאה בן 23, בין המבחנים. ת.ד. 1019 רמת־גן, מיקוד 52109.

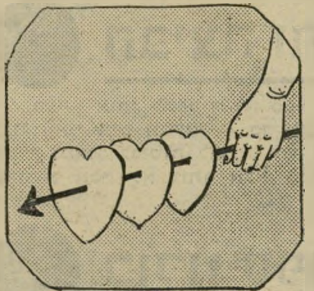

★ **רכב.** נאה מאוד וסימפטי, 174/23 + רכב ביפה ועדינה. ת.ד. 7035, חולון.

★ **קשר משמעותי.** קיבוצניקית בת 40, פנוייה, מחפשת ידיד ושותף שיהיה מוכן לחיות איתה בקיבוצה, ויתעניין כמוה בקשר משמעותי. ת.ד. 36623 תל־אביב, מיקוד 61366.

★ **מהנה ומספק.** בן 28, נאה וסימפטי, פנוי גם בשעות הבוקר, מחפש קשר אינטימי, מהנה ומספק עם אשה נאה וחמת מזג עד גיל 35. יאיר, ת.ד. 36852 תל־אביב, מיקוד 61368.

★ **בנות גילו.** בן 22 נחמד ונאה מעוניין להכיר בנות גילו (אפשר מבוגרות יותר), אז קדימה. ת.ד 4314, מיקוד 61042, תל־אביב

★ **לאביבה.** פתרתי את הבעיות. אין צורך עוד ללכת לרבנות ול„מקווה״. אני מבטיח לך תעודת נישואין עולמית, ולצאצאינו — תעודת הולדת עולמית. אז עכשיו את מסכימה? אין כבר תלות במימסד. רמי.

כלים נאים

לא זכיתי באור מן ההפקר והחיים לא ניתנו לי על מגש של כסף. אין לי מישפחה בגלל השואה, אך אני בעל דירה נאה וכלים נאים, וחסרה לי אשה נאה במעשים וגבוהה להרחבת הדעת, בין הגילים 25 ל־37. ת.ד. 922, נתניה.

★ **גלמוד ועריריי. S.O.S!** הנני גרוש בן 45, תרבותי ומוסיקלי־קלאסי, אך גלמוד ועריריי, ממתין לבחירת לבי, עדינת נפש ופייטנית (30 עד 45) עם תכונות דומות לידידות יפה וסנטימנטלית אמיתית בלבד. ת.ד. 16374, מיקוד 61163, תל־אביב.

שוניות הכוכבים

אקדמאי מבוסס ופנוי, ליריקן שנשחק 41/174 ממתין במפרצי הקשת ובין שוניות הכוכבים לאצבעונית או דקיקה, לקשר רציני. ת.ד. 45195, תל־אביב.

★ **עדיין מאמינה.** אני גרפיקאית נאה, 26/167, לקויית־שמיעה אך שומעת היטב בעזרת מכשיר שמיעה, עדיין מאמינה שיש אהבה וכנות. מחפשת בחורים רציניים למטרה רצינית בלבד. ת.ד. 33756 תל־אביב, מיקוד 61337, עבור אביבה.

צירופים אפשריים

★ **לא שמנה.** איש עסקים עשיר ונדיב מוכן לתמוך באופן רציני בצעירה נאה וחושנית (לא שמנה!) אפשרי — חיילת או סטודנטית הזקוקה למגורים, מימון לימודים וכדומה. נא לטלפון למספר 03־265883 בימי חול בלבד בשעות אחר־הצהריים ולבקש את מיכאל.

סגידה להבלים

לך, בת ה־30 עד 45 המחפשת שותף (35/1.87) לכתיבת שירים בין הערביים וסגידה להבלים שמעבר לכך... אורלי. ת.ד. 1760, מיקוד 52117, רמת־גן

★ **אינטרס־דיסקרטי.** קצין בקבע, נשוי ונאה, מעוניין באשה בשלה ומנוסה עד גיל 40 לקשר אינטימי־דיסקרטי. פתוח גם להצעות בתחום יחסי מלכה־עבד (מעדיף לשרת נשים הלהוטות אחר סקס אוראלי) מבטיח סודיות. ת.ד. 2624 תל־אביב, מיקוד 61026, תשובה מובטחת.

★ **חינוך ואיחוף.** שתלטן, נאה, קשוח ומנוסה (35) מעוניין באשה צייתנית וממושמעת לחינוך ולאילוף. סודיות מובטחת ונדרשת. ת.ד. 30161, מיקוד 61302 תל־אביב, טומי.

★ **בן חמש.** אמריקאי רוצה להיפגש עם ישראליות שיבקרו כאן. אב לילד בן חמש. תמונה? Halevi, 3559 Felton, San-Diego, California 92104, U.S.A.

★ **להתכתב.** משכיל מוכשר (38) מעוניין להתכתב עם בודדים ובודדות מעניינים. ת.ד. 4492, היפה.

מיד־ליד

★ **יפים וגזעיים.** מסיבות משפחתיות רוצה למכור כלב וכלבת זאב יפים וגזעיים לאנשים טובים, רצוי עם חצר גדולה. לטלפן 03־232263 ואתקשר חזרה.

★ **בנייה נוספת.** לקבלן או לבעל ידי הזהב: למסירה בדמי־מפתח דירת־גג עם טלפון בצפון תל־אביב. טעונה שיפוץ. קיימת אפשרות לבנייה נוספת. הדירה בת חדר אחד, ושטח הגג 75 מ״ר! לטלפן 03־592746 בערבים.

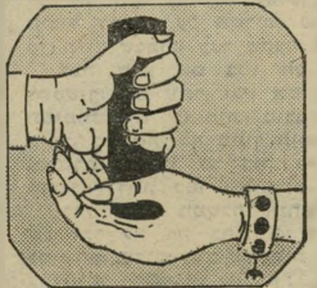

★ **או שקלים.** בריטניקה לנוער תמורת כורסת טלוויזיה, רסיבר, אנציקלופדיה עברית (בתוספת מחיר) או שקלים. טלפון 03־257347, אהרון.

ברכות

★ **למסייה פרנקה,** מקנאות בך על שאתה נשאר לעבוד ואנחנו נאלצות לעשות בטן־גב בדהב. מקוות שלא נצטרך לסבול יותר משבוע. פרידה ועתליה.

★ **לשלמה** היקר והנמצא איי־שם, המון תודות על ההרפתקה בפאריס, אני משגעת את כולם. מתגעגעת ונשיקות רטובות. נועם גליק, פאריס.

★ **לאמא מוניקה,** מזל טוב גדול מאוד ליום הולדתך ה... מגיע לך הכל. אבא דוד והילדים אורן, אלון ותומר.

מחפשות מפיץ

תמונות מבית טוב, עשויות מצמחים מיובשים, מחפשות מפיץ. טלפון 053־98676

חינם אין כסף!

אז אם יש לך מה להודיע, להציע, לבקש, לברך, לספר בדיחה טובה, ואפילו לקלל — קדימה!

- **כל הודעה יכולה לכלול עד 20 מילים.**
- **מי שרוצה לצרף תמונה — הכלב האבוד, עגלת-הילדים המוצעת, הדירה המוצעת לחילופין, הרווק המציע את עצמו להיכרות — יכול לעשות זאת. במידת היכולת, תפורסם גם התמונה.**
- **ההודעה תיכתב על גבי גלויית-דואר, למערכת „העולם הזה״, ת.ד. 136, תל-אביב (אלא אם כן מצורפת לה תמונה. במיקרה זה יש להשתמש במעטפה). לא תתקבלנה שום הודעות בעל-פה, בטלפון או בביקור אישי.**
- **הגלוייה תכלול את שמו, כתובתו ומיספר הטלפון של בעל-ההודעה.**

במדינה

(המשך מעמוד 57)

לעשות זאת, והציע לה 150 שקל כדי שתרד מהמכונית ותשחרר אותו מנוכחותה. אבל היא טענה כי הוא קרע שרשרת זהב שהיתה על צווארה ודרשה ממנו 500 שקל. היא החלה משתוללת והוא נאלץ לעצור את הרכב. אז יצא לפתע מתוך הפרדס גבר נוסף. גבר זה, יצחק צמח, תקף את אמורבן, קרע את חולצתו, ודרש את מפתחות־הרכב. מתוך פחד מסר הנכה את המפתחות לגבר, והזהיר אותו כי במכונית־נכיה אסור לנהגים אחרים לנהוג. אבל צמח לא שעה לדבריו. הוא החל נוהג במכונית, כשכל השלושה בתוכה. כאשר הגיעו לשכונת־התיקווה דרש צמח 100 שקל מהנכה ובכסף קנה כדורים לבנים. את הכדורים הוא מסר לפרוצה, דבורה אבדר.

אחר־כך נסעו כולם לחולון ולבת־ים, עד שלבסוף הצליח הנכה להשתחרר מהם והתלונן במישטרה. המישטרה עצרה את הפרוצה ואת צמח, והפרקליטות הגישה נגדם כתב־אישום על תקיפה, קשירת־קשר, סחיטה וכליאת־שווא, וביקשה את מעצרם עד תום ההליכים.

הסניגור מנחם רובינשטיין, שייצג את הפרוצה, הסביר לשופט דויד ולך, כי אין כל צורך במעצרה של הפרוצה. אין לה עבר פלילי, ואין היא יכולה להזיק לאיש אם תהיה משוחררת עד תום המישפט. השופט נעתר לבקשתו. אבדר שוחררה, וצמח נותר במעצר עד תום ההליכים.

רעולי פנים

התוקפים היו רעולי־פנים, אך המתלונן טען כי זיהה אותם.

חנניה אסדגי טען במישטרת אור־יהודה כי הוכה מכות נמרצות על־ידי שני גברים רעולי־פנים בשעה 5 בבוקר. הוא מסר עדות מלאה לשוטר, אך שם משום מה נשמטה מתוכה העובדה כי התוקפים היו רעולי־פנים. הוא זיהה את אחד התוקפים ללא היסוס, וטען כי היה זה ראובן סרבי, 23, שאותו הוא מכיר מהשכונה.

המסיכות נעלמו. למתלונן גם היה הסבר למניע לתקיפה. הוא טען כי מכיוון שבנו הורשע בפריצה לביתו של סרבי, רצה זה לנקום, ולכן תקף את האב.

המישטרה חקרה בעניין והוגש כתב־אישום על חבלה חמורה נגד סרבי. למרות שתעודת־הרופא קבעה כי היו רק שפשופים ושטפי־דם קלים על ידו ורגלו של המתלונן, מסר אסדגי כי הוכה בקתות של טוריות, וכי המכות היו כה חזקות שרק כאשר נשברו המקלות זרקו אותם התוקפים הצידה ועזבוהו לנפשו.

במישפט, שהתנהל השבוע לפני השופט אהרון פרויגד, טען הסניגור יוסף ברד, ממישרדו של אמנון זכרוני, כי אין להאמין לעדותו של המתלונן. הוא התכוון לשאול אותו על המסיכות שהיו על פני התוקפים, ולברר מדוע נעלם פרט זה מתוך העדות שמסר המתלונן במישטרה.

העד עצמו העלה עובדה זו ואמר כי לא ברח משום שהתוקפים רעולי־הפנים הפתיעו אותו. היה זה השופט שהופתע מתגלית זו, והוא אשר שאל את אסדגי כיצד הכיר את התוקף מבעד למסיכה.

התרשמותו של השופט מתשובת המתלונן השתקפה בפסק־הדין. הוא זיכה את סרבי, וקבע כי אינו מאמין לסיפור המקלות שנשברו מעוצמת המכות. „מצבו הגופני היה רחוק מלהלום את תיאור התקיפה האכזרית שתיאר,״ קבע השופט.

אין כמוני

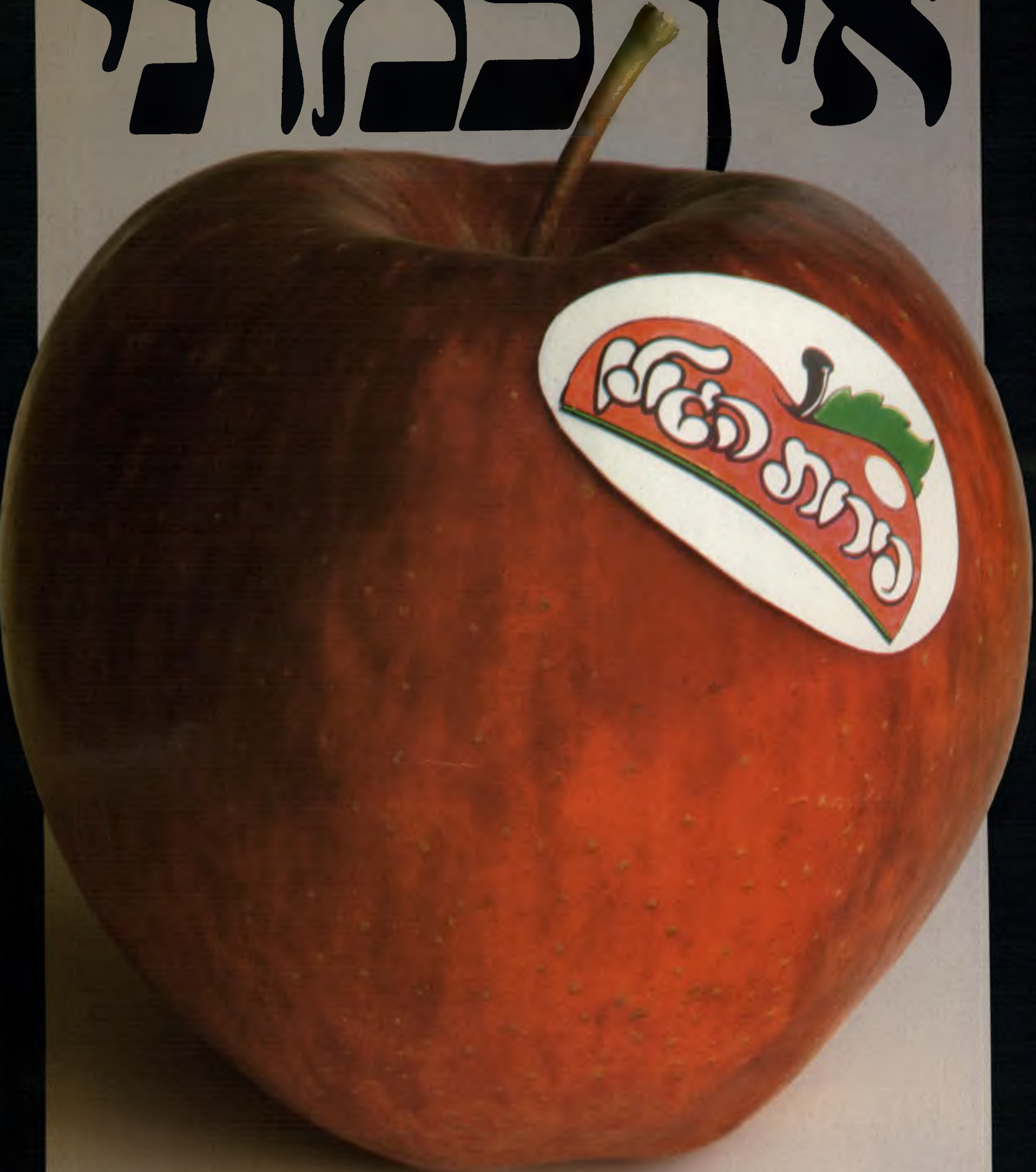

אני אדום, עסיסי וריחני.
טעמי טעם גן עדן אמיתי
ובכל הארץ אין דומה לי.
כי אני גדל
במרומי רמת הגולן
1,000 מ׳ מעל פני הים

וזוכה לטיפול אישי ומסור
בבית האריזה המתקדם
ביותר במדינה.
ולראיה זכיתי
באות השלמות.
תוית פירות הגולן.

תפוח עם אחריות.

ADMARK

אתם בודאי מכירים את המבחר

עכשיו תדעו גם היכן המקור

החברה הסקוטית למסחר (1964) בע"מ

רח' גרוזנברג 26, ת"א 65811 טל. 622891
יבואנים בלעדיים של יינות, ליקרים ו"משקאות כבדים"

מנהל המכירות שלנו לרשותכם

נמנה על קבוצת כלל

הזמרת המצליחה (מימין) התמוטטה ואושפזה - השבוע (משמאל) היא הכריזה:

„אני חוזרת לעצמי!"

„ה דבר היחידי שעזר לי בגהה זה המנוחה," סיפרה השבוע, ברוגע, עידית הרפז (33), אשתו החוקית (עדיין) של השחקן שרגא הרפז.

עידית היתה זקוקה לאותה מנוחה. אלא שהיא זכתה בה רק אחרי שהגיעה להת־מוטטות טוטאלית. בחמש השנים האחרו־נות, שהיו הקשות בחייה, לא ידעה אף יום אחד של שקט. חייה לצידו ובצילו של בעלה הפכו עליה את עולמה. עידית התמוטטה, כוחותיה לא עמדו לה עוד, והיא אושפזה במשך חמישה חודשים ב־בית־החולים הפסיכיאטרי גהה בפתח־תיקווה. רק מאז אישפוזה זה התחילה עידית לחזור לעצמה ולחייה שלה.

שמה נזכר בשולי הכתבות, שידעו לספר בפרטים מלאים את שערוריות הסמים והאהבה שבהן היה מעורב בעלה, שחקן הבימה בעבר, וכיום שחקן תיאטרון באר־שבע. לעידית לא היה זמן לדבר על עצמה. שלוש בנותיה הקטנות, ויחסיה המעורערים עם בעלה, שהיה אז הכל בשבילה, מילאו את כל זמנה.

איש לא זכר לה חסד־נעוריה. עידית המתולתלת והשברירית היתה לפני 10 שנים אחת הזמרות המבטיחות שהיו אז בשוק הבידור. על הופעתה במחזמר שיער קיבלה שפע של תישבחות. עידית היתה קריסי, לצידם של צביקה פיק, גבי שושן ומרגלית אנקורי. קולה הערב והמיוחד הבליט אותה, למרות שסירבה להתפשט על הבימה, כאחרות. אז משכה עידית את תשומת־ליבו של שרגא הרפז, שבא לחזות במחזה, בחברת אשתו הראשונה.

★ ירח־דבש של שלוש שנים

ל שרגא היתה זו אהבה ממבט ראשון. הוא חיזר אחרי עידית בעקשנות ערב־ערב במשך שלושה שבועות. לעידית, שהיתה אז בת־קיבוץ צובה, היה חבר קבוע. עד שיום אחד השתכנעה והסכימה „לקשקש איתו קישקוש", שהוביל את השניים לאחד מסיפורי־האהבה הגדולים שידעה העיר תל־אביב בעשר השנים האחרונות. הם הלכו אז ברחוב יד ביד, רוקדים ושרים באושר.

שרגא נהג להגיע מחיפה, עיר מגוריו, מצוייד בתרמיל צבאי עמוס כל־טוב ו־פרחים. עידית התמוגגה מחיזוריו. מאז לא נפרדו השניים. הם עברו לגור ביחד וכעבור 10 חודשים נישאו.

זה היה ב־1971. כשלוש שנים חיו כמו בירח־דבש, עד להולדת הבת הבכורה. במשך כל אותן השנים הירבתה עידית להופיע על הבימה כשחקנית־סולנית, עם שרידי המחזמר שיער. במשך כשנתיים היא הופיעה בחמישיית־סולן, בהנהלתו של קובי אושרת. הצעות זרמו אליה מכל עבר. היא היתה המבצעת הראשונה של השיר חופים, והוא אשר הזניק אותה ל־מרומי הפירסום. כיום מושמע השיר בבי־צועים רבים של זמרים טובים כמו אריק איינשטיין וחווה אלברשטין.

נעמי שמר וציפי פליישר הוציאו אז תקליט בשם שלישיית־בנות־חווה. קולה של עידית מילא את רוב רובו של ה־תקליט. איתו הגיעה לרזוש מיצעדי־הפיז־מונים בשיר אני הולכת על קצות האצ־בעות. היא המשיכה להופיע במשך תקופה ארוכה בהצגות־ילדים עם מני פאר. ה־אמרגן פשנל הציע לה אז להשתתף ב־ליהוק ההתחלתי של שוקולד־מנטה־מסטיק, בהמלצתו של שרגא היא העדיפה את שלישיית־בנות־חווה.

שחקן הרפז (בסרט „העיט")
„שיחק אותה"

★ „הוא התחיל לשחק אותה"

ע ידית נזכרת בחיוך נוגה: „שרגא היה תמיד המילה האחרונה שלי. ה־אהבה עשתה את זה. כל־כך אהבתי אותו, ובכל דבר רציתי להשביע את רצונו. ביום אני חושבת שזה היה גרוע. אבל אז זה היה טבעי. קיבלתי את זה כדבר מובן מאליו. הוא היה המוביל שלי."

שרגא היה מוקסם מהאשה הקטנה ו־המצליחה שלו. הוא עצמו התחיל ללמוד מישחק בבית־צבי. ממשיכה עידית בנוס־טלגיה: „בשבילו הייתי מי־יודע־מה ב־התחלה, וזה מה שמצא־חן בעיניו. הוא היה גאה בי מאוד וקינא לי וזה החמיא לי. היינו אז בחיפה. הכל שם היה יפה עד שהגענו לתל־אביב. זאת היתה טעות.

„שרגא גילה מהר מאוד שבתור שחקן הוא יכול להשיג כל בחורה. הפיתוי בחוץ היה גדול מדי. שרגא ניחן בכישרון מישחק

(המשך בעמוד 65)

כימעט כל מי שנגע בפרשת הרצח

הקללה המיסתורית

דינה ודליה הלר
„ליכלכו אותנו מספיק!"

גופתה העירומה של חיילת צה"ל, רחל הלר, נמצאה לצד כביש „קיט ושיט" בקיסריה, לא הרחק ממחלף הכביש המהיר חיפה—תל־אביב.

חוקרי המישטרה רשמו בדו"חות שלהם, שהחיילת נלחמה נואשות עם הרוצח. בגב ובגולגולת היו שני פצעים ברורים. מפיה נזל דם שנקרש. רופא פאתולוג סיים את דו"ח בדיקת הגופה בקביעה שהחיילת נאנסה.

בתוך שעות ספורות הוכן תיק־חקירת־רצח. המסקנה הראשונה: החיילת רחל הלר נרצחה בתאריך 24.10.1974, בשעה חמש לפנות בוקר.

שנתיים לפני תאריך זה, ב־18 במאי 1972, נתגלתה בבריכת־דגים של מעגן־מיכאל, גופתה של ז'אקלין סמית. גם זה היה רצח על רקע מיני.

שנה אחרי רציחתה של רחל הלר בקיסריה, נתגלתה גופתה של עירית יעקובי, במטעי האבוקדו של קיבוץ מעגן־מיכאל. גם צעירה זו נמצאה עירומה ובגדיה מפוזרים. על גופתה היו סימני מכות. שוב מיקרה של רצח על רקע מיני.

שלושת מיקרי רצח אלה התרחשו כמעט באותו האיזור, והיה ביניהם דמיון בולט. השנים שחלפו מאז כיסו בשיכבה עבה של שיכחה שתיים מתוך שלושה מיקרי־הרצח. מיקרה אחד נשאר טרי בזיכרון הציבור, כאילו אירע אתמול.

רחל הלר נרצחה לפני שבע שנים וחצי. זה גם הזמן שחלף מאז שנתפס הרוצח, עמוס ברנס. הוא יושב כבר יותר משבע שנים, אחרי שנדון למאסר עולם. בכל זאת, פרשת רצח רחל הלר ממשיכה לזעזע את המדינה, לרתק את כולנו ולהפחיד אישים רבים, בעלי תפקידים חשובים ודרגות נוצצות — ניצבים במישטרה, ראשי מישרד־המישפטים, יועצים ופקרליטי־מדינה.

מדוע מתוך שלושת מיקרי־רצח אלה דווקא פרשת רחל הלר אינה מאבדת מהאקטואליות שלה, וכימעט כל מי שמעורב בפרשה זו, נפגע בצורה זו או אחרת, כאילו המדובר בקללה איומה?

שניים מתוך שלושת המיקרים לא פוענחו כלל, ודווקא זה שפוענח אינו נרגע.

ההסבר האפשרי הוא ששלושה צוותים של טובי החוקרים של המישטרה, שעסקו בפיענוח רצח רחל הלר, שמרו טינה קשה האחד כלפי השני, ביגלל כישלונות רבים והצורך להשתמש בזיופים ושקרים כדי לסיים את התיק.

פרשת רצח הלר שונה לחלוטין מכל פרשת רצח אחרת שהתרחשה בארץ, גם משום שאישים רבים בצמרת המישטרה ומישרד־המישפטים קיבלו דיווח על התנהגות צוותי־החקירה, אך התאמצו לגנוז את המידע כדי שלא לגרום להתמוטטות הקירות של מוסדות החוק ולנפילת עצמם והאחראים עליהם.

מה שנראה במבט ראשון כקללה בלתי מוסברת, כמו הסיפור הידוע על קללת הפרעונים, הרודפת את כל המעורבים בפרשה — ששילמו בשמם הטוב, בכבודם ובבריאותם — ניתן גם להסבר הגיוני. ניתן לכנות זאת כסרטן השקר והזיופים, המתפשט בלב ליבה של מישטרת ישראל ואוכל בה בכל פה.

דינה הלר: הבעל התאבד

בית צנוע בבת־ים. זה היה ביתה של רחל הלר, וכאן היא גרה עם שתי אחיותיה, אילנה בת ה־24 ודליה בת ה־16. האב, **יעקב**, יליד רוסיה, נשא לאשה את **דינה**, ילידת טריפולי. יעקב עבד כפועל בבית־חרושת, והאם עזרה לו בפרנסת המישפחה כעוזרת בית.

כאשר קיבל האב את ההודעה הראשונה על כך שרחל נעלמה, הוא נסע לחיפה. הלך מתחנת־מישטרה אחת לשניה, ומשם למישטרה הצבאית, ושוב למישטרה האזרחית, לקצין־העיר, עד שאזלו כוחותיו ושב הביתה לבת־ים. כשחזר בלילה לביתו, פגש את חתנו, פליכס — בעלה של אילנה — שחזר מהמכון הפאתולוגי, ושמע מפיו את הבשורה המרה: רחל נרצחה!

המכה היתה קשה מנשוא. יעקב הלר התאבד אחרי שנתיים...

האם, דינה, ששיכלה את בתה ואת בעלה, ממשיכה להתגורר בדירתם הקטנה בבת־ים. על דלת־הכניסה קבוע שלט ישן: יעקב ודינה הלר. „עשו לנו הרבה עוול, מספיק ליכלכו אותנו בעתונים. איני רוצה לדבר יותר," אמרה השבוע האם.

יורם ביכונסקי: נעצר, שוחרר, התגרש

יורם ביכונסקי, שהיה חברה הקבוע של רחל הלר, לא מצא עד היום את מקומו בעולם. רחל הכירה אותו כשהיתה בת 16, תלמידת־תיכון בבית־הספר שלווה בתל־אביב. יורם, אז בן 19, היה תלמיד שמינית באותו בית־ספר. הם הפכו זוג נאהבים, והמשיכו לצאת במשך שלוש שנים.

סיפר יורם: „אני לימדתי אותה לאהוב ספרים, לקרוא הרבה, לעסוק בספורט, להתמיד בשיעורי בלט... בגיל הזה קל לעצב אופי של בן־אדם, ואני עיצבתי את רחל, עשיתי ממנה בחורה נהדרת..." (העולם הזה 1939).

מפעם לפעם היא נפרדה ממנו לזמן מה: „זה קורה אפילו אצל זוגות נשואים. היינו לפעמים רבים לאיזה שבוע, אבל אחר כך מתפייסים, מתחבקים ומתנשקים בחצר הבית כמו צמד גורים קטנים..."

יורם הוא נכה צה"ל. רגלו האחת נקטעה במלחמת יום־הכיפורים, השניה נפגעה, והוא סבל מפגיעות חמורות באיברים הפנימיים. אחרי שהחלים, למד באוניברסיטה היסטוריה של עם ישראל.

מייד אחרי גילוי גופתה של רחל הלר, נעצר יורם כחשוד ברצח חברתו, והתנהל נגדו מסע הדלפות מישטרתי מכוער בעיתונות. הוא שוחרר שבור בעיקבות רצח רחל והמעצר.

תוך זמן קצר התיידד עם הצעירה אורלי יהל, בתו של עורך־הדין אברהם יהל. השניים התחתנו במהירות, אך אחרי כחודש ימים התפורר הזוג. יורם ואורלי התגרשו.

יורם עבר לנהריה. שם הוא שימש כמדריך בבית־ספר לנערים בעייתיים, אחרי שהחליף כבר כמה מקומות עבודה ומיקצועות. הוא התלונן שהוא מנודה מבחינה חברתית.

יורם המשיך לחפש חברה, והגורל הביא אותו אל העיתונאית והסופרת אלה ברקת. הרומן היה סוער, אך הסתיים מהר.

„הוא מושך במבט ראשון," גילתה אחת הנשים שהתיידדה איתו. „הוא גבר מושלם, אך התרגל להשליך את הבחורות שלו אחרי תקופה קצרה. אני הייתי הראשונה שהשלכתי אותו, והוא היה מופתע. משהו חסר לו..."

יורם המשיך לחפש את דרכו. הוא ברח מחיי העיר ועבר ליוקנעם. היום הוא מתבודד בקריית־חרושת שלפתח עמק־יזרעאל, משמש מורה להיסטוריה בבית־ספר מקומי ומגדל דבורים.

יורם ואורלי ביכונסקי
נידוי חברתי

חנא חדאד: נפל מגג, הפך פקיד

הקורבן הראשון של הקללה היה ללא ספק ניצב־מישנה **חנא חדאד** — ראש־צוות־החקירה הראשון, שנאלץ לעזוב את עבודתו במחלקת החקירות, אחרי שהודח מהטיפול בפרשת רחל הלר.

חדאד רשם לזכותו, במשך הקאריירה העשירה שלו במישטרה, פיענוח של 21 מקרי־רצח קשים. המכירים את חדאד טוענים שהוא ממשיך עד היום לחשוב שהרוצח של רחל הלר נמצא מחוץ לכותלי הכלא, ובמקומו יושב אדם חף־מפשע.

כל־כך העסיקה אותו פרשת רחל הלר, עד שכמה שבועות אחרי שהודח מניהול החקירה, עלה באחד הלילות, כששנתו נדדה, על גג־ביתו בכפר טורען ונפל. הוא שבר את כתפו ואושפז זמן ממושך בבית־חולים.

ניצב־מישנה חנא חדאד הועבר למחלקת־האפסנאות של המישטרה במטה הארצי בירושלים. משם הוא עומד בימים אלה לצאת לגימלאות. סוף עלוב לקאריירה מזהירה של קצין מישטרה מבריק.

ידידיו טוענים שהאיש, שהפך פקיד כמעט אלמוני, שומר בליבו סודות רבים, שאם יגלה אותם, יאלצו רבים בצמרת המישטרה להיפרד מתפקידיהם.

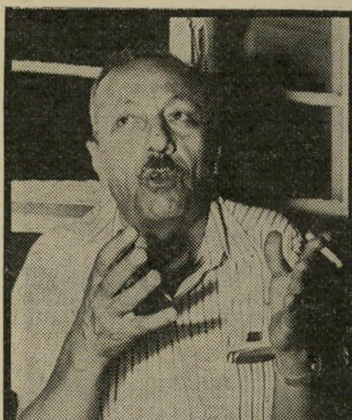

קצין חדאד
סוף עלוב לקאריירה מזהירה

של רחל הלר נפגע בחיין, בקאריירה שלו, בבריאותו או בשלום יקירין

אברהם צמרת: הודח מהמישטרה

הקצין מוכשר אחר, **אברהם צמרת**, ירש את מקומו של חדאד בניהול חקי־רת פרשת הרצח. גם צמרת — עד אז חוקר מצליח, מסור ואינטליגנטי — הו־דח מניהול חקירה זו.

מאוחר יותר הסתבך בחקירת פרשת רצח **פנחס חנוך**, חלפן־כספים חיפאי בן 80. כאשר כבר הסתיימה החקירה ב־תיק זה, והוכן כתב־אישום נגד **דני חנוך**, בנו של הקורבן, התגלה שהצוות שניהל את החקירה, בראשותו של מפקח **ישר־אל מיזרחי**, זייף את הראיות. כתב־האישום בוטל. צמרת, שהיה ראש מח־לקת־החקירות של המרחב ונשא באחר־יות לחקירה — העדיף לצאת לפנסיה מוקדמת, והיום הוא עובד במיפעל ל־אלקטרוניקה.

ידידיו במישטרה מספרים שדניאל חנוך הוא קרוב־מישפחה של קצין־מישטרה בכיר, ששירת באותה העת בחיפה. אותו קצין הודיע מעל מירקע הטלוויזיה על שיחרורו של חנוך, עוד לפני שהחוקרים עצמם קבעו שיש לשחררו.

כעת, התעוררה מחדש פרשת רצח חנוך, אחרי שבית־המישפט זיכה את המפקח מיזרחי מסחיטת הודאה שלא כדין. דניאל חנוך עלול להיחקר שנית ואף לעמוד לדין על רצח אביו, אך צמרת לא יחזור כבר למישטרה. ממורמר ומדוכא הוא עוקב

קצין צמרת
לא יחזור למישטרה

אחרי עלייתו בסולם הדרגות של הקצין שגרם להדחתו.

שאול מרקוס: הורשע בעוון שקר

ניצב־מישנה **שאול מרקוס**, הדמות המרכזית בפרשה, האדם שאמור היה להיות הגיבור מס' 1 של פיענוח רצח רחל הלר, הוא אחד הקורבנות העיקריים של הקללה.

שני קציני־מישטרה, חוקרים מעולים של מיקרי־רצח, נכשלו בשלבים הראשו־נים של חקירת רצח החיילת מבתים. חודש ימים אחרי שמונה ראש צוות־החקירה השלישי, הצליח מרקוס, היום עורך־דין, לעצור את הרוצח, שנדון ל־מאסר־עולם. למרות זאת, האיש שהציל את כבודה של מישטרת ישראל הפך עצ־מו עבריין, כשהורשע לפני שבוע במתן עדות־שקר במישפטו של **עמוס ברנס**. עונש־המאסר שהוטל על מרקוס בבית־המישפט המחוזי בירושלים הוא רק על תנאי, אך זו מכה לכל חייו: כיצד יצליח מישפטן־שקרן לשכנע שופטים באמיתות דבריו ודברי לקוחותיו?

מרקוס טען בבית־המישפט כי סבל שבע שנים מעלילות שהכפישו את שמו ושגר־מו לו סבל רב. עימו סבלו וימשיכו לס־בול, כנראה, אשתו, שרה, ושתי בנותיו — סביונה (16) ושושנה (32).

לעג הגורל, או הקללה — את שעשה מרקוס לחוקרים שקדמו לו בפרשה, עשה לו קצין אחר. תוך כדי חקירת הרצח הגיש מרקוס למפכ"ל דאז, **שאול רוזו־ליו**, חוות־דעת בלתי מחמיאה על כיש־לונם של חנא חדאד ושל אברהם צמרת. שנים מאוחר יותר חשף תת־ניצב **עוזי נבות** את שיטותיו שלו בחקירה, והביא להרשעתו.

צרותיו של מרקוס התחילו כשהמפכ"ל ביקש ממנו לעמוד בראש צוות שיחקור את הסיבות לכשלונותיהם של שני הצוו־תים הקודמים.

רוזוליו קיבל ממרקוס דו"ח מפורט, ש־בו תקף באופן בוטה את חבריו וטען שגילו חוסר־מקצועיות בחקירה. הדו"ח היה חריף מאוד אך בנוי היטב — דבר ששיכנע את המפכ"ל שלפניו עומד אדם המסוגל לפענח את הרצח ולהסיר מעל המישטרה את הקלון שדבק בה מאז שנת־גלתה גופתה של רחל הלר בחולות שליד קיסריה.

כשביקש מרקוס לעצור את ברנס, הוא טען לפני השופט בבית־המישפט בנצרת, שהמעצר נעשה בחשד למעשים מגונים. לא דובר אז כלל על רצח. אחרי שהשקר התגלה במישפטו של ברנס, טען מרקוס, שקיבל אישור לכך מהמפכ"ל.

מרקוס רצה לפגוש את המפכ"ל ולד־רוש ממנו שיאשר בפומבי שהוא, מרכוס, מדבר אמת. הוא ניסה להתפרץ ללישכתו של רוזוליו במטה הארצי. רק אחרי ש־התקוטט עם נהגו של רוזוליו, שעמד בפתח הלישכה, הסכים המפכ"ל לקבל אותו.

לא ידוע מה דובר ביניהם, אך היועץ המישפטי לממשלה דאז, הפרופסור **אה־רון ברק**, החליט לא להעמיד את מרקוס לדין. הוא קיבל את טענות מרקוס ששי־קר „בתום לב".

היה זה השקר הראשון של מרקוס, ומ־

קצין מרקוס
שקרן

העונש עליו הוא הצליח לחמוק. הקללה של רחל הלר הניחה לו לזמן מה.

כאן מתעורר הספק הראשון לגבי ה־שאלה אם היתה זו רק קללה או שמא משהו מוחשי הרבה יותר.

אם במיקרה של מרקוס הדבר נראה כמו קללה, הרי ככל שזה נוגע למישטרת ישראל, זה נראה כמו מחלה מתפשטת בצמרת המטה הארצי שלה. על ראש ה־מישטרה, שאול רוזוליו, היה לעשות אחד משני הדברים:

- להודיע שהוא הסכים שפקודו, שאול מרקוס, ישקר לשופט בית־המישפט ב־נצרת.
- להודיע שלא נתן כל הוראה כזו, ולהעמיד את מרקוס לדין פלילי — לא רק על כך ששיקר „בתום לב", אלא ששיקר בשנית, כאשר סיפר שהמפכ"ל היה שותף להונאת בית־המישפט.

רוזוליו לא בחר באחת משתי האפש־רויות. הוא שתק. השקר הרים את ראשו והחל מתפשט.

עמוס ברנס זעק כל הזמן שהוכה ב־שיחזור סצינת־הרצח, ואם שיחזור וחתם על ההודאה, היה זה בגלל הלחצים וה־מכות של מרקוס ואנשיו. מרקוס טען ש־כלל לא היה נוכח בשיחזור.

כאשר הוכח ההיפך, הרשיע אותו בית־המישפט בעדות שקר.

לפחות לגבי קצין בכיר אחד הוכח ש־עשה לעצמו את השקר לשיטה. הקללה שפגעה במרקוס היא גם סרטן המתפשט בצמרת הפיקוד של המישטרה.

מעורב נוסף בפרשה „ניצל" מהופעה ב־בית־המישפט לצידם של שאול מרקוס ו־**יהודה אלבז**. היה זה סגן־ניצב הד"ר **יחיאל פיקהולץ**, שהשתתף בצוות ה־חקירה השלישי. לאחרונה שירת באגף־המישטרה במישרד־הפנים.

פיקהולץ, כימאי במיקצועו, היה עד לשיטות הבלתי־כשרות של צוותו של מר־קוס. כשהוזמן להעיד בבית־המישפט, שכב בבית־החולים אחרי תאונת־דרכים קשה: מכוניתו פגעה במכונית אחרת, כשירדה מהכביש ללא סיבה. הקללה?

עוזי נבות: הקאריירה נפגעה

התפנית הדרמטית בפרשת רחל הלר אירעה לפני קצת יותר משנה, כאשר הציע תת־ניצב **עוזי נבות** להעיד נגד מרקוס, אם יזכה במעמד של עד מדינה. נבות, ראש היחידה לחקירות פנימיות ב־מישטרה, סיפר שהוא משוכנע, אומנם, שברנס הוא הרוצח, אך הודאתו נגבתה ממנו תחת לחץ. עוד אמר נבות, כי קציני מישטרה רבים היו מעורבים במעשה, או בחיפוי עליו.

עיוות־הדין שנעשה בחקירת ברנס לא נתן לנבות מנוח — כך לפחות טען. עוב־דה היא שהוא פתח את פיו רק אחרי שש שנים, כשנודע לו שאנשי הפרקלי־טות, ובראשם יהודית קרפ, חוקרים בענ־יין. הוא חשש, מן הסתם, פן יקדים אותו מישהו מחבריו ויעיד נגדו, והוא, נבות, ימצא עצמו על ספסל הנאשמים.

מרקוס הורשע על פי עדותו, בעבירה שהוא עצמו היה שותף לה. הוא אמנם ניצל מתביעה, אך הקללה הרחיקה אותו ממסלול הקידום במישטרה, והקצין הצ־עיר והמבטיח, שהפך עד מדינה, נדחק לתפקיד שולי במחלקת־התנועה.

קצין נבות
עד מדינה

ישראל מיזרחי: הואשם, הושעה, זוכה

אחד מטובי החוקרים בצוות החקירה השני — זה שבראשו עמד אברהם צמ־רת — היה המפקח **ישראל מיזרחי**.

לפני שנתיים הסתבך מיזרחי בחקירת פרשת רצח חלפן־הכספים החיפאי **פנחס חנוך**. בסיום החקירה, שאותה ניהל ב־עצה אחת עם מפקדו, צמרת, הוא הצליח להחתים את בנו של הקורבן, **דניאל חנוך**, על הודאה בדבר ביצוע הרצח, וגם שיחזור בעזרתו של דניאל את סצי־נה־הרצח.

לפתע הלשין רס"ר **מרדכי דואק**, רכז־המודיעין בצוות, שהחקירה זוייפה, שהופעלו לחצים על הנאשם דניאל חנוך ושהוא הודה נגד רצונו. ההודאה נפסלה, הנאשם שוחרר, וישראל מיזרחי הועמד לדין פלילי יחד עם חברו לצוות, רס"ר **יוסף בינטר**.

נדמה היה שהמפקח מזרחי איבד את עולמו. הוא עזב את המישטרה ממורמר ופגוע.

אך לאחרונה התהפך הגלגל: מיזרחי זוכה במישפטו, ומה שנותר כעת הוא להודות בפה מלא שגם הדחתו של אב־רהם צמרת נעשתה בחיפזון ובטיפשות. אם כי זה כמובן, לא יתקן דבר. הקללה עשתה כבר את שלה: פגעה בנפשם של צמרת ושל מיזרחי וקטעה את הקאריירה שלהם.

קצין מיזרחי
הלשנה מתוך הצוות

יהודה אלבז: הואשם וזוכה

אולגה, אשתו של **יהודה אלבז**, קצין בצוות־החקירה של מרקוס שניצל בדוחק מהרשעה, היתה נרגשת לפני שבועיים. בעלה זוכה מחמת הספק — ספק רב — אחרי שטען בבית־המישפט כי לא ראה את מרקוס במקום השיחזור משום שב־אותו הזמן ממש הוא פנה הצידה לעשות את צרכיו.

התביעה טענה כי אלבז העיד עדות שקר בשבועה במישפט ברנס, אך עורך־הדין אמנון זכרוני הצליח להציל את ה־קצין מהרשעה ומציפורני הקללה.

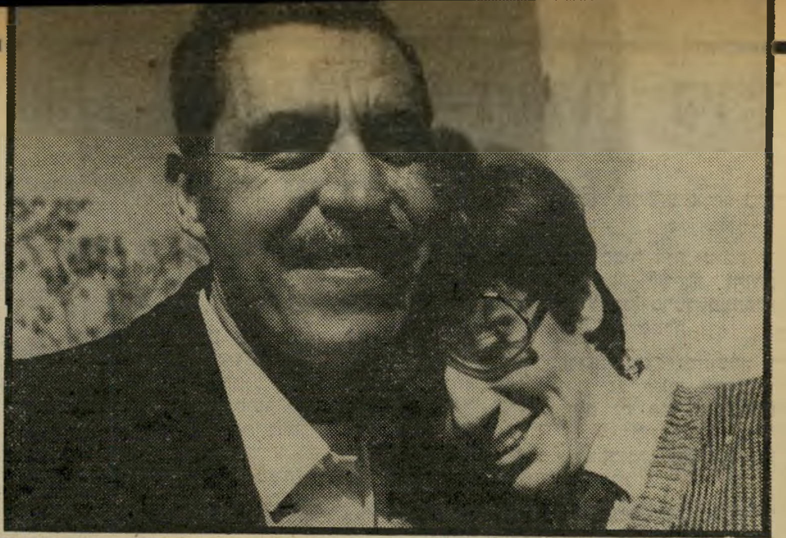

קצין אלבז ואשתו (אחרי הזיכוי)
הצרכים באו בזמן הנכון

(המשך מעמוד 63)

מפכ"ל המישטרה, **אריה איבצן**, הז־דרז להודיע שיהודה אלבז יחזור לשי־רות. המישטרה, במצבה היום, זקוקה מאוד לחוקרים מסוגו של אלבז. אם גם בעתיד הוא ידאג להתפנות ברגע הנכון, יצליח גם להבא להינצל מהרשעה.

עדי בראונר: האהובה רצחה את האשה

אדם אחר ששילם מחיר יקר, כמה שנים אחרי שהיה מעורב בפרשת רחל הלר, הוא עורך־הדין **עדי בראונר**, התובע במישפטו של עמוס ברנס. הוא הצליח להביא את הנאשם בתיק אל מאחורי ה־סורגים, אך איבד בתוך חצי שעה שתי נשים שתפסו מקום חשוב בחייו.

לפני שנתיים רצחה מזכירתו של בראו־נר את אשתו היפהפיה, יעל, והתאבדה.

תובע בראונר
„לא ייחסתי לעניין חשיבות..."

הקללה המשיכה לרדוף אחרי עדי בראו־נר, גם לאחר האסון הכפול.

ממורמר ומדוכא, ניסה בראונר לשכוח את הטראגדיה שלו בנסיעה לחו"ל. אך נתפס בנמל־התעופה בן־גוריון, כשעל גו־פו מאות אלפי דולרים, שאותם ניסה להבריח מישראל. הפרקליט המבריק, ש־פנה אל הפרקטיקה הפרטית, הסתבך עם החוק, נאלץ להשאיר את כספו, ונסע לשווייץ. מפעם לפעם הוא מבקר בארץ.

האם שיחק בראונר תפקיד תמים בפר־שה, והאמין בתום לב כי השיחזור נעשה כדין, או שמא ידע כי מרקוס נוכח ב־שיחזור הרצח, כפי שטען מאוחר יותר עד־המדינה, עוזי נבות?

„לא ייחסתי לכל העניין חשיבות. אם נבות לא בטוח הוא לא יכול להיות עד," אמר בראונר לפני שנה. אך נבות העיד בכל זאת נגד עמיתו למיקצוע, שאול מר־קוס, למרות הציפיות של התובע־לשעבר, שהודה בהמשך דבריו:

„בגלל שלא יחסתי לעניין כל חשיבות, לא דיווחתי על כך לאיש בירושלים. אני שיתפתי בעניין את פרקליט מחוז חיפה והצפון, טיגליץ, ואני לא יודע מה הוא עשה עם זה..." (העולם הזה, 2268).

יש המפקפקים בטענתו של בראונר, והחושבים שהוא דיווח על שיטות החקי־רה הפסולות של ניצב־משנה שאול מר־קוס לא רק לפרקליט המחוז, אלא גם לפרקליט אחר, שנמנה עם ידידיו הקרו־בים — פרקליט־המדינה **גבריאל בך**.

אם נכונה טענה זו, נתן בראונר את ידו להתפשטות מחלת הסרטן בצמרת מוסדות החוק.

אריה שור: מת מהתקף־לב

ניצב **אריה שור**, מי ששימש כראש אגף־החקירות במישטרה, נפטר מהתקף־לב מייד אחרי שיצא לגימלאות.

קשה להאמין שכולם ידעו על כך ש־נבות התלונן על זיוף סצינת־השיחזור של ברנס, מלבד ראש אגף־החקירות. לכל קצין בכיר במטה הארצי, ובמיוחד לרא־שי־האגפים, יש המודיעים שלו, המוסרים לו דיווחים באופן שוטף על הקצונה ה־בכירה של המישטרה ועל המתרחש בחד־רי־חדרים. אך ניצב שור היה איש־מיש־טרה שלא אהב להסתבך ולסבך את המו־סד שבו עבד רק כדי להוכיח שהמיש־טרה היא נקיית כפיים. מה עוד שנגד ברנס היו ראיות משכנעות אחרות, ולא כדאי היה לקלקל ולסכן את הישגיו של שאול מרקוס, רק כדי לשמור על טוהר המיקצוע.

מה סיפר ניצב אריה שור למפכ"ל ה־מישטרה, ומה סופר לשר לשעבר, **שלמה הילל**? יחסיהם של אריה שור ורוזוליו היו גרועים. יש הטוענים שניצב שור פרש לגימלאות בין השאר מפני שלא היה מוכן להמשיך לעבוד עם רוזוליו.

אך אותם שהכירו את שור אינם מע־לים על דעתם שאם נודע לו הדבר, הוא היה נמנע מלדווח למפכ"ל על הזיופים של מרקוס ועל השקרים שסביב הפרשה כולה.

קצין שור
מי אוהב להסתבך?

ברוך לשם: הוצא מהמישטרה

גם האיש שגרם לחידוש חקירת פרשת רצח רחל הלר, לא הצליח להציל את עצמו מהקללה. לפני כשלוש שנים פיר־סם סגן ניצב **ברוך לשם**, מי שהיה עוזרו של השר שלמה הילל ואחר כך דובר־המישטרה, את הספר רצח רחל הלר — אנטומיה של חקירה.

נראה שלא לשם ולא ראשי־המישטרה, תיארו לעצמם מה יגרום הספר. המחבר השתמש במיסמכים רבים וחקר בחומר בית־המישפט. הוא חקר גם את ברנס ו־ניהל שיחות עם אנשי צוות־החקירות ש־לכדו את הנאשם.

קצין מישטרה בדימוס, **עזרא גולדנ־ברג**, התרשם מהספר, ערך חקירה משל עצמו, ובעיקבותיה טען: יש לערוך מיש־פט חוזר לברנס!

הפרשה התחילה שוב להציק למישטרה. לשם נאשם בכך שגרם לשערוריה החד־שה, שזיעזעה את המישטרה. עבודתו ב־מטה הארצי הופסקה. הוא נאלץ לחפש לו עבודה אחרת. המישטרה אינה אוהבת כשמחטטים בעברה.

דובר לשם
לא לחטט בעבר

יעקב קדמי: צל בבית־המישפט

תפקיד שנוי במחלוקת בפרשה, נפל ב־חלקו של השופט המחוזי, **יעקב קדמי**. כשהתעוררה הפרשה מחדש, לפני מעט יותר משנה, טען עוזי נבות שקדמי — אז קצין־מישטרה בדרגת ניצב — היה נוכח בלישכתו של ניצב אריה שור, כש־בא להתלונן על כך שמרקוס השתתף בשיחזור. נבות לא היה בטוח אם קדמי, שבאותה עת הכין אותו שור לקראת מי־נויו תחתיו כראש מחלקת־החקירות, לקח חלק בוויכוח או שהיה עד־שמיעה בלבד.

קדמי הכחיש מכל וכל את קיום הפגי־שה, והפרקליטות לא ביקשה ממנו להב־חן במכונת־אמת. בית־המישפט סירב להתייחס לעדותו של קדמי, אך מבלי להזכיר את שמו, קבעו שניים מתוך שלו־שת השופטים כי פגישה כזו אכן נערכה.

השופט המחוזי סירב להתייחס לפסק־הדין, בטענה שעל העניין להיבחן עדיין בעירעור.

האם נפגע גם קדמי מקללת רחל הלר? האם יתברר שהשופט דהיום הזדהה יתר על המידה עם האווירה המישטרתית בעת ששירת במטה־הארצי?

קצין קדמי
הכחשה מכל וכל

עמוס ברנס: זעקה מהכלא

אסיר־עולם ברנס
העולם מתרחק שוב

עמוס ברנס, השפוט למאסר עולם על רצח רחל הלר, טוען מזה שבע שנים, מאז שנשלח לכלא, שהוא חף־מפשע. לצוות־החקירה השלישי נודע, ש־הגבר גבה־הקומה היה אחד מידידיה של רחל הלר, ונפגש איתה מדי־פעם.

הוא נעצר על־ידי צוות־החקירה הרא־שון ושוחרר. כחודש אחרי ששאול מר־קוס הקים את צוות־החקירה השלישי, נעצר ברנס שוב. ומאז הוא נחשב לרוצ־חה של רחל הלר.

ברנס הודיע שהוא אינו מעוניין בחני־נה, אלא במישפט חוזר, שיוכיח שהוא חף־נפשע. במשך שבע שנים הוא חלם שיבוא היום ומבוקשו ינתן לו. לפני שבו־עיים, בזמן מישפטו והרשעתו של שאול מרקוס, הוא כימעט הצליח, אך החלום שוב התרחק ממנו. עד מתי? קללת רחל הלר מרחפת מעל ברנס בין כותלי הכלא.

האנשים שטרם נפגעו

● אדם אחד בצמרת המישטרה חייב היה להכריע, בראשית 1981, לאן לפנות — לעשות ככל הניתן כדי להשתיק את הפרשה, או להגיש את החומר ליועץ המישפטי לממשלה. אדם זה הוא השוטר מס׳ 1 — רב ניצב **אריה איבצן**. פיקח, מנוסה וזריז, הבין איבצן שלא יוכל למנוע את התפוצצות הפרשה. אך אין זאת אומרת שיש ללכת עד הסוף ולגלות בפומבי עד היכן הגיע הסרטן בליבה של המישטרה. גם היועץ המישפטי ל־ממשלה וגם שר־המישפטים, לא יתלהבו מהרעיון לגלות הכל. אם אין ברירה, מוטב לחשוף את האשם העיקרי ואת חבריו, לפני שתפרוץ הסערה העלולה לנפץ את החלונות הגבוהים של מערכת החוק ו־מישפט בישראל.

השר הממונה על איבצן, **יוסף בורג**, מיהר לתת אור ירוק לפתיחת ההליכים נגד מרכוס ושלושה מאנשיו. בורג ידע היטב שאין תועלת בהשתקת הפרשה.

● **גבריאל בך**, מי שהיה פרקליט־המדינה, הצהיר בפברואר 1981 (העולם הזה 2268) שהוא לא ידע דבר על אי הדיוקים והשיבושים בשיחזור.

נבות נהג כפי שקצין־מישטרה צריך לנהוג. הוא דיווח למפקדיו הבכירים, ב־מטה הארצי של המישטרה, על התנהגותו הפסולה של מרקוס ושל אנשיו בחקירת הרצח. בך ואנשי מחלקת־החקירות של המטה הארצי שיתפו פעולה ונהגו להחליף מידע ביניהם. אם נבון דיבר אמת, ובית־המישפט אכן התרשם כך, הרי שלא יתכן שהמידע על שיחזור הרצח והשתתפותו של שאול מרקוס בו, לא הגיעו לאוזניו של גבריאל בך.

לא בטוח אם גם גבריאל בך סבל מקללת רחל הלר. אולי הוא אפילו הרוויח — היום הוא שופט בית־המישפט העליון.

● **שופט בית־המישפט העליון מאיר שמגר**. באותה תקופה, היועץ ה־מישפטי לממשלה. בך לא היה מסתיר מהיועץ המישפטי את פרשת הזיופים ש־עליה דיווח נבות למטה הארצי של ה־מישטרה, אם ידע עליה.

שמגר היה בתקופה זו בעל כוח רב. הוא איש־מיקצוע מנוסה, ובוודאי היה מסוגל להבין שאם פרשה זו תגיע לבית־המישפט היא תגרום לסירחון רב, ומי יודע כמה ראשים יפלו.

שמגר סיפר למכריו (העולם הזה 2268) שלא ידע על הפרשה דבר.

הקללה של רחל הלר לא הגיעה אל היועץ המישפטי לממשלה מאיר שמגר, שמונה לשופט בית־המישפט העליון.

● אדם נוסף שניצל, לפחות עד עתה, מקללת רחל הלר, הוא **תת־ניצב מאיר קפלן**, ראש אגף לזיהוי פלילי במטה ה־ארצי של המישטרה.

קפלן סירב להגיב על האשמות עוזי נבות. האם לא ידע הקצין הבכיר והמנוסה הזה, על הזיופים והשקרים שאפפו את חקירת רצח החיילת?

● **ניצב יחזקאל קרתי**: בזמן ש־התרחשו הדברים, היה ניצב קרתי סגנו של ניצב שור, ראש אגף החקירות במטה הארצי. בעיות אישיות מנעו ממנו לקבל את מקומו של שור לאחר החלפתו. קרתי נשאר בצל. הוא טוען שלא ידע דבר על פרשת הסתבכותו של שאול מרקוס ושל אנשיו.

רחל הלר
נלחמה נואשות

„אני חוזרת לעצמי!"

(המשך מעמוד 61)
מעולה, והוא גם נאה, אז הוא התחיל לשחק אותה.

„הכל באשמת הבחורות," מתחייכת עי־דית בעצב. „אז התחילו התלונות שלו עלי. ,כולם אומרים שאת נראית אפרוח ציפלוני,' הוא אמר לי. אז נפגעתי מאוד מהדברים, היום זה מצחיק אותי, שאני נראית כמו אמא־ילדה ולא איזה אמא כבדה לשלוש בנות.

„לקח לי זמן עד שתפסתי שזה צריך להחמיא לי ולא לפגוע בי. הבעיה שלי שתמיד הייתי טיפוס מאוד נכנע. לא רק עם שרגא, שלאורך כל הדרך שתקתי ושירתתי אותו ואת חברותיו שגרו אצלי בבית. אהבתי אז את שרגא כל־כך שלא היה איכפת לי, העיקר שיהיה קרוב אלי.

„בכיתי בלילות, לא ישנתי טוב, אבל נכנעתי, כי אני טיפוס כזה. טיפוס שאין לו אופי ולא עומד על שלו. נתליתי עליו כל־כך, שמהרגע שהוא עזב אותי הפכתי להיות כלום. איבדתי את הביטחון שלי בתור אמא, בתור אשה, הפכתי להיות קנה רצוץ."

„למזלי, הכרתי אז אדם שגר לא רחוק ממני, שהפך להיות האבא שלנו במיש־פחה. הוא היה רץ איתי לכל מקום, נלחם למעני, ואני חושבת שעם כל עשרות החברים שהיו לי ולשרגא ושנעלמו לי בתקופה הקשה, הוא הפך להיות האדם היקר לי מכל.

„הוא היה היחידי שבא אלי יום־יום לבית־החולים. התחלתי להרגיש שיש לי מישענת. יש לי למי לפנות. הוא עזר לי נפשית יותר מכל רופא אחר בעולם.

„אני מרוחקת מהמישפחה שלי מאז ומתמיד. הורי גרושים שהתחתנו שוב. הם מתעניינים, אבל מתראים מעט מאוד. ה־בחור הזה הוא היחיד ששיכנע אותי שמה שטוב בשבילי זה להתאשפז. הוא טיפל אז בילדות. שרגא לא ידע בכלל שהת־אשפזתי. הוא האיש שהרגיע אותי במשך השנה וחצי האחרונה.

„כשהשתחררתי מבית־החולים גהה הציעו לי סידור לבנותי, כדי שאוכל להתפנות לטפל בעצמי. לא הייתי מסוגלת לקבל את זה. גם שרגא התנגד מאוד. אבל אחרי המישפט שערכה נגדנו הלישכה הסוציא־לית, השתכנעתי לנסות. היום אני יודעת שזה היה צעד נבון, שכן כל הבעיות של הבנות ושל שרגא התנקזו על גבי שלי, ובטח הייתי נשברת שוב.

„היה שם במישפט שופט־נוער נחמד, אבא'לה כזה. הוא אמר בבירור שהוא מתרשם מהאמא כדמות מאוד חיובית, ונתן לי צ'אנס להשאיר את הבנות באותו בית־הספר, קרוב אלי. הוא בפירוש ציין שברגע שאהיה מספיק חזקה ואקח את עצמי בידיים וארגיש שאני יכולה לעבוד, אז אוכל לגדלן גם ללא עזרתו של שרגא.

„יש לי המון נקיפות מצפון שהן בבית־הילד. הייתי רוצה לתת להם הכל, כמו במישפחה בריאה, כי אני לא מאמינה שיש איזשהו ילד בעולם שמעדיף ללכת לפנימיה או הורה שמעדיף שילדיו יהיו בפנימיה. עכשיו אני ושרגא עושים הכל שבעולם כדי שנוכל בסוף השנה להחזיר את הילדות הביתה.

„השופט אמר שבתוך שנה הוא רוצה לראות את שנינו יציבים ועומדים חזק על הרגליים. אני עושה הכל. דבר ראשון — הפסקתי לבכות.

„האמת היא שאני רצה כל בוקר כמו מטורפת לבית־הספר כדי לומר להם בוקר טוב לפני תחילת הלימודים. ובסוף היום אני רצה להגיד שלום עם ממתקים ו־נשיקות. כל שבת אני מבלה איתן.

„שרגא השתנה מאוד לטובה. השאלה היחידה היא — מתי? כי זה כבר קרה לו עשרות פעמים בעבר. הוא מתקשר לבנות מבאר־שבע, ולפעמים קופץ גם ב־אמצע השבוע, כדי להיות איתן. הוא רגיש לעניין הילדות. הוא מרגיש כל כך אשם. הוא מצטער שזה קרה. הוא משתדל לא לספר את זה לאנשים. הוא עושה מאמצים עצומים כדי להשתנות. כל מה שהוא לא נתן לילדות הוא משתדל לתת היום. הוא מכה על חטא. בסך הכל, הוא האבא של הבנות שלי, ואני רוצה שהן תהיינה גאות בו."

מילחמתה הנואשת להחזירו אליה, ול־מראיה, רוכבת על אופניה, ברחובות תל־אביב בלבוש זרוק־בוהמי, השאירו רושם שעידית היא אשה עניה ואומללה.

היא טוענת שהרושם הוא חיצוני בלבד. מה שהיה בעבר נמחק. שוב אין בעלה מצליח להוציאה מאיזונה הנפשי. להיפך, הם הפכו לידידים קרובים, ואם פעם היו אלה הבנות שאיימו על הירותו של הבעל וגרמו להתנהגותו הפרועה, היום הן אמ־צעי־קשר נהדר שמאחד ביניהם. עידית והבנות נוסעות בחופשים לבאר־שבע לבקר את האבא ולבלות בחברתו.

עידית ממשיכה להתגורר בדירתה ה־מרווחת שברחוב גורדון בתל־אביב. דירה נעימה ומטופחת בטוב־טעם, בסיגנון עתיק־בוהמי־זרוק, האהוב עליה במיוחד. אומנם הטלפון בדירה מנותק, והיו תקופות קשות שגם החשמל, שלא שולם במועדו, נותק. אך הכל הוא נחלת העבר. עידית השתנתה לבלי הכר.

היום אין לה עומס של שלוש בנות קטנות ושובבות, ואין לה מתח של בעל

עידית במחזמר „שיער"
קול זמיר

עידית השבוע
אמא־ילדה

בעייתי. היום יש לעידית כל הזמן שב־עולם להקדישו לעצמה.

היא מתכוונת בימים אלה לחדש את פעילותה הבימתית. קולה, שבעבר כונה כ„קול־זמיר", הפך להיות חם יותר ועמוק יותר. היא מקווה להשתלב בקרוב בהפקה בימתית, ואולי אפילו מחזה־ילדים.

עידית חוזרת להיות מה שהיתה קודם.

עכשיו ✶ הכל בסדר!

הכתבות המפורטות בעיתונים, ב־עבר, על גורלה המר של עידית בשל בגידותיו החוזרות ונשנות של בעלה ו־

נמר של נייר

ספרות מתחדשת על ע״י חורבות

השפה שתרמה לגיהנום את שפת־האם שלו ✶ מלכת ארץ נפתלי ✶ מיסמך שעורר את קינאת הישראלים

תרגום

ויעוד כפול

בראשית חודש ספטמבר 1947 כינס מבקר ספרות גרמני ממוצא יהודי, **האנס ורנר ריכטר**, 15 מעמיתיו הסופרים לכינוס בן יומיים, במטרה לנסח ולהגדיר את מטרותיה של הספרות הגרמנית אחרי מילחמת־העולם השניה (ראה: רישום). הקבוצה כונתה „קבוצה 47" והפכה אחרי כ־30 שנה למובילה בספרויות העולם ה־מערבי.

בימים אלה ראה בתרגום מעולה לעב־רית סיפרו של הסופר הגרמני **גינטר גראס** הוויעוד בטלגטה•, שהוא גסיון נוקב לבחינתה של קבוצה 47 ומייסדה, האנס ורנר רכטר, שלו מוקדש הספר.

לצורך המימד ההיסטורי העמוק, הסיט גראס את סיפור המעשה מזמנו ומקומו המציאותיים, והמציא את הפגישה, בטל־גטה, מיפגש בלתי־אפשרי שנערך בשנת 1647 (שלוש מאות שנה קודם הכינוס ב־1947), בשנה האחרונה למילחמת 30 השנה, כאשר הלכו ונתמשכו המגעים ל־שלום המכונה שלום־וסטפליה.

גראס בוחן בהוויעוד בטלגטה את תגו־בתם של הגרמנים להרס שהביאו על ה־עולם ועל עצמם, הרסו את שפתם ובנו אותה מחדש. הוא פותח את סיפרו ב־קביעה: „אתמול יהיה אשר היה מחר. סיפורינו מהיום לא בהכרח התרחשו עכ־שיו. סיפור זה החל לפני יותר משלוש מאות שנים..."

בפונדק הגשר של העיירה טלגטה מכנס גראס סופרים, מו״לים ואף מוסיקאים למטרה, שאותה הוא מגדיר: „ויעוד אשר ייאספו אליו כל מיני משוררים ב־ברסלאו או בארץ הפרוסים, הוא ישכין אחדות בענייננו, בעוד ארץ־המולדת שסועה..." והסיבה לוויעוד היא: „סוף־סוף הרי הם היו מישהם. בעת אשר הכול היה שמה ושממה, הבהיק רק ברק המלים. ובמקום אשר שפלו רוזני־ארץ, שם היה הכבוד לנחלת המשוררים. להם, ולא ל־בעלי־השררה, מבטח האלמות..."

כבר בפרקי הראשית של הוויעוד ב־טלגטה מקביל גראס את קילקולה של השפה הגרמנית על־ידי הנאצים עם קיל־קולה של השפה הגרמנית במהלך המאה ה־17, כאשר הצבאות השונים רמסו את אדמת גרמניה, והותירו את עיקבות מג־פיהם בשפת היום־יום הגרמנית. את עניותה של השפה הגרמנית הבתר־מילחמתית מת־אר גראס: „ברוב עילגות כזו דובבו איש אל רעהו, ברוב עושר כזה בללו את לשונותיהם, ברוב חירות כזו נשתלחה הגרמנית שבפיהם; וכוחם היה גדול אף יותר בהילכות־לשון למיניהן. לא היה חרוז אחד, שניצל מחרצובות הכלל אשר לו..."

העימות בין משתתפי המיפגש הדימ־יוני של הסופרים בטלגטה, הופך עד מה־רה לעימות נוקשה בין סופרי אותה תקו־פה, שהוא בבחינת שיחזור־לאחור של ה־מיפגש בשנת 1947: „רבתה מחלוקת ו־שפעו הלעג והקלסה, היושבים סביב ה־שולחן רגמו איש את רעהו במילים שהיו לאבנים..."

במרכז הוויעוד בטלגטה עומד הסופר **יוהאן יעקוב כריסטופל פון גרי־מלסהאוזן**, המופיע בספר בשם **גלנ־האוזן** (לפי שם כפר מולדתו גלנהאוזן שבמחוז הסן). גרימלסהאוזן, מחברו של הספר הנודע סימפליציסמוס טויטש, ספר אוטוביוגרפי בחלקו, הנחשב לאחת מיצי־רות הפרוזה החשובות בספרות הגרמנית, נכתב בנוסח רומאני־הנוכלים הספרדיים, תוך שהוא מתאר בצבעים קודרים את תועבות מילחמת שלושים השנה. ספר הנחשב לאחד מאבות־הסיגנון של סיפרו המונומנטאלי של גראס, תוף הפח.

גלנהאוזן משמש בהוויעוד בטלגטה גם כמסיכה ספרותית לגראס עצמו ולדיעותיו. גלנהאוזן הוא הדמות הפרועה בוויעוד הסופרים — משקר, מרמה, גונב, אינו מהסס לשלוח אגרוף בעיניהן של נשים, ומרוקן בתחבולה את פונדק הגשר בטל־גטה מיושביו כדי לפנות בו מקום לכנס המשוררים.

הוויעוד בטלגטה אינו חסר הערות רכי־לותיות בנוסח של „אנה של אוסטריה מתקנת פחמקיו של מאזארין, בעוד ה־קארדינאל מטייב את שדה הקוראז' ה־מלכותי..." גראס משלב בסיפור מילחמת שלושים השנה עובדות שונות, הדומות דימיון שקוף למילחמת העולם השניה, בתישבוץ מתוחכם, תוך שהוא מזווג את סופרי המאה ה־17 עם שפחות השוהות בפונדק הגשר בטלגטה: „ומרתה הגבו־הית והמגרשמת כפתה את שפלר במנגנון־

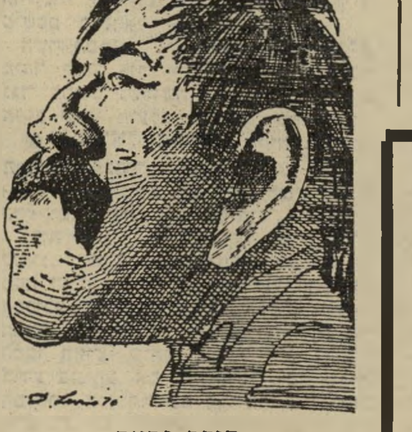

סופר גראס

האם הם־הם גרמניה האחרת

איברויה, כדי לקיים לו, כפי שקיימו לפני־כן השפחה הבשרנית והנאוה מכל השפ־חות, אותה בשורה, שבישר לה ביום את־מול איקונין־העץ של טלגטה. ופעם בפעם התגעשה נשמת הסטודנט הצנום כהישפך זרעו..."

בדומה לנוסחי המיפגש קבוצת 47 קור־אים המשוררים והסופרים בהוויעוד בטל־גטה מכיתביהם, מעירים הערות, מתמו־מודדים ונאבקים איש ברעהו (אף לא בעט־סופרים, כמסתבר, השיב הפמנסו־אלדראו אלא מן הסתם בעוקץ קט...") מקבילית נוספת בין שני כינוסי הסופרים, בהפרש של שלוש מאות שנה, מנסח גראס במילים: „רק המשוררים לבדם, נאמר בקול־הקורא, עוד יודעים, מה ראוי לקרוא בשם ,גרמני'. הם שוזרו — ,באנחות רותחות ובדמעות־שלישי' — את השפה הגרמנית להיות זיקה אחרונה. הם־הם גרמניה האחרת, האמיתית..." וגראס מסכם את עיסוקם של אלה בלשון: „אין להם למשוררים שום כוח זולת הכוח האחד לצרף מילים נכוחות, גם אם לא מועי־לות..."

בלשון צינית מעולה מתאר גראס את הסעודה האחרונה של משתתפי הוויעוד, אחרי שחתמו על הקול־הקורא לשלום: „מעולם לא סעדו מתוך יותר נכונות ל־שלום. יפה היה הרג למילים של רוך, שמעטרות את השולחן הארוך..."

אלא שאין שלום בלא אש של המילחמה שתבוא אחריו, ופונדק הגשר נשרף בבזק, בשריפה המסמלת את התבדות תקוותיה

• גינטר גראס — הוויעוד בטלגטה; עברית: חיים איזק; הוצאת זמורה־ביתן־מודן; 139 עמודים (כריכה קשה).

רישום

„קבוצה 47"

בחודש ספטמבר 1947 ריכז סביבו אינטלקטואל ממוצא יהודי, **הנס ורנר ריכטר** (יליד 1908), קבוצה של יוצרים צעירים. הוא שימש להם מורה, מדריך ומנהיג. הוא עיצב את השקפת־עולמם ואת יחסם לתהליך שיקומה של התרבות־הגרמנית. הקבוצה, ששנים מאוחר יותר כונתה קבוצה 47, החלה מתכנסת מדי שנה במקומות שונים, במטרה ליצור התחלה חדשה לתרבות הגרמנית.

ברשימותיו מפגישותיה של קבוצה 47 מספר הנס ורנר ריכטר, כי הצעירים ששבו מן השבי האמינו בראש ובראשונה, כי מוטל עליהם לעשות את הכל למנוע את הישנותה של החברה הקודמת, חברה שפעם קיוו להיות חלק ממנה. הם ראו את עצמם ניצבים בשנת האפס, כאשר משימתם העי־קרית היא התקפת־מצח על התפי־סות הגרמניות הפטריוטיות וה־מסורתיות.

השלב הראשון בפעולת חברי ה־קבוצה היה לבדוק את שפתם מילה אחרי מילה, בכוונה לטהר את לשון הוריהם, שטומאה, כדי ש־תוכל לשמש ביצירותיהם. חברי הקבוצה סברו, שלשון אינה רק אמצעי־עזר להידברות, כי אם אור־גניזם חי ורגיש. שפה היא בעלת מגע בלתי־פוסק עם החיים. השפה הגרמנית שימשה במשך תריסר שנים לתת משמעויות־מילוליות ל־חרושת־מוות, רצח, אימה וטירור, ובה הפכו ביטויי־מינהל, רישום ו־דיווח למייצגי הנורא עלי־אדמות. חברי קבוצה 47 בחנו בקפידה את קווי־האופי המיוחדים של העגה־הנאצית, עקבו כיצד במישטר־טו־טאליטרי משתלטת העגה־הצבאית על השפה. כיצד מסתערות האר־תיות כחיילים על תודעת־ההמון ועורכת שטיפת־מוח.

חברי קבוצה 47 חיברו את האל״ף־בי״ת של השפה החדשה.

מטרה נוספת שניצבה לפניהם היתה לייסד עילית־אינטלקטו־אלית, שתשמש דוגמה לחברה. הם פיתחו את הביקורת־הדימוקר־טית־ההדדית של איש על יצירות רעהו, ובעיקר, ביצירות שטרם ראו אור. ממיפגשי הקבוצה השנתיים יצאו מאלמוניותם משוררים, סופרים, מחזאים ומסאים חדשים.

הספק העבודה של קבוצה 47 היה גבוה. משך 24 פגישות שנערכו בין השנים 1947—1962, היו כ־400 קריאות־פומביות של יצירות מלאות, תוך מאבק להכחדת ביטויים שנוצרו בלשון הגרמנית במתכוון בידי הנאצים, והומשכו בידי מנהיגיה הפוליטיים של גרמניה הבתר־מילחמתית. **קונארד אדנאואר** וחבריו, למשל, נהגו לכנות את התמוטטות הרייך השלישי בתואר „הקטסטרופה של 1945..." ואת התקופה שחלפה מיום תום המילחמה ועד לראשית „הנס הכלכלי" כ„התקופה הנוראה ביותר" את הקטסטרופה, המכונה בפינו „שואה", כינה השילטון הגרמני הבתר־מילחמתי כדברים „שהתרחשו בשמו של העם הגרמני." חלק ממאבקה קבוצה 47 היה להתמודד בביטויי צביעות אלה.

בדומה לגיבורי הסיטואציה הספרותית, שאותה בודה **גינטר גראס** בסיפרו הוויעוד בטלגטה, חברי קבוצה 47 היו מפוזרים בראשית שנות ה־50' בכל רחבי אירופה. **פיטר וייס** התגורר ב־שטוקהולם; **הנס מגנוס אנ־זנצברגר** באוסלו, **גינטר גראס** בפאריס, **היינריך בל** באירלנד, **אוכה יוהאנסון** באיטליה, **קריסטוף מקאל** באיטליה, **אינגבורג באכמן** באיטליה, **אריך פריד** באנגליה.

נסיעות־החוץ של קבוצה 47, ל־שטוקהולם ב־1965, ולאוניברסיטת פרינסטון ב־1966, ציינו למעשה את תום תפקידה המכריע של ה־קבוצה בחיי־התרבות של גרמניה. הדבר התבטא גם בעלייתו לשיל־טון של הקנצלר **וילי ברנדט**, בחירה שהשלימה את השלב הרא־שון של טיהור גרמניה.

בחינת חלקה של קבוצה 47 בטיפוח ספרות ושירה גרמניים חד־שים הוא מופת של מהפיכה תר־בותית. מראה תהליך ההרס והשחתה, שהשילטון הנוכחי בישראל עורך לתרבות הישראלית, ספרותה ולשונה, מבלי שהנפגעים יזעקו על האונס הנערך בהם, ממחיש את חסרונה של קבוצה כזו בין הסופרים הישראליים, הממלאים פיהם מים.

(פרטים נוספים על קבוצה 47 מצויים באנתולוגיה לשירה גרמנית חדשה תלויים על צלב הברזל שראתה אור בהוצאת פרוזה.)

אלף־בית של שפה חדשה *

לייסד עילית אינטלקטואלית

• רישום מעשה ידיו של גינטר גראס.

של הסופרים. גראס מזלזל בוויעוד שהוא יצר בשנת 1647, תוך שאינו חוסך זילזול בכינוס של 1947, ומצייר את אותה חבורה של סופרים ומשוררים ממורמרים, קפדניים, אדוקים, גסי־רוח, מרי־נפש הנאבקים למראית־עין למען בניית עולם חדש (ו/או גרמניה חדשה) מן החומר הפגום שבמוחותיהם. את הפסימיזם הגראסי מטבל המחבר בתיקווה לעוד ויעודים של סופרים מסוג זה, תוך שהוא מסיים את הוויעוד בטלגטה בקביעה: „שום אחד מהם לא אבד מאתנו. כולנו הגענו למחוז־חפצנו. אפס, איש לא כינס אותנו שנית באותה מאת־שנים, בטלגטה או במקום אחר. יודע אני, מי הייתי אז, אני יודע גם יותר מזה. רק מי ששילח אש בפונדק הגשר, איני יודע, איני יודע.”

הוויעוד בטלגטה הוא ספר נדיר ויוצא־דופן של סופר על עולם הספרות, על מטרות הספרות ועל חלקם של סופרים בטיהור האווירה הספרותית בחברה שבה הם חיים. הוא עשוי להציג בעיני קורא נבון את עליבותה האידיאולוגית של הספרות הישראלית, העוצמת עיניה מראות את תהליך שינוי הלשון העברית, והעמסתה בדימויים פאשיסטיים קיצוניים, מבלי שאיש מבין הסופרים ירים קול.

הוויעוד בטלגטה הוא הוכחה כי ממשלות, מדינות ומעצמות נמחקים מעל פני כדור־הארץ, ומורידים עימם ביגון שאולה אידיאולוגיות המוציאות חיילים למילחמות, תוך שהן מחסלות מיליוני אזרחים. הספר מזכיר לקורא פרט קטן — אחרי כל הטבח, המילחמות והאידיאולוגיות, נותר רק דבר אחד לדורות הבאים: מלל כתוב בפרוזה או בשירה, שהוא השריד האחד והיחיד לאירועים האנושיים.

תרגומו של **חיים איזק**, הוא מתרגומי־המופת המעולים ביותר שראו־אור בעברית בעשור האחרון. הוא מצליח להתמודד עם מיכלול שלם של גרמניזמים, מישורי לשון ישנה ולשון חדשה.

מקור

פאניה סילס

ההפתעה הספרותית של חורף 1982 בארץ היא הרומן גיא אוני של **שולמית לפיד***. גיא אוני הוא שמה הראשון של המושבה ראש־פינה ושם מתרחשת רוב עלילת הרומן, בראשית ימי העליה הראשונה (1882).

גיבורת גיא אוני היא **פאניה סילס**, יהודיה־רוסיה בת 16, שנאנסה בידי פורעים באחד מהפוגרומים שנערכו ביהודי אוקראינה. פאניה עולה לארץ־ישראל ביחד עם תינוקה שנולד כתוצאה מאותו פוגרום, עם אחיה שדעתו השתבשה עליו במהלך שירותו בצבא הרוסי הצארי, ועם דודה, **אלכסנדר מאנדלשטאם**.

עם הגיעה של פאניה ליפו, משדך דודה בינה ובין איכר אלמן שלו שני יתומים מגיא־אוני (ג׳עוני — בשמה הערבי) בשם **יחיאל סילס**, המתאהב בה ממבט־ראשון. שולמית לפיד מתארת בעט אמונה וקפדנית את תיאור שיחרורה העצמי של פאניה סילס, נמשל נשי לאוטואמנציפציה שחיבר **י"ל פינסקר** ליהדות הרוסית, באותה תקופה ובאותו הזמן. („במשך כל השנה האחרונה היו כל ההחלטות שלה, ושלה בלבד. לטוב ולרע. מיום שעמדה על דעתה היתה עצמאית ומרדנית...”)

בהגיע פאניה ויחיאל סילס לגיא־אוני („כעשרה בתים בני קומה אחת, בנויים אבן משחירה ומטוייחים בבוץ, עמדו בשורה, שקועים בקוצים ובעשב גבוה...”) דומה שפאניה מגיעה לקצהו של העולם. היא מנסה להתמודד עם ישותה המתחדשת: „למחוק את הפחד הישן ולהתחיל מחדש. זהו ביתי עכשיו, זוהי אדמתי, זה כפרי וזה המעיין שלי. עלי לחזור ולשנן זאת...” פאניה מגיעה לגיא־אוני בזמן הקשה ביותר של מושבה זו („שלוש שנים שלא זרענו ולא קצרנו”). בין יושבי המושבה היא פוגשת ב**נפתלי הרץ אימבר**, מי שהתפרסם מאוחר יותר כמחבר ההימנון הלאומי התקווה, שהוא תערובת של אלכוהוליסט בוהמי ומשורר עדין־רגש („אימבר הופיע, מלוא כל הארץ ריגשתו, עניבתו רפופה ושולי מכנסיו הארוכים, ,הדריטשים׳, מקופלים, להגן עליהם מפני החול והאבק...”) תוך כדי גישוש צעדיה הראשונים בגיא־אוני, מובאים פרקי ראשיתו של אותו כפר גלילי, אשר קדם לעליה הראשונה, ומייסדיו היו בני צפת שמאסו בנידבות החלוקה.

אין ספק שבדמותה של פאניה סילס, מתגלמת המורדת היהודית של סוף המאה שעברה, החלוצה שוברת המוסכמות, שמקומה נפקד מתיאורי הספרות של אותה תקופה. פאניה נאבקת על שיקום גאוותה הפגועה: „לפני שנה ועשרה חודשים החל הפוגרום בעירי... לגיא־אוני באתי כדי ללקק את פצעי, והנה היא החזירה לי את כבודי. אינני מצטערת ואינני מתחרטת, יחיאל. גאה אני בידי הפצועות. אפילו ברעב אני גאה. בבגדי הקרועים... הגשם יבוא, יחיאל. הוא מוכרח לבוא...” פאניה מחליטה להציל את גיא־אוני, ומגיעה לביתו של **אוליפנט** בחיפה, אותו אנגלי תמהוני שנפתלי הרץ אימבר היה מזכירו, ומנסה לשדלו שירכוש את אדמות גיא־אוני. פאניה מדגימה בביתו של אוליפנט את חינוכה ופורטת על הפסנתר, ומרגשת את הנוכחים.

האונס המחריד בפוגרום, דוחה אותה לקיים חיי־אישות עם בעלה יחיאל, והדבר מערער את חיי־נישואיהם. פאניה מלווה בתולדותיה את הגעת העליה הרומנית לגיא־אוני, עליה, שהמירה את שם המקום לראש־פינה, במטרה להפוך את המקום למושבה לתיפארת. אך עם התגברות המשבר בין פאניה ליחיאל, מחליטה פאניה לעשות את הלא־ייעשה באותם ימים „לעזוב את המקום ולמצוא לה מקום מגורים חדש, הרחק הרחק מיחיאל...”, ודרך חיפה היא נמלטת ליפו, אל דודה אלכסנדר מאנדלשטאם, ודבק בה הכינוי „מלכת ארץ נפתלי”.

ביפו עוברת פאניה מהפך נוסף: „היא אחוזה בשולי חצאיתה וזירזה את צעדיה. מאז הגיעה ליפו פשטה מעליה את בגדי הבדואית ושבה אל שמלותיה ,האירופיות׳.” אלא שיחיאל אינו מוותר, והוא מגיע בעקבותיה ליפו, הם מתפייסים, ופאניה מתגברת על אימי הפוגרום שעברה ומתקרבת ליחיאל: „פניו היו סמוכים לפניה והיא שמעה את נשימתו החטופה בטרם תרו שפתיו אחרי שפתיה. הוא לא הרפה ממנה עד שנענתה לו, ואחר כך,

סופרת לפיד
אוטואמנציפציה נשית

אחרי הבהלה הראשונה, חיבקה את גופו והחלה לרעוד, גלים של בושה וכיליון נפש זורמים בה ללא מעצור. גופם דיבר בשפה משלו, אומר את הדברים שפיהם מיאן לומר...” את זיכרון האונס בפוגרום ממירה פאניה באהבתה ליחיאל.

בינתיים מגיע פרק השתלטות אנשי **הברון רוטשילד** על ראש־פינה, השתלטות שראשיתה מרידת בני המושבה ואחריתה כניעתם, והפיכתם לשכירי־יום של הברון ופקידיו. בינתיים מתחוללת שריפה בראש־פינה, שבמהלכה נשרף אחיה המשוגע של פאניה. אחרי מותו מנסה פאניה לתמוך ביחיאל בסוגי מיסחר שונים, אינה מצליחה בכך, ויחיאל נשלח בידי פקידי הברון לעבודת־גלות ביסוד־המעלה, שם הוא לוקה בקדחת, וקודח עד מוות.

גיא אוני הינו ספר המעיד על מגמה חדשה בספרות הישראלית. זהו ניסיון לכתוב ספר שהוא חצי תיעוד, חצי בדייה — המתאחדים במסע נהדר אל העבר. חסרונו של גיא אוני נעוץ בקפדנות שבה תיעדה שולמית לפיד את העבר, כאשר בפרק הבדייה, ביצירת התלת־מימדיות של פאניה סילס ושאר הדמויות המופיעות בגיא אוני, היצירה נפגמת במעט. גם מישורי־הלשון השונים אינם אחידים. אך אין פגמים אלה פוגמים במסכת הנהדרת שחיברה שולמית לפיד, מסכת שאם יהיה לה המשך ספרותי נאות ועריכה איכותית, עשוייה להעמיד את מחברת גיא אוני בשורה הראשונה של הספרות הישראלית.

* שולמית לפיד — גיא אוני; עורך: יעקב שביט; הוצאת כתר; 266 עמודים (כריכה רכה).

תיעוד

פרקי חובה

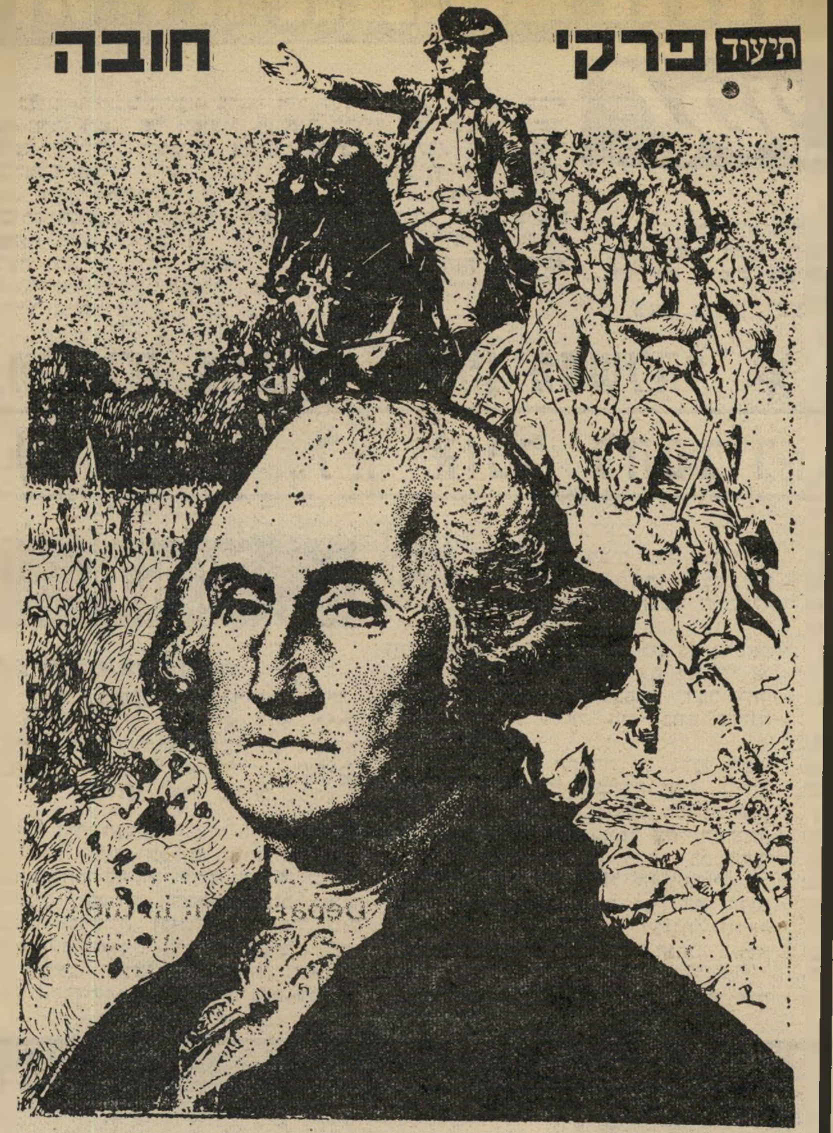

ג׳ורג׳ וושינגטון מנהיג את מילחמת העצמאות האמריקאית
מומלץ לקריאה עבור 120 חברי־כנסת

ספר מתורגם שראה־אור בימים אלה, עשוי לעורר קינאה רבה אצל תושבי ישראל המשתוקקים לחוקת־יסוד, שתנסח את האמנה בין האזרח והשילטונות, בין זכויות האזרח וחובות וזכויות השילטון, ולא בנוסח הוולגארי־מקומי, כפי שמציגה זאת מזה שנים חברת־הכנסת **שולמית אלוני**.

סיפרו של **צ׳רלס הרמן פריצ׳ט** החוקה האמריקאית — החוקה, תולדותיה ופירושיה*, הוא ספר־יסוד מעמיק למדי בנושא זכויות האזרח. הספר מתאר כיצד, בשנת 1787, „התכנסה קבוצה של אמריקאים — בהם ג׳ורג׳ וושינגטון, בנג׳מין פרנקלין, ג׳יימס מדיסון ואישים נוספים — לדון במינרעות השונות של המימשל במתכונתו באותה עת...”

פרקי החוקה האמריקאית בוחנים את ראשיתה, ייסודה ומרכיביה של חוקת־על זו, דרך הבהרת עיקרי המחשבה המדינית האמריקאית, אופני תיקון החוקה ופירושיה, כפי שפורש במהלך השנים מאז חוברה בידי וושינגטון, פרנקלין ושאר חבריהם שמרדו במלכות בריטניה.

החלק השני של הספר בוחן את השיטה הפדראלית, דרך מקור הסמכות שלה, חובת המימשל הפדראלי למדינות הברית ולאזרחיה. הפרק השלישי עוסק בקונגרס האמריקאי, תוך פירוט סמכויותיו, ומוליך לפרק המתמקד בנשיא ארצות־הברית.

פרק חשוב, שהוא בעל עניין רב לישראלי, שהמוצא האחרון שלו להגן על עצמו מפני שרירות זו או אחרת של הממשלה, הוא בית־המישפט העליון, הוא הפרק העוסק במערכת המישפט הפדראלית.

הפרק האחרון, והמרתק בספר הוא זכויות הפרט, העשוי לעורר את עיקר קינאתו של הישראלי. בפרק זה ישנה תמצית של נושאים, בסדר זה: „זכות הבחירה; חופש הדיבור; חופש העיתונות; הוצאת דיבה; דברי תועבה; הגבלת חופש הדיבור וההתאספות; חופש הדיבור והפרת הסדר; חופש ההפגנה; פעולה ישירה ומרי אזרחי; חופש ההתאגדות; חופש הדת; מיסוד הדת; הפלייה לא־גזעית; הגנה על צינעת הפרט” ועוד פרקים מרתקים.

בנספח מצוי תרגום מלא של חוקת ארצות־הברית ומפתח־עניינים מעולה. העיון בספר זה יבהיר לקורא העברי עובדה אחת — שמדינת־ישראל אינה מדינת־חוקה, שבה חסר האזרח את זכויות־היסוד האלמנטריות, מדינה שקיצצה מאז ,המהפך׳ כמה מהחירויות שהיו לאזרח. „החוקה האמריקאית” מומלץ בעיקר לקריאה ל־120 חברי־הכנסת, והקריאה בו תבהיר להם חזור והבהר — שהם חיים באשלייה תחיקתית, ומהווים מכשיר חסר־שיניים בידי הממשלה וראש־הממשלה. ספר מומלץ ביותר לקוראים שהיו רוצים לראות מדינת ישראל טובה.

* צ׳רלס הרמן פריצ׳ט — החוקה האמריקאית; עברית: אריה חשביה, הוצאת זמורה־ביתן־מודן; 183 עמודים (כריכה רכה).

מאת דן עומר

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גליון „העולם הזה", שראה אור לפני 25 שנה בדיוק, הביא את חלקו השני של הסיפור „עקבות בחול" מאת שמשון עופר, שזכה בתחרות השבועון לסיקור „מיבצע קדש". מדור בתי־המישפט הביא תחת הכותרת „הסיסמה: הצילו את עמוס!" את תיאור השבוע השלישי במישפט עמוס בן־גוריון נגד „שורת המתנדבים", כאשר להגנתו של בן־גוריון נחלצו אישים כאלוף חיים לסקוב (אז מפקד חיל־השיריון), רב־סרן שאול ביבר ואחרים. תחת הכותרת „מזה זה ,העולם הזה'?" הובא סיפורו של מישפט־פומבי ממושך, שנערך במוסד החינוכי של קיבוץ גן־שמואל.

תחת הכותרת „רוק כך!" דיווח מדור הבידור של השבועון על ג'מבורי הג'אז הראשון שנערך בישראל, בהשתתפות יותר משלושת אלפים צופים.

בשער הגליון: ציור המונים וכותרת: „ישראל בלי ממשלה".

„העולם הזה" 1012
תאריך: 6.3.1957

„ממשלה ממשלה - ואין ממשלה" ✶ הבו מים לאילת

✶ בגין: „לא אוכל להסביר את הנסיגה!"

העם

המרפאים על נקלה

„כי מקטנם ועד גדולם, כולו בוצע בצע. ומנביא ועד כוהן כולו עושה שקר. וירפאו את שבר עמע על נקלה, לאמור — שלום, שלום ואין שלום."

אילו היה הנביא ירמיהו חי כיום, לא היה עליו לשנות כמלוא הנימה את נוסח תוכחתו החריפה והקודרת. עד לימים ה־אחרונים העמידה הממשלה פנים כאילו האמינה ברצונה וביכולתה לעמוד מול הלחץ הבינלאומי. דובריה וראשיה הס־בירו לעם, בעשרות אסיפות והפגנות, מדוע אסור להפקיר את עזה ואת מיפרץ־אילת לשובם של המצרים, וכי לגבי ביט־חונה ושלומה של ישראל אין כל הבדל בין שילטון של או"ם ובין שילטון מצרי ישיר. העם נקרא להיות מוכן לסבול קשיים ואף חרפת־רעב — בעיקבות סאנקציות כלכליות שעומדים להטיל עליו — והוא התכונן לכך בליבו.

גם כאשר הגיעה הממשלה לשלב ה־כניעה האחרון, לא אמרה את האמת לעם. היא המשיכה לטפח אשליות מסו־כנות, כאילו מאחרי הנסיגה טמונות הב־טחות ממשיות שנמסרו לידיה. העיתונים הישראליים הוצפו בכותרות מרגיעות, בשעה שעיתוני העולם כולו בישרו ל־קוראיהם כי „ישראל הסכימה להוציא את כוחותיה ללא־תנאי."

כמו צדקיהו בשעתו, מלך החורבן ה־ראשון, ניסתה ממשלת ישראל לרפא את שבר העם על נקלה ולהכריז על „שלום שלום" — ושלום אין.

אין ממשלה. הודות לטכסיסים ו־קנוניות מיפלגתיות, יכולה הממשלה ליצור לימינה רוב בכנסת. רבות מדי המיפלגות בישראל, ורבים מדי נציגיהן, המסוגלים להתפתות לטעמו של סיר־הבשר הממשל־תי. אולם רוב כזה, גם אם יושג, לא יהיה מבוסס על רצון־העם. בין אם תישאר הממשלה על כנה ובין אם תיפול או תשתנה במעמדה ובהרכבה — דבר אחד ברור: מדינת־ישראל היא כיום מדינה ללא ממשלה.

בשבוע שעבר התברר מעל לכל ספק, כי חלק גדול מן הממשלה אינו מזדהה עם הפעולות הנעשות בשמה, פעולות שהן היסודיות והמכריעות ביותר בחיי־המדינה. בין אם יוסיף רוב זה לשבת בממשלה, מטעמים של שמירה על האינטרסים ה־מיפלגתיים הצרים ביותר, ובין אם יחליט להיות עקבי ולפרוש — מדינת ישראל תישאר, בשני המיקרים, ללא הנהגה בשעה החמורה ביותר של חייה.

בסיגנונו של הנביא ירמיהו, אפשר היה לסכם את השבוע בפסוק הקצר והממצה: „ממשלה ממשלה — ואין ממשל."

תעשיה

גלגל חוזר

בשנה האחרונה בלבד התוספו 40 אלף איש לשוק־העבודה בישראל, מחציתם עולים חדשים ומחציתם תושבים שהת־בגרו. מאחר שהחקלאות אינה מסוגלת לקלוט עובדים כה רבים, ושחלק גדול מכוח־העבודה הנוסף לא נטה גם לחפש פרנסה בעבודה חקלאית, נראתה הקליטה על־ידי התעשייה כאפשרות המעשית ה־יחידה.

אלא שבתעשייה נוצר בשנה האחרונה תהליך של פליטת עובדים, שהסתכם בקרוב ל־4000 פועלים מפוטרים. נוכח מצב זה, לא יכלה ההסתדרות לעמוד אדישה. היא הכריזה על מיפדה־אבטלה: כל פועל, העובד בעבודה קבועה, יפריש למיפדה חלק משכרו, לעזרת המובטל.

איש לא התנגד לרעיון חיובי זה. הפועלים רק התנו תנאי, כי המיפדה ינוכה מסעיף „התנאים הסוציאליים".

7 ימי הבראה. לפני שנים אחדות נהגו ענפי תעשייה מסויימים לשלם לפו־עליהם, נוסף למס־המקביל, גם דמי־הב־ראה. במרוצת הזמן, חדר נוהג זה לענפים רבים וכאשר החל המשא־ומתן הכללי השנה, על חתימת חוזי־עבודה, דרשה ההסתדרות מכל המפעלים 2% נוספים כדמי־הבראה. סכום זה, בערך, הוא הסכום של מיפדה־האבטלה.

מאחר שבמפעלים פרטיים רבים אפשר יהיה לאזן את העלייה בהוצאות על־ידי פיטורי־ייעול או הגברת תפוקה של כל פועל ופועל, יצטרכו עתה תעשיינים רבים להחמיר יותר בפיטורים, ולהוסיף לשוק המובטלים עוד יותר פועלים שיהיו זקוקים לעזרה, במיסגרת מיפדה־האבטלה.

אילת

מים, מים בשעון

אחת מבעיות היסוד של אילת היא ה־מים. כבר מן היום הראשון שבו הגיעו ראשוני התושבים אל העיר הדרומית, עמדה בעיית המים בראש דאגותיהם.

מי־הבאר הראשונה היו ראויים לשתייה אך חסרונם היחיד היה עודף המגנזיום בהם, והשותה אותם סובל משילשול.

בשנה השניה ליישוב אילת החדשה, הונח צינור־מים בעל קוטר קטן. חלק מן הצינורות הוחלפו, במשך השנים, בצי־נורות חדשים בעלי קוטר גדול. אך גם זה לא שינה לטובה את המצב הקשה שבו נתונה אילת בעניין מי־השתייה.

מותר להשתמש בחצי. החום הכבד השורר באילת במשך מחצית השנה גרם להמצאת שיכלול חדש, שתפס עד מהרה את מקומו על בתי אילת כולה: הטפטפת. מיתקן של סבך קוצים, שהוקם מול ה־פתחים הפונים לעבר הרוח, צוייד בצינור מטפטף בראשו. טיפות המים הרטיבו את הסבך, גרמו להורדת החום בדירה האי־לתית בעשר מעלות שלמות. שיכלול זה הנעים את חייהם של התושבים אך קיצר את שעות־המנוחה של מכונאי מקורות. אלה נאלצו להפעיל את המשאבות יומם ולילה. הטפטפות שילשו את תצרוכת־המים המקומית.

השבוע, אחרי שמיבצע סיני גרם לתר־ספת במיספר התושבים של אילת ולהכפלת מוסדות התעשייה והמיסחר בעיר, החליטה המועצה המקומית להכריז על קיצוב חמור במים, שיימדדו מעתה בשעונים. המיכסה שנקבעה: 2 מטרים מעוקבים לדירה לצרכי קירור, ו־200 ליטר לנפש ליום. היתה זו רק קצת יותר ממחצית הכמות הרגילה הדרושה לתנאי־חיים נוחים בקיץ הלוהט. תושבי אילת ניבאו כבר השבוע כי עם גבור החום יישבר אחד משניים: או רצון התושבים להחזיק במקום, או חוק הקיצוב העירוני.

אנשים

● ח"כ חרות **מנחם בגין**, בשיחה טלפונית מארצות־הברית עם ח"כ **יעקב מרידור**, ערב נאומו של מרידור באסיפת־עם בתל־אביב: „באתי הנה להסביר לגויים מדוע עמוד נעמוד. להסביר את הנסיגה — לא אוכל."

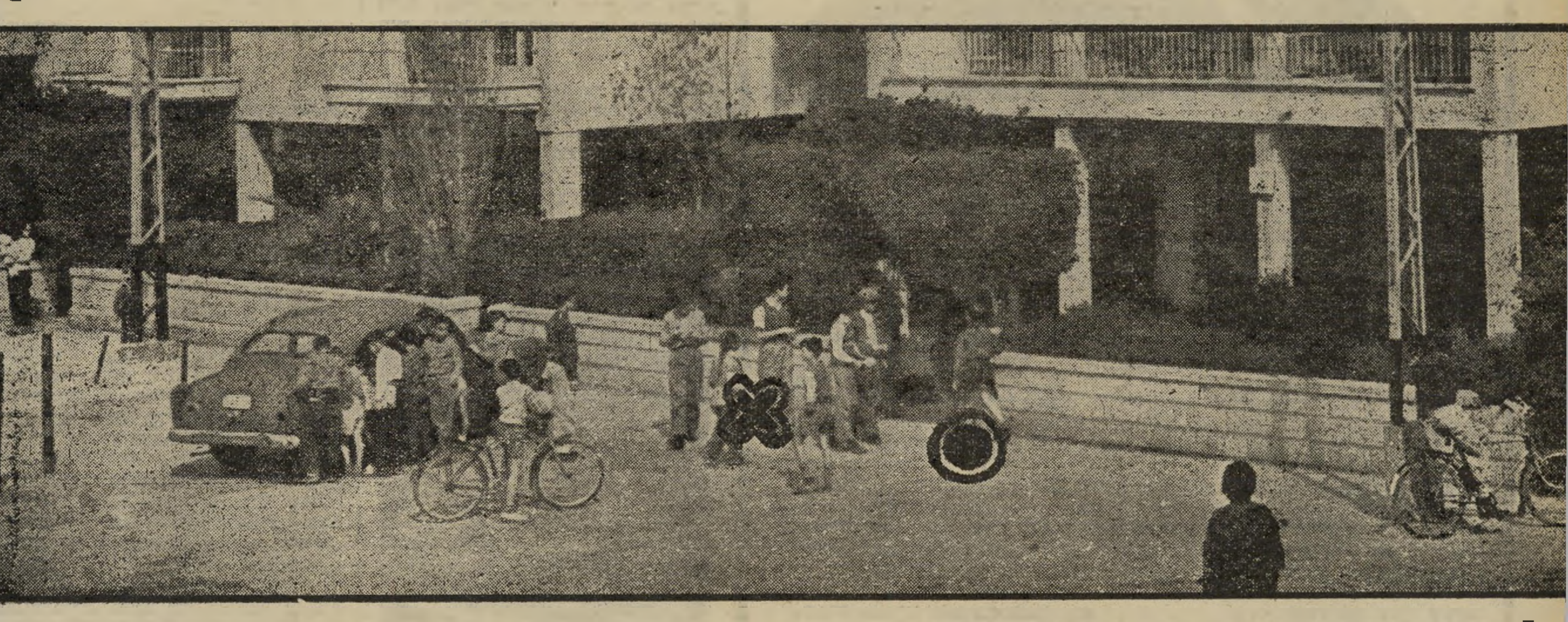

מי התנקש בד"ר ישראל קסטנר?

תצלום חזית ביתו של ה־ד"ר ישראל קסטנר, בית מס' 6 בשדרות עמנואל בתל־אביב. במקום המסומן בעיגול ניצב, כמשוער, המתנקש בשעת הירייה. המקום המסומן בצלב הוא המקום שבו נמצא הד"ר קסטנר מתבוסס בדמו. ההתנקשות המזעזעת בחייו של הפקיד ממישרדו של דב יוסף היתה עשיית־דין אלימה. האקדח הפך בעל־דיעה בדיון־ציבורי חסר־תקדים על השואה, שהתנהל באותה שעה בבית־המישפט העליון. בחודש מרס תשדר הטלוויזיה הישראלית שני סרטים בעניין זה — הראשון, **מישפט קסטנר** והשני **רצח קסטנר**.

הידע של ד"ר פישר והיופי שלך חופפים. קמיל שמפו.

טיפוח השיער איננו רק עניין של יופי, במעבדות ד״ר פישר יודעים כי כדי להגיע לשיער יפה ומטופח יש להגיע קודם לפתרונות הנכונים.
מדעני ד״ר פישר, אשר יצרו למענך את סדרת מוצרי הקוסמטיקה קמיל־בלו, גאים להציג בפנייך סדרה מורחבת של קמיל שמפו, השמפו הנודע של ד״ר פישר. קמיל שמפו מכיל את כל המרכיבים הדרושים לבריאותו ויופיו של השיער, תמציות הפרחים הטבעיים מחזירות לשיער את הברק הטבעי והמראה המטופח. לבחירתך 3 סוגי קמיל שמפו הידועים בסגולותיהם המועילות לשיער:

Dr. Fischer

גליל-עושה לנו טוב.

למה דבש גליל?

מכון הרדיה של "גליל" בקיבוץ שמיר הוא מן המודרניים והידועים בעולם. הידע והנסיון הרב שהצטבר במשך השנים מאפשר לך להנות מדבש דבורים טהור ובעל טיב מעולה. במכוורת קיבוץ שמיר יוצקים את הדבש ללא מגע יד אדם. הצמחיה הברוכה, והפריחה הרבגונית של הגליל העליון, האויר הנקי והצלול מכל פגעי הריסוס וזיהום האויר האופיניים למרכז הארץ מבטיחים לך דבש ומוצרי דבש בטיב מעולה.

את מוצרי "גליל" ניתן להשיג בשקם, בשופרסל, בסופרמרקטים בצמהוניות ובחנויות המובחרות.

מהו מזון מלכות?

מזון מלכות הוא חומר המיוצר ע"י דבורים, בנות 6—10 ימים, בבלוטות מיוחדות ממנו ניזונה המלכה בכוורת. מזון מלכות מכיל ויטמינים וכמויות גדולות של חומרי יסוד כמו חומצה זרחנית, קלציום, אשלגן ברזל ו-18 חומצות אמיניות חשובות. מחקרים מעבדתיים הוכיחו כי מזון מלכות מחזק את גוף האדם ויוצר רזרבה של חומרי יסוד ממנה ניזונים תאי הגוף ואבריו בשעות הצורך. מזון מלכות אינו תרופה ובודאי לא תרופת פלא, אלא מהווה תוספת מזון מרוכז ורבגוני. מומלץ לקחת כפית אחת בכל בוקר לפני הארוחה ומתאים לכל גיל.

מהי פולנית?

הפולן (אבקת פרחים) הינו המרכיב הזכרי של הפרח. בטבע הוא מופיע בצורת גרגירים עדינים, בגוונים מצהוב עד חום. טעמו וריחו בהתאם לפרחים ממנו הוא נלקט על ידי הדבורים. הפולן הינו מזון עשיר, בעל תכולה גבוהה של פרוטאינים, מינרלים, חומצות ואנזימים חיוניים ביותר. פעולתו החשובה של הפולן: איזון מערכת האנזימים בגוף טיהור וניקוי דרכי העיכול והשתן. ה"פולנית" — תערובת של פולן, מזון מלכות ודבש דבורים טהור, הינה מזון מחזק את הגוף ומבטיחה קליטה מושלמת של הפולן בגוף והתפרקותו המהירה. כל כפית "פולנית" מחזקת את הגוף ומשפרת את ההרגשה הכללית. מומלץ לקחת כפית אחרי כל ארוחה כ-3—4 כפיות ביום.

גליל מכוורת קבוץ שמיר

דאר נע
גליל עליון 12135
טל: 067-41826
052-33578

גוב - שיאון

ספורט

יו"ר מיזרחי
„אנחנו תלכיד!"

כדורסל

תורת ההצלחה

ניצחון מרשים אחד יכול להיות מיקרי. ניצחון שני מעורר עניין. ניצחון שלישי מסלק את כל הספקות ומעורר את השאלה: מה קורה? כיצד מצליחים נון־סטופ?

אצל מכבי תל־אביב אין צורך להרבות בחיפושים אחר התשובה. הכל יודעים מה השפעתה של הנהלת הקבוצה, ובראשה היושב־ראש, העורך־דין שימעון מיזרחי, ביצירת אגדה ישראלית מצליחה זו.

השמועות מתעקשות לספר שמכבי תל־אביב היא הקבוצה היחידה בארץ המתנהלת כמו מיפעל כלכלי, דהיינו עם הוצאות, הכנסות ורווח נאה. שימעון מיזרחי, המשמש בתפקיד היו"ר מזה 13 שנה, מכחיש זאת מכל וכל: „אנחנו לא פועלים על מנת להשיג רווחים. אנחנו משתדלים להיות מאוזנים."

מיזרחי מוסיף שבניגוד לקבוצות אחרות בארץ, שנהנו מתמיכה כספית, „לא עומד מאחורינו שום גוף פוליטי. יש לנו ספונסור מצויין, וזוהי התמיכה העיקרית. היינו הראשונים שהישגנו חברה מאמצת."

לזכותה של קבוצת הכדורסל של מכבי תל־אביב ייאמר שלא רק שאין היא מסובסדת, אלא היא אף מסבסדת את קבוצת הכדורגל הלא כל־כך מרשימה של ה־אגודה.

גם הכנסת מתעיינת במכבי תל־אביב, ומתייחסת אליה כנכס לאומי. מנחם בגין אינו שוכח להתקשר לקבוצה ולברכה אחרי כל ניצחון.

אנשי מכבי מודים בפה מלא שאגודתם מצטיינת ביחסי־אנוש פנימיים וחיצוניים מעולים, וטוענים שזהו סוד הצלחתה. חברי־ההנהלה עובדים יחדיו כבר כ־15 שנה. אם יש ביניהם סיכסוכים, אין הם בדרך כלל יוצאים החוצה. הכל נישאר בבית.

אל השחקנים מתנהגת ההנהלה כאל נכס. היא מעניקה להם דירות, פותחת להם עסקים, ומטפחת את הקשרים החברתיים. שחקן מכבי מוצא בהנהלה כתובת לכל בעיה.

כמו בבית. טוענים שיש באגודת מכבי הרבה כסף, ולכן היא מרשה לעצמה לרכוש שחקנים זרים מעולים, ולכן היא כל־כך טובה. אך במכבי טוענים שלא די ברכישת שחקן יקר ומבטיח. חשוב מאוד לטפח את השחקן החדש. אכן, בזה עושה הנהלת מכבי ניפלאות. היא הצליחה כמעט בכל הרכישות שביצעה, שלא כמו קבוצות אחרות, שרכשו שחקנים ב־סכומי כסף דומים.

הנהלת מכבי דואגת לא רק לקליטתו המיקצועית של שחקן הרכש, אלא גם לקליטה החברתית. לא בכדי מצהירים ארל ויליאמס או ג'ק צימרמן האמריקאים, שהם מרגישים פה כמו בבית, כמו בתוך מישפחה. זה חשוב לא פחות מתשלום שכר גבוה. יודעי דבר מעידים שבהנהלת מכבי קיימת מנהיגות מעולה ועבודת־צוות מסורה. או, כפי שמסכם שימעון מיזרחי במישפט אחד את תורת התצלחה: „אצלנו זה כמו תלכיד."

כדורגל

אף־15

כדורגלן טבק (מימין)
„זה היה ספונטני!"

בלי שמש בשמיים, ביום של עננים וכימעט־גשם, התקיים במיגרש הכדורגל המסודר בבלומפילד, האירוע שהיה פעם מזעזע את חובבי הכדורגל בארץ: הדרבי התל־אביבי. הפעם הוא נערך ללא שום חגיגה, בנוכחות צופים מעטים, שרטנו על רכישת כרטיס־הכניסה היקר (2000 ל"י) שלא הצדיק את מחירו, למראה המישחק הרדוד שהציגו השחקנים על המיגרש.

מי שהגיע בכל זאת, שם־לב לעובדה שקפטן מכבי תל־אביב עד לפני חודשיים, וחלוץ נבחרת־ישראל מזה שבע שנים, בני טבק — המכונה אף־15 — עלה למיגרש לא עם המספר הקבוע שלו — 15, אלא חולצה מיספר 3. חבריו ידעו לספר שבני, המדוכא בחודש האחרון משום שאינו מבקיע שערים, התייאש גם ממיספר חולצתו הקבוע, וניסה „לשנות מזל". הוא בחר בחולצה מיספר 3, שהיתה חולצתו הקבועה של המגן מיקו בלו (34), שעשה קאריירה גדולה בחולצה כזו, ושירד מהמיגרש לפני כחודש ביגלל פציעה בתאונת דרכים.

בני טבק זכה בכינוי אף־15 על שם מטוס־הקרב רב־העוצמה והמהירות. ה־אוהדים נהגו להשוות את בני למטוס ה־מהיר משום כישרונו לנוע בזריזות ובמהירות עצומה על המיגרש, תוך כדי הבקעות שערים מדהימות.

את המהירות רכש טבק מאביו, דויד טבק, המחזיק מאז אולימפיאדת הלסינקי (1952) בשיא־ישראלי בריצה ל־200 מטר. איש לא שבר מאז את השיא שהשיג טבק־האב.

הדרבי היבש. בני הסביר השבוע את שינוי המיספר בצורה שונה: „הכל היה ספונטני. מישהו אמר לי: אולי תנסה מיספר אחר? אמרתי: ננסה, בלי לעשות מזה עניין."

אך המיספר החדש לא שינה את מזלו של בני טבק. „הדרבי־היבש" כפי שכונה על־ידי הצופים, הסתיים בניצחון 1:0 ל־הפועל תל־אביב. נמרוד דרייפוס מהפועל הבקיע את רשת מכבי בנגיחת־ראש מבעיטה מהצד של משה סיני. הדבר אירע 15 שניות לפני שריקת הסיום. אוהדי הפועל לא הפסיקו להריע במשך כ־15 דקות.

שחקני מכבי, המתוסכלים מהשער ה־מפתיע שהפך את התיקו־אפס לתבוסה מרה נוספת, ירדו מהמיגרש חפויי־ראש.

„לא אמשיך עם 3. בשבוע הבא אחזור למיספר הקבוע שלי," הכריז בני טבק בהחלטיות, בתיקווה שבשבוע הבא יתרחש המהפך. על ירידה בהישגיו הוא הגיב: „נכון שאני בנוי להבקיע יותר שערים ממה שהיו לי העונה, אבל זה לא תלוי רק בשחקן אחד. המישחק הולך ביחד, זה עניין של כל הקבוצה.

„מה אתם, העיתונאים, מתעניינים בי פיתאום?" שאול בני טבק מופתע, שהטלפון בביתו לא פסק לצלצל בראשית השבוע. „בסך הכל החלפתי חולצה. מה יש, אסור להחליף פעם את המיספר?"

תחזית המאמן

דויד שווייצר, המאמן הלאומי בעבר ומאמן הפועל תל־אביב בהווה, חוזה השבוע את תוצאות מישחקי הליגה בכדורגל שייערכו בשבת הקרובה (מחזור 22). מאמן הפועל ירושלים, אמציה לבקוביץ, חוזה את תוצאות מישחקה של הפועל תל־אביב.

מאמן שווייצר

1. **שימשון ת"א — מכבי נתניה:** X
יהיה תיקו. לשתי הקבוצות אסור להפסיד.

2. **מכבי יפו — הפועל פתח־תקווה:** 1
ניצחון ברור למכבי יפו, אם הם לא יזלזלו, אחרי הניצחון המרשים מול מכבי נתניה.

3. **בית"ר י־ם — בני־יהודה ת"א:** X
תיקו. לבני־יהודה זהו מישחק־חוץ אסור לה להפסיד, אחרת תצא מהמירוץ לאליפות.

4. **הפועל ב"ש — הפועל תל־אביב:** X
יהיה תיקו עם שערים. למעשה לשתיהן אין שאיפות לאליפות. הן רחוקות מהצמרת ומהתחתית, ולכן הן יכולות לשחק בצורה יותר חופשית בלי מתח ועצבנות (תחזיתו של אמציה לבקוביץ).

5. **מכבי ת"א — הפועל כפר־סבא:** X
תיקו. מכבי, אחרי הדרבי, יצטרכו להילחם, והפעם בתנאי־לחץ מול כפר־סבא. בגלל שזהו מישחק־חוץ לכפר־סבא, מכבי לא תרשה לעצמה הפסד נוסף.

6. **הפועל יהוד — מכבי חיפה:** 1
ניצחון ליהוד. זהו מישחק ששום קבוצה לא תרצה להפסיד. יתרון ליהוד בבית.

7. **מכבי פ"ת — הפועל ירושלים:** 1
ניצחון למכבי פ"ת. זהו סיכויה האחרון להיצמד לצמרת. כדי להישאר בתמונת האליפות, הם חייבים לנצח. מישחק שקול עם יתרון לפתח־תיקווה.

8. **הפועל ראשל"צ — בית"ר ת"א:** X
תיקו. אני צופה מישחק קשה ושקול, כי לשתיהן אסור להפסיד. מי שתפסיד עלולה להיות מועמדת לירידה.

9. **מכבי יבנה — הפועל נצרת עלית:** 1
יבנה תנצח כי אסור לה להפסיד בבית, אחרי שהפסידה ברמת־גן, אם היא רוצה להעפיל לליגה.

10. **הפועל בית־שאן — הפועל טבריה:** 1
ניצחון לבית שאן. מאחר שטבריה איבדה את הסיכוי להישאר בליגה.

11. **בית"ר רמלה — הפועל ק. שמונה:** X
מישחק שקול שיסתיים בתיקו.

12. **הפועל תל־חנן — הפועל לוד:** 2
לוד ינצחו, כי הם מובילים בטבלה, והם יצדיקו את העובדה שהם הטובים בליגה הארצית.

13. **בית"ר נתניה — הפועל רמת־גן:** X
מישחק קשה לרמת־גן, שחייבת לחזור עם נקודה כדי להשאיר סיכויים בטוחים לעלות לליגה הלאומית. יהיה תיקו.

בשבוע שעבר הצליח צבי רוזן, מאמנה של הפועל יהודה, לנחש נכונה 3 מתוך 12 המישחקים.

המוסד וה־CIA חדרו ללוב

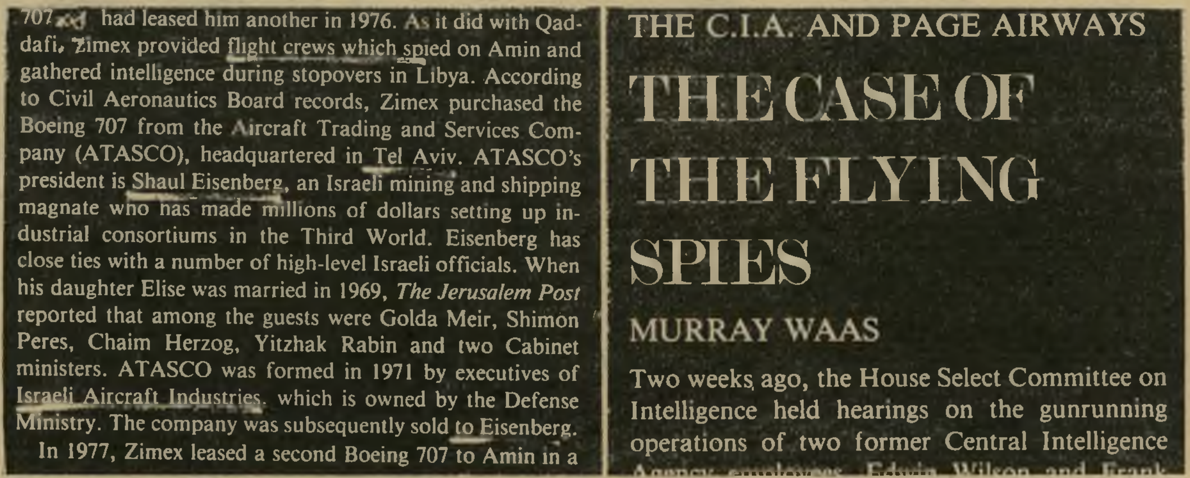
707 had leased him another in 1976. As it did with Qaddafi, Zimex provided flight crews which spied on Amin and gathered intelligence during stopovers in Libya. According to Civil Aeronautics Board records, Zimex purchased the Boeing 707 from the Aircraft Trading and Services Company (ATASCO), headquartered in Tel Aviv. ATASCO's president is Shaul Eisenberg, an Israeli mining and shipping magnate who has made millions of dollars setting up industrial consortiums in the Third World. Eisenberg has close ties with a number of high-level Israeli officials. When his daughter Elise was married in 1969, *The Jerusalem Post* reported that among the guests were Golda Meir, Shimon Peres, Chaim Herzog, Yitzhak Rabin and two Cabinet ministers. ATASCO was formed in 1971 by executives of Israeli Aircraft Industries, which is owned by the Defense Ministry. The company was subsequently sold to Eisenberg.

In 1977, Zimex leased a second Boeing 707 to Amin in a

THE C.I.A. AND PAGE AIRWAYS

THE CASE OF THE FLYING SPIES

MURRAY WAAS

Two weeks ago, the House Select Committee on Intelligence held hearings on the gunrunning operations of two former Central Intelligence

„צימקס", „פייג'" ואידי אמין
תאווה למטוסים

(המשך מעמוד 7)

טכניות, ופייג' לא הואשמה במתן שוחד, אך סכום זה היקנה לפייג' את הזכות להפעיל ולשרת מטוסים שהיו בשרות מישטרו של אידי אמין. בעיקבות ההודאה באשמה מצד פייג', השלים מישרד־המישפטים חקירה מטעם חברי־המושבעים ה־גדול, באשר לעיסקי הסחר של החברה מעבר לים, ובאשר לאספקת מטוסי גול־פסטרים 2 ושוחד לפקידי מדינה זרה בקשר עם עיסקות אלה.

„קדילאק" לאידי אמין

„פייג' נתיבי־אוויר" נוסדה ב־1939 על־ידי ג'יימס פי וילמוט ושותפו אלמר פייג', טייס במיקצועו. וילמוט נולד בבוסטון, למישפחה של מהגרים אירים עניים, הפך עסקן במיפלגה ה־דמוקרטית, ושימש בשורה של מישרות ממשלתיות קודם שייסד את פייג' נתיבי־אוויר. לחברה החדשה הוענק מייד חוזה ממשלתי, לאמן טייסים למען התוכנית לאימון טייסים־אזרחים. גם בשנים שלאחר מכן ידע וילמוט את דרכי הגישה להשגת חוזים ממשלתיים. פייג' נתיבי־אוויר וכן חברת וילמורייט, חברת־בנייה ברוצ'סטר שבמדינת ניו־יורק, שנוסדה על־ידי וילמוט ועתה היא בבעלות בנו, תומס, השיגו חוזים עם הממשלה הפדראלית בערך של יותר מ־100 מיליון דולר. עם לקוחותיהן של שתי החברות נמנים חיל־האוויר, חיל־ההנדסה, מינהל־השרות־הכללי ומישרד־ההגנה.

בתביעתה מחודש אפריל 1978, האשימה המחלקה־לכספים־וביטחונות את פייג' ואת מנהליה הבכירים בתשלומי שוחד ובהע־ברות מטבע בלתי־חוקיות בסך שניים וחצי מיליון דולר ויותר לממשלות זרות, כדי לקדם את מכירות המטוסים שלהם במדינות אלה. פייג' ומנהליה הואשמו גם בכך שמכרו סחורות ושירותים בסך 15 מיליון דולר ויותר למישטרו של אידי אמין באוגנדה, בלי לגלות לבעלי המניות של החברה כי הדבר נעשה, כפי שדורש החוק. אחד התשלומים הלא־חוקיים היה קדילאק אלדוראדו שניתן במתנה לאידי אמין עצמו. בהצהרות שנתנו למחלקה־לכספים־וביטחונות טענו מנהלי פייג' כי אין קשר בין הקדילאק ובין קשריהם ה־עיסקיים עם אוגנדה. בחקירתו הכחיש דובר מטעם חברת פייג' כי הקדילאק ניתן כמתנה. „אמין ביקש מאיתנו להשיג לו קדילאק," אמר הדובר, „אנו חשבנו כי ישלם לנו תמורת המכונית... אך לבסוף לא קיבלנו דבר. עלינו לקבוע כי לא היה זה לטובת עניינו העליון בביטחונם של עובדינו באוגנדה, אילו היינו מתעקשים על עניין זה." כלומר, תובעים תשלום.

לא חלף זמן רב מאז קיבל אמין את הקדילאק, וחברת וילמורייט קיבלה את גמולה בצורת חוזה על־סך שישה מיליון דולר לבניית מעון בעיר ניו־יורק, לשימו־שה של מישלחת אוגנדה לאומות המאו־חדות. לפי הדו"ח הפנימי של פייג' נתיבי־אוויר מן ה־5 באפריל 1976, אשר העתק ממנו נמצא בידי, וילמורייט גם העבירה לאמין הצעות לבניית בתים ודירות־יוקרה, לשיקום מיפעל־סוכר, להקמת מיפעל־זיקוק ומגרסת־פלדה, ולפיתוח עתודות הנפט של אוגנדה.

במרוצת כל התקופה שבה היו לה עס־קים עם אידי אמין, קיימה פייג' קופת מזומנים ובה 600 אלף דולר, שלא נרשמו בספריה, „ביגלל חוסר־הביטחון הכרוך ב־עסקים עם אוגנדה." רואי־החשבון של פייג' קראו לקופה זו „העתודות של אבא־דאדא הגדול."

צ'רלס האנר, מי שהיה סגן־נשיא בחב־רת פייג', היה האיש המקורב ביותר ל־אמין בחברה. פעם אחת כינה אמין את האנר „קונסול כבוד של אוגנדה." אך יתכן שיחסיו של האנר עם אמין הרחיקו לכת מעבר ליחסי מיסחר וידידות. כאשר נשאל בהעידו תחת שבועה אם העביר אי־פעם מידע לסי־איי־אי, סירב האנר להשיב. על כך מורים רישומי בית־המיש־פט.

בסך הכל מכרו פייג' וחברת וילמורייט סחורות ושירותים בערך של 22 מיליון דולר ויותר לדיקטטור האוגנדי, ובכלל זה שני מטוסים, אחד מהם גולפסטרים 2, והשני לוקהיד אל־30־100. פייג' גם סיפקה ציוותי־תעופה וטייסים למטוסים הללו, וב־1975 מכרה החברה לאמין צורכי־רפואה בערך של מיליון וחצי דולר.

פרקליטה של חברת פייג', עורך־דין וושינגטוני בשם יהודה בסט, שיגר בסוף שנת 1979 צווי הבאה לסי־איי־אי ולמיש־רד־החוץ, בתביעה להמציא לבית־המישפט את כל התיקים הממשלתיים המתייחסים לפייג' נתיבי־אוויר ולעלילות השוחד שלה בארצות זרות. פקידי המחלקה־לכספים־ולביטחונות התחילו את ניהול המשא וה־מתן עם בסט ליישוב התביעה מייד אחרי שיגור צווי ההבאה הללו.

תיקי בית־המישפט מורים גם שלהנס זיגלר, נשיאה של חברת התעופה צימקס, שולמה עמלה על־ידי פייג' נתיבי־אוויר, בעיקבות מכירתו של מטוס הגולפסטרים 2 הראשון לאמין. בשנת 1978 זיהו מקורות ישראליים את זיגלר כאחד מוותיקי ה־מוסד, אשר פרש ממנו 15 שנים קודם לכן. צימקס גם מכרה ואיישה מטוסים למען כמה מנהיגים ערביים. אשר לא ידעו על הקשרים שבין החברה ובין סוכ־נות־הביון הישראלית.

מטוס־הריגול של אייזנברג

אמין פיתח תשוקה למטוס־סילון פרטי אחרי שטס במטוס הגולפסטרים 2 של קד'אפי. זיגלר ידע על תאוותו ה־חדשה של אמין אחרי שאיש צוות־המטוס העביר את המידע על כך לפייג', אשר מיהרה לשגר צוות־מנהלים לקמפלה, בירת אוגנדה. אך הם לא הצליחו לקיים פגישה עם אמין. „הם פשוט ישבו להם ליד בריכת בית־המלון במשך כמה ימים," סיפר מקור שידע על הטיול הזה. „אמין נמנע מפגישה עימם במשך זמן־מה, וכאשר נפגש עימם לבסוף, אמר להם שעשה זאת משום שזיגלר התקשר אליו."

אחרי שזיגלר דיבר בזכותה של פייג', העביר הדיקטאטור האוגנדי הזמנה למטוס גולפסטרים 2. כך התחילו היחסים המיס־חריים הפוריים בין אידי אמין וחברת פייג' נתיבי־אוויר. זיגלר קיבל עמלה נאה מ־פייג' אחרי שסידר לאנשיה את הפגישה עם אמין, על־פי הרשום בתיקי המחלקה־לכספים־ולביטחונות. עוד קודם לכן מכרה צימקס לאמין מטוס מדגם בואינג 707, והחכירה לו מטוס נוסף מסוג זה ב־1976. כפי שעשתה לגבי קד'אפי, גם במיקרה זה סיפקה צימקס ציוותי־תעופה שריגלו אחרי אמין ואספו מידע מודיעיני כאשר נחת מטוסו בלוב. על־פי תיקי מועצת־התעופה האזרחית, השיגה חברת צימקס את הבואינג אשר מכרה לאמין מן החברה לשירותים וסחר אווירי (אטאסקו) שמרכזה בתל־אביב. נשיא חברת אטאסקו הוא שאול אייזנברג, איל־מיכרות־וספנות ישר־אלי, שהרוויח מיליוני דולרים ממכירת תשלובות תעשייתיות לעולם השלישי. ל־אייזנברג יש קשרים הדוקים עם כמה ישראלים רמי־מעלה. כאשר נישאה אחותו, אליס, ב־1969, כך מדווח הג'רוזלם פוסט, נמצאו בין האורחים במסיבת החתונה גולדה מאיר, שימעון פרס, חיים הרצוג, יצחק רבין ושני חברי־ממשלה. אטאסקו נוסדה ב־1971 על־ידי כמה מנהלים של התעשייה האווירית בישראל, שבעליה הוא מישרד־הביטחון הישראלי. לאחר מכן נמ־כרה החברה לאייזנברג.

ב־1977 החכירה צימקס מטוס בואינג 707 שני לאידי אמין במיסגרת עיסקה מסו־בכת, אשר בה מכרה תחילה אטאסקו את המטוס לחברה בשם רונאייר הרשומה ב־ניו־יורק. לפי תיקי מנהל התעופה האזרחי, החכירה רונאייר בשלב זה את המטוס לצימקס, אשר בתורה החכירה אותו ל־נתיבי־האוויר של אוגנדה. בדו"ח של מינהל התעופה האזרחית מה־23 במאי 1977 נאמר: „במרוצת תקופת ההחכרה הוסכם שעבודות התחזוקה של המטוס יבוצעו על־ידי פאן־אמריקאן, אשר חתמה על חוזה בר־תוקף עם צימקס. על־פי חוזה מחייב זה, תספק פאן־אמריקאן כוח־אדם וחל־פים... צוותי־האוויר סופקו בתוקף חוזה נפרד בין חברת צימקס ובין חברת אבטק בע"מ מברלינגיים, קליפורניה." (דוברים של שתי החברות הללו, פאן־אמריקאן ואבטק, אמרו כי לא ידעו שפעולות ריגול בוצעו על־ידי הצוותים שסופקו על־ידם).

מטוסי ה־707 נטלו לעתים תכופות ציוד צבאי ומטענים יקרים מנמל־התעופה סטנ־דארד באסקס שבאנגליה. לעתים קרובות פיקח על הטענת הציוד פרנק טרפיל, אשר בחודש אוגוסט 1977 חתם עם מישטרו של אמין על חוזה להספקת נשק, חומרי־נפץ ואמצעי־בקרה אלקטרוניים בערך של 3.2 מיליון דולר.

אף שאין עדות חותכת לכך שטרפיל היה מעורב במבצעים חשאיים של הסי־איי־אי שכוונו נגד קד'אפי או נגד אמין, הרי ברור שחברי הצוותים של מטוסי הבואינג 707 שטרפיל סייע להטעינם היו סוכני־ביון ישראליים. לכן ידעו הן המוסד הישראלי והן הסי־איי־אי על עסקיו של טרפיל עם אמין ועם קד'אפי מזה חמש שנים, אך הם לא עשו דבר כדי לדווח על־כך לאנשי רשויות החוק האמריקאיות או כדי לעצור בעד פעילותו של טרפיל. מישרד־המישפטים התחיל את חקירותיו על פעילותם של וילסון וטרפיל רק כאשר פתח את פיו קווין מולקיי, מי שהיה מנתח־מערכות בסי־איי־אי והתחיל לעבוד לאחר מכן למען וילסון וטרפיל. עוד למד־תי לדעת, כי במעגל הפנימי של אנשי סודו של אידי אמין היה איש סי־איי־אי שהיה שתול תחת כיסוי עמוק, ואף התגורר בארמון הנשיאותי בקמפלה. הסי־איי־אי יכול היה ללמוד על יחסיו של טרפיל עם אמין גם ממקור זה.

לפייג' נתיבי־אוויר היו קשרים אח־רים בעולם הביון, בנוסף על קש־ריהם של זיגלר ועם חברת התעופה צימקס. ב־1975 התקשרה פייג' בחוזה עם החברה הדרומית לתובלה האווירית, חברה אמריקאית שבעליה החשאיים היה הסי־איי־אי. חברה זו סיפקה עד ל־1978 צוותי־אוויר ומהנדסים למטוסיה של פייג' ב־אוגנדה. למרות שהקשר בין החברה ה־דרומית והסי־איי־אי נותק, המשיכו בעלי־החברה לעתים קרובות לבצע שירותים למען הסי־איי־אי, גם בהיעדר היחסים הרישמיים. בדו"ח של ועדת־המודיעין של הסנאט האמריקאי נאמר: „במובן ממשי מאוד, כמעט שאין אפשרות להעריך באיזו מידה קיימים קשרים בין הסוכנות ובין חברות ונכסים שהיו שייכים לה."

עסקים וריגול

על־פי דיווחים של מועצת־התעופה ה־אזרחית, נמכרה החברה הדרומית לתו־בלה האווירית על־ידי הסי.איי.אי ב־1973 לסטנלי ג'י. ויליאמס, איש־עסקים שהיה נשיא־החברה ומנהלה הכללי כבר בתקופה שזו היתה בבעלות הסי־איי־אי. מקורות שהיו מקורבים לעיסקה טוע־נים שהחברה נמכרה לוויליאמס למרות שקונה אחר הציע שני מיליון דולר יותר ממנו, תמורת קניית החברה.

העיסקה בוצעה אחרי ששלוש חברות־תעופה הגישו תלונות נגד החברה הדרומית לתובלה אווירית. התלונות הוגשו למועצת־התעופה האזרחית, והחברות האחרות הא־שימו את החברה הדרומית בתחרות בלתי־הוגנת. הסי־איי־אי משכה והוציאה את רשיון־ההפעלה שלה ממועצת־התעופה ה־אזרחית, והתלונות בוטלו. כאשר מועצת־התעופה האזרחית שוב לא היתה מעורבת בעניין, יכולה היתה סוכנות־הביון המרכ־זית למכור את החברה שלה ללא פיקוח. ויליאמס היה ככל הנראה אסיר־תודה לסי־איי־אי, שכן רכש את החברה במחיר שנפל בהרבה מערכה האמיתי.

גם אם התפקיד החשאי שמילאו פייג' נתיבי־אוויר והחברה הדרומית לתובלה אווירית באוגנדה לא התברר עד תום, ברור שהסי־איי־אי היה פעיל באוגנדה בתקופה ששתי חברות אלה ניהלו בה את עיסקיהן. ראשית, לסי־איי־אי היו „קשרים ידידותיים עם אמין," על־פי דברי אחד מפקידי הסוכנות: „הוא התיר לנו להש־תמש בשירותיו הטובים כדי לבצע את פעילותנו, ובמידת־מה סייענו לו אנו להק־ים את השירותים החשאיים שלו." מאוחר יותר הידרדרו היחסים, אך זאת לאו־דווקא משום שסוכנות־הביון המרכזית נפגעה מתעלוליו הרצחניים של אמין. תעלולים אלה התגלו זמן רב לפני שביטלה הסוכ־נות את הסכמיה עם אמין, בחודש אפריל או מאי 1972. מאותה תקופה ואילך, מוס־רים מקורות מודיעיניים, התרכזה פעילות הביון של הסי־איי־אי באוגנדה בריגול אחרי אמין ואחרי אנשי־סודו. עיסקת ה־מכירה הראשונה בין פייג' נתיבי־אוויר ובין אמין התבצעה בתחילת שנת 1975, זמן רב אחרי שהסי־איי־אי והמוסד הת־חילו לרגל אחרי אמין.

לא רק לשם רווח

גם אם איננו יכולים להיות בטוחים שפייג' נתיבי אוויר היו מעורבים ב־מיבצעי־ריגול למען הישראליים או למען הסי־איי־אי, הרי שהעדויות בתיקי המח־לקה־לכספים־ולביטחונות עשויים להעיד כי כך אכן היה. קיימת גם האפשרות כי פייג', זיגלר ואייזנברג היו מעוניינים רק ברווחים בעיסקותיהם המפולפלות עם קד'אפי ואמין — ברור לגמרי שהם הרוויחו מיליונים מעיסקות אלו. אך עוב־דת התערבותה של הסי־איי־אי בתביעה של המחלקה־לכספים־ולביטחונות, כאשר מצרפים אליה את פיסות המידע שאספתי והצגתי כאן, יש בהם משום עדות מוצקה כי הרווח לא היה המניע היחיד.

אפשרות נוספת היא שותפות שהיתה בין פרנק טרפיל ואולי גם עמיתו אדווין וילסון ובין עיסקי פייג'. העדויות החדשות שבכתבה זו מעניקות חיזוק נוסף להשערה שהסי־איי־אי ידע על פעולותיו הבלתי־חוקיות של טרפיל מייד אחרי שקווין מולקיר פתח את פיו. ברור שזהו קצה־חוט נוסף שוועדת בית־הנבחרים לענייני־מודיעין צריכה לעקוב אחריו.

המחזאי־הסופר יוסף מונדי, הילד הנורא של התיאטרון הישראלי, מספר על לבטי־היצירה שלו, על הסיבות שהניעו אותו לעזוב את הארץ לפני 1973 ומסביר מדוע הוא חי בארץ בניגוד להכרתו

בדור הבא תשתלט התרבות הערבית. הדור הבא של הישראלים יהיה ערבי

יש כאלה שבחוץ הם שיא השלווה, ובבית נוהגים כעריצים. אני חושב שאני בעל ואבא טוב מאד

מה ההבדל בין הליכוד למערך? מי שלא היה מפא״ניק היו מכסחים אותו.

הנהגתי כלל חשוב: אני לא מזמין ביקורת. הכרחתי את המבקרים לשלם כרטיס כמו בובלה

תמיד התכחשתי לזה שאני רומני, עד שהרצל רוזנבלום שלח אותי חזרה לרומניה. אז התחלתי להתגאות בזה

מאז מושל ידיתו אני מתעסק כל הזמן באגו הקטן שלי, נכנס פנימה אל תוך עצמי. לא נוח לי בחוץ

ריאיינה שרית ישי

„אני בורגני מצפון תל־אביב!"

רק מי שמכיר אותו מקרוב יודע שיוסף מונדי אינו נורא כל־כך. מי שמעז לקרב את פניו אל פניו של מונדי, מגלה עיניים רכות. מאחרי ההבעה המיוסרת, הנסוכה דרך קבע על פניו, מסתתר איש שבאמת איכפת לו, איש הכואב את כאב כל העולם.

למונדי תדמית מסולפת. אולי מכיוון שבחר להשאיר את חייו הפרטיים בפינת וייצמן — יהודה־המכבי. שם, באיזור הבורגני של צפון תל־אביב, הוא מתגורר עם אשתו, צביה — אשה מקסימה, מזכי־רת־מערכת עיתון „לאשה" — ועם שני ילדיו, ניבה בת ה־12 ואדר בן ה־16.

אדר, חתיך במיכנסי־ג׳ינס ובחולצת־מיזע אפורה, מספר לי שבגימנסיה שלו זה לא כזה „ביג דיל" להיות בנו של מונדי. „החבר׳ה בגילי בכלל לא מכירים אותו, והמורים מתייחסים לבן של שייקה אופיר ולבת של חנה מרון, שלומדים איתי באותה כיתה," הוא אומר.

מונדי הוא נון־קונפורמיסט. הוא אינו מתפשר. מאבקיו עם התיאטרון הממי־סדי בארץ חוזרים על עצמם. שוב ושוב הוא רב עם התיאטרון, בועט, כועס, יורה לכל הכיוונים, משמיץ, כואב, זועק — אך שב אל הממיסד בכל פעם שרק ניתנת לו ההזדמנות.

יושבי „כסית" מכירים אותו ברגעיו הלא כל־כך יפים. כשהוא משתכר הוא הופך לאיש גס ולא נעים. מי שמכיר את מונדי מקרוב יודע, כי מצבים אלה אינם עניין שבשיגרה. מונדי אינו מרבה לצאת מביתו. הוא מסתגר בחדר־עבודתו וכותב. רק כשאין הוא יכול לשאת יותר את מר־נפשו הוא יוצאה חוצה, שותה ומוציא את כל מה שמעיק עליו. יש הסבורים שהוא איש קשה שאינו נמנע מלנבל את פיו. אחרים יספרו לך על

(המשך מעמוד 73)

מונדי האחר — רך כמו חמאה, תמים כמו ילד.

אולי זה עניין של גיל, אך נדמה כי בשנים האחרונות נוח לו להתמסד. האיש שעזב את הארץ וחי במשך שבע שנים בצרפת, מתוך הערצה לתרבות הצרפתית, שב ארצה, על־מנת לקום ולעזוב שוב בשאט נפש.

הוא עזב כשנסיונו להעלות את מחזהו, „המשיח", נכשל. מונדי, שהעלה את ה־מחזה בכוחו־עצמו, ללא תמיכה כספית או ציבורית, נשבר. הוא החל להשמיץ את המדינה ואת החברה הישראלית ושב לפאריס. היום הוא אומר, כי פיסית הוא לא יכול היה לחיות בארץ, תחת שילטונה של גולדה מאיר.

משהו מהחיה שבו נעלם. דומה כי השנים הפכו אותו מתון יותר, פחות אגרסיבי. אולי למד כי אין טעם להילחם בטחנות־רוח.

● **מונדי, אתה מודע לכך, שלוּלא פרצה שערוריית „המשיח", איש לא היה יודע מיהו בעצם חבר־כנסת מיכה רייסר? למעשה יצרת מושג חדש — „רייסריזם".**

אני אגיד לך את האמת על מה שקרה. הייתי בחזרה בהבימה. פתאום מגיעה ה־מזכירה בבהלה, ואומרת לי: איזה חבר־כנסת רוצה טכסט. אמרתי מה פתאום? היה באולם עיתונאי ששמע על זה. אני בכלל לא ידעתי מי זה מיכה רייסר. מייד צילצלתי לאורה נמיר, שהיא יושבת־ראש ועדת־החינוך של הכנסת, ושאלתי אותה אם זה מקובל שחבר־כנסת מבקש טכסט של מחזה.

● **מה רע במסירת טכסט של מחזה לחבר־כנסת או לכל איש אחר, בפרט ש„המשיח" אינו מח־זה חדש, הועלה בעבר, וחלק ממנו אף פורסם ב„עכשיו"?**

משום שהטכסט לא מעודכן, ועדיין לא הוצאתי אותו לאור. אני משנה שוב ושוב, עד לרגע האחרון. מה פתאום שאתן לאיש פוליטי טכסט? שיקנה את הספר כשייצא־לאור או שיבוא להצגה. אורה נמיר ממש נדהמה כשסיפרתי לה על רייסר. זהו מעשה אנטי־דמוקרטי, המתאים למישטרים טוטליטריים. כל עוד הטקסט לא מעודכן, אני לא יכול לתת לאזרח מהשורה לעיין בו.

● **מונדי, האין זו פארנויה?**

עובדה שרייסר בעצמו אמר לך ששחקן של הליכוד מסר לו את הטכסט.

● **רייסר גם אמר לי שאתה רצת מייד לעיתונאים וסיפרת להם שהוא מבקש את הטכסט.**

האוזניים שלי נרעדו כששמעתי שהוא רוצה את הטכסט, אבל לא פניתי לאף עיתונאי. אגב, אף שחקן שמשחק אצלי בהצגה לא מסר לו את הטכסט. אבל היו שחקנים שהוצאתי מההצגה והטכסט הת־גלגל אצלם. יכול להיות שאחד מאלה מסר לו אותו.

מיפלגת־העבודה שלחה לי ראיון, ש־רייסר נתן למעריב לנוער. בראיון הוא אמר שעכשיו צריך להכניס תרבות חדשה עם אגרוף.

למרות הכל, אני מאמין שבליכוד יש אנשים בעלי השכלה גבוהה, אנשים עם תרבות. אני מאמין שהם ינטרלו אופור־טוניסט מסוגו של רייסר, שלדבריו יש ריח לא נעים. אגב, אישית אני לא מכיר את האיש.

● **לא אחת אמרת לי ש„הבי־מה" הוא מוסד של צבועים, רמ־אים ושקרנים. לא אחת אמרת שזהו מקום מסואב שדרך במקום. מדוע אתה מציג במקום כזה?**

כי יש להם אמצעים. פה בארץ הכל מסובסד, ובחוץ אי־אפשר לעבוד. בסך־הכל אני אזרח מדינת־ישראל. אני משלם מיסים. אז מגיע לי ליהנות מהסובסידיה של התיאטרון.

● **ולהיות חלק מהמוסד ה־מסואב?**

אני מוכרח להציג את המחזות שלי. ותמיד טענתי שאין מימסד ואנטי־מימסד. יש מרכז ויש שוליים.

● **כשלא מאפשרים לך להציג ב„הבימה" אתה משמיץ, וברגע שאתה בפנים אתה מתרכך. מדוע?**

מה זאת אומרת, לא נותנים לי להציג! היתה לי הצלחה עצומה בהבימה עם מחזור אלכוהולי. התיאטרון הוריד את ההצגה למרות ההצלחה. אחר־כך הפר איתי ה־תיאטרון חוזה על הצגת זה מסתובב חלק ב׳. אני יודע שאני לא היחידי שמפירים חוזים אתו, אבל אני לא מחשיב עצמי כל אחד.

אני לא מסוגל לעשות הצגה כמו המשיח בחוץ. תמיד תקפתי את התיאטרון, אבל התיאטרון הוא ראי החברה. חובת התי־אטרון לשמור על רמה ולהעלות את הקהל אל רמתו, ולא לרדת לטעם הקהל. הצוות הטכני של הבימה מעולה; הנגריה, התאו־רנים, ואיתם אני יכול להגיע להישגים מיקצועיים למופת.

● **ולהתפשר על דיעותיך?**

אני מחזאי. אני רוצה להציג ושחקנים אוהבים מימסד. כשהם נמצאים בתוך ה־מימסד ורואים תוצאות על הבימה, יש להם פתאום מישמעות.

> **אני סבור ששילטונה של גולדה היה אחד האסונות הגדולים של המדינה ומילחמת יום־כיפור היתה אחד הפשעים הגדולים בתולדות העם היהודי**

● **אתה טוען נגד החברה הישראלית, התגוררת במשך תקופה ארוכה בחו"ל ומדי פעם אתה מאיים שתעזוב את הארץ. מדוע אתה עדיין פה?**

אני כותב בעברית. התחלתי לכתוב בעברית. אין זו אומנם שפת אמי, אך בגיל 20 התחלתי לכתוב, ומאז אני מתבטא בעברית. אם הייתי בימאי יש להניח שלא הייתי עובד בארץ — דויד מוכתר נחשב היום לאחד הבימאים הטובים ביותר בגר־מניה. אני לא מזוכיסט, אך כסופר יש לי מעורבות אחרת. ארצה או לא, אני חי פה! שפה זו מולדת.

● **יש סופרים גולים.**

אם יגיע הרגע שבו יסלקו אותנו מפה, אהיה גולה. כל עוד אפשר לומר את הדברים כאן, חייבים לומר אותם.

● **באיזה גיל הגעת ארצה?**

בגיל 16 באתי מרומניה. ישר למעברת חולון. זה היה סבל־אימים.

● **אתה היום בן 46, כלומר, שלושים שנה בארץ. ועדיין אינך ישראלי...**

מה זה להיות ישראלי? לעשות גרעפ־סים? מצטער, אני לא מעריץ את שרה׳לה שרון, ואני שונא קרקוביאק. מה זה נקרא להיות ישראלי? להעריץ את התרבות הפסאודו־פולנית. אני ישראלי ועוד איך, עם השקפה אחרת ותרבות אחרת.

אגב, זוהי נקודה מאוד מעניינת. לא פעם שאלתי את עצמי למה במשך שבע השנים שבהן חייתי בצרפת, מעולם לא עברתי את התעלה לאנגליה, כמו כל הישראלים המעריצים את התרבות ה־אנגלו־סכסית. כולם רצים ללונדון לראות תיאטרון, מבלי להתחשב בכך שהאנגלים לא עשו כל מהפיכה בתיאטרון של המאה העשרים. הגרמנים עשו, הרוסים, הצרפתים והאמריקאים עם ה„ליווינג תיאטר", אך לא האנגלים.

● **ישנן דוגמות רבות של אנ־שים שהגיעו ארצה כילדים, שינו את שמותיהם לשמות עבריים, נפ־טרו מהמיבטא הזר וחיקו את הצברים. מדוע זה לא קרה לך?**

כשהייתי בן 16 עברתי גם אני את הסיפור של להיות ישראלי בדם. כל אחד אז רצה להידמות לצבר. גם אני ניסיתי להיות כמו כולם. הלכתי לצבא כמו כולם, אבל ברגע שהתחלתי „לתרבת" את עצמי, שיניתי כיוון. התחלתי לקרוא בצורה אוטודידקטית. היה לי צימאון אדיר לקרי־אה, וגיליתי תרבויות אחרות.

בכלל, רציתי להיות היסטוריון. לתיאט־רון ניגשתי רק בגלל שהיה לי קל יותר לכתוב דיאלוג. למדתי באוניברסיטה ב־אבו־כביר היסטוריה וספרות, והסתובבתי קצת בחוג של פיטר פריי.

שלמה פז, שהיה אז שחקן באוהל והיום הוא בימאי ומפיק באולפני הרצליה, הכניס אותי לאוהל כססטיסט. המחזה היה מחזה אכספרסיוניסטי בשם חייל טנקה, והוצג שבע פעמים בכיכובם של רונאי ואילן דר. אוהל היה תיאטרון ברדקיסטי אז. באותה הזדמנות הייתי עוזר־בימאי של מנחם גולן, וגם פועל־בימה.

● **מה דעתך על מנחם גולן?**

לדעתי הוא היה בימאי תיאטרון טוב מאוד. עשה עבודה מדהימה עם הכיסאות של יונסקו. באמת, אחד מבימאי־התיאטרון המצטיינים שהיכרתי.

● **במשך כל אותה תקופה כתבת?**

עברו עלי תהפוכות שונות. כל הזמן כתבתי. אגב, אני מוכרח לספר לך קוריוז: באותה תקופה נפתח תיאטרון חיפה ב־הנהלתו של יוסף מילוא. לא היתה לי פרנסה ונסעתי בטרמפים לחיפה. באתי לפפו ואמרתי לו: אני רוצה להיות עוזר־בימאי. הוא הטיל על אחד העוזרים שלו, ארנון תמיר, לבחון אותי. אידיוט לא הייתי אף פעם. מייד קלטתי את כל ה־סצינה. העוזר של פפו שאל אותי מה זה בימה. מכיוון שהייתי על הבימה אמרתי לו: זה בימה. הוא חזר ושאל. הבנתי מה הוא רוצה, אך סירבתי בכל תוקף לשתף איתו פעולה. תיכף הבנתי שהוא אידיוט מושלם ואינו מבין שאיפה שאתה נמצא זה בימה; הרחוב זה בימה. מה זה חשוב אם הבימה מוגבהת ועל קרשים? בכל מקום שבו אתה נמצא אתה על הבימה. אחרי ששאל אותי שלוש־ארבע פעמים אותה שאלה ועניתי לו שלוש־ארבע פע־מים אותה תשובה, אמר לי: אדון מונדי, נכשלת.

הייתי מבסוט ומלא ביטחון עצמי, ועם ידיעה ברורה שאצליח לעשות עבודות נפל־אות בחיי.

● **האם המיקרה הזה היה ה־שלב שבו הפכת לנון־קונפורמיסט?**

אף־פעם לא הייתי נון־קונפורמיסט. אני בורגני. יש לי בית, אף פעם לא הסתרתי את זה. אני מאוד שמרני במה שאני כותב.

מונדי ב־1962
„רציתי להידמות לצבר!"

כשהייתי באוהל יזמתי בימת תיאטרון. העלינו מחזה שלי, שנקרא זרם. מחזה שהושפע מביכנר ומוויצק. תום לוי ביים ואני עצמי שיחקתי.

● **אתה שחקן טוב?**

איפה! אני כל הזמן מסתכל על הקהל. בנגריה של האוהל נתנו לנו להקים בימה והיצגנו במועדון בוסתן. אני זוכר שבאותה תקופה הייתי זורק שמות על ימין ועל שמאל. סילבי קשת ריאיינה אותי, וקירי־קעה אותי — עשתה ממני צחוק לא נורמלי. נעלבתי עד עמקי נשמתי. אנשים אמרו: מה אתה מדבר, זוהי פירסומת מצויינת, ואילו טענתי שהיא השמיצה אותי. הסתובבתי עם העלבון הזה זמן רב.

● **אתה בכלל נוטה להיעלב בקלות...**

לא! נרפאתי מכל הדברים האלה אחרי מושל יריחו. כל־כך נעלבתי בעיקבות מה

אדר, יוסף וצביה מונדי
„כדי להשיג אוהל, אבא שלי אולץ להצטרף למפא״י!"

הפגנה ב„המשיח"

„את האמנות הם לא יצליחו להרוג. האמנות היא נצחית!"

שכתבו עלי, שעברתי את מחסום העלבון. שום דבר כבר לא מעליב או מדהים אותי. אגב, תמיד התכחשתי לזה שאני רומני, אבל אחרי שהרצל רוזנבלום כתב שאני רומני ואני צריך לחזור לרומניה, התחלתי לדבר בגאווה על ארץ המוצא שלי.

● מדוע התכחשת למוצאך הרומני?

אלה ששולטים פה מבחינה מימסדית הם או רוסים או פולנים, ואלה הם האנשים הכי גזענים שבעולם. כל שמות־הגנאי, כמו „מרוקו סכין" או „רומני גנב" הומצאו על־ידי הרוסים, ובעיקר הפולנים. אז חשבתי שאני נחות. רק כשהגעתי לצרפת השתחררתי מרגש־הנחיתות הזה.

כשהייתי אומר שאני ישראלי הסתכלו עלי ככה, לא נעים. לא בגלל הפוליטיקה, אז זה עוד לא היה העניין, אלא בגלל שחשבו שישראל היא ארץ פרימיטיבית. אבל כשאמרתי שאני ממוצא רומני — או, אז נפתחו לפני כל הדלתות, ופתאום הבנתי את הסיפור מהצד השני. היום אני חושב שתמיד היה לי קשה בארץ מכיוון שאני לא פולני.

התיאטרון הישראלי בארץ מורכב מפרנקים, בולגרים, רומנים ומעט צברים, אבל כל מנהלי־התיאטרון הם פולנים. בכלל, קורים דברים מוזרים מאוד בתיאטרון — השחקנים הכי טובים מהדור הצעיר בתי־

מונדי כיום

„הלכתי ונגמרתי, התמוטטתי!"

אטרון הישראלי הם או רוסים או רומנים. מה קרה לדור הצברים?

אבל נחזור לפולנים. את יודעת, לפולנים, יש צופן חברתי, שעד היום אני לא מבין אותו. זה לא עניין של שמאל או ימין. בכלל אין שמאל בארץ.

בכל מה שנוגע לעדות־המיזרח, הפולנים הצליחו להשפיע גם עלי. תמיד הסתכלתי רע על המרוקאים, עד שהגעתי לפאריס. אני מזועזע מהעובדה שאותן מישפחות מרמלה שונות מבחינה פיסיונומית מבני מישפחותיהם בפאריס. לאלה בפאריס יש עיניים אחרות. איך קרה דבר כזה? מה עשינו לעיניים של המרוקאים ברמלה? הייתי שולח את מיכה רייסר לרמלה, לקטמונים, לקריית־מלאכי, שיראה מה קרה לעם שלו, שילך קצת למוסררה ואחר־כך שידבר על תרבות־האגרוף.

● אם כל־כך איכפת לך מתושבי הקטמונים, מוסררה ורמלה, מדוע אינך כותב עליהם? מדוע אינך כותב בשבילם? איש מאלה שאתה כואב את כאבם לא יבוא לראות את המחזות שלך.

את לא תופסת שאני רוצה לעשות שייקספיר וצ'כוב עם החבר'ה האלה?

● מונדי, אתה כותב לקהל אינטלקטואלי. אתה מכחיש את זה?

תושבי רמלה וקטמונים אולי לא ייהנו מהמחזות שלי, אבל אני מקווה שהבנים שלהם יהיו הקהל שלי מחר — אם אזכה שהיצירה שלי תישרד.

● למי אתה כותב?

לאנשים.

● בשביל מה?

אני אוהב תיאטרון. זהו כלי ביטוי. זה מה שאני אוהב לעשות.

● אתה אינטלקטואל?

זה ממש מקומם אותי. לא יודע מה זה אינטלקטואל. זה מחוץ לגדר החשיבה שלי.

● מונדי, למה אתה שותה?

מה זאת אומרת למה? איזו שאלה פרובינציאלית! בחו"ל אף־אחד לא היה שואל אותי שאלה כזו. בפאריס ובארצות־הברית אנשים שותים. רק פה, בארץ, עושים מזה עניין. יש אימרה פריסאית מפורסמת: לכל מקום שאליו תגיע שתוי, תמיד תמצא מישהו שתוי יותר!

חוץ מזה, אני שותה פעם בשבועיים. מה, אני אלכוהוליסט? אני לא! מבחינה כלכלית אני לא יכול להרשות לעצמי להיות אלכוהוליסט. את יודעת כמה כסף זה עולה?

● מדוע עזבת את הארץ בפעם הראשונה?

הציגו את המחזה שלי, חדר ליד הים, בהבימה, והרגשתי שאסור לי להישאר בארץ, שאני צריך ללכת ולהתמודד בחוץ, לראות אם אני קיים או לא קיים. בחוץ ההתמודדות היא גדולה. שם לא מעניין את אף אחד אם אני רומני או לא רומני. הרגשתי שאם אשאר אהיה אדם גמור מבחינה יצירתית.

● מה עשית בפאריס?

בתחילה עבדתי כמו חמור בטלוויזיה הצרפתית, וברחתי כל עוד נפשי בי.

● האם אינך נמשך לטלוויזיה?

לא, בכלל לא. אני אוהב תיאטרון.

● וקולנוע?

מאוד, אבל צריך כסף. הדרך שלי היא המגע של השחקן עם הקהל. בפאריס הייכרתי שחקנים צרפתיים. היה לי מזל והייכרתי בימאי גדול מאוד, בשם רוז'ה בלין. הוא היה הראשון שביים את מחזותיו של ז'אן ז'אנה, והיה מזכירו של אנטוני ברטו — נביא תיאטרון האכזריות. באתי אל מאחרי הקלעים, פגשתי אותו, ואמרתי לו: אני מחזאי מוכשר מאוד, ואני מבקש שתקרא את המחזות שלי. בפאריס נותנים קרדיט לכל אדם. זה עובד כך בכל העולם, רק לא בישראל. בעולם אתה אומר: אני גאון. אומרים לך — תוכיח! בישראל ישר שמים לך נבוט בראש. זוהי תכונה של פרובינציה. מעמידים אותך בדרג הנמוך ביותר. בעולם, אם את המוכיח שאתה גאון — מצויין. אם נכשלת — אין רחמים, שולחים אותך קיבינימט על ארבע.

בקיצור, הוא קרא את המחזות שלי, ואמר: אכן, אתה אדם מוכשר. לא היה לו זמן לביים את המחזות, אך הוא היפנה אותי לתיאטרון מופטר, שהיה אחד התיאטרונים הכי „אין" בתחום האבנגארד. הצגתי בתיאטרון, ובמיקרה נכנס מבקר־התיאטרון של ל'אכספרס, וכתב ביקורת יוצאת מהכלל. הפכתי מפורסם.

אז היתה אופנת הקפה־תיאטרון. הציעו לי להיות בין מקימי התיאטרון. הצגנו בבתי־קפה, ובאחת ההצגות שלי שיחקה

> **היום התבגרתי. ההסתכלות שלי על מה שמתרחש במדינה היא יותר פילוסופית. אני אומר דברים הכי קשים, אבל אני מסתכל עליהם ממרחק**

אשתו של השחקן הנודע קלוד ריש. הוא עצמו אסף כסף עם כובע. אחר־כך הצגתי בפה־דה־בואה — תיאטרון מאוד חשוב, ואחר־כך פרצה מילחמת ששת־הימים.

● במשך כל אותו זמן היתה אשתך, צביה, לצידך. האם היכרת אותה בתיאטרון?

השתגעת? לא היית מסוגל לחיות עם שחקנית.

● וצביה, שהיא מזכירה, יכולה לחיות איתך?

מה, אני נורא כל־כך? יש כאלה שבחוץ הם שיא השלווה, ובבית מתנהגים כמו עריצים. אני חושב שאני בעל ואבא טוב מאוד. יש לי עקרונות. תמיד היה לי חשוב להרוויח את לחמי, ולא בחלתי בשום עבודה. הייתי אפילו עיתונאי.

● וזה היה נורא כל־כך?

לא ראיתי בזה פחיתות כבוד כסופר. אף פעם לא חתמתי בשם בדוי, כמו כמה פרובינציאלים שאני מכיר, שחותמים פעם כעיתונאי ופעם כיוצר.

● בנך, אדר, נולד בפאריס?

כן, צביה עבדה אותה שעה בשגרירות כתושבת מקומית. היא היתה מזכירתו של יוחנן מרוז, ציר ישראל בפאריס.

● מניין השם אדר?

חשבנו שכאשר נכנס אדר מרבים בשימחה.

● האם עשית כסף בפאריס?

לא עלה בדעתי לחשוב על כסף. הייתי בטריפ של אבנגארד. הופעתי פעמים רבות בטלוויזיה, רואיינתי בעיתונים, הייתי מה שנקרא „אין".

● מדוע, אם כך, חזרת ארצה?

התקופה הראשונה בפאריס נתנה לי המון. הוכחתי שאני מסוגל לעשות דברים. בעיקר לעשות דברים בלי פרוטה בכיס, אם כי היום אני עייף מזה. אבל שם, בפאריס, למדתי איך עושים את זה. שם אין פינוק. החיים קשים מאוד. הטרגדיה של השחקנים הצברים היא שהם נכאי־רוח. כל הזמן רוצים להיות „אין". הם לא מבינים שהגיל המתאים להיות „אין" הוא גיל 40. הם רוצים להיות שחקנים קבועים. הם לא מבינים שכשאתה צעיר אסור לך להיות קבוע.

בפאריס למדתי שחשוב לא להיות צנוע. חשוב לבנות יחסי־ציבור, לא להתחשב בביקורת, ואם יש לך מה להגיד אז תגיד אותו. שם, בפאריס למדתי את זה. הייתי עם ערב־רב שלא אמנים וייט־נאמים, צרפתים, ספרדים, דרום־אמריקאים — אנשים יוצאי־דופן שלא נקלטו בארצותיהם. אחד מצא את השני והיתה אחווה אדירה. פתאום הרגשתי כמו אח שלהם, בלי הבדל של צבע או גזע. היתה בינינו עזרה הדדית אדירה, מה שלא קיים בארץ. פעלנו יחד, עשינו דברים, לא היה זמן לקנא.

אבל אז נעצרתי כסופר. פתאום לא היה לי מה להגיד. אני חושב שעברתי משבר־זהות. שאלתי את עצמי: לאן אני פונה? אם אני רוצה לביים, כל הדלתות פתוחות. אבל אז אני משלם מחיר כבד — לא אוכל לכתוב.

בחרתי לכתוב. כשהייתי בפאריס יצרתי קשר עם מיקו אלמז. סוכם שנחזור ארצה, ונקים תיאטרון. ואכן ב־1969 היקמנו ביחד עם דויד מוכתר את תיאטרון המרתף. העלינו מחזה פורנוגרפי מחריד בשם הזקן. אלמז נשבר וחזר לאנגליה. מוכתר נשבר וחזר לאנגליה, ואני נשארתי והעליתי את זה מסתובב.

ההצלחה עצומה. המחזה מועלה עד היום, כבר 12 שנים, כשהשחקנים מתחלפים. את שירות המילואים שלנו אנחנו עושים עם זה מסתובב. אין מקום בארץ שלא הייתי בו עם המחזה הזה. הצגנו במינוס עשר מעלות בג'אבל קטרינה, לפני 14 איש.

אז הנהגתי כלל חשוב: לא הזמנתי ביקורת. הכרחתי את כולם לשלם כרטיס, וכולם שילמו כרטיס כמו בובלה. אם הם מקללים אותי, לפחות שישלמו לי כסף.

ואז פנו אלי גבריאל ציפרוני ושמעון פינקל מהבימה, והציעו לי לביים בהבימה. בחרתי במעבר לגבולין של ברנר,

(המשך בעמוד 76)

מונדי עם מאיר ויזלטיר

„אף אחד מהשמאל לא עזר לי מעולם!"

השידור האחרון

(המשך מעמוד 33)
כאשר ביקש להשתלב במחלקה, כששב משליחותו בלונדון, נאמר לו כי „כל העמדות תפוסות".

„לקרנף את כולנו!"

החלטה לצאת לחופשה־ללא־תשלום הלכה וגמלה בליבו. מאז שהגיע ארצה ניסו עיתונאים לראיין את שילון על מצב הטלוויזיה, ועל מצבו המאוד עלוב בתוך מחלקת־החדשות, אך הוא סירב לפצות פה. „אני שומר על פרופיל נמוך," אמר תחילה. מאוחר יותר, כאשר היה ברור כי „משהו רקוב בממלכת בניין חוטי ירושלים," נהג דן, הידוע כבחור זהיר, להגיד לעיתונאים שפנו אליו: „את מה שיש לי להגיד, אני אומר לממונים עלי."

גם כעת, אחרי שנטל לעצמו חופשה־ללא־תשלום בת שנה, הוא מסרב להיענות לבקשות העיתונאים וממלא פיו מים.

כשנשאל מה יעשה עם פרישתו, השיב כי הוא מתכוון להצטרף לידידו, ארנון צוקרמן, מי שהיה מנהל הטלוויזיה בתקופה שבה ניהל שילון את מחלקת־החדשות. צוקרמן הקים חברת־הפקות, שהפיקה לאחרונה סרט דוקומנטרי על משה דיין. חברתו של צוקרמן מתכוונת להפיק סדרות דוקומנטריות, תוכניות־בידור ואף סרטי־עלילה, ולמכור אותן לטלוויזיות בחו"ל. שילון יכהן בשלב הראשון כמפיק בכיר, ויעמוד בראש מחלקת־ההפקות של החברה.

מי שמכיר את שילון מקרוב טוען כי עבר משבר חמור, כאשר נודע לו כי צוקרמן הודח מכהונתו כמנהל־הטלוויזיה. שילון אמר אז: „צוקרמן הוא הקורבן הראשון. אחר־כך ינסו לקרנף את כולנו!"

שילון מעריך מאוד את צוקרמן. לא אחת התבטא כי צוקרמן הוא, בעיניו, סמל היושר המיקצועי. ואכן, בתקופה שבה עבדו השניים ביחד זכתה מחלקת־החדשות בהערכה רבה, אף מפי צוותות־הטלוויזיה הזרים השוהים בישראל. כתבות הטלוויזיה הישראלית נחשבו כטובות, כאמינות וכמעמיקות. הן לא ניסו ליפות דברים או

שילון לפני השידור האחרון*
הכושי יכול ללכת

לשנותם. הן הראו את המתרחש ללא כחל וסרק. ישיבות־הבוקר של המחלקה הפכו שם־דבר.

כאשר סיים שילון את תפקידו במחלקת־החדשות אמר לחברים: „המחלקה בסדר, אך היא יכולה להיות יותר בסדר."

חיים יבין, שמילא את מקום שילון במחלקה, המשיך לנהל את המחלקה לפי דרכו של שילון. כעבור שנה מונה לפיד כמנכ"ל רשות־השידור. הדברים התחילו להשתנות. כשחזר שילון ארצה אמר: „לא תיארתי לעצמי שהמצב הוא עד כדי כך חמור. הרבה מאוד אנשי־מפתח בטלוויזיה התקרנפו."

לפני כמה שבועות, במסיבה תל־אביבית, אפשר היה לשמוע את שילון אומר לאיש־טלוויזית נודע: „לאט־לאט גומלת בליבי ההחלטה שבמקום לנסות לתתאקלם מבפנים הגיע הזמן שאסלול את דרכי החוצה." לאותו ידיד אמר אז שילון כי הוא מתכוון לפרוש בקיץ.

לא יהיה מדוייק להגיד כי כבר בהתחלה היה ברור לטומי לפיד כי הוא רוצה את שילון בחוץ. לפיד האמין כי יוכל לעבוד עם שילון. הוא העריך אותו כאיש־מיקצוע מעולה, אם כי ברוב המיקרים לא הסכים לדיעותיו. לפני ששילון חזר לישראל משליחותו בניו־יורק, פנה אליו לפיד והציע לו שתי הצעות: להיות הכתב בכנסת או להפיק את מבט שני. שילון השיב על שתי ההצעות תשובה חיובית, אך כתב כי יש לו כמה תנאים למילוי אחד משני התפקידים. התנאי הבולט בכולם היה כי לא יוטל עליו איסור שרירותי לראיין אישיות זו או אחרת במדינה. לפיד לא נענה לתנאי, ושילון לא קיבל אף לא אחד התפקידים המוצעות.

שילון הציע באותו מיכתב שינויים וחידושים טכנולוגיים. כך הציע, למשל, כי את ישיבות הכנסת יצלמו בעזרת מצלמות אלקטרוניות, ולא במצלמות פילם. ברשות הטלוויזיה מצלמות אלקטרוניות יקרות־ערך, השוכבות כאבן שאין לה הופכין במחסנים. בגלל בעיות ביורוקרטיות וסיכסוכים של ועדי־עובדים אין מפעילים אותן.

הצעתו של שילון לא נענתה. כאשר חזר ארצה לא דיברו עימו עוד על תפקיד רם־דרג. הוא מונה באופן סתמי ככתב מיוחד, והוחלט כי יגיש את מהדורת מבט.

את תפקידו ככתב מיוחד לא מילא מעולם. באחת מישיבות־הבוקר הציע לערוך מבט מורחב, לרגל מלאות 100 ימים לכינון הממשלה, ולבחון את תיפקוד הממשלה בשטחי חוץ ופנים, ביטחון, השטחים המוחזקים וכלכלה, מבלי לנקוט עמדה. ההצעה לא התקבלה. שילון רתח מזעם וטען כי הצעתו טורפדה על־ידי מי שכינה „רון בן־ישי, שליחו של אריק שרון עלי אדמות."

מאז אותה ישיבה חדל שילון מלהשתתף בישיבות־הבוקר.

אחרי טירפוד הצעתו אמר שילון: „אני לא רוצה לחם־חסד. להגיש חדשות זו לא עבודה מלאה." גם יחסיו עם אנשי מחלקת־הספורט עלו על שירטון. היו אנשים במחלקה שחששו מפני שילון, במיוחד המגיש הקבוע, יורם ארבל, שהביע בפומבי מורת־רוח מהעובדה ששילון בוחש יותר מדי בעוגה.

לגבי דן שילון הגיעו מים עד נפש. עוד לפני שהודיע ללפיד על יציאתו לחופשה ללא־תשלום, הודיע למחלקת־הספורט כי לא ימשיך לשדר, ואז ביקש שיחה עם המנכ"ל.

על שהתרחש באותה שיחה סיפר מאוחר יותר לאחד מעמיתיו במחלקת־החדשות: „אמרתי ללפיד שאני לא מאמין כי בתנאים האלה ניתן לשנות משהו במחלקת־החדשות, ולכן אני מסיק מסקנות. אמרתי לו שמי שיתמודד בתנאים הנוכחיים על מישרת מנהל־הטלוויזיה הוא לא־הגון או לא־מיקצועי או שניהם גם יחד. הגשתי לו נייר בקשה ליציאה לחופשה־ללא־תשלום והוא אישר מיד. הוא גם טרח להגיד במליאת רשות־השידור כי כל מי שרוצה לעזוב את המחלקה ולצאת לחופשה־ללא־תשלום יקבל את ברכת־הדרך."

באותה ישיבה, שהיתה סוערת במיוחד, תקף חבר המליאה, לוי יצחק הירושלמי, את המנכ"ל וקרא לעברו: „טלוויזיה בלי דן שילון תהיה טלוויזיה עניה!"

„אתם לא תצילו!"

במחלקת־החדשות לא קיבלו את עזיבתו של שילון בלב אחד. היו שבאו אליו בטענות ואמרו לו: „אתה מפקיר אותנו באמצע המערכה!" אחרים ראו בהחלטתו החלטה אמיצה.

שילון ארז את חפציו והלך הביתה, אך לפני שהלך עוד הספיק להגיד לכמה מחבריו, שהקיפו אותו: „הטלוויזיה זו לא קייטנה, וכמו שהמוסד מנוהל כעת הוא לא יכול לתפקד בדרך מיקצועית. אתם לא תצילו את הטלוויזיה. אם יש לכם אומץ, עזבו גם אתם ומצאו את מקומכם במקומות אחרים. אני עצמי לא סוגר את הדלת. אם ייווצרו תנאים אחרים, אשמח תמיד לחזור בחזרה."

דן שילון הלך הביתה אחרי 14 שנות־עבודה ואחרי שליווה את הטלוויזיה הישראלית למן היום הראשון להיווסדה ומילא שורה של תפקידים מרשימים, ובשיאם: ניהול מחלקת־החדשות. כשסיים את תפקידו, סיים כקריין־חדשות, אחת הדרגות הנמוכות ביותר בסולם ההיראכיה של מחלקת־החדשות של הטלוויזיה.

איש מאנשי הנהלת רשות־השידור לא טרח לברר אצלו מהן הסיבות שהניעו אותו לצאת לחופשה־ללא־תשלום. הוועד־המנהל של רשות־השידור לא קרא לו לשיחה. שילון עשה את שלו, שילון יכול ללכת.

שרית ישי ■

---

* לידו: יעקוב אחימאיר.

„אני בורגני מצפון תל־אביב!"

(המשך מעמוד 76)
כשפינחס שדה, שהוא חבר טוב שלי, עשה לי את העיבוד הלשוני. אנחנו בידידות גדולה מאוד. הוא סופר חשוב מאוד. ענק.

יכולתי, כמובן, להציע להבימה להציג מחזה שלי, אבל היה לי חשוב להציג את ברנר. רציתי להגיע לרמה בינלאומית, להוכיח לצרפתים שאנחנו לא פחות טובים מהם. באותה תקופה נזכרתי בסיפור של פטר פריי, על שחקנית אמריקאית שלא שיחקה שנים, והוזמנה לשחק מחדש. היא עלתה על הבימה ועמדה בפינה. הבימאי אמר לה: מותק, אולי תגשי למרכז הבימה, והיא ענתה לו: תשמע חביבי. איפה שאני עומדת זה המרכז. זה היה המוטו שלי: איפה שאתה מחליט לעמוד, זה המרכז.

אחר כך ניתנה לי הזדמנות להציג בפסטיבל אינטרדרמה בברלין את הגולם. זכיתי להצלחה אמנותית עצומה. בארץ ברנר הצליח מאוד, אך למרות ההצלחה לא נתנו לי להמשיך ולביים בהבימה.

● **מתי כתבת את „המשיח"?**

בערך אחרי שחזרתי מברלין. באה לי הברקה לכתוב על שבתאי צבי. כתבתי את זה בהשראה גדולה מאוד. קראתי שלושים פעם את מחקריו של גרשום שולם. קראתי מחזות פולניים.

● **קראת את הזז?**

לא את הזז לא קראתי. אפילו לא ידעתי שהוא קיים. בקיצור, אחרי שהמחזה היה מוכן, כרגיל שום תיאטרון לא רצה להעלות אותו. זה שבר אותי כפליים. הייתי ממוטט. החלטתי לעשות את זה לבד. מה לא עבר עלי עם ההצגה הזאת. היו איזה עשרים שחקנים. צריך היה להאכיל אותם. פעם ניסים דיין, שהיום הוא בימאי־קולנוע ואז היה שחקן וגילם את נתן העזתי, ברח באמצע ההצגה, והייתי צריך לעלות על הבימה להחליף אותו. זו היתה תקופה נוראה. הלכתי ונגמרתי.

● **איך התגלגל הילל קוק, מי שהיה שר־החוץ של לח"י, להפקת „המשיח"?**

במיקרה. פניתי אז לכל אחד. גם למיליונר השמאלני המנוח דויד ארנפלד. אף אחד לא רצה לתת פרוטה. והנה בא האדם הזה, ועזר לי. הוא נתן לי כסף ואיפשר לי להעמיד את ההפקה. אני אסיר־תודה לו עד היום. לא איש שמאל תמך בי — יש לי יחס של בוז לשמאל — אלא הילל קוק, האיש שהביא את אלטלנה לארץ. זו היתה תקופת קשה מאוד. דעתי כמעט שנטרפה עלי.

● **ואז, כמחאה, החלטת לעזוב את הארץ שנית?**

הייתי מיואש לגמרי. זה מסתובב הצליח בצרפת. פיטר ברוק רצה לקחת אותי לאפריקה. נמאס לי. לקחתי את אשתי ואת שני הילדים פלוס חמש מאות דולר בכיס, ונסעתי לפאריס. מה שיהיה יהיה. בהתחלה היה קשה מאוד. עבדתי ככתב ידיעות אחרונות וכתב גלי־צה"ל. למזלי הגדול הציגו את זה מסתובב ברדיו, וקיבלתי תמלוגים. בדיוק באותה תקופה הציגו את המחזה בדנמרק. שוב קיבלתי תמלוגים. פרצה מילחמת יום־הכיפורים ואחריה חזרתי ארצה.

● **אתה מפספס קבוע של מילחמות.**

לא נכון. את '56 לא פיספסתי. הייתי באבו־עגילה. יכולתי למות בגיל 20.

● **באותה תקופה נהגת לחשמיץ את המדינה על ימין ועל שמאל.**

היתה בי שינאה עצומה לשילטון גולדה מאיר. פיסית לא יכולתי לספול את השילטון הזה. עד היום אני סבור ששילטונה של גולדה היה אחד האסונות הגדולים של המדינה, ומילחמת יום־כיפור היא אחד הפשעים הגדולים בתולדות העם היהודי. השילטון הורכב מאנשים שחצנים שדיברו דברי־רהב והמיטו עלינו אסון. האווירה בארץ היתה בלתי אפשרית, מגעילה, מצד אחד עושר עצום, מצד שני הרגשת באוויר את ריח הצואה, הסירחון, הדרעק.

● **מה אתה מרגיש עכשיו באוויר?**

פרימיטיביות. מצב של אנרכיה. יש לי מין הרגשה שאנחנו חיים בתקופת־מעבר. כל רגע המצב יכול להשתנות לכאן או לכאן.

● **ועם זה אתה יפול לחיות?**

אל תשכחי שהתבגרתי. ההסתכלות שלי היום היא פילוסופית. אני פוחד פחות לומר את הדברים הכי קשים, ומצד שני אני מסתכל על הדברים ממרחק. אני שונא פנאטיזם ימני או שמאלני.

● **האם ממשלת־בגין טובה בעיניך יותר מממשלת־גולדה?**

אין דבר יותר נורא מממשלת־גולדה.

● **מה דעתך על בגין?**

אני אגיד לך, בגין הוא לא צנחן. הוא צמח ממציאות מסויימת. הוא תולדה של הנסיבות. בסך־הכל הוא מסמל את מה שקורה היום בארץ — חזרה לגיטו ולגלות.

הנסיון ליצור עם חדש נכשל. אני לא שונא ולא אוהב את בגין. לגבי גולדה יש לי יחס מאוד אמוציונאלי. כשהייתי רואה אותה או שומע אותה, הייתי מרגיש כמו פר שרואה אדום. כעת אני מרגיש שאני חי בתקופת־מעבר. זהו לדעתי הרגע למאורות הגדולים של החשיבה הפילוסופית להתערב במצב.

● **ובתקופה כל־כך חשובה אתה כותב ספרים העוסקים באגו שלך, ולא בבעיות הקיום של המדינה. האם אינך חושב שתפקידו של הסופר בתקופה כזאת הוא לכתוב על מה שקורה למדינה?**

את צודקת. למעשה מושל יריחו היה

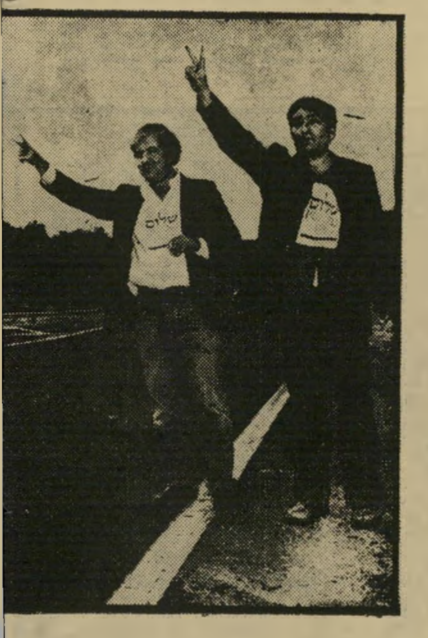

מונדרי בהפגנת „שלום עכשיו"*
הסתכלות פילוסופית

המחזה האחרון שבו לא התעסקתי באגו הקטן שלי, אבל מאז הלכתי יותר פנימה, אל תוך עצמי. את יודעת למה? כי לא נוח לי בחוץ.

● **היה מהפך. הליכוד עלה לשילטון, פעם ופעמיים. כיצד זה השפיע עליך?**

את חושבת שיש הבדל? הליכוד חוזר על מעשי בן־גוריון. בזמנו היתה פה דיקטטורה איומה. מי שלא היה מפא"יניק היו מכסחים אותו. לא היה לו מה לאכול. אבא שלי, כדי להשיג אוהל במעברת־חולון, אולץ להירשם למפא"י. אי־אפשר היה להכניס רגל לקול־ישראל אם לא היית מפא"יניק. מי את חושבת המציא את המושגים „תותחים במקום גרביים, טנק במקום זוג נעליים?" הדברים האלה לא הומצאו בזמן הליכוד. להיפך, כעת, בתקופת הליכוד, יש לי הרגשה שהכל יותר ליבראלי, ובכלל אין להם סיכוי לחזור לתקופת בן־גוריון. העם יותר מחונך כעת.

אני בכלל מאמין, שהדור הבא בארץ יהיה דור של ערבים. הסינדרום של גוש־אמונים שלא יצליח. הם לא יכולים לסלק את הערבים. יהושע בן נון יכול היה לשרוף את עי, אבל הם לא יכולים לשרוף אף אחד אחרי השואה. אז מה יקרה? קרני־שומרון ממוקמת ליד כפר ערבי. יש יותר ערבים מיהודים. הדור הבא של הישראלים יהיה ערבי. התרבות הערבית תשתלט. עלייה אין, ילודה אין, זה מה שיקרה.

● **ומה יהיה על התיאטרון?**

לא, את התיאטרון הם לא יצליחו להרוג. אולי בארץ־ישראל לא יהיה תיאטרון, אך האמנים היהודים ימשיכו להציג בארצות נכר ולעשות דברים נפלאים. את האמנות הם לא יצליחו להרוג. האמנות היא נצחית.

---

* עם עמוס קינן.

עוצר על העוצרים

(המשך מעמוד 5)
אריה איבצן, כשהוא מדלג מעל לראשו של השר הממונה, זבולון המר. לשונות רעות במישרד־הפנים טוענות שהדילוג לא היה חלק כל־כך, וכי בגין, שבדרך־כלל הוא חרד מאוד לענייני טכס וסמכות, ניסה לאתר את המר אך שר־החינוך חלה בשפעת מיסתורית ופיתאומית כאשר נודע לו לשם מה הוא מבוקש.

שפעת מיסתורית

אך אריה איבצן לא שש להפעיל את המישטרה בעניין זה. בניגוד למה שהיה כתוב בכמה עיתונים, לא הותיר לו הד״ר בורג הוראות מפורשות למיקרה כזה. בשיחה אחרונה שהיתה בין איבצן ובורג לפני צאתו של השר את הארץ, הפנה בורג את מפכ״ל המישטרה אל הוראות הקבע שיש למישטרה. דובר מישרד־הפנים יצחק אגסי מגדיר הוראות אלה כך:

„מאז מילחמת ששת הימים היה תיחום קבוע בין מישטרת־ישראל ובין צה״ל. מישטרת־ישראל פעלה מעבר לקו הירוק בתחומים פליליים, ואילו הנושא של השלטת החוק והסדר נתון למרות שילטונות צה״ל. כלל זה חזר ונתאשר עם השנים על־ידי כל השרים שהופקדו על מישטרת־ישראל. כלל זה חזר והתאשר לפני חודשיים, כאשר היו פלישות לבתים בחבל־ימית, והמישטרה נמנעה מהתערבות.״

לאריה איבצן לא היה איכפת שהמחסומים שהתבקש להקים היו בחלקם בתוך גבולות הקו הירוק. לא היה חשוב לו גם שאריק שרון היה מוכן להזיז למענו את כל המחסומים אל תוך גבול הקו הירוק. איבצן לא רצה להרגיז את בורג, ולא נעלמה מעיניו העובדה שלא השר הממונה עליו עתה, איש מיפלגתו של בורג, זבולון המר, הוא הפונה אליו, אלא ראש־הממשלה ושר־הביטחון עושים זאת. הוא סירב בתוקף להפעיל את המישטרה.

אריק שרון רתח מזעם. היה ברור לו שעיכוב של שעות בודדות יכול להיות הרה אסון. הוא הורה לאנשיו להשיג למענו את בורג באנגליה, ותבע מראש־הממשלה כי ינסה גם הוא להתקשר עם בורג. השפעת המיסתורית מנעה כל אפשרות להפעיל את המר. בינתיים התחיל שרון לנסות להפעיל את הצבא שנית.

בגין החליט לפעול. הוא ריתק אליו את איבצן, כדי שלא יהיה עיכוב במסירת הודעת ההפעלה, והנסיונות לאתר את בורג התחילו. בגין הבין מייד את חשיבות המהלך של שרון.

היחסים בין אריק ובין רפול מעולם לא היו טובים במיוחד, אך רק לעתים רחוקות הגיעה המתיחות ביחסים שביניהם לשיא כזה. לרמטכ״ל התברר כי אריק מתכונן לפעול מעל לראשו.

היה ברור לרפול כי אם יקבל אלוף פיקוד־הדרום, חיים ארז, פקודה ישירה מאריק להקים את המחסומים, יהיה עליו למלא אחריה.

בחריקת שיניים ובאי־רצון בולט הפעיל רפול את צה״ל. המחסומים הוקמו כאשר כוחות הצבא מגיעים אל דרכי הגישה ומציבים אותם מעט לפני שהצטרפו אליהם אנשי־המישטרה. חצי שעה לפני כניסת השבת, ביום השישי, היו הדרכים חסומות.

תומכים בצמרת

שרון ניצח במערכה הראשונה. אנשי התנועה לעצירת הנסיגה בסיני היו נזעמים והיסטריים. הם ראו כיצד מכשילים את תוכניתם דווקא אריק ורפול. במשך כל החודשים האחרונים לא נלאו אנשי תנועת הנסיגה מלספר לעיתונאים שיש להם תומכים חשאיים בצמרת המימסד הישראלי והצביעו שוב ושוב על שר־הביטחון והרמטכ״ל. והנה, דווקא שני אלה הכשילו את המיבצע שלפי הערכת אנשי התחיה, אנשי גוש־אמונים ו„הרב״ כהנא היה עשוי לעצור בעד הנסיגה ולשים קץ לשלום.

אילו היו בידי שר־הביטחון ועוזריו המיסמכים הסודיים של אנשי התנועה לעצירת הנסיגה מסיני, לא היה צורך במבצע החפוז והמאולתר. שזיעזע את מוסדות השילטון הישראליים.

המיסמכים הסודיים, שחלקם מתפרסמים כאן, הגיעו כבר לפני חודש לידי כתבת העולם הזה שהתחזתה כחברת התנועה לעצירת הנסיגה. הכל מפורט בהם: סדרי הכוחות, כיווני התנועה, מטרות הפעולה, ובייחוד — לוח הזמנים.

בכותרת המיסמך נאמר: „סודי״. שם המבצע: „מרבין בשימחה״. שם קוד זה הוא חלק מהאימרה „משנכנס אדר — מרבין בשמחה״. ואכן, המבצע התחיל בראש חודש אדר, ביום רביעי, כאשר התחילו הסטודנטים ואנשי־הישיבות להגיע לפיתחת רפיח.

המגמה היתה להביא לפיתחה 600 מישפחות מהתנחלויות גוש־אמונים בגדה המערבית ומיישובי הגולן, ועוד 600 מישפחות משאר חלקי־הארץ, זאת לצורך הקמת 11 נקודות יישוב ואיכלוס כל הבתים בעיר ימית וביישובים החקלאיים.

בלוח הזמנים (ראה גלופה בעמוד זה) כונה המבצע בשם לו״ז, כאשר הכוונה היא לכוח החלוץ שיהיה מוכן לקלוט

ראש־הממשלה והרמטכ״ל
היד המעניקה דרגה יכולה להסירה

שר־הביטחון והרמטכ״ל
היחסים מעולם לא היו טובים, אך אף פעם לא היו גרועים יותר

פעולה מוצלחת מבחינת התנועה לעצירת הנסיגה מסיני, לא רק שהיתה גורמת לקשיים חמורים ביותר במהלך הפינוי המתוכנן של פיתחת רפיח, אלא שהיתה גם שמה בצל את ההישג המדיני החשוב ביותר של ממשלת בגין מאז התמוטט „מיזכר ההבנה״ הישראלי־אמריקאי — ביקור נשיא צרפת פרנסואה מיטראן בישראל.

בגין הצליח לאתר את בורג. בורג לא היסס כלל. הוא בירך את עצמו על מזלו הטוב, שאיננו צריך לעמוד בעצמו בעימות עם אנשי גוש־אמונים וקיצוני המפד״ל, והורה לאיבצן להפעיל את המישטרה.

בינתיים פעל גם אריק שרון. לרמטכ״ל הובהר בלשון, שאינה משתמעת לשתי פנים, שאם לא יעניק קדימות עליונה להקמת המחסומים, יהיה עליו להסביר את המחדל. מי שמעניק לרמטכ״ל את דרגתו וסמכותו, נאמר לרפול, היא הרשות האזרחית, ואותה רשות גם יכולה להסיר ממנו את דרגותיו ולסלק אותו מתפקידו.

לו״ז - שלבים:

1. תחילת המבצע: ט״ו בשבט תשמ״ב - ירידת המשפחות לנטיעות ולסיור.
2. במשך חודש שבט עד ר״ח אדר - סיום ההתארגנות הפנימית ביישובים והורדת חלוץ וציוד.
3. בין ר״ח אדר לפורים - משפחות מצטרפות לחלוץ.
4. פורים - גמר השלמת המכסה.

לוח הזמנים של המיבצע של „התנועה לעצירת הנסיגה״
„פורים — גמר השלמת המיכסה״

את האוהדים שיבואו מאוחר יותר.

בסעיף 3 שבלוח הזמנים נכתב: „בין ראש חודש אדר (יום הרביעי שעבר) לפורים — מישפחות מצטרפות לחלוץ.״ ובסעיף 4 נאמר: „פורים — גמר השלמת המיכסה.״

המיבצע עמד להסתיים במועד ששרון חשב תחילה שהמיבצע עומד להיפתח בו.

אך הזעזועים לא תמו עם הצבת המחסומים. אנשי התנועה לעצירת הנסיגה אמנם ניסו לפרוץ אותם פה ושם, ובודדים ומישפחות הצליחו לחדור לפיתחת רפיח. אך זה לא היה העיקר.

הזעזועים החשובים היו בתחומים אחרים:

● **הסתה למרד.** הרב ישראל אריאל, מי שהיה שותפו של „הרב״ מאיר כהנא בבחירות לכנסת, קרא בגלוי לחיילי צה״ל למרוד. אנשי גוש־אמונים והתחיה המתינו שאחד מהם ייתן את הפקודה להכות בחיילי צה״ל ולפרוץ בכוח את המחסומים. מנגד התארגנה ביישובי הדרום קבוצה של אזרחים לתמיכה בחיילי צה״ל ובמחסומים, והביאה להם מזון, שתייה חמה, ודברי עידוד.

● **אין רוב.** סגן־שר־הדתות, הרב חיים דרוקמן, התפטר מתפקידו כדי שיוכל להצביע אי־אמון בממשלה. משמעות הדבר היא שלמעשה אין עכשיו לממשלה רוב בכנסת.

● **הסירוב.** החשוב מכל הזעזועים הוא המרי של הרמטכ״ל, המאיים על אשיות הדמוקרטיה בישראל. מה שהיה מובן מאליו עד עתה — הכפיפות המוחלטת של צה״ל לרשות האזרחית הנבחרת — שוב אינו מובן מאליו. הרמטכ״ל עשה בימים האחרונים שרשרת של פעולות המעמידות בסימן שאלה את אופיה הדמוקרטי של המדינה. הוא עשה את הדברים במצח נחושה ובגלוי.

הרמטכ״ל לא הסכים מייד להצבת המחסומים, וככל הנראה נגרם כתוצאה מכך עיכוב בהצבתם.

● **ההדלפה.** מקורבי הרמטכ״ל דאגו להדליף לעיתונים כי „בקרב הקצונה בצה״ל יש אי־שביעות רצון״ מכך שהצבא הופעל נגד מתנגדי הנסיגה. בלשון האופיינית לניסוחיו הבוטים של רפול נאמר בהדלפה המכוונת ש„צה״ל צריך להתכונן למלחמה בערבים, ולא לעסוק ביהודים,״ וכי „נלקחו קצינים מן הגורן ומן היקב,״ ונפגעו תוכניות אימונים של צה״ל. התרעומת כוונה ישירות נגד הדרג האזרחי הנבחר, ולא נגד המתנחלים שגרמו להפעלת הצבא.

● **ההזמנה.** הרמטכ״ל הופיע בתחילת השבוע לפני אנשי התנועה לעצירת הנסיגה על פי הזמנתה של חברת־הכנסת מן התחייה גאולה כהן, כדי „להרגיע את הרוחות״ — וזוהי שערוריה חסרת־תקדים בפני עצמה, שחברת־כנסת מזעיקה את הרמטכ״ל על־פי צרכיה הפוליטיים.

● **נאום פוליטי.** בהופעתו לפני המתנחלים, בנאום פוליטי מובהק, אמר הרמטכ״ל שלא רק הם, אלא גם צה״ל „ילך אחורה,״ וכי הוא ישתדל לפעול „להחזרת המצב לקדמותו.״ לביטוי זה יכול להיות פירוש אחד בלבד: שהרמטכ״ל ייפעל להסרת המחסומים, כך שאנשי התנועה לעצירת הנסיגה מסיני יוכלו להמשיך במיבצעם ללא הפרעה.

עתה אין כבר ספק כי רב־אלוף רפאל איתן אינו מסוגל כלל להפריד בין דיעותיו הפוליטיות ובין מה שמתחייב ממילוי תפקידו כמפקד הצבא הישראלי. אולי טוב שהדבר התגלה בשלב המוקדם של העימות המכריע על גורל השלום — בתנאי שהממונים על הרמטכ״ל בממשלה ידעו להסיק את המסקנות מכך. בגין כבר נזף ברמטכ״ל. גם אריאל שרון הבהיר שאינו שבע רצון מפעולותיו. אך ספק אם הרמטכ״ל, איש תל־עדשים, מתרשם ממה שהוא עצמו בוודאי מכנה „בירבורים״. **שלמה פרנקל** ■

רחל מרחלת על כל העולם

הסיפור האמיתי
מאחורי פרידתם של
דבורה בקון ויזהר כהן

איך שצחקתי כשקראתי ש„הצמד הרומנטי" **דבורה בקון** ו**יזהר כהן** נפרדו! איך שכל עיתונאיות־הרכילות אכלו את הלוקש הזה, של רומן־כביכול שהתרחש בין השניים!

תאמינו לי, שממקורות מוסמכים ביותר אני יכולה להגיד לכם, שלא צריך להוציא את הממחטות — שום טרגדיה לא אירעה כאן.

השניים אמנם לא משו זה מצידה של זו, וסיפקו הרבה צבע למסיבות שבהן השתתפו, אך כל מי שמכיר את השניים מקרוב יודע, שחברות היתה שם, אבל יחסים רומנטיים — לא. הם אומנם חלקו דירה משותפת, ודבורה עזרה ליזהר ברגעיו הקשים ביותר, אך היא עזרה לו כחברה, כאחות, לא כאהובה רומנטית. יחסים מן הסוג הזה לא היו בין דבורה בקון ויזהר כהן, וצר לי לאכזב את כל המעריצות.

אז כעת הם החליטו לא לגור יותר ביחד, אז מה? לאף אחד משניהם לא נשבר הלב, ואני בטוחה שהם נשארו חברים טובים.

יזהר כהן ודבורה בקון
לא צריך לבכות!

האח של ליהי חנוך מתחתן

יש אהבות שמחות, גבירותי ורבותי. יש אהבות שמחות ויש סיפורים שעושים ממש כיף לספר אותם. אתם מכירים את **אילנה שושן**, מלכת־היופי לשעבר, דוגמנית־צמרת ויפהפיה בלתי רגילה? מכירים, אלא מה. אין כמעט מודעת־פירסומת או צילום־אופנה שפרצופה היפהפה אינו ניבט מהם.

ובכן, אילנה שושן היא סינדרלה אמיתית, סינדרלה מכפר־סבא. היא באה ממשפחה מרוקאית עניה ומרובת־ילדים, הגרה בשיכון הנמצא בפאתי כפר־סבא.

לנסיך של סינדרלה קוראים **מריק עפרון**. ביחוס המישפחתי הפופולרי שלו הוא האח של בימאית הטלוויזיה **ליהי חנוך**, אבל זה שום דבר. מריק הוא בן למישפחת עפרון עתירת־הנכסים, שעם אבותיה נמנים מקימי ראש־פינה, ושהיתה אחת המישפחות הראשונות שהתישבו בפתח־תיקווה, שם יש להם עד היום הזה בית גדול מאוד.

ובכן, סינדרלה והנסיך נפגשו באחת המסיבות התל־אביביות, ומאז הם יחד ולא יחד, כשכל יחד וכל לא־יחד זוכים בכיסויים במדורי־הרכילות של העיתונים.

לא מזמן נסעה אילנה לאיטליה, לעבוד. לפני הנסיעה היא מכרה את המכונית, אמרה שלום לחברים, וסיפרה שזה הסוף — היא ומריק נפרדים, הפעם באופן סופי. אחר־כך היא חזרה, ושוב ראו אותם ביחד. אחר־כך הם רבו, ושוב לא ראו אותם ביחד. אחר־כך הם שוב חזרו, והיום, אשת בשורות אני היום!

אילנה שושן ומריק עפרון
סינדרלה מכפר־סבא

במסיבה שהתקיימה בדירת־הגג של **פינצ'י ועמי מור**, לרגל יום־הולדתה של **תמי בן־עמי**, בזמן שכולם השתוללו בבגדי־גוף צמודים, תפסו מריק ואילנה מרחק מההמון הסואן, הסתגרו להם באחד החדרים, וכשיצאו החוצה הכריזו על אירוסיהם. הצמד־חמד הזה עומד להינשא, אם ירצה השם, בקיץ הקרוב, ואם יש מישהו ששמח מכל העסק זו אני, מכיוון שנמאס לי לכתוב שהם נפרדו ונמאס לי לכתוב שהם חזרו. עכשיו סוף־סוף הם מתחתנים, אז יהיה לי קצת שקט. ולמרות שלא נעים לי להודות, גם נחת.

הכוכבת של „לא לשידור"
מצפה לתינוק מידידה
הכוכב של „מתחת לאף"

אני לא יודעת איך היא הצליחה להסתיר את זה כל־כך הרבה זמן מעיני החודרות, ומכל אותן ציפורים קטנות המלחשות לי ידיעות בעניינים שבינו ובינה, אבל **עירית שלג**, הכוכבת היפהפיה של הסרט לא לשידור, עשתה זאת. היא נמצאת בחודש השמיני להריונה, מידידה השחקן **משה איבגי**, העומד לגלם את אחד התפקידים הראשיים בסירטם החדש של המפיק **רוני אקרמן** והבימאי **יענקול גולדווזאסר**, מתחת לאף.

עירית ומשה חיים יחד כבר ארבע שנים. יש להם כלבת זאב העונה לשם ירמה, שהיא מזכרת ממחזה־נפל בשם זה, שהם העלו בתיאטרון הצועני שלהם. הם נפגשו בסטודיו של ניסן נתיב. הוא היה בוגר בית־הספר, היא היתה תלמידת השנה הראשונה. היא אומנם נראית כמו אופלייה, אך הוא בהחלט אינו נראה כמו המלט. למרות זאת פנתה אליו עירית במישפט הידוע: „ומה שלומך, נסיך, באלו הימים?" והוא השיב לה: „אך טוב לי, טוב לי, טוב". ומאז בזכותו של סבא שייקספיר הזכור לטוב, הם ביחד.

זה שהם לא מתחתנים זה בהחלט העסק הפרטי שלהם, ואני מאחלת להם כל טוב.

עירית שלג
ומה שלומך נסיך?

דורית האלמונית שלנו
ניצחה את פארה פוסט

שלא תגידו שאין מי שמייצג אותנו בכבוד בגולה הדווייה. ומי שאומר שהישראלים היחידים המצליחים להגיע לטלוויזיה ולכותרות בלוס־אנג'לס הם אנשי המאפיה הישראלית, לא מכיר את **דורית סטיבנס**. כי דורית, גבירותי ורבותי, לא רק משחקת אותה שם בטלוויזיה, היא אפילו הצליחה להביס את פארה הגדולה, שהזניחה קצת את הקאריירה שלה לטובת הרומן שלה עם **ריאן אוניל**.

ובכן, מעשה שהיה כך היה. מדי שנה יוצא בארצות־הברית לוח השנה של נערות הפוסטרים הפופולריות ביותר. זו שמוכרת הכי הרבה פוסטרים זוכה להיות בשער. ומה רואות עיני את דורית סטיבנס. בשנים הקודמות היתה זו **פארה פוסט** שפיארה את שער לוח־השנה, מכיוון שהיא מכרה יותר פוסטרים מכל אחת אחרת.

ומה עם רכילות, אתם שואלים? טוב, יש גם רכילות. דורית עדיין חיה באושר ובעושר עם בעלה **ג'ואל סטיבנס**, במולהולנד דרייב, המפריד בין גבעות הוליווד לעמק סן־פרננדו המפורסם. הבעל, שהוא חתיך לא קטן, הוא גם הסוכן האישי של אשתו היפה, וכמו שהוא דוחף אותה, היא עוד תגיע מהר אל ראש ההר.

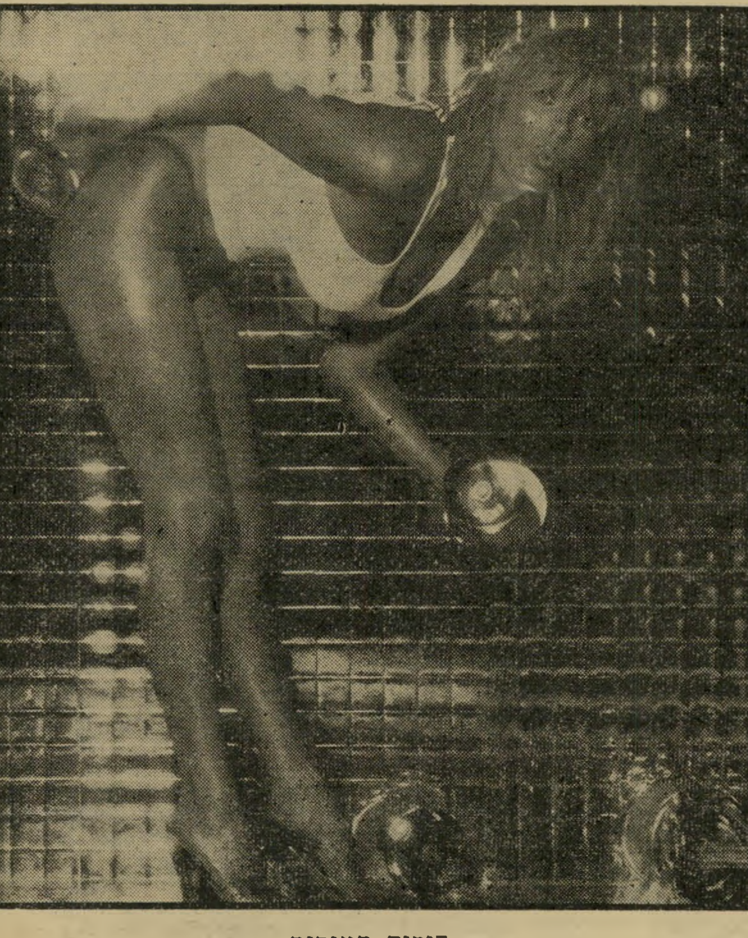

דורית סטיבנס
משחקת אותה בהוליווד

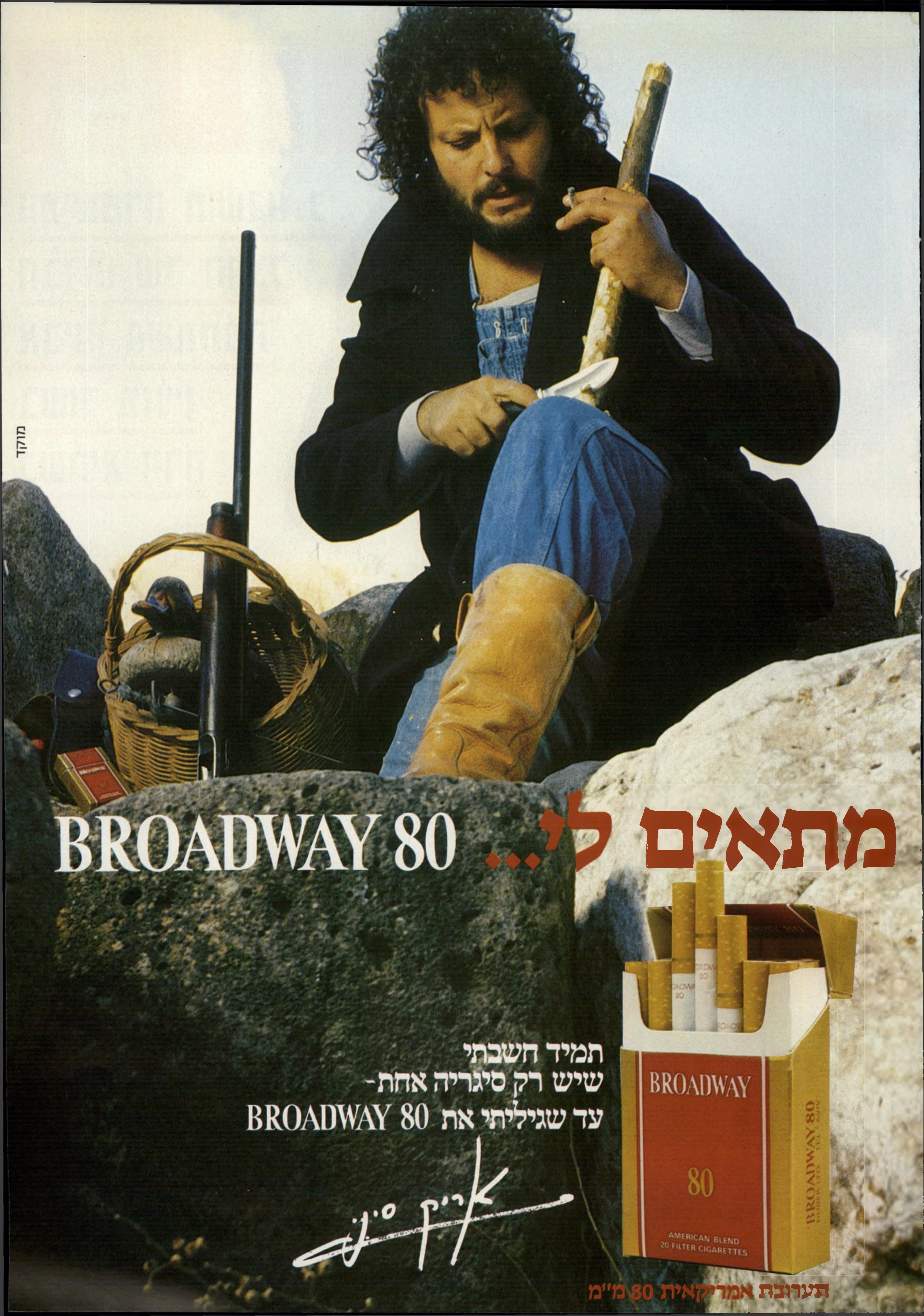
מוקד
BROADWAY 80 מתאים לי...
תמיד חשבתי
שיש רק סיגריה אחת-
עד שגיליתי את BROADWAY 80
BROADWAY
80
AMERICAN BLEND
20 FILTER CIGARETTES
BROADWAY 80
תערובת אמריקאית 80 מ"מ

ח' אדר תשמ"ב, 3.3.82 מיספר 2322 80 עמודים המחיר: 25 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

המישטרה חושדת כי חברתו של הרצל אביטן השתתפה בשוד מזויין כשהיא הרה

שודדת בהריון

אורית ארביב